

BIRUTĖ SAULYTĖ

PANTEONAS

Birutė Saulytė

Panteonas

Romanas

Leidėjas: © Birutė Saulytė
Viršelis: fotografija CCYBLIS A, maketas autorės

2021

*Skiriu tam, kuris žadėjo neskaityti, ir tiems,
kurie patys to nežinodami padėjo sukurti personažus.*

1.

Smarkaus vėjo gūšiai bando išversti didžiulę pakelės reklamą, kurioje garstyčiomis ir pomidorų padažu pagardintas dešrainis kviečia rasti sotumą ir jaukumą vienoje iš artimiausių degalinių. Tuščias celofano maišelis skrieja pagautas vėjo ir akivaizdu, jog ši jo kelionė netrukus baigsis artimiausiuose krūmuose. Stambus kovas šokčioja aplink ant žemės besivoliojantį vienkartinį indelį ir bando išpešti iš jo paskutinį gardų kąsnelį, bet nepaisant jo gudrumo jam tai sunkiai sekasi. Šalti snaigių kąsniai atsimušdami į mano veidą informuoja apie galimus sunkumus kelyje, jei užsibūsiu ilgiau, bet grįžti į automobilį kol kas dar nesinori. Noriu dar kartą pažvelgti į ją – tą savo dinozaurę toli horizonte. Išrietusią savo spygliuotą nugarą ir lyg pasiruošusią šuoliui į ateitį. Esu kūrėjas, kuris pamilo savo kūrinį. Tenka tai pripažinti. Nejučia iš atminties iškilo eilutės:

Jos dvylika bokštų remsis į dangų,
Jos mūras tvirtai apglėbs tėvynę brangią,
Jos vitražai dievybėms akis apžlibins,
Tai bus pabaisa, dinozauras, slibins...

Ketureilis sugrąžino mane į praeitį, į laikotarpį, kuriame apie tokią dabartį nebūčiau galėjęs net pagalvoti. Kada tai prasidėjo, klausiau savęs. Ak, tiesa, galėčiau net pasakyti tikslią datą. Nenoriu jums smulkiai pasakoti tos dienos įvykių, tai buvo eilinė mano darbo diena, kuri nuo kitų tesiskyrė tik tiek, kiek skiriasi antradienis nuo trečiadienio arba kairė kojine nuo dešinės. Kaip jau sakiau, pasakoti smulkiai nemėgstu, todėl ir stumiu dabar jus nuo jūsų rutinos olos tiesiai į savo prisiminimų liūną, kad viską patirtumėt patys. Nespėjote įkvėpti? Nebijokite, tai tik prisiminimaaaaaaai.

...

– Modernu. Įtaigu. Paprasta. Tai, ko nori miestas, – savo prezentaciją baigė Aleksandras ir vienu kažkokio išmanaus daikčiuko mygtuko spustelėjimu įjungė skaidrę, kurioje mūsų akis džiugino jo projekto 3D turas.

Ant baltos drobės mirguliuojantis pastato vaizdas kiek hipnotizavo ir kvietė mus žvalgytis po pastato fasadą. Komisija bei kiti susirinkusieji galėjo tiesiog be jokių pastangų varvinti seilę. Aleksandro ir jo komandos sukurtas Sporto rūmų renovacijos projektas nebuvo prastas ir net atsiribojęs nuo konkurencinių nuotaikų galėjau pasakyti, jog jis net vidutinis, tačiau bet kuris antro kurso architektūros studentas patvirtintų, jog šio projekto sprendimas – tai lengvas ir tingus būdas apeiti bet kokią kūrybą. Pagrindinis reikalavimas konkurso dalyviams kuriant projektą buvo senojo pastato dvasios išlaikymas, todėl Aleksandras pasuko paprastu ir net kiek ironišku keliu: jis visą pastatą apvilko stikline dėže. Stačiakampė metalo ir stiklo konstrukcija apgaubė rūmus tarsi sakydama: „Norėjote senienų muziejaus? Štai!“. Stikliniame narve tūnantys Sporto rūmai dienos metu turėjo džiuginti istorinės architektūros mylėtojus lyg

beždžionė už groty, o vakare virsti XXI-ojo amžiaus pasilinksminimų, verslo ar pirkinių centru tamsiais stiklais. Lyg įžymybė su akiniais nuo saulės prieš paparacių blykstes.

Jie mums nušluostys nosį, galvojau sau ramiai ir beveik jau buvau susitaikęs su pralaimėjimu. Mūsų projektas, demonstruotas prieš valandą, kaip ir galima buvo tikėtis, prieš šį nublanko. Bet ne dėl to, kad tai prastas architektūrinis sprendimas ar būtų buvęs atliktas paskubomis, kas yra ne naujiena mūsų srityje, kadangi kartais per labai trumpą laiką tenka paruošti kelis projektus aukojant tam poilsį ir sveikatą. Manau, kad atlikom darbą tobulai. Ir už savo idėjos nugaros stovėjau tvirtai ir negrėžioju akių į šalis, kaip yra tekę matyti darant kolegas. Išlaikiau unikalią rūmų brutalizmo stiliaus dvasią ir jo laivą primenančios išvaizdos kardinaliai nekeičiau. Pridėjau tik stilizuotą burę bei papildomą apžvalgos aikštelę ir visą pastatą apsupau „bangomis“. Pusiau uždaromis erdvėmis, kurios puikiai pasitarnautų lauko kavinių ar meno galerijų veiklai. Čia ir aš nepabijojau nei stiklo, neišsižadėjau nei drąsių lūžtančių formų, nei itin komplikuoju idėjos įgyvendinimo. Jei tik komisijos nariai būtų buvę bent kiek įžvalgūs, iš karto būtų supratus, jog „bangos“ yra šio projekto arkliukas ir apskritai mūsų projektas yra optimaliausias sprendimas siekiant iš to seno griozdo išspausti aukso viduriuką tarp „sena“ ir „nauja“, „atsibodę“ ir „kvepia ateitimi“. Vis dėlto projektas jiems nepatiks, nes pristatėme jį sausai ir nuobodžiai.

Mano projektas ir Aleksandro projektas – tai diena ir naktis. Kaip ir mudu. Jis visuomet iškišęs liežuvį bėga paskui naujausias technologijas, mėgsta pompastiką ir greitą rezultatą, žino, jog yra geresnis vadybininkas nei architektas, tačiau to neslepia ir tuo tik skinasi sau kelią į priekį. Imk, ką duoda gyvenimas, dėl nieko nesikrimsk, laižyk, ragauk, mėgaukis, juokis. Nors mudu skiria vos du metai, aš visad jaučiausi visai kitos, nepabijokime to žodžio, senosios kartos atstovu. Surambėjęs, galbūt, lėtas, tiesa, ramus, žinau. Bet greta to visuomet kruopščiai apmąstantis kiekvieną žingsnį ir kiekvieną pastato išlinkimą, kiekvieną milimetrą, kiekvienos statybinės medžiagos sudėtį bei jos svarbą ilgaamžiškumui ir estetikai. Tvirta pastato koncepcija – be jos aš nežengiu nei žingsnio. Man nereikia kėdės su ratukais, telefono su liečiamuoju ekranu, duokit man pieštuką ir liniuotę ir aš būsiu ramus iki dienos, o gal net gyvenimo galo. Lygiai toks esu ir kasdienybėje.

Iš apmąstymų pabudino susirinkusiųjų klausimai Aleksandru. Į klausimus jis atsakinėjo lyg žaistų tenisą: negalvok apie turinį, tiesiog atmušk juos nuostabia šypsena ir trumpu sąmoju. O šypsotis jis mokėjo, lygiai kaip ir žarstyti sąmojus, tenka tai pripažinti. Ir tie rožiniai marškiniai bei prabangios kostiuminės kelnės puikiai papildė holivudinį jo įvaizdį, kuriam abejingų tikriausiai neliko tarp moteriškosios giminės atstovių. Žiūrėjau į jį ir galvoje sukosi žodžiai „nekenčiu“, „myliu“, „konkurentas“, „brolis“, „mūsų niekas nesieja“, „kaip jam sekasi?“. Jausmų ir būsenų mišrainė, kurios jau seniai nebesiėmiau narplioti.

Po pusvalandžio paskelbti konkurso rezultatai nenustebino. Tegyvuoja narvas, sudie laive. Projektą įgyvendins Aleksandro įmonė, o mes likome apgailėtinoje antroje vietoje. Apmaudas buvo toks nedidelis, jog galėjau jį išspjauti vienu ypu ir visai pamiršti.

– Po velnių – nusikeikė Egidija, kai kilome nuo kėdžių, – betgi tas pasiutėlis prarijo mus visus vienu kėšniu.

Mano kolegės apmaudas buvo gal sprindžiu didesnis nei maniškis, nors iš esmės ji veikiausiai mintyse tiesiog atmetė kelis naujus planuotus pirkinius, nes premijos nebus, ir toliau gyveno savo gyvenimą, kuriame visi tie pastatai ir konkursai – tik darbas. Nuobodus, rutiniškas, už pinigus.

– „Pasiutėlis“. Gerą žodį parinkai, – tariau, kol pamažu slinkome pasveikinti laimėjusius ir persimesti vienu kitu žodžiu su renginio dalyviais, – Iš karto matyti, kad praleidai visą prezentaciją svajodama, kaip atseginėji tuos parduotuve tebekvepiančius marškinius.

Gavau stiprų ir labai žemišką niuksą į šoną. Užplūdo prisiminimai, kaip būtent aš atseginėjau josios marškinių sagas, kurios tą paskutinį įsimintiną kartą buvo ypač mažos ir slidžios, todėl gerokai teko pavargti ir net, rodos, vieną palikome ištrūkusių ir pariedėjusių kažkur po jos lova, tame gyvenimo užkaboryje, kuriame slepiasi visos mūsų nuodėmės ir paslaptys. Prasilenkdami su Aleksandru linktelėjom vienas kitam ir tiek. Spausti ranką ir veidmainiauti šiuo atveju nebuvo noro ir žinojau, kad jis tai įvertins, o aplinkiniai nei nepastebės.

– Ar dalyvausi afterpartyje? – klausė Egidija nežymiai besitaisydama sijoną priešais savo atvaizdą stiklo sienoje.

Ar yra akimirku, kuomet jos negalvotų kaip atrodo, svarsčiau. Mūsų įmonė planavo nedidelį vakarėlį nepaisant konkurso rezultatų. Tokios šventės turėjo surišti mus į vieną mazgą, nors paprastai tik gerokai patuštindavo mūsų pinigines, o pigus šampanas ir kaloringi tortai daugumai kitą dieną sukeldavo vien rėmenį.

– Ne, tikriausiai ne, – atsakiau ir grožėjausi kaip ji hiperbolizuodama patempia lūpą.

– Bus nuobodu, – inkštė suplonintu balseliu.

– Nebijok, pasigesi manęs kaip gripo pavasari.

– Ateik, juk vis tiek nuobodžiausi, – krestelėjo plaukus atgal.

– Nebijok, nuobodžiauti man, užkietėjusiam viengungiui, nėra kada. Ar žinotai, kad standartiniame televizoriuje telpa net penki pornografijos kanalai? Žinoma, ten rodomas turinys sunkiai sutelpa standartinėje mano vaizduotėje, bet kartais įsijungiu...

– Oi, Deksteri, kartais būni šlykštus. Šlykštus ir užsispyręs kaip koks...

– Paisyti savo norų, tai dar ne užsispyrimas. Juk žinai, kaip nemėgstu eiti ten, kur tikimasi, kad aš eisiu, – dėščiau užtikrintai, nes mėgau, kad mano žodis mudviejų pokalbiuose, kad ir kokie jie paviršutiniški, būtų paskutinis.

Egidija tik pažibino į mane savo dviem švyturiais ir nukreipė žvilgsnį į netoliese pastebėtą pažįstamą žmogų. Pasinaudojęs proga pasišalinau. Kai pasiekiau savo miegamąjį rajoną, prapliupo gaivi, bet kartu gana baugi pavasariška liūtis. Galėjau luktelėti automobilyje, kol lietus liausis, tačiau kas nežino, jog mūsų krašte taip gali prasėdėti ir

valandą, todėl ryžausi greitai bėgti iki laiptinės. Užrakinau automobilį ir paleidau į darbą kojas. Iš karto supratau, kad esu ne vienas toks nelaimėlis, nes priešais mane jau bėgo iš gretimos gatvės staiga išnirusi moteris. Ji pirmoji mažais žingsneliais užbėgo laiptais, o aš dviem šuoliais atsidūriau jai už nugaros. Mandagumas reikalavo luktelėti ir praleisti ją pro duris pirmą, o ir lietus po stogeliu jau nebuvo nebaisus. Už apykaklės jaučiau vėsinančią drėgmę ir supratau, kad prisėmiau batus. Moteris taip pat atrodė lyg šlapias kačiukas, tačiau pro duris eiti neskubėjo. Gal nežino kodo, pagalvojau. Ji mandagiai pasitraukė į šalį ir suspaudžiau laiptinės kodą.

Lifte ant grindų nuo mūsų lašėjo vanduo, vos pajudėjus mano batai juokingai čežėjo, todėl nepaisant gana romantiškų aplinkybių jaučiausi kaip paskutinis idiotas. Ji delsė spausti reikiamo aukšto numerį, todėl ir čia parodžiau iniciatyvą. Galbūt nenori išsiduoti, šmėkstelėjo mintis. Nors kaimynų ir jų svečių gyvenimai manęs niekada nedomino, tačiau nejučiomis ši šlapi gražuolė sužadino mano smalsumą. Šviesūs be galo ilgi – net nežinau ar esu kada tokius matęs – plaukai dailiai gaubė jos išraiškingą figūrą. Žydra retro stiliaus suknelė išryškino jos moteriškumą, nors tokios tikriausiai nesivilkėtų nei viena, norinti atkreipti į save dėmesį. Veido įsižiūrėti nespėjau, tačiau tokia moteris turėtų būti atimanti žadą, pakertanti kojas, o gal tiesiog mano skonio. Ji išlipo vienu aukštu žemiau, todėl į padanges kilau su kartėliu tarp lūpų ir tikrai labai šlapiais batais.

2.

Anemiškas debesimis aptrauktas dangus lyg koks išblukęs sovietinis atvirukas buvo prilipęs prie lango ir, rodos, net kambaryje jutau vandens garų sankaupas, kurios kuteno nosies plaukelius, lipino akis ir stūmė į tingulį. Tačiau kažkur giliai kirbėjo tas palaimingas kiekvienos savaitės pabaigos azartas. Šeštadienis – tai panacėja. Šeštadienis – tai švenčių šventė. Visas laikas tavo ir jokios sekmadieniams būdingos slogumos, kurią lyg pelėsiu apkrečia pirmadienis.

Dauguma mano pažįstamų stebisi, kodėl gyvenimui pasirinkau būtent nedidelį ir būtent tokį vieno kambario butą. Kažkodėl visiems atrodo, kad architektas turi įsigyti pretenzingą dviejų aukštų kotedžą, kuris lyg koks antspaudas įrodytų profesinę jo savininko kompetenciją, nors namo tuštumoje jam teks gyventi su liūdnu aidu ir kambario kertelėmis, kuriose būnama taip pat dažnai kaip lankomasi Polinezijoje. O man patiko šitas paprastas vieno žmogaus poreikius atitinkantis butas, kurį suprojektavau pats. Dideli rytiniai langai, prie kurių visuomet stovi braižybos stalas, svetainė, kuri vakare virsta miegamuoju, ir už šio tokio baro besislepianti kompaktiška virtuvė, kurią pavyksta išlaikyti sterilią ir nešaukiančią apie kulinarines sėkmes ir nesėkmes. Pasieniais dar sutalpinau rašomąjį stalą su kompiuteriu ir mano kuklų garderobą priglaudžiančią spintą. Visas interjeras visiškai baltas, tik kur ne kur nepasiklysti erdvėje padeda masyvūs medžio elementai, kuriems neprieštarauja vienas kitas stiklo akcentas. Ko daugiau nuo stimulų ir ryškių reklamų gatvėje pavargusiam žmogui bereikia?

Lengva mankšta, lengvi pusryčiai ir aš jau sėdžiu prie kompiuterio. Kompiuterio darbatalį puošia kokybiška Lotoso šventyklos fotografija. Dvidešimt septyni puikūs žiedlapiai gaubiantys keturiasdešimties metrų aukščio salę, kurioje sutelpa du tūkstančiai penki šimtai žmonių. Baltas graikiškas marmuras. Tas pats, iš kurio pastatytas Partenonas. Kolonėlėse žaismingai užtelėjo pozityviai nuteikiantis „Skype“ startavimo garsas. Du nauji draugų žinučių burbulai. Pradėjau nuo Egidijos burbulo: *Vakarėlis buvo baisiai nuobodus. Trūko tavęs. Su Arnu iš torto gabalėlių statėm Sporto rūmus. Prisegtos nuotraukos. Pirmoje gana neblogo rūmų kopija iš biskvitinio torto gabalėlių. Antroje – tuščia nešvari lėkštė ir Egidijos prierašas didelėmis raidėmis: ATA. Žinutės atsiųstos 00:55. Ji grįžo namo ir pagalvojo apie mane. Vyriškas ego pamaitintas, judame toliau.*

Kito burbulo kaltininkas – Džeimsas. Geras bičiulis iš Meksikos. Susipažinom viso pasaulio architektus, dizainerius, programuotojus ir šiaip kūryba besidominčius žmogelius vienijančiame forume. Čia kartas nuo karto gimsta įdomių architektūrinių projektų, kuriuos forumo nariai imasi įgyvendinti. Žinoma, tik žaidimo forma. Na, daugių daugiausiai tai išsirutulioja į kokį plastmasinį maketą, kuris parodomas šeimos nariams, nedidelėje parodoje ar forumo narių susitikime. Nei pinigų, nei galimybių juos įgyvendinti realybėje, savaime aišku, nei vienas neturime. Kartais nemokamai suprojektuojam kokiam forumo užklydėliui kebabinę ar namelį medyje vaikams. Šiaip, iš idėjos. Žodžiu, čia renkasi linksma kūrybinių impotentų šutvė ir tiek. Mudu su Džeimsu šiuo metu kaip tik projektavome šį tą rimčiau nei Sporto rūmai ar varnėno inkilas. Buvome įpusėję išpūdingos Taikiosios Pasaulio Tautų Draugijos būstinės projektą, kuris būtų statomas dirbtinėje saloje pusiaukelėje tarp Meksikos ir Ispanijos. Pusė pastato turėtų būti po vandeniu, kita – virš vandens. Kad per daug neišiveltume į ginčus dėl

skonio, aš projektavau viršutinę dalį, o Džeimsas apatinę. Vėliau tiesiog planavome jas apjungti. Žinoma, visa ta Taikioji draugija tebuvo sapnas, kliedesys. Toks pats kliedesys kaip ir mūsų projektas, bet gyventi juk reikia.

Džeimsas teiravosi apie Sporto rūmų projekto rezultatus, nors tikriausiai jam daug labiau rūpėjo antrasis klausimas. „KAIP MANAI, AR GERAI ATRODYTŲ PO MANO APVALIAIS LANGAIS NEGAUSIAI DEKORUOTOS VIMPERGOS AUKŠTYN KOJOM?“ – rašė jis, pamiršęs išjungti caps lock'ą. Po šios žinutės sekė antroji, išsiųsta po valandos pertraukos: „*Ir iš viso, ar vimpergos yra vimpergos, jei jos yra aukštyn kojom?*“ Jis puikiai dirbo su brėžiniais, turėjo kantrybės ir užsispyrimo žaisti su dekoru elementais, tik architektūroje buvo savamokslis ir nuolat rėmėsi mano autoritetu, todėl ir siekė parodyti, kad mūsų projekte visos vimpergos turi būti kaip reikiant, kad mes – aukščiausia klasė. „Jei taisyklės yra, jų reikia laikytis“, – visada sakydavo jis, tačiau, kaip taisyklė, visada viską darydavo atvirkščiai. Už tai jį ir mėgau. Buvome puikus duetas.

Parašiau jam išsamų atsakymą, kuriame pabrėžiau, kad jo rūmų dalis gali būti aukštyn kojomis su visais savo elementais ir sąvokos nuo to veikiausiai nenukentės, o ir apskritai povandeninės architektūros kanonai dar nėra taip aiškiai apibrėžti, todėl čia mes vienaip ar kitaip esame šiek tiek novatoriai ir galim eksperimentuoti. Apie povandeninę architektūrą neturėjau jokio supratimo, tačiau neketinau išsiduoti. Staiga mano sąmonėje stichiją vanduo kažkodėl pakeitė stichija ugnis. „Dūmai“, – pagaliau supratau. Šokau nuo kėdės ir priėjau prie atviro lango. Ne, dūmai ateina ne iš lauko, jų šaltinis kambaryje. Tik tada pamačiau dar nuo pusryčių teberaudonuojančią viryklę ir maža srovele smilkstantį šluostės kraštą. „Žioplys“ – garsiai keikiau save ir išjungęs viryklę su šluoste rankose išėjau į balkoną.

Nerimas atslūgo, atsirėmiau rankomis į turėklą ir tiesiog žiūrėjau į gatvę. Debesys traukėsi į ekrano šonus užleisdami vietą gana padoriai dienai. Žvilgtelėjęs į apačią pamačiau ant šaligatvio besišnekučiuojančias dvi moteris. Viena jų – vakarykštė ilgaplaukė savo žydroje migloje. Ilgai nelaukęs grįžau į kambarį. Atidariau spintelės po kriaukle duris. Gaila, kad tik pusė, pagalvojau, bet vis vien ištraukiau šiukšlių maišą ir į jį sugrūdau prie durų gulėjusią tuščią dėžę nuo naujų batų. Liftas nesirodė, todėl pogrėičiai nusileidau laiptais žemyn. Nepykite viso pasaulio moterys už tai, jog iškėlęs galvą link konteinerio nešiau šiukšles gražų šeštadienio rytą visai ne dėl to, jog esu tobulas vyras. Vis dėlto niekam tikusiu manęs nepavadinsi, nes atsiradus mano skonį atitinkančiam stimului su dailiomis kojomis galėčiau išnešti ir viso daugiabučio šiukšles. Gal net pasišokinėdamas. Toks jau esu ir klaupiuosi jums prie kojų su visais savo riteriškumo trupiniais nuoširdžiai atsiprašydamas.

Kol iš lėto žingsniavau link konteinerių, spėjau tik akies kraštu nužvelgti moteris ir nugirsti trumpą jų pasikalbėjimą.

– Taip viskas susipainiojo, kad aš net nežinau... – guodėsi mano name gyvenanti moteris ir ranka skubiai nubraukė pasirodžiusią ašarą.

– Nebijok, viskas susitvarkys, – guodė ją mano deivė, – Žinai kaip sakoma: jei per vestuvę lyja, tai busit turtingi.

Moteris šyptelėjo ir juodvi trumpai apsikabinusios išsiskyrė. Grįždamas nuo konteinerių link namo prasilenkiau su ja, savo Beabejosvajone. Pagaliau pavyko pamatyti jos veidą. Ne, jis niekuo neypatingas. Tačiau prie gražių veidų jį iš karto priskirtum dėl simetriškumo, dėl proporcijų dermės. Daili kiek riesta nosis, nei per didelės, nei per mažos lūpos (viršutinė kiek užriesta), siauri antakiai – du talentingo tapytojo užbaigiamieji štrichai, suteikiantys veidui rimtumo, bet nedarkantys švelnumo. Apskritai, jos veido išraiška atrodė šiek tiek karinga, tačiau, kai ji praeidama pro mane pakėlė akis, man tarp lūpų subrendo žodis „rasa“. Nežinau kodėl. Tiesiog jis taikliai apibūdino tą jos trapų ir kažkokią liūdną viltį nešantį žvilgsnį. Ji nuėjo. Užsisvajojęs ir kiek aprikęs užbėgau laiptais iki lifto ir dar spėjau šmurkštelėti į jį paskui susigraudinusią moterį. Netyčia prisilietėme vienas prie kito ir nukrėtė elektra.

Grįžęs į butą nustūmiau šį įvykį kaip lengvabūdišką trigdį į savo sąmonės ir kambario kampą ir sėdau prie kompiuterio imtis brėžinių. Pagavo įkvėpimas, todėl mintyse greitai permečiau, kiek laiko šiandien iš manęs atims maisto ruošą, prausimasis po dušu ir kiti bereikalingi buities ritualai, kad galėčiau nurimti, jog spėsiu pasistūmėti su projektu tiek, kiek norisi. Dešimt valandų. Po dušu galima apsiprausti ir per dešimt minučių, pagalvojau. Dešimt valandų ir dvidešimt minučių. Optimistiška. Įsijungiau „ArchiCAD’ą“ ir paskleidžiau ant stalo brėžinius. Kai panyru į mėgstamą veiklą, man nebeegzistuoja nei gyvenimas už lango, nei socialiniai kontaktai ir statusai, nematau nei voro, kuris palubėj veda jau trečią kartą ir valgydamas musę žiūri į mane kaip į beprotį.

Diena baigėsi malonių nuovargiu ir prieš užmigdamas, būtent tą akimirką, kai sąmonė jau jau išsijunginėja, prisiminiau žodį „rasa“. Tuomet dar prisiminiau, kad ji ištarė tarmišką žodį – „vestuvė“. Lyg būtų iš provincijos. Šis nedidelis jos trūkumas negadino jos įspūdžio. Tačiau net ir jis manęs ilgiau nesulaikė šioje realybėje. Užsnūdau.

3.

Įsukau į automobilių stovėjimo aikštelę ir iš karto pamačiau, kad mano vietą užėmęs gana prabangus, ar bent tikrai brangus raudonas „BMW“. Kadangi aikštelė ypatingai ankšta, esame pagal nerašytą susitarimą pasiskirstę vietomis. Per eilę metų tokios tradicijos tiesiog savaime nusistovi ir net žinome, kuris išvažiuos pirmasis, kuriam sunkiai sekasi statyti automobilį siaurose vietose, todėl verta palikti daugiau erdvės ir panašiai. Tokia tvarka mane veikia raminančiai, tačiau jei turime kokių svečių, viskas pakrinka. Todėl ir tas „BMW“ sujaukė man pirmadienio rytą. O juk kas nežino, kad pirmadieniai visiems pilni nemalonių erzinančių smulkmenų. Įsipili į kavą sugižusios grietinėlės, sužinai, kad tavo darbo kompiuteris po dviejų nedarbo dienų nusprendė prasitęsti atostogas ir taip iki begalybės. Kaip kiti mėgsta skaičiuoti dienas arba savo vaikų gimtadienius, taip aš skaičiuoju pirmadienio nesąmones. Patikėkite manimi, jų skaičius pirmadieniais yra iš tikrųjų gerokai didesnis nei kitomis dienomis ir šis skirtumas yra statistiškai reikšmingas.

Pastačiau automobilį bjauriai nepatogioje vietoje pačiame aikštelės pakraštyje ir nuėjau į ofisą. Beeidamas iki savo darbo vietos iš karto pastebėjau „BMW“ savininką prisėdusį ant Egidijos stalo krašto. Išskirtinai aukštas ir gan masyvus vyrukas nuo kurio svorio, rodos, net stalviršis kiek išlanko. Jis vilkėjo prabangiu pilku kostiumu, tikrai pernelyg prabangiu nešioti kasdien ir tai režė akį. Prasčiokiškas noras pasipuikuoti pinigais. Jis didele savo letena – nedrįstu sakyti ranka – žaidė su rašikliu ir man einant pro šalį kalbėjo Egidijai:

– Tada pamokslininkas paklausė Dievo: „Kodėl tu manęs neišgelbėjai?“ Dievas atsakė: „Kvaily, juk pasiunčiau tau dvi valtis!“

Egidija skardžiai ir linksmai nusijuokė iš apačios žiūrėdama į tą milžiną. Priėjęs prie stalo įsijungiau kompiuterį ir iš karto pastebėjau, kad mano kėdė pakeista visai kita. Nepatogia ir net kiek sulūžusia. Marazmai, nusikeikiau mintyse.

– Palauk, žinau dar vieną gerą, – toliau tauškė anas ir girdėjau kiekvieną žodį, nes mūsų stalai čia gana susigrūdę. – Veiksmas vyksta maždaug prieš keturis tūkstančius metų. Dievas sako: „Sukursiu bjaurų marą ir kiekvienas šioje žemėje egzistuojantis gyvas padaras numirs.“ Tada žuvys greitai susimeta į krūvą, pasišnibžda tarpusavy, viena pasiūsta prie Dievo mirteli jam akimi ir nemačiom į kišenę įkiša 20 eurų. Dievas sako: „Pasitaisau! Sukursiu bjaurų potvynį!“

Egidija nevaldomai suprunksėtė ir pirštais perbraukė sau visai palei lūpas. Specifinis jos įprotis. Lyg nuolat tikrintų, ar netyčia neišsitemė lūpų dažais. Panirau į darbus ir stengiausi nekreipti dėmesio į aplinką. Po gero pusvalandžio mano darbo stalas buvo pamalonintas intymia Egidijos draugija. Priėjusi ji atsirėmė į stalą ir žiūrėjo į mane, nors akių į ją nepakėliau, net jausdamas, kad ji šalia.

– Ponas rimtuoli, – pradėjo ji, – Šiandien su manim net nepasisveikinai.

Akimis greitai nuskanavau artimiausią aplinką ir nepaisydamas jos pastabos paklausiau:

– Kas tas toks?

Bet Egidijos atsakymo galėjau jau nebelaukti, o jei būčiau sulaukęs, jis nebūtų manęs taip stipriai nustebinęs. Tik dabar atidžiau įsižiūrėjęs pamačiau, kad tas milžinas sėdi ant mano kėdės prie kompiuterio, kuris pas mus iš esmės stovėjo niekieno nenaudojamas, nes darbo vietų buvo daugiau nei darbuotojų. Vyrukas buvo gan susikūprinęs, nes monitoriaus viršutinė briauna tesiekė jo smakrą. Nemeluojau. Parodija, o ne žmogus.

– Algis, – tarė Egidija.

– Ne vardo klausiu. Ką jis čia veikia? – išlaikiau gana griežtą balso toną, nes žinojau, kad paprastai tuo pasiekiu, ko noriu, o ypač tuomet, kai mano pašnekovas yra silpnėsnis, kaip ir buvo šiuo atveju.

Stebėjau, kaip milžinas tyrinėja savo naują darbo vietą. Susirado kažkokį nereikalingą lapelį, perlenkė jį per pusę ir susegė segikliu.

– Naujas mūsų kolega, – pratarė Egidija ir iš jos balso buvo galima suprasti, kad tai ją jaudina ar stebina tik tiek, kiek nauja A4 formato lapų pakuotė spausdintuvui.

– Juokauji? – klausiau kiek prislopinęs balsą. – Naujas darbuotojas? Dabar? Šįmet? Kai mūsų pačių kailiams nusimato nepavydėtini metai? Juk žinai, kad dabar neturim jokių rimtesnių projektų. Kad ir šiandien... Mano visas darbas iki pietų bus suvesti į seną failą naujo pastato parametrus ir vietoj penkių langų padaryti keturis, nes kurti naujo projekto neapsimoka. Vis tiek visiems projektuojam tas pačias vis kito klinkerio atspalvio dėžes, kurios dabar ant bangos. Galėčiau tai atlikti vos per dešimt minučių, bet teks imituoti darbą. Juk pati žinai, kiek naujų projektų pristatysi direktoriui šį mėnesį. Ir kiek iš jų bus tik nususej vienaaukščiai privatūs namai užmiestyje. Barankos skylė, ne darbas. O čia... naujas darbuotojas. Ką jis čia veiks? Padės tau išvalyti kompiuterio šiukšlinę?

– Tau kaip visada viskas blogai... – numykė ji. – Be to, greičiausiai jis visai ne man, o tau padės.

– Man?

– Taip, tau. Jis lyg praktikantas ar kas... Nežinau, ko tu manęs klausi. Aš irgi jį čia ryte pamačiau prie savo stalo. Draugiškai parodžiau, kad yra laisvas kompiuteris. Na, ir susidraugavom. Be to, jis visai nieko. Linksmas. Patarčiau mažiau sukti dėl to sau galvą.

– Praktikantas sakai... Jei taip, tai gal.

Apskritai paėmus man ženkliai krito ūpas. Aš irgi geras grybas esu, pagalvojau. Skundžiuisi jai, inkščiu, o kad nueičiau ir direktoriui vieną kartą pasakyčiau tai, ką iš tikrųjų manau. Ar bent paklausčiau, kur čia šuo pakastas. Idiotas esu ir geriau sėdžiu po lapu, tiksliau po lapais. Po daugybe nuobodžių lapų. A4, jei kam įdomu. Kaip ir visur. Kaip ir visada.

Per pietų pertrauką vis dar be didelio optimizmo nuslinkau prie kavos automato. Pasiėmiau airiškos kavos ir kuomet jau kėliau puodelį prie lūpų, išgirdau naujoko balsą už nugaros:

– Nuo to srėbalo vieną kartą visą naktį ožius pjoviau.
– ?!

Puodelis taip ir liko per du centimetrus nuo mano lūpų. Nenorėjau pasirodyti nemandagus, todėl šyptelėjau Algiui ir vis dėlto sriūbtelėjau kavos, kad nereikėtų kalbėti. Pro mus praėjo Arnas ir pasiėmęs kavos priėjo prie manęs.

– Kaip savaitgalis? – paklausė.
– Normaliai, – atsakiau.

Jo veido išraiškoje išskaičiau tai, ką ir galėjau numatyti. Jam tas praktikantas ne praktikantas kėlė panašius jausmus. Visi trys stoviniavome ir tylėjome. Girdėjosi, kaip direktorius kabinete kalbasi telefonu ir vaikšto dideliais žingsniais pirmyn atgal. Mūsų ofisas nedidelis, visi čia savi. O kai dalyvaujam rimtesniame konkurse, ypač su užsienio kompanijomis, panyrame kiekvienas į savo darbą ir bendraujam tik tiek, kiek būtinai reikia, tačiau nesame artimi bičiuliai. Na taip, mudu su Egidija sieja praeitis, tačiau ir ji negriauna tos tikrų individualistų gūžtos atmosferos. Šitas naujas žmogus čia netiko ir tiek. Kaip pudelis taksų mylėtojų suvažiavime. Kaip zefyras „Rafaelo“ dėžutėje. Nieko asmeniško, žmogau, tačiau čia pas mus taip nuo seno.

Grįžome prie darbų. Į darbo pabaigą nutaikiusi progą prie mano stalo su visa kėde atvažiavo Egidija. Kalbėjome kažką, net negalėčiau atgaminti ką, tik pamenu, kaip ji malėsi ant kėdės su savo itin trumpu sijonu ir galiausiai man net įtampa ėmė kilti. Ne, sąžinės ji niekad neturėjo. Ir niekaip nesuprantu, kodėl susigundęs bent paliesti ją būčiau sulaukęs jos priekaištų ar net būtų įsižeidusi. Vilioti joms galima iki begalybės. Net savo ex. Bet tik perženk ribą ir tu nusikaltėlis. Tos moterys. Galiausiai ji mane tądien galutinai pribaiigė įteikdama kvietimą į jos vestuves ir prašymą būti pabroliu. Grįžęs namo kvietimą įmečiau į stalčių, kuriame jau gulėjo praėjusį mėnesį brolio atsiųstas atvirukas gimimo dienos proga. To, kas jame parašyta, nė neskaičiau. Tokie tie mūsų gyvenimai. Toks buvo mano pirmadienis.

4.

Na, ką gi, prie visko galima priprasti, raminau save penktadienį atsargiai parkuodamas automobilį savo naujoje vietoje, kurioje net vienu ratu teko užvažiuoti ant bortelio. Raudonas „BMW“ pergalingai blizgėjo mano senoje geroje stovėjimo vietoje. Nežinau kaip, bet tam Algiui vos per savaitę pavyko daug ką mūsų ofise laimėti ir įdomiausia tai, kad jis dėl to nepajudino nei piršto. Jei iš pradžių jo kaimietiška tarsena buvo traukiama per dantį, tai dabar ji tapo išskirtinio jo patrauklumo argumentu, o tie nesibaigiantys anekdotai juokino ne tik Egidiją, bet ir Arną bei visus kitus. Pravėriau paradines duris ir jau visai nebesistebėjau, kad prie Algio stalo stovi net trys mūsų darbuotojai ir gyvai apie kažką diskutuoja. Tikriausiai tik man vienam jis tebeatrodė nykus ir, kas svarbiausia, jokiais talentais nepasižymintis tipelis.

– Palauk, bet aš nesuprantu, – kreipėsi į Algį šalia stovėjusi Egidija, – sakai, kad šeštadienį skrendi į Čilę, o sekmadienį su Arnu tarėtės žiūrėti krepšinį. Bet juk vien nusukti į vieną pusę tau turbūt reikia kokių dvylikos valandų.

Ji atrodė kiek sumišusi. Mėgstu šią jos išraišką. Trumpai pasigardžiauvau ja tarsi šviežiais minkštais kūčiukais prieš Kalėdas ir nuėjau prie savo stalo.

– Nebijok, mažiukai, – atsakė Algis į ją žiūrėdamas meiliai lyg į penkiolikinę, – Kieno drūtos rankos, to greitos kojos. O jei nespėsiu, tai nespėsiu. Per teliką pažiūrėsime pakartojimą.

Arnas linksmai nusijuokė ir švelniai palietė Egidijai petį. Egidija neprarado orumo ir apsisukusi ant kulno nukaukšėjo prie savo stalo. Sunku jai vienai tarp vyrų. Barbarų. Iš stalčiaus išsitraukiau ilgai atidėliotus nuobodžius formalumus ir ėmiausi darbo. Kai po geros valandos nuvargo akys ir įsiskaudo sprandas, ėmiausi akių mankštos. Iš pradžių pirštų galais švelniai spaudžiau užmerktų akių obuolius. Tuomet kokių penkiolika minučių skyriau įvairiems kitiems pratimams: žiūrėjimas toli-arti, akių sukimas ratu po kabinetą ir taip toliau. Nužvelgiau panirusius į savo darbus kolegas. Mano darbo stalas stovi strategiškai gana patogioje vietoje. Iš čia galiu visus matyti ir tik tuomet, kai kas nors prieina prie spausdintuvo, esančio man už nugaros, gali matyti mane. Mano žvilgsnis galiausiai užkliuvo už šio mėnesio ar net pusmečio sensacijos, t. y. Milžino. Pravardė, savaime suprantama, prilipo jam organiškai.

Dominti jis manęs nedomino, gal tik buvo keista, kad klausimas, ar jis čia atlieka praktiką, taip ir liko neatsakytas. Kartą klausiau Arno, bet ir jis nieko doro nežinojo. Veikiausiai lygiai kaip ir aš dėl to nesirūpino, tik buvo nepatogu prisipažinti, kad nežino. Kaip jau sakiau, aš ir be jo turėjau ką veikti. Laisvu laiku imdavausi savo hobio, nes to rimtojo darbo ne tiek jau daug buvo. Ir vis dėlto kartas nuo karto grįždavau prie to žmogėno. Vaikšto jis lyg ką tik nuo arklio po ilgos ir varginančios kelionės nulipęs kaubojus, žengdamas ne visuomet žiūri, kur skiedros lekia. Kalba kaip mano močiutė, na, tebūnie, juk kiti žmonės atvažiuoja gyventi į sostinę iš kaimo, nesu nusistatęs. Bet ir jo manieros, net nežinau. Kartais nesuprantu, kodėl niekam kitam tai nekliūna. Linksma kompanijos siela ir palikim ją ramybėje. O aš net ėmiausi surašinėti jo keistenybes. Šiaip, iš neturėjimo ką veikti.

Štai kad ir dabar. Pajudino kompiuterio pelę, žiūri į monitorių, net neprisiliečia prie klaviatūros, vėl pajudino pelę. Dairoosi po ofisą. Pataisė ant sienos priklijuotą patalpų planą, kuris čia kabo tik gaisro atvejui. Žiūri į savo rankas. Paėmė rašiklį ir lyg kažką rašo ant atsitiktinio lapelio. Purto rašiklį. Tikriausiai nerašo. Jis paprasčiausiai neturi ką veikti. Žinau, tai nėra keistenybė, bet vis dėlto visi čia atliekam vienokią ar kitokią funkciją. Iš stalčiaus išsitraukiau savo minėtąjį sąrašą ir įrašiau: „nieko nedirba“. Pateikiu kitus punktus iš sąrašo:

- nemoka normaliai įdėti naujų popieriaus lapų į spausdintuvą;
- niekada negeria kavos Geria, jeigu kavą aparate jam išrenka Egidija ir paduoda į rankas;
- nežino, arba vaizduoja, kad nežino, kas yra Britney Spears;
- neturi lietsargio;
- vengia kalbėti apie savo asmeninį gyvenimą, buvusią darbovietę, o tema „Ką tu čia pas mus iš tikrųjų darai?“ yra net tabu;
- per visą savaitę nei karto nemačiau jo einant į džentelmenų apartamentus;
- kai vieną kartą Egidija pavaišino jį sausainiais, paėmė vieną sausainį, atsikando ir prie jos akių ramiu veidu išmetė į šiukšlių dėžę;
- nežino, kas yra kontraforsas, tačiau kartą ėjo pro šalį ir mano kompiuterio ekrane pamatęs laisvalaikio kuriamą projektą iš karto atpažino Nilo raktų interpretaciją, kurią panaudojau vienos sienos puošybai.

Link mano stalo iš lėto ėjo Egidija. Sąrašą grąžinau į stalčių, kur jam ir vieta. Ir ji priėjo. Nepaliečiama lyg fantazija, banali lyg mamos skambutis. Gudriai apsuko aplink mano kėdę uodegą ir nuėjo prie spausdintuvo taip tik paerzindama, kad aš nebuvo jos ėjimo tikslas. Sugrižau prie savo darbų. Girdėjau, kad Egidija nervingai malasi prie spausdintuvo ir tylomis šneka su savimi. Dar viena gana miela jos savybė.

– Tau jis neatrodo keistas? – paklausiau.

Ji prie akių prisikišusi popieriaus lapą susikaupusi jį tyrinėjo.

– Tau irgi taip atrodo? – atsiliepė. – Sakau, kad kažkas čia ne taip. Tikriausiai jau reikia naujos spausdintuvo kasetės.

– Aš ne apie spausdintuvą.

– O apie ką?

– Apie Algį.

– Varge, nebūtumėt jūs vyrai. Tik pasirodo naujas veidas kolektyve, arba jūs per dieną tampat geriausiai draugais, arba iš karto ieškot, į kokią vietą jam suleisti dantis. Žmogus kaip žmogus.

– Iš kokio kaimo jis?

– Nežinau, gal iš Suvalkijos ar Dzūkijos, neskiriu.

– Ar jis pats tau taip sakė?

– Ką? – klausė ji lyg atsibudusi, nes vis dar buvo sutelkusi dėmesį į atspausdintą lapą.

– Pamiršk.

Tai būtų buvę visi dienos keistumai, o likusi diena būtų tekėjusi ramiai kaip Neris, tačiau į atmintį įstrigo dar vienas epizodas. Pavakariais gurkšnojau arbatą bereikšmiu žvilgsniu

žiūrėdamas į sieną, netoliese ant kėdės rankomis parėmęs galvą sėdėjo Milžinas ir tik laukė darbo pabaigos. Suskambo jo telefonas. Pokalbis nebuvo labai ilgas. Jis kalbėjosi su kažkuo apie vieną konkretų žmogų. Įdomiausia čia tai, jog kalbėdamas jis staiga išmeigė žvilgsnį į mane. Jaučiausi taip, tarsi būtų kalbama apie mane. Kaip kad kalbama apie arbūzą parduotuvės lentynoje ir klausiama žmonos ragelyje: „Tai paimti ar ne?“. Jo žvilgsnis buvo tiesus, pasitikintis ir gal net kiek linksmas. Jis visai nenorėjo nuslėpti to, kad žiūri į mane. Stengiausi paprasčiausiai nekreipti į tai dėmesio ir orus pasišalinau, tačiau mano migdolinis kūnas jau siuntė organizmui tokias mažas bombikes su užrašu „nerimas“.

5.

Jeigu nusiplautų, būtų kaip ką tik iš salono. Tikriausiai dirba taip tyliai, kad galėtum įvažiuoti į bažnyčią nepastebėtas. Keturi varantys. Mieste to nereikia, bet kodėl gi ne. Automatas. Nemėgstu, bet gali priprasti. Jai ne daugiau kaip kokie penki metai. Net nežinau, kada esu vairavęs naujesnę nei dešimties metų senumo. Tik jau spalva tai tikrai NE. Per ilgai spoksau, atsipeikėjau ir atitraukiau žvilgsnį nuo Algio automobilio. Pasukau link paradinių ofiso durų. Tiek panirau į kažkokį apmąstymą, kad nei nepastebėjau, kaip beveik kaktomuša atsitrenkiau į Milžiną. Jis kulniavo priešinga kryptimi.

– Sveiks, – tarė ir išsišiepė.

– Labas, – atsakiau.

– Darbo šiandien nebus. Gali gręžtis atgal.

– Kaip tai nebus? – stebėjau ir vis vien žengiau žingsnį aplink jį.

– Nebus. Kanalizokas trūko ar kas. Visur apsemta, – dideliu delnu perbraukė sau per trumpai kirptus plaukus. – Einam, žmogau, nejuokink.

Vis dar nesiryžau juo tikėti. Jam viskas taip linksma ir paprasta. Kaip gali darbo nebūti? Taip imti ir nebūti? Be to, net jei tai ir tiesa, ten yra svarbių daiktų, dokumentų, juk negali tiesiog numoti ranka. Reikia sužiūrėti, kad viskas būtų tvarkoje, galiausiai, pasirašyti kažkokį dokumentą apie netikėtomis aplinkybėmis pasikeitusį darbo grafiką, sužinoti apie numatytą remonto trukmę ar panašiai. Nors ir neryžtingai, tačiau žengiau žingsnį link ofiso.

– Ot pasikalęs ant darbo... – neatlyžo Algis, – Einam, sakau. Alaus išgersim ar kažką.

Visai neketinau paisyti to žmogėno. Jei jam viskas gyvenime taip paprasta, tebūnie. Buvau bežengias žingsnį, tačiau pajutau, kaip mano žastą gniaužia tvirta jo ranka. Ir iš kur jis turi tiek jėgos? Net rimtokai suskaudo. Apsisukau ir aš atgal. Nesinori čia su juo prasidėti. Jis dar kelias minutes kalbino mane eiti kur nors pasėdėti, bet atsisakiau ir pasukau link savo automobilio. Vos priėjęs iš karto pamačiau, kad nuleistos visos – kartoju! – visos mano automobilio padangos. Man net pusryčiai apsvirtė skrandyje. Visko nutinka, aš nieko nesakau, tai sutvarkoma, bet keturios padangos per vieną pirmadienio rytą, tai jau daugiau nei statistiškai reikšminga. Ėmiau nervuotis, sukinėjausi aplink automobilį kaip koks idiotas ir niršau, nors išoriškai stengiausi to neparodyti. Reikia tiesiog skambinti savo servisui, vyrukai patikimi, remontuojusi dešimt metų, jie ten pasirūpina ir tokiomis situacijomis. Nurimk, kvėpuok, deguonis maitina smegenis, tau iš karto pagerės. Man taip bekovojant su savimi priėjo dar išvažiuoti nesuskubęs Algis:

– Pailso žirgelis, ką? – atsirėmė į automobilį ranką ir žiūrėjo į mane. Toks pats optimistiškas.

Ne, šito tai jau per daug. Galiu pakęsti jį minutę, dešimt minučių, bet dabar jam paprasčiausiai metas apsiskuti ir palikti mane ramybėje. Išitraukiau iš kišenės mobilųjį ir ignoruodamas Algį iš įtampos virpančiais pirštais surinkau serviso numerį. Kol laukiau klausydamas skambinimo signalo, ant mano paties nusileido Algio ranka. Kažkodėl jos svoris

mane taip prislėgė, kad net keliai pradėjo linkti. Gal tiesiog iš nevilties ir streso. Kvailiausia, kad dingo ryšys, todėl mano pastangos sutvarkyti šio ryto chaosą nuėjo niekais.

– Nesinervyk, Deksteri. Einam, sakau, atsipalaiduosim kokiam kabake. Atvažiuos mano draugelis, jis tau per dešimt minučių viską sutvarkys.

Man nespėjus nei žodžio ištarti Algis jau kalbėjo telefonu su draugeliu ir tuo pačiu metu ištiesęs ranką laukė, kad atiduočiau raktelius. Keisčiausia, kad nei pats nežinau kodėl, bet tiesiog pasidaviau jo įtakai. Atidaviau raktelius ir nusekiau paskui jį. Galbūt kažkur giliai kirbėjo noras atsikeršyti tam Milžinui už visą jo šaunumą, išlieti tulžį už šio pirmadienio, o gal net visų gyvenimo pirmadienių absurda, neviltį ir apgailėtinumą. Imti ir pasakyti prie alaus bokalo, ką iš tikrųjų apie jį manau. Nors puikiai žinojau, kad mano noras pakenkti tokiam žmogui kaip jis prilygsta uodo įgeidžiui užlipti ant Eifelio bokšto ir paprašyti blusos apačioje jį nufotografuoti.

Savo silpnumo ėmiau gailėtis jau po penkiolikos minučių. Ir visai ne dėl to, jog suvokiau, kad eidami gatve iš šono mudu atrodome kaip Devito su Švarcnegeriu, ne dėl to, jog palikau savo kruopščiai prižiūrimą automobilį kažkokiam „draugeliui“, ne dėl to, jog alaus paprastai negeriu (šiandien net ir šalto alaus vaizdinys man ėmė kelti gana teigiamas emocijas), ėmiau gailėtis savo sprendimo, nes tas idiotas kažkodėl sugalvojo nueiti į kabaką tolimiausiame centro užkampyje, nors barai čia kas du žingsnius. Kai dideliais žingsniais perėjome visą Gedimino prospektą, jau gaudžiau orą ir buvau suprakaitavęs už visą darbo savaitę į priekį. Laimei, katedros aikštėje šiek tiek atsipūtėme, nes šis nepailstantis kalnas sutiko pažįstamą žmogelį.

– Leki kaip peklą pakūres, – tiesė Algiui ranką jaunuolis tamsiais ilgais plaukais, juodais drabužiais ir ilgu odiniu paltu. Jaunuolis viena akimi nužvelgė mane. Išdidžiai ir gal net su kažkokia panieka, nors nesu tikras, ar tas snarglius bent baigęs dvylika klasių.

– Ai, – mostelėjo ranka Algis, – Kaip apatinė girnų pusė.

Abu trumpai nusijuokė.

– Dirbi? – tikslinosi jaunuolis.

– Nu.

Darbininkas, šaipiausi mintyse. Bet norėdamas neatsilikti nuo Algio turėjau skubėti iš paskos, kadangi jau spėjęs atsisveikinti su jaunuoliu jis patraukė link savo žadėto bariuko. Iš Šventaragio gatvės pasukom į Pilies gatvę ir kažkurioje smulkesnėje gatvelėje įlindom į vidinį kiemelį, jame susiradome į rūsį vedančius laiptus ir supratau, kad čia ir bus toji vieta. Gerklė buvo tiek išdžiūvusi, o kakta išrasojusi, jog tik ir tesvajojau apie šaltą alų, nes mineralinio prašyti čia tikriausiai bus neįmanoma. Į pastato eksterjerą per daug dėmesio neatkreipiau, tik užfiksavau, kad virš durų kaboją taikli iškaba („Milžinai“) ir įeinančiuosius pasitiko šmaikštus prierašas balta kreida juodoje ant žemės pastatytoje lentoje:

Patikėk manimi, tu gali šokti.

Alus

Patekome į tikrą rūšio barą, kuriame nebuvo jokios natūralios šviesos, t. y. jokių langų. Viduramžišką atmosferą kūrė arkinės senų raudonų plytų lubos ir masyvūs interjero akcentai iš metalo. Žvalgiausi po rūšį su profesiniu smalsumu ir netyčiomis vos neatsitrenkiau į vieno baikerio kėdę. Jis nepiktai žvilgtelėjo ir grįžo prie savo keptos duonos su česnakais. Baikeriai. Jų čia dauguma. Mane apėmė nerimas. Dažnai matydavau tokius žmones pralekiančius gatve ant motociklo, matydavau juos parduotuvėje perkančius sūrelius arba rankose vartančius avokadus ir ieškančius minkščiausio, bet tą akimirką supratau, kad dar nežinau, kas būna, kai jie susirenka krūvoje. Tamsos ir promilių draugijoje. Algis kyštelėjo tai vienam tai kitam ranką ir mudu nužingsniavome prie baro. Jis užsakė du alaus vien iškeldamas du pirštus, o aš pagaliau ėmiau atgauti normalų kvėpavimo ritmą ir toliau žvalgiausi.

Retai lankausi tokiose vietose. Apskritai nepamenu, kada esu buvęs bare. Dirbdamas prie savo braižymo stalo ar tiesiog nardydamas po TV kanalus ant sofos visai nesusimąstau, kad tuo pačiu metu kažkas štai sėdi tokiose vietelėse ir plempia penktą bokalą alaus. Juokiasi iš draugų pasakojamų nutikimų apie sprogusią motociklo padangą arba iš padėkliukų bokalams stato kortų namelį. Tik dabar, geriau išsižiūrėjęs pamačiau, kad čia esama ir tokių kaip mudu su Algiu. Su kostiumais ir atsagstytomis viršutinėmis marškinių sagomis, braukiančių prakaitą nuo kaktos nosine, o ne ranka. Taip, jau ir Vilniuje atsiranda mada po darbo ofise su tuo pačiu kostiumu kulniuoti į barą ir per viršugalvį išgarinti dienos įtampą.

Barmenas pastatė mums du rasantus butelius alaus. Akims apsipratus su baro prietema įžiūrėjau šitoje skylėje dar šį tą. Pasirodo, čia nemažai ir dailiosios lyties atstovių. Įdomu, kodėl tai pastebėjau ne iš karto. Įsispraudusios į gana oficialius kostiumėlius arba pasipuošusios vos ne balinėmis sukniomis jos sėdėjo ant statinės imituojančių taburečių ir nesivaržydamos gurkšnojo alų tiesiai iš butelių. Pašnekovams pasiekus jumoro apogėjų jos kretančiomis galvomis juokėsi ir net atlošdavo jas, kad juokas laisvai ištrūktų iš trapių jų esybių. Kodėl jos taip keistai apsirengusios? Jų laikysena ir apranga visai nederėjo su šia aplinka. Man niekaip tai neišėjo iš galvos ir net pamiršau alų. Tačiau Algis niuktelėjo į šoną alkūne:

– Srėbk, kol šaltas.

Atsigėriau. Išraiškingas, neragautas skonis. Tik tada žvilgtelėjau į etiketę, kurioje iššaukiančiomis raudonomis raidėmis buvo užrašytas pavadinimas: „Po šimts“. Šmaikštu, pagalvojau ir pažiūrėjau į stiprumą: 4 procentai. Ne per stipriausias, nusiraminau. Kokie jausmai ir kokios mintys tuomet mane lankė, pasakyti nelengva. Tiesiog gurkšnojau alų ir galvojau apie savo automobilį ir darbą. O jeigu jis mane apgavo? Jeigu per jį nusižengiau savo pareigoms? Ta versija su trūkusia kanalizacija, net nežinau...

Prie Algio iš nugaros priėjo vidutinio ūgio vyrukas ilgais kaštoniniais plaukais, vešliais ūsais ir barzda. Metalistas, baikeris, nežinau. Man tie stiliai, tiesą sakant, niekada nebuvo iki galo suprantami. Jis uždėjo ranką Milžinui ant peties ir pastarasis tik tuomet pamatė vyruką.

– Prapuolęs kaip piktas pinigas, – tyliu ir gal net kiek drebančiu balsu kreipėsi šis.

– A, tu Kalvi, – atsakė Algis lyg nenoromis.

Apskritai ėmiau pastebėti, jog sutikdamas savo pažįstamus, atsidūręs savo aplinkoje jis lyg persimainė. Jautėsi kažkokia įtampa. Jis padilbomis vis nužvelgdavo aplinką, nelabai džiaugėsi sutikdamas tuos, kuriuos pažįsta. Nerimavo, sėdėdamas ant aukštos baro kėdės nervingai judino koją, rankose vis suko butelį aplink savo ašį, nekalbino manęs, tiesiog sėdėjo ir kažko lyg laukė. Kam tuomet jis mane kvietė kartu? Kažkaip keistai viskas čia gaunasi. Gurkštelėjau alaus. Paprastai lengvai apgirstu po pusės butelio, bet po likusios pusės jau būnu išsiblaivęs. Tiesiog organizmas su tuo greitai susidoroja. Vis stebėjausi, kad nejučiu alaus stiprumo.

– Klausyk, ketvirtadienį man bus siuntinukas, – toliau kalbėjo Kalviu pavadintas vyrukas, – Jei nebūsi labai užimtas, paskubyk. Viskas kaip visada, bet spaudžia laikas.

– Gerai, – lygiai taip pat nenoromis nepakeldamas akių išspaudė Algis.

Ir tada man į galvą trinktelėjo baisi jėga. Aš persigandau ir su dideliu skausmu tiek pakaušyje, tiek smilkiniuose ir net kakle gręžiausi pažiūrėti, ar užkliuvau kokiam nevykėliui šitoje prakeiktoje skylėje. Bet už manęs nieko nebuvo. Akyse man sukosi vaizdas ir aš supratau – tai alaus pasekmės. Rankomis įsikibau į baro stalviršį. Lyg ieškodamas kokios pagalbos žvilgtelėjau į Milžiną. Jis žiūrėjo tiesiai į mane ir kažką sakė, bet jo žodžių nesupratau. Nuo šio epizodo mano prisiminimai yra kiek fragmentiški. Skylėti. Lyg tinklinės moters pėdkelnės. Kai kuriuos epizodus priklijavau jau vėliau, sužinojęs juos iš Algio ar kitų liudininkų pasakojimo, todėl čia galimi ir mano fantazijos intarpai, faktų neatitikimai, bet iš esmės tai ne tiek svarbu.

Mudu su Milžinu palikome barą ir išėjome į lauką. Baltas baltos dienos metas. Normalūs žmonės skuba į 11:00 prasidedančius darbus, Katedros aikštėje vaikštinėja seniokai, turistai, gyvenimu ir pavasariu džiaugiasi jaunimas su riedlentėmis. Aš tvirtai įsikibęs Algiui į parankę stengiuosi neprarasti pusiausvyros. Man būtų buvę gėda kaip niekada, bet šiam jausmui vietos nėra, nes mintis tik viena: kuo greičiau pasišalink visuomenei iš akių, kuo greičiau išsiblaivyk ir mauk nuo to žmogėno kuo toliau, kol neatsitiko kas nors blogiau. Algis, rodos, nervinasi, kad man taip silpna, bet rūpinasi manimi kaip tikra mama. Nors norėjau kuo greičiau likti vienas, bet supratau, kad neįstengiu net liežuvio apversti, todėl esu visiškai jo valioje. Jis nusprendė sėsti į autobusą. Kur jis mane veš? Spauldoje nuolat šmėkščioja antraštės apie naivius žmones, kuriuos apvagia ar kitaip apkvailina su geranorišku ir naiviu jų pačių sutikimu. Jaučiau, kad tapau vienu iš tokių žmonių. Mano piniginių vos dvidešimt eurų, nejaugi dėl tų kelių šlamančių mane užlenks kokiam skersgatvyje? Ak, taip, mano automobilis. Bet ar dėl to reikėjo viso šio spektaklio?

Autobusu važiuoju vos vieną stotelę. Į atmintį įstrigo tik vienas epizodas: Algis stovi šalia manęs, autobuse sausakimša, todėl prie jo prisišliejusi maža mergaitė su rožiniu helio dujų pripildytu balionu, kuris meiliai prilipo prie Algio švarko. Ji ir vienaip, ir kitaip malasi, o jos balionas vis vien prilipęs prie švarko. Mergaitė juokiasi ir nori šį kvailą fizikos dėsnį parodyti mamai, bet mama kalba telefonu. Algis po kurio laiko neapsikentęs ranka numušė balioną, bet rožinis debesėlis vis vien sugrįžo prie jo. Kaip gerai įelektrintas patrynus į vilną. Sustojom Žvejų stotelėje. Važiuojant kiek atsigavau, todėl puoselėjau viltis išlipti ir paprasčiausiai

patraukti savo keliais. Tačiau vos išlipau, nejučia vėl atsidūriau po geležiniu Algio parankės gniaužtu ir dabar jau galutinai žlugęs tipenau prie jo lyg davatka prie gražaus kunigo.

Kai prieš akis išvydau Sporto rūmus supančią tvorą, nebežinojau, nei ką galvoti. Algis iš kišenės išsiėmė raktą nuo vartų ir ramiai juos atrakino. Įėjome. Apleistas pastatas – puiki vieta nugalabyti žmogų ir jį ten paslėpti. Neįsivaizduoju, kaip tai suvokęs vis vien rizikavau ir leidausi jo vedamas. Manau, kad veikiausiai tą akimirką mano mąstymas buvo pakrikęs ir sąmoningumo blyksniai tebuvo itin trumpi ir nereikšmingi. Kaip geltoni šviesoforo mirksniai nereguliuojamoje sankryžoje, rodantys, kad šiuo metu jam truputį nusišvilpt ant eismo, važiuokit kaip išmanot. Visiškai nepamenu, kaip patekome į pastatą.

Kitas apčiuopiamesnis mano prisiminimas – kaip tysau ant Algio švarko, kuris patiestas ant pirmo pasitaikiusio dulkinio suolo nedideliame Sporto rūmų kabinete. Taip, ant to paties prabangaus švarko, kokio sau neleidžiu įsigyti, nes turiu pernelyg mažai progų apsivilkti. Algio švarkas tą akimirką saugojo mane nuo dulkių ir nešvaros. Šis Milžino gestas kažkaip įdomiai suminkštino mano širdį. O be to, prigulęs ant suolo horizontalioje padėtyje pagaliau pasijutau stabiliau. Užliejo tokia savotiška šilta banga. Buvo gera beveik kaip mamos glėby, beveik kaip atsigėrus šilto kaimiško pieno arba kaip prieš Kalėdas, kai žinai, kad rytoj po eglute rasi dovanų, o močiutė atveš saldaus pyrago su medumi ir razinomis. Visai suskydau ir užmigau palaimingu kūdikio miegu. Kiek aš ten temiegojau, gal minutę ar tris. Tačiau tiek pakanka, kad sąmonė pailsėtų, alkoholio sukeltas svaigulys apmalštų. O pabudau visai ne savo valia, gal dar būčiau miegojęs, bet mane įnirtingai, nors tuo pat metu gana švelniai purtė Algis. Vos tik vaizdas išryškėjo, prieš akis pamačiau kažkokį popieriaus lapą, kurį jis man tiesė į ranką brukdamas rašiklį.

– Čia dėl tavo ratų. Pasirašyk, – tarė.

– O kas dėl ratų? – pagaliau pirmą kartą įstengiau apversti sunkų lyg dvimetrinis ungurys liežuvį.

– Kad jie tavo. Tai yra, kad sutinki, jog mano draugelis truputį pakrapštė ir variklį.

– Kaip tai pakrapštė ir variklį?

– Ai, nesimaivyk kaip merga prie veidrodžio prieš eidama į bažnyčią. Juokauju. Čia tik formalumas, su tavo ratais viskas gerai. Patvirtink, kad tavo, kad laimingas ir tiek.

Paėmiau rašiklį į ranką ir netvirtai jį gniauždamas pasirašiau. Iš kur tas pasitikėjimas Algiiu – nežinau. Gal tas švarkas, faktas, kad prisiminė mano automobilį, kad toks tėviškai ramus ir rūpestingas. Galiausiai, gal čia tik kvailas pokštas. Tenka pripažinti, per šią trumpą mūsų savotišką draugystės dieną ėmiau jausti jam šioki tokį palankumą. Nors lygiai taip pat galėčiau tai pateisinti silpnumu ir alaus poveikiu. Tas parašas lyg ir mane patį apramino. Apsiverčiau ant kito šono ir vėl užsnūdau.

Pabudau nuo nedidelio bildesio – prasivėrė patalpos, kurioje mudu buvome, durys. Kažkodėl sumaudė paširdžius ir visą kūną užliejo keistoka energija, todėl likau sustingęs gulėti, be to, vėl sukilo nerimas. Priešais mane stovėjo į sieną atremtas nuskilęs veidrodis ir galėjau aiškiai matyti, kas dedasi man už nugaros. Į patalpą įėjo nedidelio ūgio senyvas žilas vyras su

dviem aukštais ir stambiais vyrukais. Vienas jų prie sienos pastatė kartotinę dėžę. Algis pasitiko senį ir iš karto ištiesė tą patį lapą, kuriame pasirašiau.

– Kaip jis? – klausė senis ir nė neskaitydamas lapo turinio jį pasirašė.

Jie manė, jog aš miegu, todėl visai nesivaržydami kalbėjo apie mane.

– Nieko. Vienam prakaite palikau, bet viską sutvarkiau, miega, sapnai aplink ūsus vyniojas...

– Gerai, – vėl tarė senis ir sunėrė rankas ant krūtinės, – Pradėkit iš karto.

– Žinoma.

Senis ir jo palyda pasuko link durų. Sprendžiant iš garsų, jie dar stabtelėjo.

– Tiesa, gal turi ko kramtomo? Žemės? Graikinių? Ar bent lazdyno? – išgirdau senio balsą.

– Deja...

– Tuščia jų...

Galiausiai svečiai išėjo ir uždarė duris. Troškus ir dulkių pilnas oras strigo man gerklėje. Prisiviriau. Kažkur įsivėliau. Aš, sąžiningas mūsų šalies pilietis, visada laiku susimokantis mokesčius, laiškus atplėšiantis su specialiai tam skirtu peiliuku, geras darbuotojas ir pavyzdingas sūnus darbo metu voliojuosi Sporto rūmuose ant suolo ir pasirašinėju neaiškius dokumentus. Amen, žmonės gerieji.

6.

Taip dėl savo kvailumo būčiau ir toliau painiojęsis į tą istoriją iki begalybės, bet jutau, jog mano jėgos sugrįžo maksimaliai, o protas pradėjo veikti pagal aukščiausius racionalumo standartus, tad ėmiausi veiksmų, reikalingų visa tai nutraukti. Daugiau jokių nuolaidų ir suminkštėjimų, turiu išsiaiškinti, kas čia vyksta. Deja, tai buvo be galo naivūs samprotavimai.

Lėtai pakilau nuo suolo, nupurčiau Algio švarką, automatiškai, nemąstydamas. Atsigrėžiau į man lig tol už nugaros buvusią patalpos dalį. Algis kuo ramiausiai iš anų vyrų paliktos kartoninės dėžės išiminėjo lyg ir stacionarų kompiuterį, kurį mėgino tvarkingai sudėti ant bjauriai dulkėto stalo. Sakau „lyg ir“, nes tiek procesorius, tiek monitorius buvo tokie nestandartiniai, nematyti, jog nebuvo tikras, ar tai tikrai kompiuteris. Visa tai akimirksniai net atitraukė mano dėmesį.

– Ko pripylei į alų? – ėmiau situaciją į savo rankas, nors ir visiškai apgraibomis. Mano balsas nuskambėjo įtaigiai ir tai man iš karto patiko.

Algis nekrūptelėjo, nenustebo, tik šnairomis pažiūrėjo į mane ir toliau darbavosi. Įkišo storą laidą su masyvia jungtimi į monitorių ir ieškojo tinkamo lizdo kitam laidu galui procesoriuje.

– Kaip miegojai? – paklausė.

– Neišsisukinėk. Tau uždaviau klausimą.

Algis galiausiai sėkmingai įkišo jungtį ir patenkintas savo darbu atsistojo, atsiduso ir atsigrėžė į mane.

– Nesinervyk, Deksteri, kaip kada geriasi, taip ir geri. Ne tavo diena ir tiek.

– Nenusišnekėk, – niršau. – Ir apskritai, jei mano mašinai kas nors bus atsitikę... Kad pravaikštų prisidariau, aš jau matau, pats kaltas, kad patikėjau ta kvaila istorija apie kanalizaciją. Bet žinok, kad jokios sutartys negalioja, nors parašas ir yra. Buvau nugirdytas ir apgautas, jei tik reiks, teisme tai lengvai įrodoma.

Apsigrėžiau ir energingai pasukai link durų. Durys buvo užrakintos. Likau stovėti.

– Sakau tau, Deksteri, tu per daug nervuojiesi. O dėl darbo nesuk galvos, mes skaitėm tavo curriculum vitae, tau patinka senovės architektūra, esi suprojektavęs ne vieną įspūdingą pasaulio bendruomenės pripažintą pastatą, žiūrėjom iliustracijas, viskas puikiai, ambicijų tau nestinga, gal tik savo snukio fotografiją kitą kartą prisiek, nes ir tą neblogą turi, kai nesiraukai. Žodžiu, iš aukščiau viskas patepta, jau gali pradėti darbus.

– Kokius dar darbus? – atsigrėžiau, – Ką tu čia klieidi? Aš neturiu jokio curriculum vitae, seniai neteko keisti darbo. Visa tai, ką tu čia šneki, žodis žodin iš mano profilio forume, bet čia jau ne tavo, ne jūsų, kad ir kas jūs esat, reikalas. Ir iš kur jūs apskritai tokią informaciją gavot? Ten aš esu inkognito. Net mano IP yra dėl visa ko užslaptintas.

Jis tik puse ausies manęs klausėsi ir tuo tarpu negrabiai braukė dulkes nuo netoliese stovėjusios kėdės. Pastatė ją prie kompiuterio, prisėdo ir ėmė vartyti rankose nuo stalo paimtus CD diskus:

– Viską, ko reikia, rasi čia. „Autocad“, „Archicad“, „Revit“, visi tie parametrinės architektūros bajoriukai... Bet šituos tu jau moki, todėl papildomai tau pridėjo „Kūrėją“. Naujausia versija, tad drąsiai instaliuokis ir vargo nematysi. Visi brėžiniai... na, bent pirmas žingsnis link jų, yra čia, – mostelėjo į storą katalogą ant stalo. – Iš esmės tau tereikia sukurti 3D modelį, bet fantazijų nevaržyk, pridėk, kas pridėtina, atimk, jei atimtina. Terminas – plus minus trys mėnesiai, žiūrėsim, ką moki. Beje, darbą planuokis kaip patinka. Nori dirbi šeštadienį, nori dirbi antradienį, tokių dalykų mes nežiūrime...

– Nėra tokios programos „Kūrėjas“.

– Vakar nebuvo, šiandien yra. Vakar tu ir alaus gert nemokėjai, rytoj, žiū, gal jau gersi kaip vyras. Ir gal net man pastatysi, a? Tiesa, automobilis, būstas, viskas bus mūsų sąskaita, bet reikės truputį palaukti, ne viskas dar sutvarkyta... Ai, ir dar. Alga ne merga, vien pagniaužyt nepakanka, todėl atseikėjo tau normaliai. Skūstis negalėsi.

– Čia kažkoks kliedesys, nesąmonės.

– Dėl Dievo meilės, nebijokime kalbėti nesąmonių. Tik svarbu į savo nesąmones atkreipti dėmesį. Taip sakė Liudvigas Vitgenšteinas. Jam patiko matematika. O juk ir tau patinka skaičiukai, tiesės, lygiagretės. Valio, būtumėt buvę geri bičiuliai. Tai jau viskas ir puiku. Viskas sutvarkyta. Ateisiu rytoj.

Algis staiga pakilo nuo kėdės ir priėjo prie manęs. Tvirtai suėmė už pečių ir jėga nustūmė link kėdės. Pasodino. Pasinaudojęs akimirka, kai užsižiūrėjau į neiįprastą mano akiai klaviatūrą, jis staiga bėgte nubėgo prie durų, mikliai jas atrakino ir išlėkė iš kabineto.

– Susitiksim rytoj, – išbėgdamas dar spėjo sušukti ir užrakino iš kitos pusės duris. Girdėjau nutolstančius jo žingsnius.

Atsipeikėjau iš apmaudo, kad nepasinaudojau vienintele proga, ir ėmiau dairytis po patalpas. Labiausiai mane domino tvirti, sunkūs daiktai, su kuriais būtų galima koku nors būdu išlaužti duris. Laužtuvas. Tikėtis čia rasti tokį daiktą buvo beprasmiška, bet aš dairiausi. Priėjau prie lango ir įsitikinau, kad iš antro aukšto šokti tikrai neturiu noro. Prisiminiau savo telefoną, bet jo kišenėje nebuvo, jis galėjo dingti jau seniai. Kai Algis vedė mane beveik be sąmonės, kai miegojau, galėjo ištraukti iš kišenės. Nuvargęs ir irzlus prisėdau ant kėdės prie kompiuterio visai nebepaisydamas, kad jau ir taip esu iki ausų išsitepęs dulkėmis. Kairė švarko rankovė buvo visa balta nuo kalkių ar dar kažko. Iš nevilties ėmiausi tyrinėti kompiuterį. Belaidis internetas – tai tikrai ne šitam prieštvaininės epochos griezdui. Naudotis kompiuteriu buvo be galo nepatogu, neiįprasta operacinė sistema, keista grafinė aplinka. Mečiau tai po penkiolikos minučių. Sėdėjau susiėmęs už galvos ir tiek. Tai buvo pradžia. Mano įsipainiojimo į šitą keistą pasaulį iki begalybės prieangis.

Geras tris valandas numigau ir tai dar išties stebėtina žinant, kad tuomet buvau savo paties nesėkmių kalinys tiek simboline (juk buvau sporto rūmų griuvėsiuose), tiek tiesiogine (pasidaviau nepatikimo žmogaus įtakai) prasme. Spėjau, kad galėjo būti apie aštunta valanda ryto, kuomet apatiškas sėdėjau ant kėdės prie kompiuterio ir visu savo organizmu staiga pajutau, jog tuoj ateis Algis. Tiesiog žinojau tai. Šitai suvokiau būtent tą konkrečią akimirką, bet iš atsiminimų kupetos iškrapščiau visus tuos momentus, kuomet jis prisiartindavo. Visuomet persmelkdavo nuo jo atsklindanti neapčiuopiama energijos banga, kuri nuslūgdavo vos tik jis atsitraukdavo. Beje, ir širdį maudė pasirodžius tam seniui su dviem vyrukais būtent dėl tokios pačios priežasties. Juk jie vieno plauko.

Ir iš tikrųjų už durų netrukus išgirdau bruzdėjimą ir spynoje besisukantį raktą. Į mano darbo kabinetą, taip vakar vėlai vakare jau ironiškai jį ėmiau vadinti, įėjo Algis su tamsiai apsirengusia moterimi. Vos tik jie pateko į mano akiratį, nugara nubėgo šiurpuliukai. Kaltinti skersvėjiu jau nebeatrodė prasminga. Algis nuo vakarykštės savo versijos skyrėsi tik tuo, jog dėvėjo naują švara dvelkiantį kostiumą. Nepažįstamoji sudomino mane ne per daugiausiai, tačiau nuo vakar išbuvęs čia vienas su savimi norom nenorom su natūraliu stimulų ilgesiu tyrinėjau ją ir svarsčiau, kokio spektaklio tęsinio galėčiau laukti ir kokį vaidmenį jame vaidins ji. Moteris buvo visa galva aukštesnė už mane, prakaulios, bet gana moteriškos figūros, tamsiais laisvai susitaršiusiais plaukais, ryškiais antakiais ir snūduriuojančiu žvilgsniu, bučiniams pažadėtomis putniomis lūpomis. Geismo ji many nežadino. Įdomus tipažas, bet ne mano skonio. Labiausiai mano fantaziją paveikė galbūt jos apranga. Ji vilkėjo juodą ilgą iš įvairių labai skirtingų audinių pasiūtą suknelę, kuriai norėjosi lipinti tokius žodžius kaip burleska, varjetė, kabaretas, Paryžius, tačiau drabužio fasonas tuo pačiu neprieštaravo ir elegancijai ar net moteriškam kuklumui.

Milžinas su Veliona, vardą sužinojau, kai netrukus man be didelio susidomėjimo ir gal net kiek išdidžiai prisistatė, pastatė ant žemės keletą dėžių. Veliona ėmė iš jų traukti savotišką techniką, kurios paskirties negalėjau suprasti.

– Eisim truputį prasiblaškyt, kol Veli čia kiek apsitvarkys, – tarė Algis įprasta linksma gaida, ignoruodamas mano nebyliai demonstruojamą šaltumą, – Negali gi padorus žmogus kiaulėtvarty dirbti, a?

Nepriekaištingai lyg nosinaite sulankstęs savo nerimą pakilau. Išėjome iš kabineto, nusileidome laiptais į pirmo aukšto vestibulį. Niekas manęs čia nemaž nestebino, nes teko po patalpas kiek pasivaikščioti anksčiau, dar prieš kuriant renovacijos projektą. Vis dėlto naujai išgyvenau šių patalpų liūdnumą ir vienatvę, tačiau tą pat akimirką su tam tikru patiriančiojo egoizmu pasigrožėjau saulės nušviestomis erdvėmis, kurių niekam nereikia. Išėjome į lauką, plaučiai iš karto prisipildė gero šviežio oro. Pabėgti nuo Algio – užduotis nėra lengva. Jis mikliai mane sugaus ir vėl būsiu priklausomas nuo jo valios lyg citramonas nuo galvos skausmo. Reikia tiesiog sulaukti tinkamos progos. Staiga pamačiau Algio automobilio raudonį ir netrukus mes jau skriejome jo salone link miesto centro.

Juk tu žinai mano vardą,
Ir tavo viskas čia,
Čia tavo viskas sutverta...¹

Iš kolonėlės sklido per radiją ne kartą girdėtos dainos žodžiai, o Algis linksmai barbeno pirštais į vairą, kol galiausiai prabilo:

– Tu, Deksai, – ausį rėžė naujas mano vardo iškraipymas, – man patinki. Iš karto tame jūsų biure supratau, kuris esi, nors nei fotografijos man niekas nedavė. „Toks susikaupęs ir ramus“, – tiek tepasakė. Bet, žinai, galėtum kartais kiek ir nuleisti garą pro dangtį. Ko tu toks įsitempęs?

Tylėjau, nes nebemačiau prasmės su juo tęsti tuos kvailus pokalbius.

– Gerai, – tarė, – pradėsiu kitaip. Turbūt turi man aibes klausimų.
– Neturiu.
– Kaip nori.
– Nenoriu.
– Eik peklon, – galiausiai nusijuokė.
– Paskui tave.

Važiuavom tylėdami. Languose slinko miesto panorama. Besižvalgydamas supratau, kad pasiilgau normalaus gyvenimo. Vaikščiojimo gatvėmis, parduotuvių, ėjimo į darbą, tos visos urbanistinės egzistencijos apibrėžties ir net išmetamųjų automobilio dujų kvapo. Jau visa para kaip šiame pasaulyje nebedalyvavau. Man kilo nerimas, skaudėjo apendicitą, niežtėjo padus, drebėjo pirštai. Ar tai jau priklausomybės simptomai? Atsidūrę pramoninėje miesto dalyje sustojome prie lyg ir kadaise buvusio mėsos fabriko. Viskas mieste taip greitai keičiasi, tik spėk stebėti besimainančias iškabas. Negalėčiau pasakyti, kas iš tikrųjų vyksta šiame pastate šiandien.

– Turiu šiek tiek darbo. Nori, einam kartu, nori – sėdėk.
– Pabūsiu, – ištariau.

Algis išlipo iš automobilio ir išsitraukęs telefoną skambtelėjo. Pro šalutines fabriko duris netrukus išlindo labai žemas ir, rodos, visai niekada kirpykloje nesilankęs žmogelis. Bet kostiumas jo buvo tvarkingas, madingas, gal tik kiek per didelis. Algis įdavė jam pluoštą popierių, jiedu pasikalbėjo, savo seniai išmoktais bendravimo gestais pastumdė oro molekules ir Algis vėl sugrįžo į automobilį. Užkūrė. Gražiai kuriasi, pagalvoju. Vėl įsisukome į miesto gatvių žarnyną. Svarstydamas visas pabėgimo galimybes staiga per radiją išgirdau Aleksandro balsą. Algis pagarsino radiją.

– *Kaip manote, ar konkurso organizatoriams mestas kaltinimas dėl jo neskaidrumo galėtų būti sietinas su konkurse pralaimėjusių įmonių pavydu? – klausė žurnalistė.*

1 Ieva Narkutė

– Nemanau, konkursas vyko sklandžiai, visi paspaudėme vieni kitiems rankas. Anksčiau ar vėliau komisija paskelbs galutinį savo žodį, projektas bus įgyvendintas, viliuosi, kad tai tik laikini niekuo nepagrįsti nesklandumai.

Užtildžiau radiją. Algis vėl pagarsino. Susierzinau ir vėl pritildžiau. Jis pagarsino. Kai kėliau ranką pritildyti, tvojo man per pirštus ir teko prisiminti, kaip tai fiziškai skaudu ir psichologiškai nemalonu.

– Nors tu visai nesidomi savo būsimu darbu, – tarė Algis, – noriu tau užakcentuoti, kad tie „laikini niekuo nepagrįsti nesklandumai“ esi tu. Ir tik dėl to, kad vakar atsitiktinai sugalvojau tau puikią darbo vietą. Gal dabar tavo puodynėj pagaliau ims virti sriubelė? Ar tu bent supranti su kuo turi reikalą?

Tylėjau.

– Bato aulas, – tęsė jis. – Juk tave galim pakeisti kuo nors kitu be didelio vargo. Čia ne mums pasisekė, kad tave radom, čia tau pasisekė, kad tave radom. Pagauni?

Tylėjau. Jis perjungė radijo stotį ir daugiau nebekalbėjom. Važiuojant Švitrigailos gatve suskambo Algio mobilusis.

– Gerai, tuoj būsiu, – tvirtai atsakė Algis ir mūsų gražus su vėju lekiantis raudonasis kraujo kūnelis viena iš daugelio venų pasuko atgal į miesto širdį.

Netoli Katedros aikštės automobilis stabtelėjo prie šaligatvio ir ant galinės sėdynės išoko tamsiai apsirengęs jaunuolis. Tas pats, kurį vakar buvom sutikę dar prieš mano didįjį nuopuolį bare. Jų pokalbio pradžios atgaminti negaliu, nes rimtai svarsčiau galimybę išlipti iš automobilio tuomet, kai Algis lauks prie šviesoforo ar per perėją praleidinės kokią flegmatišką senę. Tačiau man reikėjo pastiprinimo, pavyzdžiui, netoliese stovinčio taksi automobilio, su kuriuo kaip nors galbūt pasprukčiau nuo Algio. Kitų šansų nemačiau.

– Klausyk, Algi, ar galėtum paskolinti man truputį šlamančių? – išgirdau klausiant jaunuolį, kuomet mano dėmesys sugrįžo į veiksma automobilyje.

– O ką tėvas? Nebeduoda?

– Tėvas... Su juo pradėk riešutauti, tai ir be maišo liksi. O jei rimtai, paskutiniu metu jis taiko specialiai man subalansuotas palūkanas, kurios atgraso nuo bet kokio lindimo į jo kišenę...

– Pasiimk, čia apačioj mėtosi piniginė. Tik palik bent šimtą, du.

Jaunuolis ištiesė ranką į piniginę, gulėjusią čia pat po magnetola, ir pamačiau ant jo rankos raudoną ugnies gyvatės tatuiruotę.

– Viskas būtų buvę liuks, bet kai, – trumpam nutilo skaičiuodamas banknotus, – kai pats žinai kuri įmonė išleido obligacijų emisiją, nebūčiau aš kvailio išnara, jei nesugalvočiau prisipirkti obligacijų už viską, ką turiu. Vakara paskelbė bankrotą. Obligacijų nebeišpirks. Voila! Turite garbės ant galinės sėdynės vežti didžiausią Panteono ubagą...

– Užmynei ant grėbliu. Visiems pasitaiko.

Kurį laiką važiuojame tyloje.

– Ir vis dėlto nesusilaikysiu nepaklauses: su koku čia žmogėnu vis tąsaisi? – paklausė jaunuolis.

Iš visko sprendžiant buvo klausiama apie mane. Mane tokia nepagarba kitomis aplinkybėmis būtų bjauriai įžeidusi ir tikrai nebūčiau tylėjęs, bet šioje situacijoje tyla buvo mano geriausias ginklas.

– Taigi čia vyriausiasi dailidė. Aprengt, pavalgydint, zūbus nuvalyt, kompiuterį pastatyt. Juk žinai, visi tie niekiniai darbeliai man tenka...

– Dailidė, sakai... O kada statyti pradės?

– Nežinau. Sutvarkys brėžinius, gal ims ir statyt. Jei tik dangus neprakiurs ar pragaras neužvirs. Jei dailidė greitai apsisuks, gal dar šią vasarą. Bet manęs tu neklausk, aš čia tik makulatūrą vežioju.

Jaunuolis nusijuokė savo kiek arklišku juoku ir tarė:

– Gerai, paleisk kur nors.

Algis staigiai nuspaudė stabdį ir už mūsų važiuojantis automobilis paleido isterišką garsinį signalą. Jaunuoliui tas baisiai patiko ir jis patenkintas išlipo:

– Susitiksim pragare.

Dar kartą akis užkliuvo už ryškiai raudonos jo tatuiruotės, kuri tarsi švytėjo net jaunuoliui kiek nutolus. Algis buvo bepradedęs važiuoti, tačiau iš jo pusės prie lango jau buvo prisistatęs signalizavusio automobilio savininkas ir jiedu pradėjo aiškintis vairuotojų etiketo elementorių. Pasinaudojęs proga atidariau dureles, šokau iš automobilio ir visu įmanomu savo vidutiniškai treniruoto kūno greičiu pasileidau bėgti.

8.

Stovėjimo aikštelėje neradęs savo automobilio – vyliausi, kad gal tebestovi be oro padangose – užlipau laipteliais į savo tikrąją darbovietę ir staiga suvokiau, koks pavargęs, alkanas ir psichologiškai nestabilus šiuo metu esu. Sukaupiau visas jėgas ir ryžtingai pravėriau paradines duris. Vos tik įėjęs į ofisą užfiksavau vieną iš pažiūros nereikšmingą momentą: tiek prie savo stalo sėdėjusi Egidija, tiek šalia stovėjęs Arnas pažvelgė į mane ir kiek sutriko. Abu tą pačią sekundę nuleido akis. Tačiau šį epizodėlį paliesime iš naujo kiek vėliau.

Grįždamas į savo stabilaus gyvenimo garantą, t. y. vietą, kurioje uždirbu pinigus, buvau visiškai įsitikinęs dviem dalykais. Pirma, kad vakar čia nebuvo jokių stichinių ar buitinių nelaimių, kurios būtų sustabdžiusios įprastą mūsų darbo tvarką. Antra, kad visi manęs čia pasigedo ir labai džiaugsis pamatę gyvą ir sveiką. Praleidęs darbe vos penkias minutes ėmiau šiais įsitikinimais abejoti. Abu mano artimiausi kolegos kaip tyčia turėjo neatidėliotinių darbų: Egidijos dėmesį pasigrobė kažkoks nematytas tipelis, o Arnas sulaukė skambučio telefonu, todėl pasukau tiesiai į direktoriaus kabinetą. Mūsų direktorius niekada nebuvo sentimentalus, daugumą darbinių rebusų sprendavo taikliai ir nejausmingai kaip peilius cirke į moterį mėtantis klounas, tad vos pamatęs mane vienareikšmiškai pakėlė abu antakius ir tylėjo. Jau žiojau kaip pirmokas atraportuoti visą vakarykštę istoriją pradedant pokalbiu su Algiu prie ofiso, tačiau toks jo žvilgsnis šįkart mane suerzino iki sielos gelmių. Gal neverta skubėti ardyti vaizdą kiek užstojančios tvoros? Neturėjau laiko visko gerai apgalvoti, todėl delsiai ir painiojau sielose. Pasinaudodamas tylą direktorius prabilo:

– Tavo prašymą išėiti gavom, viskas tvarkoje, esi laisvas kaip paukštis, jei tu dėl to...

Prašymą? Išėiti? Velnio neštas Algis su ta visa savo šutve. Bijojau to, bet mane jau sunku kuo nors nustebinti. Kad direktorius nepuolė prašyti sugrįžti, nesistebiu, bet širdį lyg švitriniumi popieriumi glostė tai, kad dabar supratau tuos kolegų žvilgsnius. „Mums taip nesentimentaliai nusišikti, kad galėjai čia ir nebeateiti“. O ko tu tikėjaisi, klausiau savęs. Kad jie pasikabins ant sienos tavo portretą, iš kurio žvelgsi į juos ilgesingai ir bukai lyg koks pamirštas nukabinti Leninas kaimo mokykloje? Kad sėdės liūdni ir paniurę, nes manęs jau niekada jų tarpe daugiau nebebus? Nebebus mano rimto žvilgsnio prie kompiuterio, mano subtilaus ironiško šypsio, kai nedalyvauju kvailuose kolektyvo pokalbiuose apie nieką, mano išskirtinai kruopščiai ir iki nuobodumo tiksliai suprojektuojamų pastatų. Ar iš tikrųjų manei, kad esi nepakeičiamas? Ypač, kai reikia palaikyti paradines duris Egidijai, arba per kalėdinį įmonės vakarėlį atkimšti šampaną su kišeniniu peiliuku, nes niekas nepagalvojo apie kamščiatraukį, o tu esi vienintelis, kuris vaikystės vasaras leidai skautų stovyklose? Nejaugi iš tikrųjų esi tokio minkšto naivumo prikimšta telešopo pagalvė? Ne, tikrai ne, tačiau nesitikėjau ir to, kad jau antrą dieną be manęs gyvenimas čia kuo puikusiai tęsis.

Mano mama buvo protinga moteris. Kartą ji štai taip pasamprotavo: „Kai įsivarai rakštį, po kurio laiko ji supūliuoja ir organizmas pats ją išstumia. Taip ir su žmonėmis. Jei santykiai niekam tikę, kažkokia jėga su laiku juos paprasčiausiai išstumia iš tavo širdies“. Laimei, aš šitą rakštį išimsiu dabar pat, nes ji tik vos vos įkibo į mano storą odą. Patikinau direktorių, kad

užsukau tik įsitikinti, ar viskas gerai, ir išėjau iš darbovietės neatsigręždamas ir ryžtingas lyg traukinys Kaunas-Vilnius.

Užsukau į už keliasdešimt žingsnių esančią greito maisto užkandinę ir paprašiau didelės porcijos vištienos su traškia paskrudusių miltų plutele, daug barbekiu padažo, šviežių salotų ir didelio puodelio kavos su pienu. Maišydamas kavą netyčiomis išverčiau baristos tvarkingai sudėtą vienkartinį dangtelių bokštą.

– Velnias, – nusikeikiau ir puoliau tvarkyti savo neapdairumo pasekmių.

Kai mano paskubomis sumeistrutas Pizos bokštas jau šiaip ne taip stovėjo, apsisukau ir už savęs išvydau jaunuolį su raudona tatuiruote. Greta jo stoviniavo iš akies trauktas Džonio Depo antrininkas ir įžūliai kramtė gumą. Juodas ilgas paltas, į dredus susukti tamsūs plaukai, kandus žvilgsnis. Karmėlavos piratas, nusišaipiau mintyse. Tačiau nuo alkio susitraukęs mano skrandis lyg dar labiau sumaudė ir matydamas, kad jaunuolis manimi nesidomi, aplenkiau tuodu tipelius ir pasišalinau palaidojęs savo viltis ramiai papietauti prie vieno iš užkandinės staliukų.

Pietus paskubomis suvalgiau Lukiškių aikštėje ant suolo vienam invalidui su ramentais godžiai skaičiuojant mano kąšnius. Jo apverktina padėtis manęs negraudino ir nedaug trūko, kad būčiau paprašęs į mane taip nežiūrėti, nes man šiandien nekoks horoskopas, nuotaikos devalvacija ir organizmo dehidratacija vienu metu. Pavalgęs viešuoju transportu nusigavau į savo namus – paskutinį tašką, kuriame dar turėjau viltį suderinti savo stygas ir paprasčiausiai atsipūsti.

Kai mano organizmas ėmė transformuoti maisto molekules į energiją, pajutau šiokią tokią pirminę ramybę, tačiau ji išsisklaidė kaip dūmas, kai prie savo buto durų lyg kvailys vis mėginiau sukti raktą, kuris pilnai netilpo spynos šerdyje. Buvo akivaizdu, kad spyna yra pakeista, bet nenorėjau sau to pripažinti. Tikriausiai turėčiau keliauti į policiją, svarsčiau. Nebėra kito kelio. Vis dėlto griebiausi paskutinio šiaudo ir nukulniavau iki autobusų stotelės, kur šokau į centro kryptimi važiuojantį autobusą ir nuvažiavau iki bibliotekos.

Nejaukiai įsitaisiau prie viešo visų nučiupinėto senutėlio kompiuterio ir panirau internetan. Kitaip ir tikėtis nebuvo galima – ieškodamas sau rūpimo klausimo pirmiausia atsimušiau į Vikipediją. Skaičiau:

Panteonas (sen. gr. πάνθεον 'visadiėvė [šventyklą]') – simbolinė dievų visuma politeistinėse religijose. Panteonas paprastai sudaromas, remiantis konkrečios religijos mitų ir kultų sistemomis. Jam priskiriama skirtingas skaičius dievų, jie įvairiai skirstomi, dažniausiai vyrauja aukščiausiasis dievas ar jų pora.

Visi žino, kas yra panteonas. Varom toliau. Terminų žodynas:

Panteonas – senovės Graikijoje ir Romoje šventovė, skirta visiems dievams. (Architektūra) – pastatas, kur laikomi įžymių žmonių palaikai.

Ir pirmokui aišku, ieškau ne to. Nebegaišk laiko, tiesiog šukuok per antraštes:

Nugalėtojų panteonas » Travianas // Traviano pagalbos svetainė

Nugalėti priešus Traviano pasaulyje jiems padeda strateginis mąstymas, aštri intuicija ir, ...

„Travianas“ – tai online žaidimas, iškapsčiau iš atminties užkaborių. Kažkada žaidžiau. Ne tai. Toliau?

Kaip pasirūpinti vieta Petrašiūnų panteone? // Kauno diena

Petrašiūnų kapinių panteonas – išskirtinė vieta. Čia laidojami Kaunui ir Lietuvai nusipelnę garsūs žmonės...

Šitai mes jau žinom. Aš uždaramė rate. Netekęs vilties vedžiau į paieškos laukelį „UAB Panteonas“. Rezultatai manęs netenkino. Vedžiau „VŠĮ Panteonas“, „IĮ Panteonas“, „MB Panteonas“. Nieko. Akivaizdu, kad tai ne įmonė. Gal tas vaikigalis panaudojo kokį kitą žodį? Gal man pasigirdo? Ne, rodos, aiškiai girdėjau. Vedžiau į paieškos laukelį „Panteonas nusikalstama grupuotė“. Jokių rezultatų. Aš išsikrausčiau iš proto. Rankomis susiėmiau už galvos ir sėdėjau it klaiki rūpintojėlio parodija. Prasėdėjau taip gal dvidešimt minučių, tuomet lig tol dar rusenusi vidinė žarija lyg netikėto vėjo gūsio įpūsta suliepsnojo ir pakilau. Prisiminiau žmogelį su ramentais parke ir pagalvojau, kad šiandien tapau bedarbiu, benamiu, bet dar tebeturiu savas sveikas kojas. Paprastai jos išgelbėja mane iš beveik visų kasdienių situacijų. Šįkart joms teks išnešti mano subinę iš pakankamai nekasdienės painiavos. Išėjau iš bibliotekos ir patraukiau link Sporto rūmų.

9.

Kaip nuostabioji Fuko švytuoklė švytavau tarp baimės ir vilties, kai ranka siekiau per mano klajonių laikotarpį naujai įstatytų „savo kabineto“ durų rankenos. Bijojau, kad vos praversiu jas, mane išsyk čiups tie nepaaiškinamai keisti žmonės, užsuks ir suriš man rankas, į burną sugrūs koki purviną skudurą, pakabins prie lubų ir kankins, kol išduosiu jiems kažkokią paslaptį, kurios pats nežinau. Jei kalbėti apie viltį, tikėjaisi, kad paaiškės, jog išties kiek nestandartiniu būdu mane jėga įdarbino kažkokia užsienio įmonė, slapta labdaros ar taikos organizacija, koks nors pakvaišusiųjų dėl architektūros anarchistų susivienijimas ar dar kas. Na, o galiausiai, tikėjaisi bent atgauti savo telefoną. Jis nebuvo vertingas, bet tai buvo vienintelis man likęs asmeninis daiktas neskaitant piniginės, o prie daiktų aš prisirišu.

Vos pravėrus duris padvelkė malonus švaros ir dažų kvapas. Negalėjau patikėti savo akimis. Visa patalpa buvo sutvarkyta tiesiog klasiškai ir niekaip nesupratau, kaip tai įmanoma per tokį trumpą laiką. Grindys išklotos elastiška man niekad nematyta danga, kuria žengti buvo savaip orgazmiška, sienos vietomis dekoruotos senojo Vilniaus vaizdų fototapetais, vietomis nudažytos pilkšva matine spalva. Vietoje senojo stalo stovėjo pailgas modernus darbo stalas dviems žmonėms. Pakankamai ilgas, kad kolegos netrukdytų vienas kitam, pakankamai trumpas, kad neužgriozdintų visos patalpos. Prie sienos tyliai užė šaldytuvus, šalia jo glaudėsi kompaktiškas kavos aparatas primenantis retro stiliaus amerikietišką jukebox'ą, o prie lango stovėjo ir tikrų tikriausias jukebox'as, iš kurio tyliai sruveno įdomi negirdėta melodija.

– Patinka? – paklausė Velioną, kurią dėl savo didelio smalsumo lig tol suvokiau nemaksimaliai lyg kokią kabyklą rūbams.

Nežinojau, ką ir pasakyti. Lėtai priėjau prie savo darbo vietos. Čia stovėjo tas pats Algio atneštas kompiuteris, prie jo gulėjo mano telefonas, o visai prie pat monitoriaus stovėjo ir į mane savo kraupokas akis spigino šikšnosparnio iškamša.

– Kolongas. Kairinis ant antros o, – tarė Veliona. – Pteropus vampyrus. Kitaip – skraidanti lapė. Gyvena pietryčių Azijoje, Australijoje, kai kuriuose Indijos ir Ramiojo vandenyno salose. Mano asmeninė dovana tau. Mielas, tiesa?

Šikšnosparniai man buvo šlykštūs kaip ir pelės, tačiau žvilgtelėjęs į Velionos veidą supratau, kad ji tai sako nuoširdžiai.

– Ačiū, – išlemenau ir nuričiau seiles.

Nesinorėjo pasiduoti visam šiam meilumui ir buvau be galo įtarus.

– Man jau metas, – vėl prabilo ji. – Deja, nakvynės tau dar nesutvarkėm, todėl šianakt turėsi miegoti čia.

Veliona pakilo ir priėjo prie sienos, kurioje maždaug ties jos liemeniu pamačiau savotišką dekorą elementą – plačią aliuminio juostelę, atskiriančią vieną sienos fotosiužetą nuo

kito. Ji spustelėjo aliuminio juostelę ir šis išsiskleidė į kambario erdvę kaip platforma, kuri puikiai galėjo atstoti kareiviško tipo lovą.

– Patalynę rasi spintelėje, – ji mostelėjo ranka į baldą, kurio lig šiol nemačiau. – Dirbsim kartu, kai būsiu sostinėje...

Tylėjau ir žiūrėjau į baugiai išpūstas skraidančios lapės akis.

– Suprantu, kad jautiesi šiek tiek išmuštas iš vėžių, turbūt galvoj dabar tau tikra košė... Bet kaip mes kartais sakom: „pakabyk ant vinies“. Tai reikštų – tiesiog negalvok apie tai kurį laiką. Viskas susirikiuos savaime.

Jaučiau, kad ji nori atrodyti draugiška, tačiau jai nesisekė išjungti tą išdidžios mokytojos intonaciją.

– Kas tie „jūs“? Kas jūs tokie? – galiausiai nesusitvardžiau.

– Tai tu nieko dar nežinai?

Tylėjau. Veliona skardžiai nusijuokė, minutėlę lyg sudvejojo, bet galiausiai apsisuko eiti pro duris.

– Labanakt, – tarė išeidama.

Už lango iš tikrųjų pamažu temo. Už akių užkliuvo ant stalo gulėjęs storasis katalogas, kuriame turėjo būti mano užduotis. Prisitraukiau jį arčiau. Katalogo viršelį puošė Pėterio Nikolajaus Arbo „Laukinė Odino medžioklė“. Tai nebuvo originalus paveikslas, greičiau perpiešta ir savaip interpretuota jo versija. Sprendžiau iš to, jog kai kurioms moterims aplink kojas raitėsi žalčiai, o kai kurie personažai jojo ne ant arklių, o ant kiaulių. Atverčiau katalogą. Paskubomis perverčiau į atskiras pastato dalis suskirstytus brėžinius, tiksliau – tik eskizus. Dauguma jų buvo piešti paskubomis. Ekspresyviai, bet neprofesionaliai – nesilaikant net elementariausių braižybos reikalavimų. Kai kurie eskizai turėjo prierašus, dauguma jų – daug pastabų, o prie vieno įdomaus eskizo net radau eilėrašį:

Jos dvylika bokštų remsis į dangų,
Jos mūras tvirtai apglėbs tėvynę brangią,
Jos vitražai dievybėms akis apžlibins,
Tai bus pabaisa, dinozauras, slibins...

Katalogo gale galiausiai radau bendrą planą. Didžiulis kompleksas, gal penkis kartus didesnis už „Akropolį“. Eklektinis senųjų architektūros stilių junginys. Daug reljefinės puošybos ir neracionalių sprendimų. Matyt norėta padaryti įspūdį, tačiau kiek persistengta. Vėl grįžau prie pavienių brėžinių. Kuo labiau gilinausi, tuo keistesni jausmai grūmėsi manyje. Per tris mėnesius nepadarysi, čia grandiozinis statinys. Ne tiek savo dydžiu, kiek išplanavimo sudėtingumu. Čia ne vieno žmogaus jėgoms. Kur, po velniais, jie statys tokį monstrą?

Nesąmonė, jie ir toliau žaidžia su manimi. Žinoma, būtų įdomu padirbėti prie jo vien iš smalsumo, tačiau netikiu, kad tai tiesa. Gal jie tik testuoja mane?

Pakilau ir nusprendžiau patikrinti šaldytuvo turinį. Jaučiausi gerokai praalkęs. Į policiją galiu nueiti ir rytoj. Visko tiesiog pernelyg daug. Man paprasčiausiai reikia pailsėti. Vos pravėręs šaldytuvo dureles supratau, kad tiek maisto vienu metu vietoje mano šaldytuvus nėra net matęs. Susiradęs sūrio ir duonos ėmiausi ieškoti ko nors panašaus į peilį. Pasirodo, vienoje iš sienos apdailos juostelių greta šaldytuvo slypėjo labai praktiškas stalelis, o senovinė katedros fotografija net slėpė mikrobangų krosnelę. Beliko susirasti kriauklę, bet čia mano kantrybė išseko ir paskubomis numalšinęs alkį tiesiog nuėjau miegoti.

10.

Patikėkite manimi, vakar aš tikrai ketinau eiti į policiją. Juk mano gyvenimas buvo sužlugdytas prieš mano valią ir nusikaltėliai buvo vos ranka pasiekiami, tereikėjo juos įduoti, bet aš ir toliau tingiai mėgavausi jų sukurtu prabangos kalėjimu ir ryte net kiek pasigrūmęs su neįprasta operacine sistema įsidiegiau „Kūrėją“. Tiesiog labai knietėjo pažiūrėti, kas tai per programa. Kai negalėdamas atsidžiaugti „Kūrėjo“ universalumu žaidžiau su paskubomis sudėlioto maketo skersiniu pjūviu ir niekaip negalėjau suprasti, kaip programa pati numato mano ketinimus arba pasiūlo tokius netikėtus sprendimus, į duris kažkas negarsiai pabeldė. Nesulaukęs mano atsakymo duris pravėrė Algis. Jo veido mina šiek tiek priminė šelmišką kaimynų kriaušes vogusio bernioko žvilgsnį, kuriame slėpėsi dar kiek didesnė nedorybė – nuskandintas kačiukas ar kita pikta veikla. Tuo pačiu jo akyse įskaičiau vis tą patį jam būdingą lyg ir nepiktą gudrumą, kuris mane kažkuo domino ir traukė.

– Nu, pasirošęs šiek tiek prasiblaškyti? – paklausė įeidamas į vidų ir dairydamasis aplink bei korektiškai nutylėdamas mano vakarykštį pabėgimą.

– O ar neturėčiau kibti į darbus? – nežymiu galvos mostu parodžiau į ant stalo gulintį katalogą bandydamas kuo įtikinamiau suvaidinti geručiuoką ir naivuoliuką, kuris sutiko žaisti pagal jų taisykles, nors galutinio sprendimo dar nebuvo priėmęs.

– Kaip ten Gėtė sakė? Neverta per daug iškilmingai pradėti jokio darbo. Iškilmes palikim darbo pabaigai, m? Varom, turiu šiek tiek darbų, pakeliui papasakosiu tau šį tą apie mūsų firmelę, o vakare parodysiu tavo naujuosius palocius.

Kol automobiliu plaukėme per miesto šurmulį, susimąstęs žvalgiausi pro langą ir lukštenau savo genialiąją mintį, kad geriau patylėti, bet atidžiai tirti kiekvieną jo žodį, elgesį.

– Nežinau, nuo ko čia ir pradėti, – galiausiai tarė Algis. – Gal pagaliau turi klausimų? Juk pilnas vežimas klausimų geriau nei akmenų.

– Kam tu dirbi? – netikėtai pačiam sau staiga pasidaviau pagundai.

– Dievams.

– Kokiems dar dievams?

– Nu dievams, dievybėms, kūrėjams, visagaliams, dausų karaliams, jeigu taip patinka. Neapsimesk šapais, juk žinai, kas yra dievai...

– Sakoma, kad yra tik vienas dievas, o ir to buvimu mažai kas tiki daugiau nei gražia pasaka.

– Sakoma, – suprunktė. – Ar mes čia taip vaikiškai ir ginčysimės?

– Kas tu toks? Gal irgi dievas?

– Ne, pusdievis, – visiškai paprastai ir gana sausai tepasakė. – Jei nori, pasiuntinys pagal pareigas, poetas pagal pašaukimą, milžinas pagal pravardę... Kopiraitas, rodos, pačiam priklauso...

– Pusdievis, tai tipo čia kaip kentauras? – neapsiėjau be ironijos balse.

Algis pažvelgė į mane lediniu terminatoriaus žvilgsniu ir supratau, kad šiuo atveju viskam yra ribos.

– Net jei tai tiesa, – toliau samprotavau, – kodėl man iš karto nieko nesakei?

– O tu būtum patikėjęs, ką? Tu ir dabar netiki. Žinai, man tiesiog buvo nurodyta iš tavęs išgauti sutikimą dirbti pas mus, o visa kita palikta improvizacijai... Aš ir improvizavau. Dėl to alaus tai tu nepyk, nieko geresnio neatėjo į galvą.

Algis stabelėjo netoli kioskelio su iškaba apie korėjietišką maistą išsinešimui.

– Paimti tau ką nors? – teiravosi.

– Ačiū, ne.

Kai jis suleido dantis į traškų užkandį, o po to vargo su vienkartinė nosinaite besistengdamas kiek įmanoma išvalyti dėmę, kurią paliko padažas ant švarko, svarsčiau, kad visa tai, ką jis pasakoja, galėtų būti tiesa ir pats šiek tiek stebėjaisi, kad taip lengvai priimu šį protu nesuvokiamą faktą.

– O ką tie dievai daro? Juk turbūt neskraido virš senamiesčio ant balto debesies? – bėriau savo klausimus toliau, kai automobilis pajudėjo.

– Pamiršk tu visas tas pasakas. Jie paprasti tipai kaip ir jūs, na, gal kiek kitaip rengiasi, kitaip plaukus šukuoja. Aišku, svarbu čia žinoti faktą, kad viskas, ką čia matai aplinkui, yra jų žinioje ir norėdami jie sulygintų šitą miestą su žeme, jei tik užsigeistų įsirengti keturių šimtų kvadratinių kilometrų šokių aikštelę Divirikso gimtadieniui atšvęsti, if you know what I mean? – šelmiškai pažvelgė į mane.

Tyliai kramčiau informaciją.

– Kol kas tau pakanka žinoti ir tiek, – tęsė. – Svarbiausia čia kitas klausimas: ar tu su mumis? Atlyginimas geras, grafikas laisvas, viską, kaip jau sakiau, tau duodam. Tik norim, kad tas pastatas atrodytų klasiškai, nes tai neeilinis statinys. Grand palociai...

– Kodėl aš?

– O ką aš žinau... Ne tu, tai kitas. Tavęs netroškina? Reik susišaudyt kokios kolos, baisiai jau aštrūs tie korėjiečiai...

Jis man rūpimų atsakymų galbūt ir nepateiks, mažčiau, bet jei toliau brisiu į šį naujumu šaldantį upelį, gal eidamas prieš srovę rasiu jo ištakas. Mane tai traukė, domino, intrigavo. Paširdžiuose užčiuopiau tą jausmą, kurį teko išgyventi tiek kartų vaikystėje, o ne kartą ir vėliau. Kai svajodavau, kad žmogus kaukė pavogs mokytojos akinius ir rytoj ji nematys klaidų mano rašinėlyje, kai kažkur giliai tikėdavau, kad tuos niekingus tipelius iš dešimtosios C tuoj sutvarkys iš už kampo išlindęs Volkeris ir nebereikės kęsti užgauliojimų ir grįžti namo apskrepliuta kuprine, nes tiesiog šiandien ne mano diena. Kai nykiais, širdį gniaužiančiais vakarais norėdavosi tikėti, kad iš už lango į mane žiūri Soliaris, o ten, kažkur Baltijos jūroje plaukioja grafas Montekristas, kuris rytoj su Retu Batleriu sužais įsimintiną durniaus partiją arba tiesiog gerai praleis laiką. Kodėl negalėtų egzistuoti kažkokie dievai, kad ir ne antgamtinės būtybės, bet bent įtakingesni ir stipresni už tuos, kurie šiandien nusiperka antraštes laikraščiuose ir duoda mums to tokio didžiai svarbaus darbo, nes jų protsraigčiai sukasi geriau ir greičiau vardan žodžio „pinigas“ nei manieji? Kodėl negalėtų imti ir apsiversti mano niekingas gyvenimėlis aukštyn kojomis, nes stebuklą kartais būna, nes šiandien būtent aš

esu Išrinktasis? Loterijos laimėtojas. Žmogus, kuriam į galvą stuktelėjo sunkiasvoris aukso puodas su milijonais galimybių trykštančiomis monetomis.

Jaučiau, kad Algis viena akimi mane smalsiai apžiūrinėja, bet tylėjau ir netikėtai jis priminė man, kad turi vieną bjaurų įprotį: staigiai sustabdė automobilį vien dėl to, jog pamatė, kur galėtų greitai be didelių eilių gauti butelį šaltos kolas. Kol važiavome toliau, panirau į apmąstymus ir taip užsisvajojau, jog atsitokėjau tik tuomet, kai pastebėjau, kad artėjame prie Lukiškių kalėjimo. Sustojome netoli pagrindinio įėjimo ir entuziastingai iššokęs iš automobilio Algis pasiražė, susivertė į burną paskutinį kolas gurkšnį ir pamojo man eiti kartu. Aikštelė buvo pilnutėlė nelabai tvarkingai sustatytų automobilių bei motociklų. Tai iš karto krito man į akis ir svarsčiau, kodėl jie sustatyti taip chaotiškai. Tuomet prisiminiau, kad Lukiškių kalėjimas jau uždarytas ir jame apskritai šiuo metu neturėtų būti kas nors vykdoma. Lyg mažas vikrus driežiukas į dūšią sugrižo mano senas bičiulis nerimas. Kalėjimų aš nemėgstu, priežasties, kodėl čia atvažiavome, nežinojau, tad ar verta sakyti, kad vėl suabejojau man siūlomos karjeros tikrumu.

Įėjome į pastatą ir pakilome lyg į trečią ar ketvirtą aukštą. Vienur kitur mačiau šurmuliuojančius žmones. Vieni poromis, kiti po vieną nešė baldus, tretį išpakavo dėžes ir montavo įvairią įrangą, dar kiti glaistė sienas ar klojo kiliminę dangą. Viskas vyko taip chaotiškai ir man neįprastai, tačiau kartu niekas niekam nekliudė ir mačiau, kad pamažu kai kurios kalėjimo vietos tiesiog žaibiškai keitė savo skūrą. Vis ėjome kalėjimo koridoriais ir galiausiai pastebėjau, kad kai kuriose buvusiose kamerose jau įrengti savotiški darbo kabinetai. Žmonės ten sėdėjo po vieną ar kelis prie kompiuterių, dauguma jų dėvėjo ausines su mikrofonu ir be perstojo kalbėjo.

– Dievaži, Algi, pačiu laiku... – už parankės dievų pasiuntinuką čiupo gana simpatiška apvalių kūno formų moteris.

– Jūra... – suvebleno Algis.

Moteris įdėmiai ir neslėpdama smalsumo nužiūrėjo mane, o man kaip tyčia ėmė šiek tiek linkti keliai. Įtariau, kad čia, šiame pastate, mane veikia didelė tos nenusakomos energijos koncentracija ir šiek tiek nervinausi.

– Baigiu plaukus nusirauti, man ekstrym reikia pagalbinių rankų, – gana miela maniera čiauškėjo žavioji moteris. – Plyz, plyz, plyz, Algi, tik porą valandų.

Taip ir įsikinkėme mudu tampyti dėžes, stalus ir įrenginėti naujus kabinetus tame savotiškame skambučių centre, kaip man tuo metu atrodė. Centriniam Panteono kontaktų centre, kaip mane pataisė Algis vėliau. Neskubėdamas tyrinėjau man patikėto grindų dangos klojimo įrenginio veikimą, o Algis iš lėto nelabai kruopščiai vedžiojo interneto kabelį. Jam besisukiojant su kabeliu ir mėginant rasti optimaliausią vietą, kur jį nutiesti, nes kabelis buvo kiek trumpokas, pro mus paskubomis pranėrė senyvas vyriškis išsitaršiusiais plaukais ir netyčiomis užkliuvo už kabelio. Nueidamas seniokas kiek piktai dirstelėjo į mus, bet ekspresyviai mostelėjęs ranka nukulniavo toliau.

– Čia gi tas, – seniui nuėjus pritildytu balsu tarė Algis ir ranka perbraukė per įsivaizduojamai ilgus savo plaukus, o vėliau ta pačia ranka ore vaizdžiai paskambino menamu fortepijonu.

Nesupratau jo užuominos ir tik gūžtelėjęs pečiais toliau darbavausi. Kad nebūtų nuobodu, mudu su Algiu vienas kitam ėmėme pasakoti istorijas, kurias teko girdėti apie šį kalėjimą. Iš karto pastebėjau, kokios skirtingos mūsų žinios. Aš jam papasakojau apie Bentamo panoptikoną ir paradoksą, jog čia kalėjęs žydas Beginas vėliau gavo Nobelio taikos premiją, o Algis vaizdingai nušvietę kelių baisių nusikaltėlių biografijas. Po kurio laiko prie mūsų prisistatė Jūra ir kamantinėjo Algį apie jai rūpimas dievų pasaulio naujienas.

– Kaip ten Diviui su ta Andajaus byla sekasi?

– Diviriksas prakaituoja kaip devyni jaučiai, bet, rodos, viskas ten švaru. Kam reikėjo to šurmulio, vienas Andajus žino...

– Ai, žinai, ramybės metas jo neramiam būdai paprasčiausiai netinka...

Jūra iškaulijo ir tą niekam neįdomią istoriją apie vyriausiąją dailidę, su kuriuo pasiuntinukas taip pavyzdingai pastaruoju metu terliojasi, bet pastebėjau, jog istorija ją domino tik tiek, kiek tai lietė Mūro rūmų statybas. Po valandos ar dviejų turėjome pietų pertraukėlę, o vėliau dar kiek pasidarbavę susiruošėme į nedidelę ekskursiją po kalėjimą. Su šiokiu tokiu apmaudu stebėjau, kaip pastato istorinės detalės, muziejaus verti eksponatai be jokių sentimentų verčiami užmarštin ir klojami naujomis dangomis, aptepami naujais dažų sluoksniais. Kita vertus, su susidomėjimu tyrinėjau šį be perstojo užiantį pusdievių – kaip sužinojau vėliau dievai čia tesudarė labai mažą dalį – avilį. Bandžiau užduoti Algiui vieną kitą klausimą, bet jis rekomendavo dėl viso pikto neišsiduoti, kad esu čia pašalietis, todėl tiesiog stebėjau aplinką.

Nereikėjo būti itin įžvalgiam, kad suprastum, jog pusdievių darbo kultūra yra kiek kitokia nei mūsų. Jie niekada nedirba, jei jaučiasi pavargę. Jų darbo kabinetai išpuoselėti ir įrengti taip, kad darbuotojas turėtų po ranka maisto, pramogų, meno ir visko, ko tik užsigeis. Vienas kabinetas buvo įrengtas kaip mini golfo aikštynas, o kitame ant sienų pamačiau tiek pašto ženklų, kiek per visą savo gyvenimą nebuvo surinkęs nei mano senelis. Ką bedirbtų, pusdieviai dažniausiai dirbo gana chaotiškai, tačiau ilgiau juos stebėdamas matei, kad darbo rezultatai nuo to nukentėdavo visai nežymiai. Žinoma, visoje šioje margoje minioje mačiau daug įvairių psichologinių portretų, todėl apibendrintai apie juos kalbėti kebloka. Atmintin įstrigo vienas kabinetas, kuriame jie mokinosi kažko panašaus į daugiaveiką, multitaskingą, kaip madinga sakyti. Ilgai klausiausi vieno tipelio, kuris atsiliepinėjo į skambučius ir supratau, kad vienu metu jis kalba gal su dviem ar trimis pašnekovais. Jo kalba skambėjo kaip visiška mišrainė, bet veido išraiška bylojo, kad situacija kontroliuojama.

– Čia pas jus tiek daug darbo, kad jiems tenka taip įtemptai dirbti? – klausiau Algio stebėdamasis.

– Ne, baik juokus. Tiesiog pramoga. Lavina įgūdžius ir tiek. Paprastai su skambučių srautu susitvarkom, bet juk niekas nemėgsta darbe monotonijos, todėl kažką sugalvoja...

Tenka pripažinti, kad šiek tiek pavydėjau jiems tokių sugebėjimų, nors iš šalies tai atrodė visiškai absurdiškas užsiėmimas.

– Vienu aukštu žemyn yra tarptautiniai kontaktų centrai, – tarė Algis, – bet jau nebejaučiu kojų, tai gal šiandien užteks, a?

Jis sutvarkė paskutinius reikalus ir išėjome į vakaro spalvomis jau pasipuošusį kiemą. Pasukome link automobilio.

– Tie visi skambučiai, – klausiau Algio, kai dviese riedėjome jo automobiliu iš kalėjimo aikštelės, – su kuo jie kalba?

– Su jūsiškiais, – atsakė paprastai.

– Ta prasme?

– Ta prasme, kad viena karalystė niekada neturi dviejų karalienių. Turbūt nesiginčysi su tuo?

– Tarkim...

– Tarkim, kad šiuo atveju vis dėlto karalienės dvi, bet viena iš jų per valstybines šventes pamojuoja skepetaite per balkoną, nudirba visą juodą darbą, o kita nenuleidžia nuo jos akies ir taip iš tikrųjų nevaldydama valdo karalystę. Na, dar galima paminėti tai, kad būtent mūsų atveju toji mojuotoja skepetaite turi gana daug laisvių ir gali nueiti pašokti su princu į vieną kitą puotą ar panašiai...

– O tu nemoki žmoniškai paaiškinti?

– Jei nori, dar mėgstu metaforas apie vilką ir lapę, bet tu, Dekasai, mažiau kabinėkis. Aš tau ir taip viską kaip ant delno...

Iš manęs tesulaukęs apatiškos tylos, kuri apėmė mane kartu su nuovargiu, galiausiai tarė:

– Nepergyvenk, viskas bus ore. Šiandien tau ir taip daug įspūdžių. Varom pailsėti.

Magnetoloje suskambo kažkokia romantiška dainiūkštė, o aš kaip orkaitėje pakaitintas lydytas sūris tįsojau ant galinės sėdynės ir tesvajojau apie kiek prabangesnę nei kareiviška lovą. Algis galų gale atvežė mane prie vieno šiaurinės miesto dalies daugiabučio ir galantiškai atidaręs automobilio dureles pakvietė apžiūrėti savo naujo buto. Užlipome į penktą aukštą ir visą laiką lipdamas laiptais svarsčiau, kas man perša mintį, kad šiame daugiabutyje gyvena vien dievai ir pusdieviai. Stebėjau savo organizmą ir stebėjausi kiek labiau nei įprastai pabudusiu intuicijos jausmu. Kažkas šiame daugiabutyje tiesiog buvo kitaip ir tai sunku nusakyti žodžiais. Paklausiau Algio apie savo spėliojimą ir jis tik patvirtino:

– Taip, čia gyvena vien pusdieviai arba dievai.

– O kodėl aš turiu gyventi tarp jų, kodėl negaliu grįžti į savo butą?

– Matai, – Algis stabtelėjo laiptinės aikštelėje šiek tiek atgauti orą, – jei nuolat būsi tarp mūsų, geriau mažiau kontaktuok su žmonėmis ir atvirkščiai: jei būtum tarp saviškių, tau būtų sunku kaskart įeiti į mūsų energetinį lauką.

– Ką tokį?

– Tiesiog įsivaizduok, kad mūsų bendruomenė yra kaip atomas. Ji elektriškai neutrali. Įsivaizduok, kad tu esi šiuo atveju elektronas. Kai tu atsijungi, sutrinka krūvių pusiausvyra ir

atomas tampa neigiamu arba teigiamu jonu, o tas mums visai nereikalinga... Žodžiu, šioks toks pastovumas visuomet yra gerai. Turėjai ir pats tai pajauti savo kūnu...

Pagaliau priėjome prie mano buto ir kol Algis kuitėsi kišenėse ieškodamas rakto, ant savo būsimos kaimyno durų kabojusioje lentelėje perskaičiau užrašą:

Teorijų neišmanau, su praktika šiaip taip varausi.²

Kitas kaimynas taip pat buvo kažką užsirašęs ant durų, bet perskaityti nespėjau, nes Algis pravėrė mano buto duris ir mano veidą papuošė nuoširdi šypsena. Butas buvo įrengtas taip, kad preciziškai atkartotų manojo interjerą. Atitiko viskas iki smulkiausių detalių, tik gal patys apartamentai buvo kiek mažesnio ploto. Pritrūkęs žodžių ir nenorėdamas atskleisti savo džiaugsmo padėjau Algiui paspausdamas ranką ir be žado stovėjau laikydamas rankoje jo įteiktus raktus. Pasiuntinukas atsisveikino ir buvau beuždaręs duris paskui save, bet paskubomis prisivijau Algį, nes prisiminiau, kad visai nebeturiu pinigų. Kai pasiskolinęs iš Algio kelias dešimtis eurų sugrižau į butą, tenorėjau palįsti po dušu ir griūti į lovą kaip koks senas lygsvaros neišlaikęs antkapis, bet mano norai nebuvo likimui įsakymai. Vos už minutės pilnas išgąščio išbėgau į laiptinę ir su triukšmu parverčiau ten stovėjusią kėdę, kuri nuriedėjo laiptais ir sulūžo. Gal nebūčiau taip dramatiškai sureagavęs, jei iš vonios kambario būtų išsirangiusi gyvatė, išropojęs milžiniškas voras, bet šiuo atveju tas nedidelis meškiukas mane baisiai išgąsdino, nes tiesiog instinktyviai šlykščiuosi visais gyviais su kailiu. Mano bildesio sudomintas kaimynas iškišo galvą ir pasiteiravo, kas nutiko. Man nespėjus atsakyti jis ir pats pamatė mano baimės priežastį. Pastebėjau kaimyno lūpų kamputyje nedidelį šypsnį.

– Džiaukis, kad nebešlaksto vištos krauju. Baisiai nehygieniška ir po to dar sunkiai išsivalo, – tarė.

– Kas čia per cirkas? – stebėjausi.

– Toks paprotys: patikrinti, ar nėra piktų dvasių. Daugiau tradicija ir tiek... Nepergyvenk, mešką paimsiu. Mielas padarėlis.

Jis paglostė meškiukui paausį ir ėmė vadinti jį į savo butą. Kai meškiukas nutipeno pro atviras duris, vyrukas atsisuko į mane ir ištiesė ranką:

– Upys.

– Deksteris.

Jis kurį laiką skvarbiai žiūrėjo į mane ir nieko nesakė.

– Tu ne mūsiškis, – galiausiai tarė.

Nežinojau, ką geriausiai būtų atsakyti, todėl tylėjau ir šią tylą jis suprato savaip. Apsikeitėme vienu kitu žodžiu ir atsisveikinome. Kai jis užvėrė savo duris, perskaičiau užrašą ant jo durų:

2. Rablė. Perfrazuota iš „Gargantiua ir Pantagriuelis“.

Upė yra visur.³

Sotus mįslių, emocijų ir įspūdžių nėriau į savo butą, kol nenutiko kas naujo, ir apžiūrėjęs visus kampus bei neradęs daugiau grėsmių galiausiai pasinaudojau bene puikiausiu civilizacijos išradimu – dušu.

3. Hermanas Hesė.

11.

lietuviai
niekaip
negalėjo
priimt
Kristaus
mokslo
kadangi
jis
liepė
gulti
ant
moterų
ir
nukryžiuoti
o
baltai
paprastai
įsigydavo
sau
palikuonių
pasisodinę
jas
ant
žirgų
pakeliui
į karą

Sigitas Geda

Aš, šios istorijos pasakotojas, tądien pabudau žvalus ir gal net kiek optimistiškas. Viešuoju transportu pasiekiau Sporto rūmus ir pakilęs į kabinetą jau radau prie lango aplink nedidelį vazoną besisukiojančią Velioną. Šįkart ji vilkėjo klasikinės juodas kelnes ir baltus marškinius, o ši elegancijos duetą savaip papildė ant kaklo kabančios masyvios rožinės ausinės ir kiek mergaitiškas rožinis plaukų papuošalas. Pro langą nesuvaldomai žiro rytinės saulės spinduliai ir keletą minučių grožėjausi šia moterimi lange. Kaip puikiu paveikslu, kaip nepakeičiamu gyvenimo saldumynu, kurį sugalvojo toji šelmė gamta.

– Labas rytas, – pasisveikinau ir klestelėjau į savo kėdę.

Veliona galiausiai atsitraukė nuo savo užsiėmimo ir pamačiau, kad ji su tokiu dideliu susikaupimu tupinėjo aplink neypatingai išvaizdų grybą.

– Labas, – tarė nerūpestingai ir šiek tiek pritildė savo muzikinį grotuvą.

Nuotaikingai vien lūpomis pritardama pro ausines srūvančiai muzikai ji atsisėdo į savo kėdę ir pačiupusi ant stalo gulėjusį spragėsių maišelį kiek atsilošė. Įsijungiau savo kompiuterį ir nedrįsau jos kalbinti, o galiausiai nežinojau, nuo ko turėtų prasidėti mūsų tolimesnė pažintis. Apsidžiaugiau pamatęs, kad mano kompiuteris pagaliau praturtintas internetu. Jei kalbėti apie internetą, visuomet vadovaujuosi viena taisykle: „Internetas – tai galimybių ir grėsmių kokteilis. Negersi – nesužinosi skonio, išgersi – verčiau būk pasiruošęs keletą virškinimą tvarkančių tablečių.“ Peržvelgiau pasaulio naujienas, pasitikrinau elektroninį paštą ir galiausiai ėmiau vėl iš naujo vartyti brėžinių katalogą. Vienu akies kampučiu mačiau, kaip Veliona junginėja savo grotuvą ir dar maigo keletą laikrodžio tipo įrenginių, kurių ant rankos dėvėjo net tris. Greta to dar kartas nuo karto žvilgtelėdavo į interneto naršyklę. Gal po gero pusvalandžio supratau, kad dirbti skambant jos muzikai ir šnarant spragėsių pakuotei nepajėgsiu, todėl pasidaviau spontaniškai pagundai pakalbinti ją ir galbūt šį tą iš mūsų pokalbio laimėti. Jei ne ramybę darbo vietoje, tai bent keletą atsakymų į man rūpimus klausimus.

– Gražus oras, – pradėjau kaip dera.

– Jo, gerai, kai dangus blaivas, tada ir galva blaivesnė... – atsakė kramtydama spragėsius.

– Tai ką veiki?

– Rašau savo gyvenimo meilei nešvankią trumpąją žinutę, žiūriu ateinančios dienos orų prognozę, nes neapsisprendžiu, ar rytoj į ceremonijas pasiimti lietpaltį, ieškau ką skanaus galima pagaminti iš krevečių ir svarstau, ar dar prigriebti krematoriumo akcijų, kol nepabrango – kaip sakai?

– Griebk, – mėginau neišsiduoti, jog didžiausias mano gyvenimo verslas buvo tuomet, kai vaikystėje Aleksandriui už dešimt centų pardaviau iš jo paties pavogtą kramtoškę ir investavimo klausimais esu visiškai žalias.

– Gal ir gerai sakai, – įsimetė saują spragėsių į burną ir nepakeldama akių į mane toliau žaidė su savo įrenginiais.

– Minėjai kažkokias ceremonijas...

– Taip, laidotuves.

– A, dabar supratau... Veliona, velionis, vėlinės. Mirties deivė, ar kažkas panašaus? Atleisk, apie dievus lig šiol žinojau labai mažai.

– O ką čia žinoti? Mes esame arogantiški, tingūs ir beprasmiškai padarai. Ir dar labai susireikšminę, nors jau maždaug penkis šimtus metų žmonės apie mus net sapnų nebesapnuoja...

Jos balse užčiuopiau lyg ir kokią nuoskaudą ir man kilo nauja įdomi mintis, kad galbūt toji jiems būdinga arogancija stovi ne vien ant tuštybės.

– Panteone esi atsakinga vien už laidotuves? – klausiau toliau.

– Ne visai taip... Na, bet galima sakyti, kad taip. Jei jau kur paduoda velioniu, tai žinok – tuoj Velionai bus darbo. Dar daug laiko praleidžiu ligininėje, bet priežastis čia grynai vien mano polinkis įsimylėti vyrus baltais chalatais. Ir apskritai turiu daug įvairios veiklos. Mes, dievai, retai kada užsidarom vienos veiklos kalėjime kaip jūs...

– Laidotuvės – gana niūri sritis...

– Ne, kodėl? Juk visi mirsim. Nuo mirtelės nėr žolelės, tad ko čia graudentis? Kaip mano amžinatilsį močiutė sakydavo, mirtis panaši į meilę: apie ją gali negalvoti, bet ji vis vien ateina, o tada jau kaput. Kaip sako germanai: tas išmoko daug, kas išmoko numirti. Mano darbas man patinka. Tikrai.

Susimąščiau, kad mes iš tikrųjų kiek paranojiškai bijome mirties ir viską, kas su ja susiję, paprasčiausiai norime ignoruoti kaip nemalonų vizitą pas dantų gydytoją. Tuo tarpu Veliona tiesiog tryško kažkokiu gyvybingumu, su dideliu dėmesiu galėjo sukiotis aplink šlykščią gyvybės formą, pavyzdžiui, grybą, ir tuo pačiu į mirtį, nebūtį žiūrėjo taip paprastai ir kasdieniškai. Ji susikratė į burną paskutinius popkornus iš pakelio ir perjungė dainą savo ausinėse.

– Turiu tau vieną klausimą. Gal nuskambės keistai, bet...

Veliona pritildė muziką ir sukľuso.

– Jūs esate dievai, taip? Tuomet jeigu baltų religija siekia... Kuriuos ji laikus siekia? Gal pirmą mūsų eros amžių? Na, tikslumas čia ne tiek svarbus. Žodžiu, jei dievai egzistavo jau prieš tūkstančius metų, tai jūs nemirtingi ar kaip?

Vos ji išgirdo mano klausimą, jos veidas trumpam sustingo iš smalsumo, o tuomet kabinete nuskambėjo skardus jos juokas.

– Tu man pradedi patikti, – tarė suglamžydama popkornų pakuotę ir atsistodama ją išmesti į šiukšlių dėžę. – Pirma, niekas nežino, kada tiksliai baltų, prūsų ir latvių tautos pripažino dievų viršenybę. Ėmė juos „garbinti“, kaip pasakytų jūsų istorikai. Antra, mes tikrai nesame nemirtingi. Mūsų gyvenimo trukmė su tam tikromis retomis išimtimis yra gal 30 procentų, o naujausiais duomenimis – 31,6 procentais, jei tikslumas čia svarbus, ilgesnė nei jūsų. Štai ir viskas.

– Tuomet jeigu tu esi mirties deivė, – teiravausi, – Iki tavęs tavo pareigas užėmė... tavo mama? – Močiutė. Mano mama yra medžioklės ir miškų deivė. O pareigos nėra suteikiamos vos gimus ar pasiekus pilnametystę ir nebūtinai perduodamos iš kartos į kartą giminystės linija...

– Kaip jūs gaunate savo pareigas?

– Tiesiog vieną dieną supranti, kad veikla, kuri tau labiausiai patinka, galėtų būti pagrindiniu tavo užsiėmimu. Jei pareigos neužimtos, jei prieštaraujančių Panteone nėra, jos tau paprasčiausiai suteikiamos. Kaip sakiau, amžius ar pasiekimai čia niekuo dėti. Prieš kelis šimtus metų teisingumo ministro postą užėmė dvylikametis.

– Ministro? – nustebau.

– Ministrai – vyriausieji dievai tarp dievų, atsakingi už ministerijas ir sklandžią jų veiklą.

– Ar tu taip pat vadovauji kokiai nors ten mirties ministerijai?

– Ne, – nusijuokė. – Ne kiekviena gyvenimo sritis reikalauja tiek dėmesio.

– Supratau. O jeigu niekas nenori užimti konkrečių pareigų? Kas būna tuomet?

– Paprastai taip nebūna. Na, o jei taip nutiktų, tos pareigos išskaidomos keliems dievams. Žinoma, yra buvę atvejų, kuomet ilgą laiką neatsiranda pareigoms tinkamo dievo. Tai šiek tiek atsiliepia bendram Panteono veiksmingumui. Pavyzdžiui, jei XVIII amžiuje būtume turėję

stiprų ligonių dievą vietoje kelių pareigas pasidalinusių išsiblaškęlių, gal nebūtume praradę tiek dūšių per maro epidemiją.

Kiek sustingo mano kūnas, tad norėdamas prasimankštinti pakilau ir nuėjau užsikaisti kavos. Veliona taip pat susigundė šiuo nekaltu narkotiku ir kurį laiką tylėdami siurbčiojome kavą.

– Apie ką galvoji? – pasiteiravo Veliona iš puodelio šaukšteliu krapštydama kavos tirščius ir kantriai kraudama juos į vazoną aplink grybą.

– Perkratinėju savo galvoje tas menkas istorijos žinias ir galvoju, ar juoksiesi, kai užduosiu kitą klausimą.

– Neįsižeisk, Deksteri, kad juokiuosi. Tiesiog aibes laiko praleidžiu tik tarp dievų ir...

Ji minutėlei nutilo ir ne pirmą kartą pastebėjau, jog kalbėdama su manimi kartais privengia būti iki galo atvira.

– Ir koks tas klausimas? – pasiteiravo ir vėl atsisėdo.

– Kai XIII ar XVI amžiuje, atleisk, istorikas iš manęs tikrai prastas, baltų religija mūsų krašte buvo galutinai išstumta krikščionybės... Na, kas iš tikrųjų tuomet nutiko? Juk nepasakysi, kad ir Jėzus Kristus yra dievo sūnus...

Staiga pagavau pats savo mintis keistai nederant viena su kita. Pasijaučiau taip, lyg kalbėčiau su Supermenu ir prieš jam pasiryžus išgelbėti visą pasaulį dar tikslinčiausi: „Nepyk, pamiršau paklausti, o ar tu moki skristi...?“. Velionai šįkart mano klausimas nebeatrodė juokingas ir ji nuoširdžiai ėmė tarškėti siūbuodama per kėdės porankį permesta koja:

– Jėzus Kristus. Šlykštus tipelis. Tai klasikinis pavyzdys, ką gali gerai parašytas parduodantis tekstas ir iki smulkmenų apgalvota rinkodara. Turbūt nežinai, kad jau balažin kelinta jų karta sėdi kažkur Malaizijos salyne ar Velykų saloje ir pajudina pirštą tik tuomet, kai reikia svarbiausiais reikalais pasitarti su Vatikanu. Tingi sėkmė. Ką ir bekalbėti. Pikta, bet mūsųose irgi yra norinčių perimti jo patirtį ir metodus, tik man asmeniškai toks gyvenimo stilius nepriimtinas. Na, bet tu klausei visai ne to. Kas nutiko mūsų galybei? Paprasčiausiai tuo metu mūsų Panteonas neturėjo tvirtų ryšių užsienyje, gero užnugario ir tuo galėjo pasinaudoti bet kas. Mes tiesiog palaimingai snaudėme ant didelio ir storo savo sėkmės pilvo ir pro fortūnos knarkimą negirdėjome, kas dedasi aplink. O krikščionybė – tai lyg tobulai sukurtas kompiuterinis virusas. Jie taikliai numatė kur ir kada ją paskleisti, be to, buvo be galo atkaklūs. Juk turėtumei žinoti. Visi tie kryžiaus žygiai, inkvizicija ir nuolatinė propaganda. Kaip ten bebūtų, kas būtų galėjęs tuomet pagelbėti mūsų Panteonui, jei tai vyko visame europiniame civilizacijos lopšy, o vėliau ir kitur? Nemanyk, kad iš mūsų pusės nebuvo nieko daroma. Kadangi tuomet mūsų valdono ir jūsų valdovų įtakos galia nuolat svyravo ant svarstyklių niekaip nenusistovėdama, bandėme paveikti jūsiškius ir palenkti savo pusėn. Karalius Mindaugas buvo savas, atrodė, kad šį tą laimime, bet galiausiai ir jis pradėjo žaisti dvigubą žaidimą. Blogiausia buvo prie Jogailos. Jam paskui mūsų šaliai apkartino palikuonių klausimą, bet kas iš to? Iš Vytauto dievai pavogė karūną, yra šaltinių, teigiančių, kad ją apskritai mūsų šaliai užlenkė, bet situacija vis slydo mums iš rankų, kol galiausiai iš po kojų dievams visiškai išslydo jų pačių pasaulis. Tai bene juodžiausias mūsų istorijos tarpsnis. Visuotinė depresija,

pareigų nepaisymas, svarstymas išardyti Panteoną. Iš dalies jis ir buvo iširęs. Ir tik vėliau, kai mūsiškiai įsisąmonino, kad kaip meno kūriniai nebūtinai suvokėjas, taip dievui nebūtinai „garbintojas“, jie atkūrė Panteono stiprybę ir šiek tiek reformavo tiek ekonominius, tiek psichologinius santykius su žmonėmis. Apskritai, istorija, kaip ir tu, domiuosi mažai. Jei tave iš tikrųjų domina autentiški faktai ir šaltiniai, apsilankyk kada pas Lelą. Ji tiesiog pakvaišusi dėl knygų. Turbūt nerasi turtingesnės bibliotekos visame Panteone.

Gaudžiau kiekvieną jos žodį ir lyg žvejys suplyšusį tinklą raizgiau savo žinias į vientisą audinį, į pamažu ryškėjantį Panteono pasaulio paveikslą.

– Kuo pusdieviai skiriasi nuo dievų? – paklausiau.

– Pusdievis, – lyg nenoromis pradėjo ji, – yra žmogaus ir dievo vaikas. Taip pat pusdieviais kartais tampa išskirtiniai žmonės, turintys didelius vidinės energijos resursus. Tiesiog vieną dieną jiems pasiūloma ištraukti į mūsų bendruomenę. Pusdieviu yra tapęs ne vienas žymus jūsų mąstytojas, menininkas... Dar pusdievių tarpe yra dievų, kurie nebeverti nešioti dievo vardo. Kartais pusdieviais tampa nestabilios psichikos dievai... Bet apskritai mūsų bendruomenėje nėra susipriešinimo tarp dievų ir pusdievių. Yra daugybė pusdievių, kurie patys atsisakė jiems pasiūlyto dievo statuso. Beje, mūsų bendruomenėje dievai niekuomet nekenkia dievams. Neįsižeisk, bet tai mus stipriai atskiria nuo jūsų.

– Gal kvailokas klausimas, bet man liko iki galo neaišku, ar jūsų įtaka siekia visus senuosius baltų kraštus, ar veikiate tik mūsų šalies rėmuose?

– Jei kalbėsime apie šiandieną, veikiame valstybės rėmuose. Latviai, germanai turi savo Panteonus. Kai kurie vidiniai dalykai skiriasi, kaip sakant, keli varžteliai, kelios veržlikės, bet esmė panaši.

– Minėjai aukščiausiuosius dievus, bet ar Panteone yra jiems vadovaujantis vienas visų aukščiausias dievas?

Veliona minutėlę sudvejojo, bet galiausiai tarė:

– Tau dar neteko su juo susipažinti?

Tik gūžtelėjau pečiais.

– Taip, yra, – tarė. – Mūsų aukščiausiasis dievas yra Aukštėjas. Žinoma, jei lyginsime su laikotarpiu iki Depresijos, vyriausiasis dievas tarp vyriausiųjų nebeturi tiek galių, kiek anksčiau, tačiau yra be galo svarbi figūra. Jis palaimina, o dažnai ir inicijuoja esminius Panteono nutarimus ir visuomet turi veto teisę. Svarbiausi tarptautiniai klausimai sprendžiami vadovaujantis jo patarimais. Be jo parašo neapsieina net laidotuvių ceremonija arba kad ir nedidelio sodo sklypo pirkimo procesas.

– Bet jei koks dievas užsimano sodo sklypo, juk jis jį perka iš žmonių? – klausiau nenorėdamas praleisti bet kokios svarbios informacijos.

– Jeigu tinkamo sklypo neturi dievai ar pusdieviai, taip. Bet tu nesuk galvos dėl šių administracinių niekniekių. Kam tau visa tai?

– Tiesiog smalsu, – pasiteisinau.

Veliona nusižiovavo, pasiražė ir prisipažino, kad jai metas prasiblaškyti ir nulėkti į miestą. Tik gūžtelėjau pečiais ir vėl grįžau prie savo kompiuterio. Prieš išeidama ji paklausė:

– Turiu ir aš tau vieną klausimą.

– Na?

– Ar tau Algis sakė, kodėl tave paskyrė vyriausiuoju dailide prie šio projekto?

– Ne.

Ji minutėlę skvarbiai gręžė mano akis, tuomet lengvabūdiškai šyptelėjo ir maloniai atsisveikino. Likęs vienas supratau, kad Veliona lyg vilkelį naujai įsuko ir mane patį dominusį klausimą. Kodėl aš esu jų tarpe? Kodėl aš? Tačiau neradęs jokių naujų atsakymo gijų tiesiog panirau į brėžinius.

Su malonumu dirbau visą likusią dienos dalį, o naktį sapnavau vaizdų ir kiek baugų sapną. Mudu su Veliona susikibę rankomis lipome į be galo aukštą mūrinę sieną. Mums belipant ji pametė rožines savo ausines ir aš baisiai pykau ant jos, kad priešai ras šį daiktą ir lengvai aptiks mūsų pėdsakus. Galiausiai šiaip ne taip persiropštėme per sieną ir patekome į galingą tvirtovę. Tačiau lauke jau buvo girdėti kryžiuočių šūksniai, todėl mudu skubėjome pilti verdančią dervą, į katapultas dėti didžiulius popkornus, kuriais tikėjomės įveikti priešą. Kai pritrūko dervos, bėgau ieškoti, kur ji yra verdama ir tamsiame rūsyje pamačiau daugybę aplink karštos ir garuojančios dervos puodus besisukiojančių velnių. Pasiryžau bet kokia kaina iš jų atsikovoti bent kiek dervos ir kibau vienam iš jų į atlapus. Jis piktai šnypštė, o aš jam vis kartojau: „Paleisk, velnio išpera“. Galiausiai jis mane nustūmė, spjovė į mane ir atrėžė: „Mes ne velniai, mes – dievai“.

Dvasia kūne jaučiasi kaip namie, protas dirba sklandžiai kaip kokybiškai pagamintos staklės, žmogus džiaugiasi ir nori džiaugtis gyvenimu tik tuomet, kai realybė jam atrodo suprantama, bet intriguojanti, kai motyvai patys jį stumia kasdien pirmyn, kai nuoskaudų ar baimių pančiai nevaržo judesių. Apie ką aš? Apie priežastis, kurios lėmė mano sprendimą per daug nebesigilinti į aplink mane vykstančius įvykius ir be jokių didelių skepsio dozių leisti šiuo geltonų plytų keliu pirmyn. Būdamas tarp dievų ir pusdievių jaučiausi gerai, pabudo mano ilgą laiką snaudęs smalsumas, jaučiausi jiems reikalingas. Galiausiai, nemačiau savyje didelės dvasinės kančios požymių dėl to, kad praradau savo senąjį darbą. Supratau, kad lig šiol gyvenau savo jaukiame burbulėlyje ir nenorėjau iš jo niekur pajudėti, o šis priverstinis burbulo sproginimas mane patį kiek maloniai sudrebino. Žinoma, kažkur vidinėje sąmonės kišenėje laikiau bilietą į įtarumo šalį, bet tikėjaisi, kad man jo neprireiks.

Sunku žodžiais nupasakoti, kaip jaučiausi staiga tapęs visai kito pasaulio dalimi. Turbūt geriausiai čia tiktų palyginimas su keistu postmoderniu filmu. Tu gali jo nesuprasti, kai kurie jo kadrai gali tau kelti šleikštulį ar nesveiką nuostabą, kartais jis tave erzins, bet tu jį vis vien norėsi žiūrėti. Vien dėl to, jog jis kitoks. Ir žiūrėsi gal bent keletą kartų, o aktoriai tau taps vis artimesni, prisiriši prie tos fone skambančios nedarnios muzikos, norėsi pamatyti dar ir dar, nors iki pat galo sau vis pripažinsi: „Nieko aš čia nesuprantu“. Beje, jokių didelių pastangų man šiuo atveju įdėti juk nė nereikėjo. Įvykiai patys mane įsuko į savo verpetą, o vienas kitas draugiškas kontaktas bei kūrybiško darbo teikiami malonumai vis pastiprino mano gerą nuotaiką. Ir aš egzistavau. Žmogus tarp dievų. Žemės kirminas tarp dausų karalių.

Tądien leidau sau turėti tikrą išeiğinę. Ryte ilgai drybsojau lovoje, akimis tingiai lydėjau pro langą matomus debesis, neskubėdamas gaminau sau sočius ir sveikus pusryčius. Įvažiavęs į dienos ritmą galiausiai sutvarkiau daug ilgai atidėliotų reikalų: pasveikinau Egidiją su vestuvėmis, atsiprašiau, kad dėl ligos negalėjau jose dalyvauti, atsiprašymo žodžiais užpyliau Džeimso Skaipo žinučių archyvą, juk ir čia mano pareigos buvo apleistos: toliau vystyti mūsų bendro projekto nebeturėjau nei laiko, nei noro. Visko man buvo per daug. Naujos žvaigždės lig tol gana tuščiame danguje mane kvietė jas tyrinėti, jomis grožėtis, priskirti joms vardus ir žymėti jas savo savadarbiame žemėlapyje.

Po pietų neturėdamas ką veikti išsiruošiau į pasivaikščiojimą po miestą. Pėsčiomis pasiekiau senamiestį, palesinau Vilnelėje plaukiojančias antis, užkopiau į Gedimino kalną ir pripildžiau plaučius padangių oro. Nuo kalno žvelgiau į miesto panoramą ir akimis vis kliuvau už Sporto rūmų. Netikėtai į galvą atėjo tokia siurreali vizija: mudu du Veliona vieną dieną pakeliame inkarą, iškeliamė laivo bures ir pasileidžiame Nerimi link Nemuno. Ar nustebčiau, jei rytoj tai taptų realybe? Šyptelėjau pats sau ir staiga pajutau, kad į mane spokso kažkoks berniukas, užlipęs į kalną su tėvais. Kadangi vaikas nesiliovė spoksojęs, apsisukau ir patraukiau takeliu nuo kalno.

Maloniai nuvargęs ir pakeliui išbarstęs vieną kitą kilogramą neberekalingų minčių, laimingas įnėriau į savo daugiabučio laiptinę. Pasiekus antrojo aukšto aikštelę staiga prasivėrė

vieno buto durys. Dar nebuvo matęs šio buto gyventojų, nors atmintinai žinojau šių durų lentelės užrašą:

Slėpkis aukščiausiuose kalnuose, gūdžiausiose giriose, giliausiuose vandenyse, bet jis visada bus šalia.

Būčiau toliau laimingai lipęs laiptais, nes to reikalavo mandagumas ir toks buvo mano tikslas, tačiau mano visą kūną staiga tarsi sutraukė mėšlungis. Ėmė šiek tiek svaigti galva ir įsikibau į laiptinės turėklą. Iš buto išėjo moteris. Apsirengusi ilgu žaliu apdaru, kurio atskiros dalys lyg kokios jūržolės kaboją ir lengvai siūbavo jai judant. Kad ir kiek bemėginčiau dabar rasti tinkamus žodžius jai apibūdinti, mano pastangos būtų bergždžios, nes tai moteriai apibūdinti reikėtų ne riboto mano žodyno, o pojūčių kalbos. Ji nebuvo nei labai graži, nei patraukli, nebuvo išskirtinė ar įsimintina. Tačiau visa jos esybė kažkaip keistai siūbavo, bangavo, vibravo, na, net nežinau, gal tarkime kažkaip nežmoniškai pulsavo savo vidine energija. Ir toji energija mane iš karto paveikė. Svarbiausia, kad šis poveikis buvo visa savo esme vien erotinis. Ji sužadino many laukinį geismą ir niekaip negalėjau suvokti nei kodėl taip atsitiko, nei kaip jį nusimesti. O nusimesti norėjau žūtbūtinai, nes jaučiau didelę baimę, kad tai nėra gerai. Jaučiausi taip, kaip jautiesi, kai ant veido einant mišku prilimpa voratinklis. Tu jauti jo kutenimą, graibai pirštais savo odą, bet niekaip jo nerandi, nors tikrai žinai, kad jis čia. Galiausiai šiaip ne taip sukaupiau savo jėgas ir žengiau žingsnį link laiptų, vedančių į trečią aukštą. Tačiau kaip tik tuomet toji moteris žengė, gal net tiksliau siūbtelėjo link manęs. Neįstengiau atsispirti pagundai vėl į ją pažiūrėti ir tvirtai bei ryžtingai sugriebusi mane už riešo ji ėmė kalbėti, šnabždėti, liete lieti savo baugią kalbą:

– Aš tavo kraujyje, tavo kepenyse, tavo plaučiuose, tavo kiaušidėse ir net tavo pirštų pagalvėlėse. Tu esi mano geismas basomis tipenantis ant jautriausio mano kūno perlo, mano hormonai valgo tavo sensoriką, mano kvapas laižo tavo smegenis, mano rankos sudegins tavo odą, o tavo žvilgsnis uždegs mano vandenį ir mes lytėsime vienas kitą kaip medžio žievė liečia brazdą. Nebūk drovus, nes abu mirsime iš troškulio melddami bent vieno lašo iš šio amžino pragaištingo fontano.

Jos žodžiai smigo man į kūną lyg akupunktūros adatos ir kiekvienas garsas sužadino vis kitą kūno lopinėlių, vis kitą raumenų ir receptorių grupę. Buvau ne juokais išsigandęs ir tenorėjau nuo viso to pabėgti, nors mano valia silpo. Laimei, viename iš aukštesniųjų butų sutrinksėjo durys ir toji moteris minutei prarado budrumą. Pasinaudojau tuo ir jėga išplėšęs savo ranką iš jos čiuptuvų bėgte nubėgau laiptais aukštyn. Paskutines laiptų pakopas įveikiau taip sunkiai, lyg būčiau ką tik apibėgęs penkis stadiono ratus be jokio išankstinio pasirengimo. Prie savo buto durų raktą kišenėje ieškojo Upys ir dar nepasiekęs savųjų aš beveik norėjau atsiremti į jį, nes bijojau, kad nebepakaks jėgų žengti nė žingsnio, o mintis, kad iki spynos teks pakelti ranką su raktu, atrodė beveik juokinga. Upys nežymiai dirstelėjo į mane, bet iš karto vėl atsisuko ir pamiršęs savo veiklą ėmė atidžiau tyrinėti mano išvaizdą.

– Prastai atrodai, – tarė.

Neturėjau jėgų ką nors sakyti, o ir apskritai jaučiausi toks nešvarus, jog tenorėjau tik pasislėpti savo bute ir nurimti. Vis dėlto Upys nesiliovė skvarbiu žvilgsniu mane tyrinėjęs ir galiausiai pakvietė užėiti pas jį. Griūte įgriuvau į jo svetainėje stovėjusį fotelį ir pajaučiau, jog šiek tiek atsigauanu. Tuo tarpu Upys iš komodos ištraukė dvi krištolines stiklines ir grafiną, kuriame teliūškavo skaidrus skystis, o dugne gražiai raudonavo vyšnios ar kokios kitos uogos. Jis pripylė abi stiklines ir vieną įdavė man:

– Imk, sriūbtelk, atsigausi.

Visai negalvodamas, kad čia gali būti ypatingai stipri degtinė – patirtis juk mane mokė drąsiai neimti dievų siūlomų gėrimų – gurkštelėjau didelį gurkšnį ir nurijau. Gėrimas kiek priminė sulą ir visai nebuvo stiprus. Išgėriau stiklinę iki dugno ir iš tikrųjų ėmiau pamažu atsipeikėti. Upys prakalbo savo itin ramia maniera:

– Jos kerams, burtams ar prakeiksmui, net nežinau kaip tai pavadinti, neatsispiria niekas. Neimk į dūšią, o kitą kartą tiesiog kuo greičiau aplenk.

– Kas ji? – paklausiau nė neklausdamas, iš kur jis suprato, kad susidūriau su ta moterimi.

– Laumė, – jis gurkštelėjo iš savo stiklinės. – Baisi padermė. Kita vertus, juk nei vienas nesame apsaugoti nuo savo prigimties, tad galime suprasti ir ją.

– Jei ji tokia nesuvaldoma, – pamažu dėliojau žodžius, nes vis dar stigo oro, – kodėl ji gyvena tarp visų?

– O nusikaltėlius, vagis, narkomanus, alkoholikus, smurtautojus, melagius, šiaip linkusius į blogį ar jūs visada atskirai apgyvendinat tik jiems skirtuose rajonuose?

Jo argumentas buvo tvirtas. Drebančiomis rankomis padėjau ant stalo tuščią stiklinę ir svarsčiau, ar jau laikas mandagiai padėkojus atsisveikinti, nors sėdėti ir tiesiog ilsėtis po tokio keisto smūgio buvo itin malonu. Upys ramiai sėdėjo savo fotelyje ir tebeskanavo savo gėrimą. Kol kas neturėjau jokios nuomonės apie šį gretimai gyvenantį dievą. Gal dešimčia metų už mane vyresnis, visuomet į vieną ir tą pačią pusę susišukavęs plaukus. Lyg norėtų pasakyti, kad upė taip pat visuomet teka tik į vieną pusę. Ramus, jei spręsi iš kūno judesių, kategoriškas, jei atidžiau patyrinėsi jo akių dugną. Nedrąsiai dairiausi po jo butą. Visur, kur tik buvo laisva vietelė, ant spintelių ir sekcijoje stovėjo sustatyti laivų buteliuose modeliai. Butas visai neprabangus, pakankamai švarus, galėjai lažintis, kad iš vietos patraukus daugumą baldų ant grindų pamatysi tamsesnius grindų dangos lopinėlius, nes baldų toks žmogus neperstatinėja apytikriai nė karto gyvenime.

– Sakote prigimtis, – vis dėlto pabandžiau pratęsti pokalbį, – bet ar ne žymiai didesnę žmogaus dalį sudaro tai, ką galime pavadinti patirtimi?

– Nemanau. Kiekviena gyva būtybė, ar tai būtų žmogus (nežymiai dirstelėjo į mane leisdamas suprasti, kad mane demaskavo), pusdievis ar dievas, niekur negali pabėgti nuo savo prigimties. Paimkim kad ir šitą augalą (mostelėjo galva į ant palangės stovėjusią žolelę vazone). Išlįsdamas iš tos mažutėlės savo sėklos jis iš karto atsineša visų savo protėvių per ilgą laiką įgytą patirtį: kaip auginti šaknis, kaip auginti stiebelį, kokios formos lapus užsiauginti, kaip juos atgręžti į

saulę apniukusią dieną, kodėl verta žydėti ir kokia spalva tam tinkamiausia, kodėl neverta auginti spyglių ir taip toliau ir taip toliau. Tos patirties – nors su vežimu vežk giedrą dieną į turgų. Įsivaizduok, kad visame tame genetiniame triukšme, kurį jam nuolat kažkur nanodalelėse transliuoja jo protėviai, jis dar girdi ploną mano balselį: „Mielas augalėli, ar negalėtum neaugti aukščiau trijų centimetrų, nes man užstosi saulės šviesa?“. Ką jam reikš tas mano noras? Žinoma, jei aš jo nelaistysiu, jis nudžius, jei palaistysiu, užaugs šiek tiek didesnis. Bet jis dėl šios mano įtakos neims auginti mėlynų lapų arba augti šaknimis į viršų.

Ak, ir tuomet prasidėjo. Mudu su Upiu prašnekėjome visą vakarą, o vakarui vainikuoti ant stalo jau buvo ir upėtakio, ir alaus, ir dar šio to. Pamažu ėmiau pasitikėti šiuo paprastu, kategorišku, bet nuoširdžiu dievu ir radome daugybę įdomių temų lengvam pagvildenimui prie saujos pistacijų, kurių Upys taip pat netrukus ištraukė iš sekcijos. Palietėme ne vieną dievų ir žmonių bendruomenių klausimą, šį tą naujo sužinojau ir apie jų sąveiką.

Pasirodo, dievai beveik visus savo įprastus asmeninius buitinius poreikius tenkina paprasčiausiai apsilankydami įprastose žmonių parduotuvėse, autoservisuose ir kirpyklose. Patys beveik nieko negamina, nes švaistymas ir perprodukcija yra žmonių jau gerokai nujotas arkliukas ir greta to kurti savo gamyklas jiems atrodo neracionalu ir neekologiška. Negana to jie dar ir superka brokuotas arba perteklines mūsų gaminamas prekes už kokybiškųjų kainą. Beje, negavę, ko reikia iš mūsų, paprasčiausiai nusiperka internetu iš Kinijos, JAV ar Japonijos. Tiesa, šioji tokia gamyba Panteone egzistuoja. Dievai gamina savo technologinio lygio, kuris yra kiek aukštesnis nei mūsų, poreikiui patenkinti reikiamus įrenginius, kurių atskirų detalių gamybą stengiasi patikėti atskiriems mūsų fabrikams, kad be didelio vargo ir laiko eikvojimo galėtų greitai surinkti reikiamą gaminį.

Administraciniai Panteono reikalai tvarkomi taip pat visiškai žemiškai, panašiai kaip mūsų šaliai. Demokratiją jie vertina kaip ir mes, ir lygiai kaip ir pas mus tarp demokratijos ir liaudies stovi atstovas – daug galių turintis valdžios organas. Širdis, plaučiai tai ar kepenys, sunku pasakyti. Bet jis veikia puikiai. Ekonominė nepriklausomybė, kurią minėjo Veliona, tai prekyba vertybiniais popieriais tiek Lietuvos, tiek pasaulio akcijų biržose. Kiekvienas dievas asmeniniams savo poreikiams spekuliuoja ar investuoja individualiai, tačiau yra ir bendroji Panteono sąskaita, kurios valdymu rūpinasi vyriausieji dievai. Į ją plūsta ir tam tikras procentas asmeninių dievų ir pusdievių pinigų. Taip pat pajamos iš paslaugų, kurias kartais tam tikri dievai ar tam tikros Panteono ministerijos atlieka žmonėms.

Rašytinių įstatymų Panteonas neturi, nes, Upio žodžiais tariant, „pagarba nereikalauja rašto“. Švietimo sistema, kaip ją suvokiame mes, dievams nėra reikalinga, nes kiekvienas jaunas dievas ar pusdievis „lavinasi pagal savo sąžinę, auga pagal savo prigimtį, skrenda savais sparnais“. Vėl cituoju Upį, nes kiekvienam dievų pasaulio sraigteliui jis lengvai rasdavo tinkamą metaforą ar dievų tautosakos perliuką.

Dievai ir žmonės. Iš esmės dievai suvokia save kaip teisėtus žmonių vyresniusius globėjus, tačiau bausmių ar apdovanojimų sistema čia nėra vieninteliai tokios sistemos klizai. Įmantraus dviejų valdžių ryšio man gana ilgai nesisekė suvokti iki galo, bet ilgesnį laiką gyvendamas su dievais tiesiog ėmiau jausti šių dviejų planetų sąveiką. Iš esmės dievai

kontroliavo kiekvieną žmonių valdžios atstovų žingsnį, tačiau į jiems patiems neaktualią jų veiklą nesikišo. Tik patys aukščiausieji žmonių valdžios atstovai žinojo, kad visa veikla yra skrodžiama dieviškojo rentgeno, bet tai buvo konfidenciali informacija. Paprasti žmonės, tokie kaip aš, nepakeldami akių nuo savo darbo ir pomėgių paprasčiausiai nežiūrėjo į padangės žvaigždes, o jei ir būtų žiūrėję, nebūtų ten nieko pamatę, nes žiūrėjo plikomis akimis, o teleskopas priklausė dievybėms. Kodėl žmonės pakluso tokiai valdžiai? O kodėl žmogus apskritai paklūsta autoritetui? Tokie santykiai buvo nusistovėję nuo to laiko, kai krikščionybė mūsų krašto gyvenime pasitraukė į antrą planą. Įvesta mūsų krašte per prievartą, ne vieną amžių atkakliai stiprinta galingų jėgų, trykstančių iš Vatikano, o galiausiai atsibodusi lyg tie spalvoti guminukai-meškiukai, kai jų jau buvo galima nusipirkti kiekviename kioskelyje. Dievai, pasinaudoję šiuo krikščionių įtakos sumenkimu, ne kartą užtvirtino savąją griežtesniu jėgos pademonstravimu. Ir dabar, XXI amžiuje, jei tik dievams prisireikė Lukiškių kalėjimo, jie nuleisdavo reikiamus nurodymus reikiamiems žmonių valdžios atstovams, o toliau viskas eidavosi kaip sviestu patepta, nes sistema juk jau anksčiau buvo sukurta pačių žmonių rankomis. Dievai tik tinkamu laiku apsuksiai užėmė svarbiausius kontrolinius pultus. Visgi dievai galėjo leisti sau kištis į žmonių įstatymų leidybą ar, na, kad ir valdžios rinkimus, tik tiek, kiek tai buvo reikalinga nesavanaudiškiems dievų interesams. Žinoma, pati sąvoka „nesavanaudiški“ čia skamba kiek keistokai, bet, kaip pasakytų Upys, mūsų, žmonių, visa konstitucija skamba keistokai. Tiesa, saugumas, pamiršau paminėti saugumą. Apie šią Panteono sritį mudu kalbėjome, kai virtuvėje padėjau Upiui plauti lėkštes.

– Mūsų saugumo ministras yra dievas Andajus, – lėtai šluoste sausindamas lėkštę dėstė Upys. – Jis turi kelias dešimtis tūkstančių jam pavaldžių pusdievių, kurie esant reikalui būtų visiškai paklusnūs jo valiai. Andajus, kaip ir mes visi, yra atskaitingas Aukštėjui. Laimei, šiuo metu mes kaip tingios gulgės šiltoje taikos baloje, kurios net paviršius raibuliuoja tik vos vos. Žinoma, dar kame ne kame randasi kokių grėsmių, bet iš esmės Andajui tereikia kas rytą ramiai pasitikti skaisčią taikos ir ramybės saulę, o vakare palydėti ją į josios patalą. Vis dėlto, įdomumo dėlei ir čia galime prisiminti prigimtį. Andajaus prigimtis – kario prigimtis. Tik gindamas taiką jis jaučiasi įprasminęs savo esmę. Andajus kiekvieną pranešimą apie galimą grėsmę Panteonui skaito su tokia meile kaip Marcinkevičius skaitydavo savo naują poemą. Suprantu jį, bet ar mes galime ką pakeisti? Tikriausiai ne...

Netrukus lėkštės buvo sutvarkytos, paskutinis puikaus Upio gėrimo lašas įveiktas ir mudu draugiškai atsisveikinome iki kito karto. Gerai praleistas vakaras kiek užglaiستė mano vienatvę ir tą nemalonią patirtį, kurią sukėlė laumė.

13.

Pavasario saldumas yra išpūstas kaip ir bet koks kitas gamtos virsmo žavesys. Vis dėlto saulėta diena už lango net ir mane, pagyvenusį bambeklį, traukė į lauką, skatino bėgti paskui horizontą kad ir į nežinios šalį. Tačiau aš išsijuosęs savo kabinete blaškiausi tarp paskubomis ilgą laiką žymėtų pastabų, eskizų ir kiek niršau. Man visuomet taip būna, kai suprantu, kad kūrybinis procesas kol kas netelpa savo rėmuose, bėga pro kraštus kaip verdanti manų košė. Turėjau neblogų idėjų dėl Mūro rūmų projekto, bet tas visas pirminis brėžinys, gautas iš Algio, neleido man laisvai kurti ir niekaip neapsisprendžiau, kuriuos elementus palikti, kuriuos keisti. Daug nerimo kėlė fasadinis dvidešimties kolonų prieangis. Atskirai paėmus jis atrodė suplanuotas tvarkingai, bet šiam pastatui visai netiko. Mano pirminiuose brėžiniuose Mūro rūmai atrodė taip, lyg gotikinė bažnyčia pusryčiams būtų suvalgiusi nuobodų klasicizmo stiliaus administracinį pastatą ir ją pykintų. Kažkur kirbėjo mintis, kad tokios asociacijos kiltų bet kuriam atsitiktiniam net architektūra per daug nesidominčiam stebėtojui. Metęs visus darbus į šalį galų gale ėmiau kurti visai naują brėžinį ir tiesiog grožėjausi, kaip prieš akis kyla naujas švarus lygių linijų cokolis. Tikėjausi, kad tai mane kiek nuramins.

Kai nusprendžiau, kad nusipelniau šiek tiek tokios pertraukėlės ir spintelėje žvejojau krekerius, pro duris įvirto Veliona. Nebuvau jos matęs gal tris dienas ir įtariau, kad buvo išvykusi į savo rezidenciją prie Nemuno. Vietoje pasisveikinimo tik kilstelėjusi antakį ji švystelėjo ant žemės pirkinį krepšelį, susirado stiklinę šviežiai skintoms pavasarinėms gėlėms pamerkti ir su jai būdingu spontanišku energijos išsieikvojimu susmuko kėdėje.

– Vis prie rūmų, – tarė pamačiusi ant stalo paskleistus brėžinius.
– M-m..

Kartais esu protingas, kartais paskiri mano sprendimai tiesiog spindi racionalumu, esu kritiškas ir pastabus, o ką jau kalbėti apie kitas mano gerąsias savybes. Bet vis dėlto turiu tokią vieną kvailą bruožą – jei klausimo neuždaviau laiku, savigarba neleidžia jo užduoti vėliau. Taip jau susiklostė, kad niekada taip ir neuždaviau dievams klausimo: kam bus skirti šie rūmai? Turėjau paklausti to jau pačioje pradžioje, bet tuomet buvau tiek įtarus ir susirūpinęs, kad paprasčiausiai tai visai pamiršau. O dabar buvo vėlu. Ne, ne, aš tikrai neketinau išsiduoti, kad nežinau to, ką visi jie žino. Todėl bet kokia tema apie mano darbą mane kiek erzino ir stengiausi parodyti, jog esu baisus individualistas ir tiesiog nemėgstu apie darbinis reikalus daug malti liežuvium. Kita vertus, beveik toks ir buvau, todėl daug vaidybos nereikėjo. Taigi, viskas buvo kuo puikiausia, beliko tik sulaukti akimirkos, kada netyčiomis sužinosiu savo projekto paskirtį. Tokia nedidelė smulkmenėlė. Ji mane šiek tiek erzino, na, gal kaip aštrus akmenukas vasariniuose batuose, bet mėginau neprarasti geros nuotaikos.

Kai grįžau prie savo darbo, Veliona ilgą laiką stebėjo mane, bet apsimėčiau, kad to nematau. Po gerų penkiolikos minučių ji lyg niekur nieko tarė:

– Deksteri, o tu kada nors ilsiesi?

Pakėliau galvą nuo popierių, bet tylėjau.

- Na, turiu omeny tikrą gerą poilsį? – tikslino Veliona.
- Žinoma, juk pati žinai, kad paprastai čia būnu tik iki trečios arba penktos valandos...
- Na taip. O po to? Ką veiki? Ar per visas šias tris savaites nors kartą buvai baseine, pirty, teatre? Ar buvai išvažiavęs iš miesto?

Nutaisiau firminę savo veido išraišką, kuri apytikriai reiškia: „nebūk mano mama“, „liaukis gniuždyti mano vyriškumą“ ir „kiek jums visiems galima kartoti, kad namuose praleistas laikas taip pat yra prasmingas“. Ji dėjosi šios mano išraiškos nesupratusi. Žinoma, iš dalies ji buvo teisi. Visą šį laiką privengiau įprastų savo mėgstamų vietų mieste, nes mano organizmas pavargo nuo tų energijos persiskirstymų ir, beje, visai nenorėjau sutikti senų pažįstamų, o naujas pažintis mezgu nevikriai ir neryžtingai. Tiesiog bet koks naujas socialinis kontaktas man yra lyg pirmasis ledas rudenį ant ežero. Jei per anksti padėsi koją, amen kaput. Veliona kurį laiką tylėjo ir turbūt pirmą kartą susimąstė apie šią mano padėtį Panteone. Nemėgstu jaustis auka, todėl grįžau prie savo brėžinių ir dėjausi pamiršęs mūsų pokalbį.

– Žinai, – nerūpestingai galiausiai tarė ji, – šiandien pavakariau eisiu į mėnesinę krivulę. Sakau, galėtum prisijungti. Be to, jau seniai degu nekantrumu tave supažindinti su savo draugu...

Ji pasielgė labai draugiškai, nors nusiūpsėjo, kad šiuo atveju man suteikiama didelė garbė, nepajėgė.

- Kas ta krivulė? – negailestingai tēškiau.
- Susirinkimas.
- Nežinau, ar man ten vieta... Man atrodo, kad imi pamiršti, kad nesu jūsiškis.
- Baik tu, tai eilinis dievų susirinkimas, niekas nekreips į tave dėmesio...
- Pagalvosiu, – tariu nepakeldamas akių nuo brėžinių.

Veliona dėl mano arogantiško atsakymo gal dešimt minučių praleido įsižeidusios moters apkasuose, bet galiausiai vėl ėmė kažką tarškėti, užsikaitė kavos ir sugalvojo miniatiūriniu rankiniu siurbliu išsisiurbti dulkes iš klaviatūros. Savo ramų darbą galėjau palaidoti nė nekasęs duobės. Pamažu išmokau ant jos nepykėti. Ji paprasčiausiai nė neįtarė, kad man kliudo susikaupti. Vis pagalvodavau, kokių velnių mus abu sukišo į šitą vieną kabinetą prie vieno stalo, kai visi Sporto rūmai tebėra tušti kaip ir seniau. Išėjęs ten gali vilku staugti – tokia tuštuma. Juk galėjo įrengti du kuklesnius kabinetus ir būtume ramiai sau dirbę. Na, bet prie dievų organizacinių įpročių pamažu ėmiau priprasti ir vis dažniau „pakabindavau ant vinies“, kaip pasakytų Veli.

Po poros valandų besiruošdama išeiti Veliona paliko man savo telefono numerį ir nurodė adresą, kur vyks krivulė. Draugiškai pakštelėjusi man į žandą ji išskubėjo paskui savo nesibaigiančius darbus, vėjavaikiškus kvailiojimus, o gal tiesiog paskui priešaky iš lėto besivyniojantį gyvenimo siūlą. Likęs vienas dar pasikrapščiau prie kompiuterio, bet po kelių valandų išsiruošiau namo galvodamas, kad kiekvienas nusipelnėme bent kartą gyvenime sudalyvauti krivulėje, tad snausti neverta.

Kai supratau, kad Velionos užrašytu adresu stovi Operos ir baleto teatras, pagalvoju, kad dievai mėgsta prabangą ir didybę. Vėliau tikrieji tokio pasirinkimo motyvai vis dėlto atsiskleidė. Kai atėjau į sutartą vietą, Veliona jau laukė manęs ramiai besidžiaugdama vakaro saulės glamonėmis, o švelnus pavasarinis vėjas žaidė su jos suknele. Pilka, moteriškumo nepabrėžianti lengvo audinio suknelė su juodų kaukolių raštu nebestebino manęs turint omenyje visą spalvingą šios deivės garderobą. Keisčiausia, kad ši būtybė su bet koku apdaru atrodė vis tokia pat savimi pasitikinti ir elegantiška.

– Aušlavis vėluoja, – paprastai tarė Veli. – Jis amžiais vėluoja. Jo neatitruksi nuo darbo. Jei pasakė „būsiu šeštą“, šeštą aš tik išeinu iš namų.

Ji viename iš savo laikrodžių sekė jo lokaciją ir dūsavo pamačiusi, kad jis užstrigo kamštyje.

– Kiek dievų paprastai susirenka į krivūlę? – klausiau, kol lūkuriavome.

Tačiau atsakymo sulaukti nespėjau, nes mūsų dėmesį patraukė trys gatve atūžę juodi motociklai. Trys gražutėlės „Yamahas“ įnėrė į stovėjimo aikštelę lyg piktos panteros ir ilgai nedvejojusios išsirinko patogias stovėjimo vietas. Trys galingi vyrai nulipo nuo motociklų ir tiesiu taikymu nuėjo į teatrą. Vienas jų ypač išsiskyrė iš kitų. Stambokas, gal kokių penkiasdešimties ar šešiasdešimties metų amžiaus vyras ilga garbanota žilstelėjusia barzda, tatuiruotomis rankomis ir odine liemene. Jiems pradingus iš mūsų regimojo lauko atsisukau į Velioną, o ši paaiškino:

– Tas barzdotas – Diviriksas. Teisingumo ministras. Tiesos mylėtojas. „Mergelė su svarstyklėmis“, kaip mėgsta ironizuoti pats. Jis atsakingas už visus Panteono ginčus, kuriems reikalingas trečiasis dalyvis. Ta prasme, jei ginčų nepavyksta išspręsti jų atsiradimo vietoje su jų atsiradimo kaltininkais. Taip pat atsakingas už komunikaciją su jūsų teisingumo organais. Be to, galima sakyti, kad jis yra vyriausiųjų dievų beveik vyriausiasis. Vienas laiptelis prieš Aukštėją, jei taip galima išsireikšti.

Buvau beketinąs klausti apie kitus du, bet man iš už nugaros išniro vyriškis ir priėjęs prie Velionos familiariai uždėjo jai ranką ant peties. Aušlavis man pasirodė itin pasitempęs, tvarkingai ir stilingai apsirengęs, atidus savo partnerei ir nelabai kalbus. Jo paprasta išvaizda įdomiai kontrastavo su Velionos ekscentriškumu ir pagalvoju, jog juodu atrodo lyg būtų iškirpti iš skirtingų laikmečių mados žurnalų. Akivaizdu, kad jie nesuko sau dėl to galvos. Maloniai pasišnekučiavome, sugėrėme į save keletą gurkšnių gaivaus lauko oro ir patraukėme į teatrą. Šiek tiek nerimavau, gal kiek nejaukiai jaučiausi dėl naujos dieviško išdidumo dozės, kurią vienaip ar kitaip gavau iš daktaro Aušlavo, bet stengiausi per daug to nesureikšminti.

Teatre pamažu rinkosi dievai, pro mus praėjo Algis ir kumštelėjęs man į pašoną pasisveikino. Kiek nustebau, kai supratau, kad krivūlė vyks visai ne salėje, kaip galima buvo tikėtis. Pamažu visi susirinkome ne kur kitur, o bufete. Ko gero tokį pasirinkimą nulėmė visuomet didelis dievų apetitas ir visiškas abejingumas oficialioms ceremonijoms būdingiems principams, kuriuos taip sureikšminame mes, žmonės. Daug švedišų stalų nukrautų

užkandžiais, daug labai skirtingai apsirengusių dievų, klegesys, atidarinėjamų maisto pakuočių tarškėjimas ir nuolatinė dinamika – štai taip atrodė jų krivulė, kuri neturėjo nei jokios oficialios pradžios, nei oficialios pabaigos, nei kokios nors apčiuopiamos tvarkos. Tai priminė neoficialią darbuotojų šventę, kurioje tarp pyragėlių su skirtingu įdaru dar spėjama paviršutiniškai pakalbėti apie vieną kitą darbo klausimą. Panašu, kad šio susirinkimo metu dievai paprasčiausiai susirasdavo tuos pašnekovus, kurie jiems buvo reikalingi, ir taip maloniai ir sklandžiai išspresdavo rūpimus klausimus.

Veliona mėgino atkimšti šampaną primenantį gėrimą ir pamatęs, kaip ji vargina savo gražius pirštelius, priėjau padėti. Tuo tarpu Aušlavis tepėsi sau daugiaaukštį sumuštinį ir greta stovėjusiai pašnekovei žėrė klausimus:

- Ar pilvo skausmas sustiprėja pavalgius?
- Taip.
- Ar skundžiatės meteorizmu?
- Na taip, kartais.
- Ar būna vidurių užkietėjimo epizodų?
- Būna...

Jis baigė statyti savo sumuštinį-bokštą ir perpjovė jį perpus.

- Jei gerai pamenu jūsų ligos istoriją, gali būti, kad tai gaubtinės žarnos divertikuliozė. Vartojate per mažai skaidulinių medžiagų. Kuo mažiau jų organizmas gauna, tuo žarnų turinys klampesnis, žarnyno raumenims tenka labai didelis krūvis. Dėl tokio pervargimo formuojasi divertikulai. Nelinkėčiau šių dalykėlių nei sapne susapnuoti. Dėl tikslesnės informacijos užėikite kada pas mane į kabinetą...
- Dėkoju, daktare, užėisiu – atsiliėpė moteris ir paėmė iš jo ištiestos rankos pusę sumuštinio.

Mudu su Veliona pagaliau išpilstėme gėrimą ir atsisukęs į mane Aušlavis teiravosi:

- Veliona man pasakojo, kad dirbi prie Mūro rūmų projekto...
- Taip.
- Ir kaip sekasi?
- Dar tik pradžia, daug darbo.
- Neteko matyti tų brėžinių savo akimis. Ar tiesa, kad statinys užims apytikriai 600 000 kvadratinų metrų?
- Apie 550 000, jei pavyks įgyvendinti bent trečdalį to, kas pripaišyta brėžiniuose.
- Gražumėlis. Sako, kad Aukštėjo senelis turėjo fantaziją...

Ši pokalbio paviršių judinanti plūdė mane suintrigavo, bet pro mūsų ramią draugiją kaip tik gana išūliai ėjo jaunuolis su raudona tatuiruote. Jis stabtelėjo prie Velionos, apkabino ją per liemenį ir tarė:

- Kaip Veliona laikosi?
- Pati stoviu, laikytis nereikia, – nenoromis atsakė mėgindama atplėšti jo ranką nuo savo kūno.
- Kaip visada meili, – spustelėjo ją dar labiau. – Kada pas mus apsilankysi? Seniai buvai...

Kandūs žodžiai akivaizdžiai nepatiko nei Velionai, nei daktarui, bet jaunuolis tuo tik mėgavosi, o pamatęs mane pridūrė:

– O! Ir žmogėną atsitempėt.

Atkišo man ranką ir tarė:

– Tąkart pamiršau jums prisistatyti. Aitvaras.

Be didelio noro kėliau ranką, bet tuomet jis savąją patraukė. Bjauriai nusijuokė. Pakėlė į viršų rankas, ėmė ploti ir skiemenuoti:

– A-plo-dis-men-tai...

Dar šiek tiek pasimaivęs patraukė prie kito stalo.

– Kada nors aš tave pamiršiu... – piktai nukirto Aušlavis, o Veliona mėgindama sugrąžinti geresnę nuotaiką ėmė siūlyti visiems keksiukų.

Patylomis kramtėme ir gurkšnojome, o prie gretimo stalo Aitvaras jau erzino kitą dievą.

– Nenukabink nosies, kiškiau, juk nekilnojamas turtas visada tik brangsta, ane? Kas kaltas, kad krizė į duris pasibeldžia tik post factum... Cha cha cha...

Keli netoliese stovėję dievai nežymiai nusišypsojo, bet per daug nesureikšmino jaunuolio pokštų. Vis mėginau prisiminti, kur mačiau tą Aitvaro pašieptą neišvaizdų keistuolį su keliais dydžiais per dideliu kostiumu. Tiesa, tai buvo prie mėsos fabriko.

– Kas jis toks? – paklausiau Velionos.

– Kiškių dievas. Atsakingas už visus Panteono žvėrienos klausimus. Prieš 2008 metų krizę investavo visą savo turtą į naujai pastatytas vilas pajūryje. Supanikavęs ir pritrūkęs pinigų beveik visas išpardavė pusvelčiui. Iki šios dienos neišsikapsto... Tokia jau Aitvaro mada, lakstyti su druskine aplink žaizdas.

Netrukus abu mano vakaro kompanionai pasinėrė į pokalbius su prie jų priėjusiais dievais, o aš tyrinėju aplinką ir tiesiog mėgavausi vakaru. Atkreipiau dėmesį, kad prie stalo, kur stovėjo Diviriksas, virė gyvas pokalbis. Jis diskutavo su savo broliu Velinu, kurį tariasi pagaliau galutinai atpažinęs iš Upio pasakojimo. Finansų ministras ir skolų karalius. Tai buvo tas pats tipas su į dredus susuktais plaukais, kurį teko matyti kažkur mieste su Aitvaru, kaip spėju, savo sūnumi. Žengiau keletą žingsnių arčiau jų stalo, kad girdėčiau pokalbį, kurį jau ir taip sekė ne viena ir ne dvi poros ausų.

– Velniam tau tas muziejus? – tvirtu sodriu balsu klausė Diviriksas lauždamas per pusę juodos duonos kepalėlį.

– Juk pats visada sakydavai, kad finansams reikia tinkamesnių patalpų...

- Ir tau tikrai būtinais reikėjo atimti iš miesto vieną iš mėgstamiausių muziejų? – tarė kramtydamas duoną ir braukdamas nuo pilvo trupinius.
- Sovietinis modernizmas jau seniai niekam nebeįdomus, Putvinskio gatvė pernelyg toli nuo „Akropolio“, o į muziejus juk apskritai vaikšto tik užsieniečiai. Ko tu niršti? Be to, kiek galima šaipytis...
- Tai turbūt ir tiltas į Kalpoko gatvę reikalingas tik todėl, kad Vilijampolės ir Varnių tiltais šiais laikais jau niekas nebevažinėja?
- Ne, kodėl, – neslėpdamas susierzinimo prieštaravo Velinas, – važinėti tai važinėja, bet ar tu matei, kokios ten būna spūstys penktą valandą vakaro? Kada paskutinį kartą važiavai? Ir apskritai, ko tu kimbi į kudlas? Ar nors vienas tiltas pasaulyje yra bergždžias? Visa problema ir yra ta, kad pas mus per mažai tiltų! Beveik trisdešimt tūkstančių šlapių, gilių, grėsmingų ir pavojingų, kaip žalčiai per mūsų žemę besirangančių upių ir upeliūkščių ir tik šimtas dvidešimt vienas padorus tiltas. Aš tų beždžionėms skirtų lieptelių arba senų griuvėsių, per kuriuos iš pagarbos sau nei nevaikštau, neskaičiuoju. Ir nenorėk, kad užsivesčiau apie Kauną. Dvi galingos gyvatės susijungia amžinam bučiniui, o tu lieji zuikio ašaras dėl kažkokio tilto į Kalpoko gatvę.
- Pasilik tas pasakas, – netekęs kantrybės Diviriksas trenkė kumščiu į stalą, – skaisčioms mergoms prie laužo pasakot. Tavo motyvai čia aiškūs. Tik nesuprantu, kaip nuolat lyg žebenkštis pralendi pro Aukštėjo filtrą. Tebūnie...

Diviriksas kiek aprimo, paėmė alaus butelį nuo stalo, atsikimšo ir tęsė:

- Tebūnie. Dabar susikoncentruok į Mūro rūmų klausimus. Man čia nepatinka išlaidų grafa ir tas vilkinimas su žaliavom.
- Mums trūksta akmenų. Už bet kokį nusususį uolienos gabalėlį, kurį kažkas ištraukė iš savo raugintų kopūstų bačkos, šiandien plėšia baisius pinigus.
- Pasivažinėkit po Žemaitiją. Pašniukštinkit visas pakampes, ką nors suraskit. Akmuo ne pinigas...
- Jeigu ką, apvogsim Mosėdį... – į pokalbį įsiterpė netoliese stovėjęs Kalvis ir sukrizeno.

Velinas patenkintas mirktelėjo jam akį.

- Aš tau apvogsiu, – sugriaudėjo Diviriksas. – Tu manęs, nelabasis, nenervyk, nes statysim iš tavo inkstų akmenų.

Kvaila šypsenėlė Kalvio veide bemat ištirpo. Netoliese stovėjęs Kiškių dievas paslaugiai ir net su ypatingu nuolankumu veide pasiūlė Diviriksui keptos duonos.

- Ir dar... – pridūrė Diviriksas atsigręžęs į Veliną. – Kad rytoj pasirodytum byloj, nes ausis nusuksiu.
- Rytoj negaliu. Prisiekiu penktu Aukštėjo stuburo slanksteliu, rytoj būtinais turiu užsukti į molio karjerą. Sugaišiu pusę dienos...
- Kalbamės kaip nebylys su kurčiu, – vėl irzo Diviriksas.
- Jei nori, kalbėkim kaip durnas su kvailiu.
- Kuris būsi tu?

Staiga supratęs, kad įsivėlė į kvailą pokalbį, Diviriksas tik piktai numojo ranka lyg baidytų įkyrią musę. Supratau, kad pokalbis baigtas ir sugrižau prie savo kompanijos. Čia Veliona raudonais žandais nuoširdžiai juokėsi iš naujo man dar nematyto veikėjo linksmai pasakojamos istorijos ir net Aušlaviu veide pirmą kartą mačiau šypsenėlę. Pasirodo, kol manęs nebuvo, prie mūsų prisijungė Gabijus, kurio pareigų Panteone man kol kas niekaip nesisekė įspėti. Kai priėjau, jis tęsė anksčiau pradėtą pasakojimą:

– Žodžiu, ir tada jie ėmė gesinti ugnį su benzino kanistrais, o mes tik stovėjom šalia ir nesitvėrėm juoku. Čia kaip tam anekdote. Kam antims plėvėtos kojos? Kad galėtų užgesinti ugnį. O kam drambliui plokščios kojos? Kad galėtų užgesinti degančią antį.

Veliona su Aušlaviu nusijuokė ir Veli pristatė mane Gabijui. Tai buvo be galo šiltas ir kiek vaikiškai naivus dievas, kuris turbūt vienintelis visame Panteone mane iš karto priėmė be galo paprastai: be jokio įtarumo bei išdidumo. Po kelių greta jo praleistų minučių supratau, kad tai viena iš tų fenomenaliai gerų būtybių, kurioms visada šviečia saulė, niekada nepridega blynai ir neišsikrauna telefonai. Visus aplinkinius Gabijus priėmė su nuoširdžiu atvirumu, o bet kokia pasaulio neteisybė tikriausiai jį būtų jaudinusi tik tiek, kiek netikėtai atsirišęs batų raištelis. Tokie žmonės man visada kėlė susižavėjimą, bet kartu ir užuojautą, kuomet matydavau, kaip juos išnaudoja piktavaliai, bet tai vis vien nepriverčia jų užsiauginti bent kokį gynybinį šarvą. Stebėjau sutikęs šį tipažą tarp dievų.

Maloniai lyg lengva muzika pro mano ausis čiurleno kažkokia nauja Gabijaus istorija, bet jos turinio nesečiau. Staiga priešingame ilgo mūsų stalo gale pamačiau moterį, kuri mane sudomino tą lietingą dieną viename iš paskutinių mano įprasto gyvenimo kadru. „Viena iš jų“ – dingtelėjo mintis ir pajutau malonų virpulį. Šiandien ji atrodė lygiai tokia pat karinga ir neprieinama. Kita vertus, šįkart pastebėjau, jog nuo kitų ji lyg saugosi ne tiek išdidumo, kiek paprasto svajingumo siena. Nuo čia susirinkusių ši moteris skyrėsi tuo, jog atrodė lyg esanti čia, bet kartu skriejanti kažkur toli nuo Žemės ant nedidelio, bet labai sudėtingo savo minčių palydovo. Ji ir vėl vilkėjo melsvu apdaru, kuris gaubė ją lyg tyra migla. Per daug su niekuo nebendravo, o užkalbina atsakinėjo trumpai ir kukliai. Stypsojau kaip kvailys ir žinojau, kad šiandien neturiu jokios dingsties jos užkalbinti, o ir apskritai ką galėtų pasakyti žmogėnas dievybei? Bet jei sąmonė man sakė „pamiršk“, siela jau žinojo, kad pėdsakas joje įmintas ir tikriausiai išliks ten amžinai. Nuskambės banaliai, bet nieko panašaus lig šiol nebuvau išgyvenęs.

Užlietas šitiekos naujų minčių ir jausmų staiga praradau ūpą ir pamaniau, kad galbūt man pats metas mandagiai pasišalinti. Kaip tik laukiau tam tinkamos progos, kai daugelio dėmesį patraukė nauja pro duris ką tik įėjusi figūra. Kalbu šachmatų terminais, nes jis man panėšėjo į tikrą greta karaliaus ir karalienės stovintį rikio ir bokšto hibridą ir neklauskite, kodėl. Aukštas, tvirtas, konkrečia lyg mėsininkas eisena pasižymintis dievas nesidairydamas į šalis patraukė tiesiai per salę link tik jam vienam žinomo tikslo. Jis visuomet vaikšto vienas ir visada žino, ko nori, – tokia buvo mano pirmoji mintis apie jį. Tačiau čia staiga pasipylė naujų minčių audra, nes eidamas pro mūsų kompaniją jis iš lėto stabtelėjo ir atsigręžė tiesiai į mane. Žengė

keletą žingsnių link stalo, lėtai iš lėkštės paėmė vynuogę, įsidėjo į burną, sukramtė. Mano kompanionai ir keli arčiau stovėję dievai trumpam nutilo.

– Turbūt juokaujat, – tarė jis daugiau Velionai, Aušlaviui ir Gabijui, nei man, nes aš tikriausiai jam tebuvo tuščia vieta, o gal net skylė grindyse.

Aušlavis su Veliona susižvalgė, tačiau nei žodžių, nei veikslių nesigriebė. Nuožmusis dievas žengtelėjo dar vieną žingsnį link mūsų ir tarė:

– Krivūlėj trinasi žmogus, o aš apie tai nieko nežinau...

Man pasidarė išties nemalonu ir svarsčiau, kad būtų protingiausia paprasčiausiai išeiti, bet prie manimi nepatenkinto dievo priėjo Diviriksas ir uždėjo jam ranką ant peties.

– Nurimk, čia dailidė, – tarė ir iš karto nukreipė pokalbį kita linkme.

Jie pasišalino ir gal bent dvidešimt porų akių nususuko nuo manęs. Nemalonaus spektaklio uždanga nusileido ir užgrojo jau kiek linksmesnė nata, prie kurios tiko rūkyta žuvis ir pokalbiai apie tai, kurį pėstininką pavaryti į priekį kitameėjime.

14.

Vieną kažkurią kitos savaitės dieną, tikrai neprašykite, kad atsiminčiau tiksliai, gulėjau kiek apatiškas lovoje ir nejutau jokio didelio noro pakilti ir įsisukti gyvenimo verpetan. Nejučia pagavau save galvojant: Ką aš čia darau? Ar tai mano kelias? Kur ir kodėl aš atsidūriau ir ko netekau nepasirinkęs kitų gyvenimo kelių? Kai tik užėina tokios nuotaikos, visuomet panyru į kažkokį stingulį ir nepaslankumą, nei vienas darbas nelimpa prie rankų, nei viena svaja neįsuka mano variklio visu pajėgumu. Po geros valandos tingiai ir beprasmiškai maišiau šaukšteliu puodelio dugne likusius išgertos kavos tirščius ir staiga netikėtai kaip ir priklausau suskambo durų skambutis.

– Mažasis mano bičiuli, – tarė Algis, vos tik pravėriau duris, o tuomet šypsodamasis tylėjo, nes matomai norėjo įsitikinti, kiek labai man patiks šis naujas jo sugalvotas kreipinys. Žinant faktą, kad už jį buvau beveik trimis galvomis žemesnis, pykti nebuvo ko.

– Mažasis mano bičiuli, – vėl pakartojo, – Kaip tu laikaisi šią mielą gražią saulėtą dieną, kuomet saulės radioaktyvumas yra pakankamai normalus, debesys formuojasi įprastų formų, vėjas pučia iš rytų, o planeta Žemė sukasi į tą pačią pusę kaip ir priklausau?

Neslėpsiu, jaučiausi pamalonintas, kad Algis pagaliau mane prisiminė, bet nežinojau jo vizito priežasties, o mano tingioji apatija vis dar gūžėsi viename iš kambario kampų ir šnairavo į mudu.

– Gerai, – numykiau ir laukiau, kas bus toliau.

– Puiku, mano mažasis puikusias bičiuli, gal tuomet turi laisvą minutę savo įtemptame dienos grafike ir gali paskirti ją savo ištikimam draugužiui, kuris tau turi puikią ir nuostabią saulėtai dienai tinkančią dovaną?

Ką jis čia sumanė, svarsčiau ir be didelių įkalbinėjimų leidausi su juo laiptais žemyn, nes toji dovana manęs turėjo laukti lauke.

– Seneka sakė, kad yra keturios prigimčių rūšys: medžiai, gyvūnai, žmonės ir dievai.

Klausiausi jo ir akimis tyrinėjau kieme stovėjusį nematytą raudoną automobilį, kurio savininku įtariau esant Algį.

– Drįstu pakritikuoti Seneką, – tęsė Algis, – kad jis pamiršo penktąją prigimtį. Tai – automobilis...

Algis švytėdamas ištraukė iš kišenės raktelius ir įteikė juos man. Buvau tikrai sutrikęs.

– O kaip mano senasis automobilis? Ar tavo draugelis neturėjo jo sutvarkyti? – klausiau.

– Žmogau, tavo senas kledaras buvo išardytas dalimis ir pelningai parduotas, todėl atskiras jo dalis galbūt pažinsi kituose automobiliuose ramiai sau riedėdamas gatve ir galėsi pamajuoti joms nosine. O šitą žirgelį mylėk ir dar šiandien autostrada linksmai pralėk...

Ieškojau tinkamiausių padėkos žodžių ir jaučiausi nevertas tokio automobilio. Gal net neįsivaizdavau savęs tokia dėmesį atkreipiančiame „vežime“ ir nežinojau, ką sakyti.

– Ketvirtosios kartos „Toyota Supra“, – laimingas lyg vaikas aplink automobilį sukosi Algis. – Kiek lengvesnė nei jos pirmtakės. 2002 metų, bet tvarkinga lyg būtų pagaminta vakar. Trijų litrų talpos šešių cilindrų variklis ir taip toliau ir panašiai, mažasis mano drauge.

Galvojau apie raudoną automobilio spalvą ir svarsčiau, kaip subjektyviai suvokiame pasaulį. Raudona man visuomet asociavosi su klaidingu moterų įsitikinimu apie seksualiausią spalvą pasaulyje ir klouno nosimi. Nuoširdžiai padėkojau Algii už automobilį ir pasiūliau jį išmėginti kartu, bet Algis kaip visada buvo gerokai užsiėmęs ir pažadėjo palakstyti autostradomis kitą kartą. Nesugalvodamas, kur nuvažiuoti naujuoju automobiliu, nuvažiauvau iki Sporto rūmų ir ten radau savo žaviąją kolegę. Veliona apatiška gulėjo ant ištraukiamos kareiviškos lovos ir pagalvojau, kad šiandien ją apkrėtusi lygiai tokia pat nuotaikos bacila kaip ir mane.

– Jaučiuosi tokia efemeriška... – pasiskundė ji, kai ėmiau dirbti prie kompiuterio.
– Gal moliūgų sulčių? – pasiūliau.
– Ne, paduok man kokią knygą iš lentynos, jei nesunku.

Priėjau prie jos neseniai gražiai sutvarkytos miniatiūrinės bibliotekos ir akimis sekiau skyrelių pavadinimus, kuriuos ji kruopščiai surašė ir priklijavo lipnia juosta.

– Psichologija? – klausiau.
– Jos bučinius tebejaučiu ant savo lūpų, bet ne...
– Istorija?
– Kaip gali mylėtis su mirusiu?
– Filosofija?
– Geidžiu jos, bet ji pernelyg išdidi...
– Medicina?
– Esu skolinga jai, bet plėšia baisius delspinigius...
– Grožė? – perskaičiau kito skyrelio pavadinimą ir susimąsčiau apie neįprastą žodžio skambesį.
– Giliausia mano meilė. Duokš ką nors.

Ilgai negalvodamas ištraukiau dvi knygas. Remarko „Juodąjį obeliską“ ir kažkokio Gardaičio „Jievaro paunksmėje“. Veliona pasirinko pastarąjį ir susimąsčiau, kad tai tikriausiai koks nors dievų autorius. Juk jie turi savą kultūrą ir savą meną, kurį būtų įdomu šiek tiek patyrinėti radus tam laiko. Veli paniro į knygą ir naudodamasis proga ramiai darbavausi. Kai po gerų dviejų ar trijų valandų patenkintas savo rezultatais rymoju prie lango, mano kolegė tarė:

– Jau prieš valandą turėjau būti ligoninėje, bet mano kojos kaip akmenys, o galva kaip moliūgas po Helovino.

Nors paprastai ji mėgdavo daug ir intensyviai vaikščioti ir savąjį automobilį prisimindavo tik tuomet, kai važiuodavo užmiestini, pagalvojau, kad būtų puiki proga kuo nors jai atsilyginti už draugiškumą ir pasiūliau ją pavežti iki ligoninės. Kai išėjome į lauką, Velionai

sugrižo visos jėgos. Ji krykštaudama apžiūrinėjo mano automobilį ir net paprašė, kad leisčiau pavairuoti. Apsukę keletą beprotiškų ratų tik jai vienai žinomomis nuošaliomis gatvelėmis pagaliau pasiekėme ligoninę. Likusiai dienos daliai neturėjau jokių rimtų planų, todėl pasidaviau jos įkalbinėjimams apžiūrėti Aušlavo darbovietę. Kabinete jo neradome ir kol ilgais koridoriais kulniavome į laboratoriją, Veliona tarė:

– Kiekviena moteris turi amžiną konkurentę, kurios ji nei pastums, nei nagais apdraskys. Manosios vardas Medicina.

Supratingai šyptelėjau. Tuomet mudu apsivilkome laboratorijos prieangyje kabėjusius baltus chalatus ir įėjome į vidų. Švarioje baltoje laboratorijoje Aušlavis darbavosi visiškai vienas ir vos pamatęs mus nežymiai linktelėjo galvą, bet nuo darbo neatsitraukė leisdamas suprasti, kad nori pabaigti, ką pradėjęs. Veliona ėmė vartyti kažkokį blanką, o aš dairiausi po patalpas, kuriose buvo apstu įdomių įrenginių, įvairiaformių kolbų ir daugybė mažų mėginėlių rinkinių, kruopščiai sunumeruotų ir išrikiuotų eilės tvarka. Kai ranka siekiau vieno įdomaus įrankio, Veliona priėjusi pašnibždomis tarė:

– Aušlavis, kaip ir visi gydytojai, itin šaltų nervų. Jis galėtų sau pats koją prisisiūti, bet tik paliesk kokį jo instrumentą, ir jam prasideda tikas.

Nuleidau ranką, nes puikiai supratau šią savybę. Ir pats negalėjau pakęsti, jei kas imdavo atsainiai vartyti mano brėžinius, o kartą išties maniau, kad pasmaugsiu žmogų, kai jis nerūpestingai mano preciziškai nusmailintu braižybai skirtu pieštuku užsirašė merginos telefono numerį ir po to pieštuką tiesiog numetė.

– Nereikia perdėti, – tarė mus nugirdęs Aušlavis ir meiliai pažvelgė į Velioną.

Tuomet lėtai priėjo prie manęs, paėmė mano delną ir į nykštį išmeigė nedidelę adatą. Krūptelėjau, bet priešintis nesuskubau, nes viskas įvyko taip netikėtai. Nieko nepaaiškinęs Aušlavis nusinešė mėginėlį prie vieno iš aparatų ir įstatė jį tyrimui.

– Gana didelis acetono kiekis, – tarė po minutės. – Reikėtų tave ištirti dėl diabeto. Troškulys? Dažnas šlapinimasis? Nuovargis? Niekas nekamuoja?

– Lyg ir ne... – tariau.

– Tu jo negąsdyk, – įsiterpė Veliona, – geriau papasakok, ką šiuo metu darai.

Aušlavis aprodė mums savo darbo priemones, daugybę statistinių lentelių ir ėmė išsamiai pasakoti, kaip jis tiria skiepus nuo senatvinės demencijos efektyvumą. Jei gerai supratau, šių skiepus receptą jis pasiskolino iš mūsų mokslininkų, jį kiek patobulino ir jau išmėgino su dievų senoliais. Dabar tik ieškojo galimų šalutinių poveikių ir atlikinėjo galutinius tyrimus. Nepasakyčiau, kad visa tai mane itin domino, bet jis pasakojo su dideliu užsidegimu ir žavėjaisi jo aistra medicinai. Vėliau Veliona ėmė suvedinėti statistinius duomenis ir padėjo daktarui su kitais darbais, o man buvo pasiūlyta prisėsti prie kompiuterio, kuriame mirgėjo langas į JAV akcijų biržą.

- Pažaisk, – tarė Aušlavis. – Tik, žinoma, labai didelėmis sumomis nepirk.
- Kad vargu ar aš... – pradėjau, bet daktaras tik numojo ranka.
- Nebijok, čia reikia groti tik dviem natom: panika ir godumu. Tau puikiai seksis... – tarė ir paliko mane akistatoje su skaičiais ir grafikais.

Ilgai žiūrėjau į skaičius ekrane ir kurį laiką supratau tik tiek, kad žalia skaičiaus spalva su pliusu reiškia akcijų kainos kilimą, o raudona su minusu – smukimą. Atskirų kompanijų akcijų kainos keitėsi be perstojo ir nujaučiau, jog tikriausiai turėčiau žaisti su momentiniais kainų pokyčiais. Net nenumaniau, ką pirkti, ko ne, todėl pasikloviau tik žinomais vardais. Už kelis dolerius nusipirkau „Teslos“ akcijų, kai pamačiau, kad kaina krenta ir pardaviau jas vos kainai pakilus. Pirmoji sėkmė įkvėpė pasitikėjimo, tad sumą šiek tiek padidinau. Gal po trijų ketvirčių valandos taip įsijaučiau, jog nė nebemačiau, ką veikia mano kolegos.

- Kaip sekasi? – po kurio laiko šūktelėjo iš kito laboratorijos galo Aušlavis.
- Gerai, – atsiliepiu, bet ties raide „i“ staiga man atvipo žandikaulis.

Pamačiau, jog netyčia vietoje 10 dolerių įvedžiau 10 tūkstančių ir neapsižiūrėjęs įgyvendinau pirkimą. Protas ėmė panikuoti ir vietoje to, kad paprasčiausiai nurimčiau ir pripažinęs klaidą atsikvėpčiau pamąstyti, aš akcijas greitai pardaviau. Šis vaikiškas mano poelgis baigėsi trijų tūkstančių dolerių nuostoliu ir man ėmė drebėti rankos. Jaučiau, kaip mano sąmonėje tvenkiasi audra ir bijojau, kad neturiu skėčio. Ir vis dėlto sukaučiau visą drąsą ir prie kompiuterio pasikviečiau Aušlavį. Daktaras greitai susiorientavo, kas atsitiko, ir mačiau, kad savyje taktiškai užgesino vieną nemalonią emociją.

- Neimk į dūšią, – tarė. – Mano paties atsakomybė.

Pažadėjau pinigus gražinti ir nieko nesakę Velionai, kuri buvo panirusi į darbą kitame laboratorijos gale, ėmėmės medicinos pasaulio mįslių. Dvi valandas pasidaravęs Aušlavio asistentu pajutau turįs šiokią tokią mokslininko gyslelę ir net pats savarankiškai tikrinau mėginėlius su į skaitmeninį mikroskopą panašiu įrenginiu. Dienai baigiantis visi draugiškai išsiskirstėme. Jiedu pėsčiomis patraukė link restorano, o aš sėdau į savo raudonąją mažutę ir tvirtai spausdamas rankose jos vairą lyg melancholiška kregždė sukau ratus miesto gatvėmis. Pasitaikė proga važiuoti pro vieną pusdievio puikiai tvarkomą restoranėlį, kuriame gamino šviežias salotas išsinešimui, tad susigundžiau sustoti. Vos pastatęs automobilį pro pravirą langą nugirdau pokalbį:

- Kur jie statys tuos rūmus? – į savo kompanioną kreipėsi vienas aukštas žmogysta.
- Kažkur Kėdainių rajone, – atsakė kitas, žemas ir stambus.
- Ar tiesa, kad po Panteonų krivulės ten įsikurs vyriausieji?
- Taip kalba...
- Ir kam visa tai?
- Visai tu rėtis, – kiek suurzo žemasis. – Juk žinai, kad visuomet mums prikaišiojama dėl centralizacijos stokos... Aukštėjas nori suimti mus visus į vieną tvirtą kumštį ir parodyti pagaliau jiems vieną riebią špygą.

Pokalbio klausiausi įsitempęs kaip styga ir nė nekvėpavau. Tačiau abu dievai, o gal pusdieviai patraukė savais keliais, o aš pastebėjau, kad automobilį pastačiau nelabai korektiškai ir pro šalį važiuojantys eismo dalyviai galėjo kliudyti mano išsikišusį galą. Išsiblaškęs ir mintimis klajodamas tik man vienam žinomais keliais nė nepastebėjau, kad priešais automobilį stovėjo nedidelis stovėjimo aikštelės ribas žymintis stulpelis. Drąsiai spustelėjęs greičio pedalą įvažiavau tiesiai į stulpelį. Visas iš apmaudo užkaitęs išlipau iš automobilio apžiūrėti nuostolių.

– Įsirėžei kaip „Lituanica“ į aviacijos istoriją, – pakomentavo pro šalį ėjęs barzdočius su salotų dėžute rankose. Jis su tokiu dideliu malonumu grožėjosi mano nesėkme, jog nė nepastebėjo, kad dėžutę laiko kreivai, todėl keli pomidorai jau guli ant šaligatvio, kur juos su dideliu džiugesiu tvarko du balandžiai.

Kambario oras buvo pritvinkęs vakarykštės nesėkmės dulkių, dabarties laikinumo virpesių ir rytdienos miglos. Žinojau, kad geriausiai mano protą ir sielą šiuo metu paveiktų pasivaikščiojimas gryname ore, bet vis delsiau ir niekur nėjau. Dirbti tądien visai nesinorėjo ir nerimavau, kad laisvas darbo grafikas jau ima lyg kirminas graužti mano tvirtą savidisciplinos šerdį. „Ne, – galiausiai tariau sau kiek pagalvojęs, – man būtinai reikia prasiblaškyti.“ Pakilau nuo sofos, susiradau patogią kuprinę, apsirengiau laisvais pasivaikščiojimui tinkamais drabužiais ir net šyptelėjau savo atvaizdui veidrodyje supratęs, kad mane galutinai užvaldė dievų padiktuota meilė vaikščiojimui.

Su šiokiu tokiu liūdesiu nužvelgiau tuščią vietą prie daugiabučio, kur pirmąją dieną stovėjo mano naujasis automobilis, bet nuraminęs save, kad autoservise jis jaučiasi puikiai, ryžtingai patraukiau miesto centro link. Eidamas aplenkiau šimtus savo planų turinčių man nieko nereiškančių praeivių, šimtus automobilių pilnais arba pustuščiais bakais degalų, pro mano akis praskriejo šimtai skirtingų, bet kartu vienodų iškabų ir užrašų, skelbiančių apie puikiausias prekes ir skaniausius pietus. O aš visėjau irėjau. Pirmyn ir niekuomet ne atgal.

Kai maloniai nuvargęs užbėgau paradiniais traukinių stoties laiptais, buvau jau tvirtai apsisprendęs, kad šiandien puiki proga trumpam pasivažinėjimui. Patogiai ir net gana svajingai sėdėdamas traukinyje ir pro langą sekdamas tą nuobodoką, bet savaip įdomų dokumentinį filmą apie Lietuvos gamtą ėmiau spėlioti, kaip galėtų atrodyti toji Lela. Iš kišenės išsitraukiau Velionos užrašytą adresą, pamėginau įsiminti gatvės pavadinimą bei namo numerį ir lapelį vėl gražinau atgal. Ilgai atidėlioju šį vizitą ir turėjau tam dvi rimtas priežastis. Visų pirma, nesinorėjo pripažinti, kad be dievų pagalbos niekaip negaliu toliau pajudėti su savo projektu. Ant dvylikos Mūro rūmų bokštų turėjo tupėti dvylika baltų zodiako ženklų ir svajingai ramstyti dangaus skliautą. Viskas būtų buvę puiku, bet Aukštėjo senelio brėžiniuose tebuvo kukliai papaišyti keturi iš dvylikos ženklų: vėžio ženklą atitinkantis paukštis su saule, avino ženklą pakeičiantis avikailis, tauro ženklą atstojantis žirgas su raiteliu ir dvyniai. Apie likusius ženklus turėjau ranka rašytas pastabas, bet rašysena buvo taip sunkiai įskaitoma, jog visai netekau vilties ją iššifruoti. Internete informacijos apie baltų zodiako ženklus radau tik trupinius, kuriais nenorėjau akiai pasitikėti, tad apsilankyti Velionos minėtoje deivės bibliotekoje atrodė tinkamas sprendimas, tik teko paminti savo išdidumą. Antroji priežastis buvo taip pat susijusi su išdidumu. Tačiau šiuo atveju ne su manuoju, greičiau su dievams būdinga puikybe. Neturėjau didelio noro susipažinti su dar viena prieš mane nusistačiusia deive, aplink kurią sukasi penkiolika galaktikų. Vaizdavausi ją seną, su kreiva nosimi, seilėjančią pirštą, kai verčia knygos puslapį, sukumpusią ir kasdien tematančią tik savo namų parketo raštą, kuris nesikeičia diena iš dienos.

Stebėjau, kad traukiniu į Trakus atvažiauvau vos per trisdešimt tris minutes. Pirmą kartą šiuo maršrutu važiauvau geležinkeliu ir svarsčiau, kodėl niekuomet seniau to nedariau. Juk tai ranka pasiekiamą maloni aplinka pasivaikščiojimui ir sielos atgaivai. Smagiai pasivaikščiojęs jaukiomis miesto gatvelėmis ir priėjęs Galvės ežerą stabtelėjau iš tolo pasigrožėti pilimi. Gynybinės architektūros šedevras, kuriuo niekuomet per daug nesizavėjau. Visuomet šiek tiek labiau traukė tai, kas nauja, arba tai, kas sena, bet natūraliai pavirtę autentiškais griuvėsiais.

Atstatytos senos pilys nei į vieną šių kategorijų nepakliuvo. Siekis atkurti sena man šiek tiek priminė senos, bet nepavykusios meilės gaivinimą dirbtiniais niekniekiais – rožėmis, gražiais, bet pernelyg saldžiais saldainiais ir prie jų nė kiek nederančiu šampanu.

Lelos vila atrodė jauki, šviesi ir tvarkinga, o prabangos joje buvo vos kruopelė. Prie modernaus balto namo šliejosi didžiulis šiltnamis, kieme stovėjo nebrangus, bet švariai nuplautas automobilis. Kai paskambinau į duris, teko palaukti gal dar dešimt minučių, kol jos galiausiai prasivėrė. Visokiausių esti laimingų akimirkų žmogaus gyvenime, kurias būdamas kruopštus kolekcionierius jis galėtų klijuoti į storą albumą, tačiau net ir toks nebūdamas ilgą laiką vis prisimindavau šią akimirką kaip širdžiai mielą niekutį. Duris pravėrė toji nuostabi būtybė, kurios dėmesio nedrįsau siekti krivūlėje. Nors atrodė kiek sušilusi nuo, matyt, dirbto fizinio darbo, jos skruostai dar šiek tiek parausvėjo, kai ištarė man kuklų ir tylų „laba diena“.

– Atleiskite, kad užtrukau – tarė ji atsidususi, – buvau šiltnamyje.

Prisistačiau jai ir išdėsčiau savo reikalą, o ji nė kiek nenustebusi nuvedė mane į antrame aukšte įkurtą išties įspūdingą biblioteką. Lela nė neketino varginti manęs savo kalbomis, tačiau mielai konsultavo visais man rūpimais klausimais ir su dideliu dėmesingumu ir net švelnumu kilnojo storas knygas ieškodama tinkamiausios. Turbūt pirmą kartą gyvenime pamačiau, ką iš tikrųjų reiškia knygmylystė. Kiekvienas atspausdintas raštų rinkinys jai rodėsi vertas pagarbos, o pagalba man, nepažįstamajam, jos visai nevargino ir atrodė, jog užmiršusi viską, ką planavo lig tol, ji mielai pati panirtų į vieną iš šių knygų, kol paragautų kiekvienos joje išpaustos minties, kol išgertų kiekvieną jos lašą.

– Sakėte, kad jums aktualiausias zodiako ženklų vaizdavimas? – klausė ji susikaupusi žiūrėdama į savo biblioteką ir mintyse tikriausiai mėgindama prisiminti, kur esanti viena ar kita knyga.

– Taip, – atsakiau. – Man reikalingos bronzinės skulptūros, kurios atvaizduotų zodiako ženklus, tačiau nežinodamas, kaip jie atrodo, nelabai pasistūmėsiu į priekį.

Ji linktelėjo, švelniai ištraukė tarp kitų įsispraudusią gana storą knygą ir ėmė pirmuose puslapiuose ieškoti turinio. Stebėjau ją ir nepajėgiau atitraukti akių, nors tikriausiai peržengiau vieną kitą įprasto etiketo ribą. Pakako su Lela praleisti gal bent valandą, kad suprasčiau, jog ji anaipol nėra išdidi. Dievų tarpe dar neteko sutikti tokios jautrios, kuklios ir net vaikiškai drovios būtybės, kuri verčiau rinktųsi tylą, ne pokalbį, knygą, ne žmogų. Iš dalies jos būdas man atrodė labai artimas ir priminė mane patį gal prieš dvidešimt metų. Tuomet ir aš pasinerdavau į išgalvotų ir neišgalvotų istorijų, filosofų minčių ir net poetų išgyvenimų pasaulėlį, kad tik nereikėtų gyventi savojo. Nykaus ir skaudaus. Tik vėliau kažkodėl pasirinkau pasisėdėjimus prie alaus su bendraamžiais, tuščius vaikščiojimus vakarėjančiomis gatvėmis, tuščias tuščių įgeidžių žvejybas ir tuštumą po viso to. Ir tikrai dėl to netapau puikesniu žmogumi. Lela buvo kitas aš, kuriuo galėjau tapti, o gal kitas aš, kurio šiek tiek ilgėjausi. Galbūt todėl pirminis susižavėjimas šios deivės išvaizda virto gilia simpatija, jei tik tokių sąvokų ryšio tarp žmonių žodyne esama.

Kai radome tai, kas man buvo be galo reikalinga ir vertinga, Lela pasiūlė atsigerti arbatos, nes žinojo, jog bet koku atveju tikriausiai atvykau iš kito miesto ir prieš akis laukia kelionė atgal. Jokios pašalinės temos jos beveik nedomino, man ji neuždavė nė vieno klausimo ir tik mandagiai, bet atkakliai klausinėdamas sužinojau šį tą apie ją. Santuokos, vaisingumo, gimdymo ir šeimos darnos deivė, kuri laisvalaikio prižiūri didžiulį arbatžolių ir vaistažolių šiltnamį. Didžiumą laiko praleidžia Trakuose ir tik retomis progomis lankosi sostinėje. Jos namai atstoja psichologo kabinetą, biblioteką ir arbatžolių parduotuvėlę, todėl dauguma jos socialinių kontaktų patys pasibeldžia į duris. Lygiai kaip aš šiandien.

Kalbėjomės iš lėto, neįkyriai ir džiaugiasi šia nauja pažintimi, net jei ji niekur nenuves. Žinoma, buvo kiek apmaudu, kad nesu didelis skaitytojas ir dingsčių čia apsilankyti ateityje neturėsiu, bet kas suka galvą dėl ateities, kai į tave žiūri du žiburėliai ir tau paprasčiausiai gera. Deja, netrukus atsitiktinai žvilgtelėjęs pro langą pamačiau, jog trinkelėmis grįstu takeliu link durų atkulniuoja tiesi lyg styga, bet kažkuo šiek tiek atgrasi moteris. Lela, pastebėjusi jos siluetą durų stikle, iš lėto pakilo ją įleisti, o aš svarsčiau, kaip taktiškai pasišalinti.

– Fu, kaip nekenčiu lietaus, – vos įėjusi nusiskundė viešnia, o aš žiūrėdamas pro langą maščiau, ar lietumi galima vadinti tuos kelis lašus, kurie iškrito iš beveik saulėto dangaus.

Aukšta, savaip patraukli, savimi pasitikinti rožine spalva plaukus nusidažiusi ir kičą kaip savo gyvenimo kredo pasirinkusi moteris drąsiai ištiesė man ranką ir lipšniai tarė:

– Butė. Tavo vardą jau žinau, ką sapnuoji naktimis jau žinau, beliko sužinoti, ar šiandien man sėkminga diena.

Nuaidėjo skardus jos juokas, ji pati pasiėmusi laisvą kėdę prisėdo greta manęs. Šiek tiek pasimečiau. Ši išminties deivė visai neatrodė išmintinga. Jos darbo sritis, kaip sužinojau vėliau, apsiribojo dievų žiniasklaida ir kažkokių svarbių informacinių archyvų saugojimu ar administravimu. Ji nepaisė nei Lelos, nei manęs, elgėsi taip, lyg kiekviena diena būtų nesibaigiantis solinis jos šou ir galiausiai dar ėmė atvirai mane kabinti, o tai mane išties dirgino.

– Iš Andajaus šiandien sužinojau, kad vieno iš svarbiausių jūsų žiniasklaidos kanalų direktorius vakar padegė Velino garažą. Nieko baisaus, bet... – tarė Butė ir nesivaržydama pasiėmė saują riešutų iš ant stalo stovėjusios vazos.

– Tas kur praėjusią savaitę prakalbo apie bankrotą? – pasiteiravau, nes buvau kažką skaitęs portalų antraštėse.

– Tas pats.

– Kuo čia dėti dievai?

– Žmogus šaudo, o Dievas kulkas nešioja. Velinas kurį laiką jam skolino pinigų. Matyt aukso maišas prakiuro ar užsiraukė. Jūs, žmonės, visuomet labai jautrūs, jei klausimas paliečia finansus...

Irzau nuo jos sąmojų, bet stengiausi tvardyti. Lyg man, lyg Lelai, o gal pati sau ji toliau pasakojo naujausias paskalas ir manė daranti paslaugą. Juk mums nereikės skaityti rytojaus

laikraščio. Jei kas būtų matęs mano ir Lelos veidus iš šono, būtų puikiai supratęs, kad mudu nebūtume laimingesni net girdėdami ateinančių metų naujienas.

– Aitvaras vakar žavingai nusitašė su būreliu žavingų mergyčių kažkokiam susmirdusiam žmogėnų bariūkštyje ir kaip tyčia pakliuvo vienam mano kolegai po kojomis, o jis visuomet po ranka turi fotoaparata. Vis svarstau, – įsidėjo į burną riešutą, – ar palikti nuotraukas paskutiniam puslapiui, ar vis dėlto iškelti į priekį.

– Bute, juk tėvas prašė, kad dėl Aitvaro... – šįkart nesusilaikė Lela, tačiau lyg susigėdusi mano buvimo nutilo.

Dar dvidešimt minučių klausiausi šios deivės plepalų, kol galiausiai visai nustojau nuotaikos. Galų gale įstengiau pertraukti ją viduryje sakinio ir mandagiai atsisveikinęs su moterimis pakilau eiti. Butė pakilo su manimi ir net įsikibo man į parankę.

– Man pakeliui, – nusišypsojo.

– Nemanau, – nesusivaldžiau.

– Žmogus daro ką gali, o Dievas ką nori, – nusišypsojo ir pažvelgė tiesiai į akis kaip medvaržtis į jam skirtą skylę medyje.

16.

„O gal nereikėtų stebėtis, kad šį darbą patikėjo man? Koks save gerbiantis dievas imtųsi šio brėžinių chaoso ir mėgintų iš jo išvairuoti į tiesią liniją?“ Tokios ir panašios mintys plaukiojo mano galvoje, už lango švietė saulė, mieste žydėjo sakuros, kaime – slyvos, o mano svajos nejučia pačios savarankiškai susirado joms tinkančią valtį ir plaukiojo kažkur už dvidešimt devynių kilometrų nuo Vilniaus. Veikiai mano kantrybė šiek tiek išblėso ir atidėjęs visus darbus žvilgsniu grėžiau sienoje skylę. Tuomet sumirgėjo mano telefono ekranas. Gavau žinutę iš Velionos:

Jei tik gali, būtų gerai šiandien susitikti. Atvažiuok prie Vilijos, įsimesk į GPS'ą Levandų gatvę, o toliau papasakosiu, kai paskambinsi.

Niekaip nesisekė priprasti prie fakto, kad Nerį jie vadina Vilija, bet tai neturėjo šioje situacijoje jokios reikšmės. Įdomu čia buvo tai, jog Veliona paprastai manęs į pasimatymus nekviečia. O ir matėmės vos vakar, tad...

Vos tik tolumoje pamačiau didžiulį laužą, ramiai aplink jį stoviniuojančius matytus ir nematytus dievus bei pusdievius ir Velioną viso to proceso sukuryje, iš karto supratau, kad tai vadinamoji mirties ceremonija. O aš lig šiol nė nesusimąščiau, kad mirusiuosius jie degina. Pirmą kartą gyvenime mačiau degantį žmogų ir mane tai šiek tiek šokiravo, bet visas ramus dievų nusiteikimas, ceremonijoje tvyranti palaiminga tyła, harmoningi Velionos judesiai nuo laužo su ilgu deglu pridedant kuklius žolių vainikus su žvakėmis mane nuteikė maloniai ir net hipnotizavo. Veli pastebėjo mane, tačiau tęsė savo pareigas, o dievai paeiliui ėmė vainikus ir nešė juos paleisti į upę.

– Kodėl norėjai susitikti? – ištaikęs progą paklausiau Velionos.

Ji apsidairė, ar niekas mūsų negirdi, ir tarė:

– Vakara...

Sakinys taip ir nutrūko, nes prie mudviejų priėjo senukas ilgais žilais plaukais ir tokia pat barzda. Kiek nustebau atkreipęs dėmesį į jo išvaizdą, nestandartišką aprangą. Būtent taip standartinė vaizduotė pieštų dievą, kurį mums perša popkultūra. Svarsčiau, ar jis taip apsitaisė tik į ceremoniją, ar vaikšto toks ir Vilniaus gatvėmis. Jei taip, jau seniai būčiau jį kur nors pastebėjęs ir manęs, jog tai juokingas gyvasis miesto atributas. Toks, kokiais tampa daugelis alkoholikų, nusigyvenusių bajorų palikuonių, nuo visuomenės laiptelio netyčia nuslydusių džentelmenų ar damomis niekada netapusių roželių.

– Nujau, jaunimas, – tarė dievas šiltai ir svajingai žiūrėdamas į ugnį. – Gražiai pleška, ką? Ir aš taip norėčiau. Gražiai, iš lėto, neskubėdamas. Kažin, ar man taip gražiai pasiseks?

Šyptelėjau, bet nieko nesakiau. Veli plačiai nusišypsojo.

– Bene dailidė būsi? – paklausė rimtai pakėlęs vieną antakį ir nužiūrėdamas mane lyg pirkinį parduotuvėje.

– Būsiu, – linktelėjau draugiškai.

– Nujau, dailių daiktų dirbėjas. Mudu su tavim panašūs. Tveriam, kuriam, buriam, makaliojam, iš nieko rūmus statom. Tik va... bėda, kad gražiau už gamtą niekada nesukursim. Nei gudriau, nei klastingiau, nei paslaptینگiau. Tiesa, vaiki?

– Matyt, – nesiginčijau su senolio išmintimi.

Laužas pagavo vėjo gūšį arba vėjo gūsis pagavo laužą ir kelios žarijos nuskriejo ant žolės.

– „Kūrėją“ naudoji? – paklausė dievas po minutėlės.

– Taip, pagrindinis mano įrankis. Puiki programa.

– Ketinu greitai paleisti naujesnę versiją. Ištaisiau keletą klaidų...

– Tai jūs esate „Kūrėjo“ kūrėjas? – paklausiau ir šyptelėjau supratęs žodžių žaismą.

– Nujau.

Man buvo garbė sutikti šį dievą, tačiau nežinojau, kaip išreikšti tai žodžiais, tad abu tylėjome ir žiūrėjome į ugnį.

– Kas jis? – kai dievas nuėjo paimti vainiko, paklausiau Velionos.

– Skaitmenos dievas.

– Skaitmeninio pasaulio?

– Taip. Visa mūsų programinė įranga, visi mūsų kodai, visi mūsų pikseliai ir megabaitai. Puikus specialistas, platus akiratis, kūrybiškas protas. Tik pilnas keistokų senatvinių kvailysčių ir, deja, kol kas neturi pakaitos...

– Ką norėjai man pasakyti? – paklausiau prisiminęs nutrauktą pokalbį.

– Vakar Aukštėjas...

Bet Veli ir vėl tik skėstelėjo rankomis ir sušnabždėjo „vėliau“, nes dievai pamažu ėmė skirstytis ir sėsti į automobilius. Prisiminiau, jog ji kažkada minėjo, kad dievų laidotuvės susideda iš dviejų dalių ir susiradęs savo raudonąją draugę patraukiau paskui automobilių vilkstinę. O ši pajudėjo į priešingą pusę nei miestas. Vos tik atvykome į vietą, o tai buvo tiesiog jaukus brandžiais medžiais turtingas miškelis, dievai žinodami ceremonijos eigą tvarkinga vorele patraukė paskui Velioną. Neatsilikau nuo jų ir svarsčiau, kas bus toliau. Priėjome prie dailaus beržo ir Veliona jau buvo visa sušilusi nuo ėjimo bei kaitriau įspindusios saulės, todėl nusirengė švarkelį ir pasiraitojo rankoves. Jos pavyzdžiu pasekė ir vienas kitas ceremonijos dalyvis. Tuomet du tvirti vyrukai iš prie diržų pritvirtintų dėklų, kurių nepastebėjau anksčiau, išsitraukė galingus kirvius. Nieko nekalbėdami jiedu užsimoję ėmė kirsti beržą. Pirmoji mintis, kuri šovė man į galvą, buvo apie keistą užsispyrimą medį kirsti kirviais. Juk tai titaniškas darbas, su benzininiu pjūkle jie tai atliktų gerokai greičiau. O ir apskritai, kam visa tai? Tik vėliau jau kitomis aplinkybėmis sužinojau, kad kaskart gimus dievui pasodinamas medis, kuris jo mirties dieną nukertamas. Graži tradicija. Suprakaitavę vyrukai nusprendė atsipūsti ir kirvius perdavė kitiems dalyviams. Taip kirtis po kirčio beržo tvirtybė buvo palaužta ir visi sulaikę kvapą žiūrėjome, kaip jis virsta tarp kitų medžių. Gaila, kad neturėsiu savo medžio, pagalvojau apmaudžiai, kai pamažu ėmėme galutinai skirstytis kas sau.

Įsėdau į automobilį ir nežinodamas, kaip elgtis, tiesiog laukiau. Laimei Veliona pati šmurkštelėjo į mano transporto priemonę ir po minutėlę trukusios tylos prabilo:

- Nežiūrėk į mane tarytum sraigė į prancūzą nuo šakutės.
- Nežiūriu, – nusijuokiau.
- Tai gerai. Žinai, reikalas nėra toks jau baisiai baisus. Tiesiog vakar Aukštėjas gavo nemalonių grasinantį anoniminį laišką ir tikriausiai Panteone keletą dienų visi turės apie ką pakalbėti. Niekas čia tragiškai tragiško, bet Aušlavis sako, kad kai kurie dievai gali įtarti tave.

Suglumęs dirstelėjau į ją:

- Kad aš rašau laiškus savo geradariui viršininkui, kuris moka man trigubą geriausio Lietuvos architekto atlyginimą ir dažnai moka vien už tai, kad su tavimi iš eilės ragaujame visas įmanomas kavos grietinėlės rūšis ir valandų valandas dviese žaidžiam gyvatėlę? Kad rašau anonimiškus laiškus viršininkui, kurio nesu nė akyse matęs?
- Ne tai... – atsiduso ji. – Matai, dauguma dievų mano, kad įsileisdami tave į savo gretas mes tarsi paliekame atviras duris. O kas mėgsta skersvėjį? Niekas.
- Tai užsidarykit langus, – pyktelėjau, – Be to, juk jūs nuolat vienaip ar kitaip sąveikaujate su žmonėmis, tad kodėl staiga aš tapau grėsme?
- Fakto, kad Aukštėjas yra mūsų aukščiausiasis, galima sakyti, niekas iš paprastų mirtingųjų tarpo be tavęs nežino. Kaip ir daugelio kitų svarbių Panteono smulkmenų. Deksteri, suprask mane teisingai. Mudu su Aušlaviu tiesiog pagalvojome, kad dėl viso pikto būtų gerai, kad šiomis dienomis dažniau pasirodytum su mumis viešumoje ir niekas nemanytų, jog esi kuo nors čia dėtas. Aibės dalykų nutinka vien dėl šnekalų. Juk žinai...

Trumpai pasvarstęs jos žodžius pripažinau sau, kad jiedu tik elgiasi draugiškai, o aš kaip visada keliu bures be vėjo. Sutikau tos dienos vakarą su Veliona ir Aušlaviu susitikti kažkokiam dievų vakarėlyje ar koncerte ir tik guodžiausi, kad galbūt ten kas nors atvilios kitą lygiai tokią pat nepaslankią būtybę, kurios įtaka plito mano svajų žemėlapyje lyg „Cocacola“ savu laiku pasaulyje.

Privačioje kažkurio iš dievų viloje miesto pakraštyje jau skambėjo pikantiški muzikos garsai, kieme švietė kalėdinės girliandos, o baseine maudėsi dienos karščio išvarginti svečiai. Su Veliona ir Aušlaviu pakilome laiptais į didžiulę terasą, kurioje karaliavo jaunimas. Jau iš tolo nugirdau jų juoką ir kažką panašaus į improvizuotą repavimą. Mums susėdus giliuose krėsluose pasigrožėti vakaru vienas jaunuolis atsistojo greta sidrą gėrusio savo draugo ir ėmė kalti eiles:

Moki tu Platoną, Sokratą kartoti,
Mintis jų kaip karvė šieną atrajoti,
Bet pamėgink tu simbolį mano sukramtyti
Nebijodamas kaip sliėką ant kabliuko praryti...

Baigdamas eiles jis ranka mostelėjo į savo marškinėlius, ant kurių išties buvo nupaišytas gana įdomus simbolis. Lyg svastika ar amžinybės ratas. Priėmęs jaunuolio iššūkį jo draugas

atsainiai sėdėdamas kėsle atsikirto:

Metaforos, alegorijos – skiedalai,
Simbolizmą mėgstu nelabai,
Geriau jau viskas ant lėkštutės:
Mintys, posmai, prostitutės.

Kompanijoje sėdėjusios merginos sukriženo, kiti gurkšnojo gėrimus ir rimais domėjosi gal tik tiek, kiek fone įjungtu neįdomiu filmu. Tačiau pirmasis poetas nenuleido rankų:

Viskas sukurta seniai
Ir atrajota šimtą sykių, tačiau
Tokio jovalo ir skiedalo
Kaip tavasis, poete, dar nemačiau.

Antrasis kovos dalyvis šyptelėjo matyt pagavęs mintyse gerą rimą ir skėlė:

Rimuoju moderniai,
Pagal naują madą,
Be įtaigos, minčių,
Be taškų ir kablelių.
Nepatinka? Skaityk Iliadą.

Vos pusę minutės padėliojęs mintyse naują posmą pridūrė:

Poezija – ne menas,
Ne joks tau įkvėpimas,
Tai ne egzaltacija,
Ne zuikio nutikimas,
Poezija – Transliacija,
Pagauta laiku ir kartais vietoj.

Pirmasis buvo patenkintas vykusiais draugo posmais, bet nenorėdamas likti šešėlyje kovą užbaigė taip pat neprasčiau:

Poetas pasiima išeiginę,
Aplodismentus susikiškite į šikinę.

Tuomet jaunuolių dėmesį patraukė gana profesionalus vieno svečio šuolis į baseiną nuo nedidelio tramplino ir poetinė nuotaika kompanijoje išgaravo kaip nestipraus alkoholio poveikis. O mes tokiam amžiuje apleistuose daugiabučiuose ratu rūkėm žolę ir kalbėjomės apie seksą, mažiau aš ramiai žiūrėdamas į jaunąją kartą ir galvodamas, kad dievų jaunimas tarpsta išties kiek kitokioje dirvoje nei aš ar mano tuometiniai bendraamžiai. Nors, galbūt tesiskiria tik forma, bet ne turinys.

Kol mūsų kompanija tykiai sėdėjo krėsluose, galėjome stebėti į vakarėlį besirenkančius naujus svečius. Štai laiptais užlipo Velinas su Kalviu intensyviai diskutuodami tik jiems dviems žinoma tema. Velinas metė į Velioną gana nešvankų žvilgsnį, bet šioji tarėsi jo nematanti. Lygiai dvidešimt pirmą valandą dvidešimt viena minutė laiptais užlipo Andajus su elegantiška, bet neypatingai gražia moterimi. Laiką konstatuoju vien dėl savo pomėgio pastebėti įvairias smulkmenas, kartais visai nereikšmingas. Kas dar buvo vakarėlyje? Greičiau reikėtų paklausti, ko nebuvo. Mačiau ten ir Aitvarą su savo pusbroliu Žaibu, kurio kompanijos pirmasis lyg gėdydavosi ar paprasčiausiai nemėgo. Nepaisant to fakto, Divirikso sūnus visuomet užsistodavo Aitvarą ir net šio vakarėlio metu teko tuo įsitikinti bent keletą kartų. Tokios kartais esti draugystės. Vienakryptės ir nedėkingos. Vakarėlyje visur maišėsi ir alaus dievas Ragis, kuris, rodos, turėjo tik du talentus: visomis progomis prisigerti iki žemės graibymo ir visuomet bet kokias progai parinkti taiklią citatą. Štai kad ir įleisdamas mano kuklią kompaniją pro duris į vidų jis deklamavo:

Čia įeiti prašom prakilniusius,
Kilminguosius riterius be baimės.
Mano rūmuos niekas nekainuos jums:
Viską duosiu, veltui dovanosiu.⁴

Laimei šįsyk deklamuodamas jis nežagsėjo, tad bent buvo galima suprasti mintį. Kitais kartais savo sąmojingumu džiaugdavosi tik jis vienas, nes klausytojams tarp žagsulių girdėdavosi tik pavieniai žodžiai. Niekaip nesupratau, kam apskritai Panteone reikalingas alaus dievas. Gal tai tebuvo panaikinti pamiršta tradicija ar linksmas pokštas? O gal iš tikrųjų jis ėjo kokias kitas pareigas, tik aš apie tai nieko nežinojau.

– Tu šiandien man toks nuobodus kaip koks kalcitas geologui, – tėškė Veliona Aušlaviui, kai šis atsakė eiti pašokti ir vietoje to surado mums jaukų kampelį su staleliu ir keliomis kėdėmis.

Tačiau Veliona nebūtų Veliona. Ji veikiai suprato, kad ne su daktaru, o su Gabijumi šokti yra jos šiandienos vakaro esmė ir giliausia prasmė, tad tiek ją mudu tematėme. Aušlavis į visa tai pažiūrėjo pakankamai filosofiškai:

– Tik dievas turi maniją veltui eikvoti jėgas: išjudina kalną, kad kurtis kitur susiieškotų sau urvą.⁵

Visą vakarą akimis ieškojau malonaus siurprizo savo liūdnei sielai, tačiau toji, kuri man rūpėjo, čia nepasirodė. Netoliese mūsų aidėjo skardus kelių keistai apsirengusių moterų juokas. Jos man priminė paveikslą „Šventos Elžbietos ligoninės regentės“. Gal tik moterų apdarai buvo vos vos modernesni, o veidai vos vos mielesni. Mačiau, jog ant staliuko jos buvo pasidėjusios naujausią Panteono dienraščio numerį. Ir tik šiek tiek vėliau atpažinau vieną iš moterų. Tai buvo Butė. Nevalingai patraukiau savo kėdę kiek toliau į kambario gilumą priešinga kryptimi.

4. Rablė, „Gargantiua ir Pantagriuelis“.

5. Viktoras Hugo, „Žmogus, kuris juokiasi“.

Fone grojo pakankamai įdomi ir tikrai meniškai atliekama daina. Jos atlikėja, visomis vaivorykštės spalvomis pasipuošusi linksmybių deivė, buvo patogiai įsitaisiusi ant sofos, o netoliese sėdėjęs vyriškis atsakingai junginėjo fonogramas nedidelėje belaidėje kolonėlėje. Gal kokį pusvalandį stebėjau deivę ir mano sąmonėje kirbėjo įkyri mintis, jog ji turi laumių kraujo. Tiesiog jaučiausi taip, tarsi man šią informaciją iš lėto kraujas į smegenis atnešė kartu su deguonimi. Kaip išsigelbėjimą. Stengiausi nebežiūrėti deivės pusėn ir leidausi užvaldomas vien jos dainavimo. Pamenu tik tą vieną atmintin įkrentantį dainos priedainį:

Žalčio neužmazgysi, nenudursi vėjo,
Kraujo neužkalbėsi, klyks aukurai.
Į ką jūs bandot šaudyt? Nieko nėra pasauly, tik mano dievai.⁶

Naudodamasis šiuo visu aplink mus siūbuojančiu šurmuliu staiga sugalvojau užduoti Aušlaviui keletą man svarbių klausimų. Tas kvailas nutikimas su prarastais pinigais, po kurio jis kaip tikras draugas ramiai mane įtikinėjo, kad pinigai nėra gyvenimo laimė, abiejų mūsų tylus susikalbėjimas, kai Veliona aplink save palieka tik netvarką, o mudu ją korektiškai sutvarkom, na, visi tie mus pamažu sujungę saitai įkvėpė pasitikėjimą daktaru, todėl pagalvojau, kad jis galėtų man šiek tiek pasitarnauti per daug nepakenkdamas nei savo, nei mano paties orumui.

– Toji Panteonų krivulė, apie kurią visi kalba... – pradėjau šiek tiek gudraudamas, nes apie ją iš tikrųjų prie manęs niekas nebuvo kalbėjęs.

Daktaras sukľuso ir jo žvilgsnyje tariasi išvydęs mažą įtarumo kibirkštėlę. Nejaugi jis manimi nepasitiki, svarsčiau apmaudžiai. Nejaugi čia neturiu nei vieno užtarėjo? Kartais atrodo, jog jau senokai esu tarp jų, esame draugai, tačiau vienas žvilgsnis, vienas žodis ir, žiūrėk, aš jau krentu nuo savo paties susimeistrauto pjedestalo tiesiai ant nosies. Tiek to. Jie tavo draugai ir jie vieninteliai tavimi bent kiek pasitiki, raminau save ir gurkštelėjau midaus. Keisto gėrimo, prie kurio pradėjau priprasti.

– Kalbėkim tiesiai, – tarė Aušlavis akivaizdžiai suspėjęs gerai apgalvoti savo žodžius, – aš tau papasakosiu viską, ką žinau, bet dėl viso pikto sutarkime, kad tai sužinotai iš įvairių kitų šaltinių.

– Sutariam, – džiaugiausi, kad taip lengvai pavyko pasistūmėti.

– Panteonų krivulė turėtų įvykti šiais metais, bet daug kas priklausys nuo Mūro rūmų statybos. Į krivulę suvažiuos skandinavai, graikai, germanai ir Egiptas, na, gal dar slavai atsivilks ar dar kas. Krivulė mums svarbi esmingai, nes... na, kaip čia tau paaiškinus. Tiesiog taip susiklostė, kad lig šiol nesame Tarptautinės Panteonų Sąjungos nariais ir šįmet jie nusprendė pakartotinai svarstyti mūsų narystę, o keli nauji vidiniai šios sąjungos įstatai mums yra pernelyg surišę rankas, tad tikriausiai šiuo metu įstojimas mums būtų parankus. Suprask, mes gana seniai stovime greta skandinavų, o kaip tikriausiai tau jau teko girdėti, iš esmės jie yra Panteonų karaliai. Bet ir mes esam stiprūs, tik niekam tai nepatinka ir galima sakyti, kad surištos ne tik mūsų rankos, bet ir kojos, liežuviai ir net mintys užpančiotos, kad tik nepradėtume mąstyti kita kryptimi, kad tik nekeltume grėsmės skandinavų valdžiai. Bet atleisk už šią nedidelę digresiją.

6. Skylė.

Žodžiu, trumpai tariant, visi tie ubagai ir tinginiai iš Egipto ir Graikijos iki kulnų sulįs skandinavams į subines, kad tik gautų sąjungoje svarbius postus, didesnes privilegijas, o mes geriau tyliai sau čia gyvenam, dešrom krosnį kūrenam, bet savo mantijų purvinoms jų kojoms trypti neklojam. Tokioje dvilypėje situacijoje ir tarpstam: įstoti reikia, bet įstoti nenorime. Jei prisiminus istoriją, tai jau tęsiasi ne vieną šimtą metų.

Aušlavis įsipylė midaus, gurkštelėjo, prisislinko su kėde arčiau stalo ir tęsė:

– Jei tau įdomi mano nuomonė, mūsų Panteonas turi pernelyg didelį potencialą ir skandinavai seniai tai žino. Jie ir patys mūsų priimti į savo tarpą nenorėtų, jei ne faktas, jog gali gauti iš mūsų apčiuopiamos naudos. Aibės būta visokių kalbų, neva mes patys praradome įtaką savo valstybėje prieš šimtus metų, kad buvom suskydę ir apskritai neturim kiaušų, todėl į sąjungą mūsų ir nepriima. Skiedalai. Tu pažiūrėk į juos pačius. Visus mus ištiko tas pats likimas. Visi nusiritom į pogrindį ir nereikia čia pernykščių lapų pilti ant baltų, ant lietuvių. Jei būtų mano valia, nestočiau į tą sąjungą nei individualiai kviečiamas pačių seksualiausių Graikijos deivių, bet Aukštėjas priėmė tikriausiai racionaliausią sprendimą. Stoti reikia, nes toliau bus tik blogiau ir jie mus izoliuos mūsų krašte lyg kokią musę gintare, į kurią galima bus tik muziejuje paspoksoti.

– O kam tie rūmai? Kam ta pompastika? – klausiau.

– Taip jau yra, kad skandinavai, graikai ir egiptiečiai, o ypač šitie dvokiantys Nilo krokodilai, mėgsta prabangą ir jos nevangia. Tradicija jiems svarbiau už sveiką protą. Kai vyksta Panteonų krivulė, paprastai jai skiriamas išskirtinis dėmesys: gausios vaisės, prabangus sutikimas ir panašios nesąmonės. Aukštėjo senelio valdymo metais buvo planuojama tokia pat krivulė. Čia reikia pabrėžti, kad Bangpūtys apskritai labai griežtai pasisakė prieš visokias bendras Panteonų sąjungas. Žodžiu, kai jo valdymo laiku vyriausieji dievai pasiūlė suorganizuoti Panteonų krivulę, nes tuo laiku jų finansai buvo gerokai pakrikę, kai jis suprato, kad nėra kitos išeities, kaip tik sukviesti krivulę ir įsiteikti skandinavams, jis iš to pykčio suplanavo patį triukšmingiausią ir įspūdingiausią Panteonų priėmimą, koks tik kada buvo dievų istorijoje. Viską darė su dideliu užsidegimu beveik pats vienas ir tik artimiausi žmonės suprato, kiek daug ironijos tose jo pastangose buvo. Kaip ten bebūtų, pyktis irgi yra kūrybinis impulsas...

Žavėjausi, kaip įdomiai pagaliau susidėlioja visa ši informacija ir galiausiai visai kitomis akimis pamačiau Aukštėjo senelio brėžinius. Mudu su daktaru toliau mėgavomės pasyviais savo vaidmenimis vakarėlyje ir beveik nekalbėjome, nes tam neįjautėme būtinybės. Vėliau prie mūsų prisijungė nuo šėlo pavargusi Veliona ir visi trys maloniai praleidome vakarą. Kuomet susiruošiau keliauti namo, Veliona pabarė mane, kad nešoku, bet šokėjas iš manęs buvo tikrai prastas ir tuo įsitikinusi per vieną romantišką dainą ji greitai pamiršto mano pirminį nedraugiškumą.

Vos tik išėjau pro duris į terasą, mano koja užkliuvo už horizontalios kliūties ir puikiai pamenu, kad tą akimirką staiga prisiminiau, kaip vaikystėje kritau nuo karvės. Neklauskite, kodėl tuomet sumaniau pajodinėti karve, bet kryptis tikrai nebuvo malonus. O netrukus prisiminiau dar vieną senokai patirtą pojūtį – kraujo skonį burnoje. Atsitrenkiau į turėklą ir prasikirtau lūpą. Vos tik atsigręžęs atgal pamačiau, jog mano kliūtis buvo piktybiškai man pakišta Andajaus koja, mane pagavo toks įsiūtis, kad neįstengiau nei žodžio pratarti, todėl tik

ištiesiau į jį kruvinus pirštus, kuriais prieš tai čiupinėjau lūpą, ir žiūrėjau į jį klausiamu žvilgsniu.

- Quem dii diligunt, adolescens moritur⁷, – tarė.
- Nesuprantu lotyniškai, – piktai nukirtau.
- Tas, kurį myli dievai, miršta jaunas.
- Nenučiuoju, kuo aš tau užkliuvau.
- Laikyk liežuvį už dantų, rankas kišenėse, sėdėk Panteone ramiai ir nekliūsi...
- Neturiu supratimo apie ką tu.
- Pagalvok, žmogau, pagalvok.

Žodį „žmogau“ Andajus ištarė su panieka. Nusisukau ir nulipau terasos laipteliais žemyn. Andajus įėjo į vidų. Eidamas link kiemo vartų nejučia dar kartą atsisukau į vilą. Lyg pasirodė, kad terasos laipteliais žemyn nusliuogė žaltys. Lyg pasirodė, kad jo akys švietė raudonai.

Galvės ežero vanduo jaukiai skalavo valtės šonus ir jaučiausi lyg Utnapištimas iš Gilgamešo epo, kurio keletą gražių ištraukų Lela man padeklamavo prieš dešimtį minučių. Nesu linkęs smulkiai raportuoti, kaip mudu atsidūrėme šioje situacijoje ir kokias kliūtis perlipome iki jos. Tikriausiai tai, kas nutinka tarp dviejų širdžių, jau milijonus kartu talentingai aprašyta ir apdainuota, tad kam bekurti tas smėlio smiltis? Jaučiausi lyg sėklas subrandinęs pienės žiedas ir žinojau, kad mano laimės parašiusus vėjas išsklaidys vos tik pakilęs, bet man buvo vis vien, nuo to man buvo tik dar linksmiau. Suprantu, vienaip ar kitaip prabildamas šia tema imu kalbėti poetiškai ir tai veikiausiai yra minčių raiškos bacila, kuria užsikrėčiau nuo dievų. Netrukus drįsau sudrumsti palaimingą tylą ir paliečiau pastaruoju metu itin populiarią temą apie nesibaigiančius grasinamuosius laiškus Panteono aukščiausiajam:

– Kodėl niekam nekyla mintis, kad tuos laiškus Aukštėjui rašo kas nors iš jūsų tarpo? Ar negalėtų kam nors niežtėti nagus nuversti Aukštėją? Juk ant nosies Panteonų krivulė... Kad ir Diviriksiui. Ne, greičiau tam bjaurybei Velinui.

Lelos veide tarp žavių antakių susiformavo dar žavesnė raukšlė ir ji keletą minučių svarstė, ką atsakyti. Tuomet ji susikaupusi ėmė man dėstyti savo mintis, o aš nieko negirdėjau ir žiūrėjau į ją neatitraukdamas akių. Pagaliau supratau, kokį jausmą buvimas su ja man primena. Jaučiausi kaip vaikystėje dovanų gavęs tą nuostabų miniatiūrinį automobilio modelį iš Amerikos. Jis buvo toks mažas, toks tobulas, toks trapus. Nerodydavau jo savo draugams, nežaisdavau su juo, tik kartais trumpai palaikydavau rankose ir vėl padėdavau į lentyną. Bijojau sugadinti, bijojau jį prarasti. Kartais jis buvo pernelyg tobulas net mano paties rankoms.

– Įvardink bent vieną rimtą kandidatą į tavo sukurtą postą? – ryžtingai pasakė ji, kai jos žodžius ėmiau girdėti.

– Kad ir Kiškių dievas, – pasakiau atsitiktinį dievą, – Kodėl jis rengiasi pernelyg dideliais drabužiais? Akivaizdu, kad po jais nešiojasi kokią rimtą ginkluotę. Kodėl nuolat trinasi aplink Diviriksą lyg moteris? Be to, girdėjau, kad jam su pinigais striuka. Puikus motyvas. Jam tiesiog reikia pinigų ir jų tikisi gauti iš užsienio. Juk pati sakei, kad tie skandinavai springte springsta šlamančiais...

– Diviriksas yra jo idealas, tik tiek. Tačiau turi suprasti, kad esti tokių, kurie turi tik vieną tikslą gyvenime – įtikti idealui. O faktas, kad Kiškiadievis nuolat skolinasi pinigų iš Velino, tik smukdo jį Divirikso akyse. Štai iš kur tas nuolankumas. Valdžios jis nesiekia...

– O aš manau, kad tu klysti. Jis iš anksto užsisako didesnius kostiumus, kad vėliau po jais tilptų jo planuojama didybė. Negražūs žmonės dažnai siekia valdžios, kad kompensuotų savo bjaurumą. Prisimink istoriją.

Lela metė į mane gėlės žiedą, ilgą laiką laikytą rankose, ir taip parodė, jog su manimi rimtai nepakalbėsi. Vis dėlto grįžau prie paliestos temos:

– Apskritai, nesuprantu, kodėl reikėtų Aukštėjui drebėti dėl tų laiškų. Tegul įsitaiso gerą apsaugą, modernią signalizaciją namuose ir panašiai...

- Mano tėtis ir nedreba...
- Tavo tėtis? – ne juokais nustebau.

Lela nutilo, nuraudo ir gal kiek suurzo. Mano nuotaika staiga taip pat pasikeitė. Kurį laiką papildėme ežero tylumą savo nekalbimu ir galiausiai sugrįžome į krantą. Palydėjęs Lelą namo nukulniavau į traukinių stotį.

Grįžęs į miestą keletą valandų mėginau dirbti prie brėžinių. Buvau lyg perpildytas energijos, bet po vizito pas Lelą atsiradęs nerimas mano kūrybą pavertė kančia. Tokiomis akimirkomis jautiesi lyg tavo kūrybiniam potencialui kliudytų pernelyg trumpos rankos, nerangūs pirštai, o net ir mintys lekia greičiau už tavo galimybes jas įgyvendinti praktiškai. Paprastai toks darbinis perkaitimas baigiasi neproduktyvumu, tad bukau žiūrėjau į kompiuterio ekraną ir laukiau Velionos žinutės. Tarėmės trise važiuoti į jos apartamentus prie Nemuno ir aplaistyti savo nuobodžių egzistenciją keliais alaus buteliais. Pamažu įsitraukiau į jų mėgiamus atsipalaidavimo ritualus ir, tiesą sakant, turiu pripažinti, kad darbas nuo to per daug nenukentėjo. Tiesiog išmokau sumaniai planuoti savo laiką ir poilsiui niekuomet neleisdavau savęs suvalgyti lyg patogiai pamesto kąsnio. Reikiamu laiku ir reikiamoje vietoje mane visuomet gelbėjo mano draugė savidisciplina.

Žinutė atkeliavo laiku ir taikliai, išjudino laiko ir įykių kamuolius, todėl netrukus išsiruošiau kelionėn tikėdamas numušti vieną kitą smalsumo ir pramogų kėglį. Kai jau buvome pranėrę pro Kauną ir pasiekėme vaizdingąjį 141-ąjį kelią, staiga Velionos automobilio variklis ėmė trūkčioti ir visi trys susižvalgėme. Netrukus jau stovėjome kelkraštyje ir Aušlavis tepaluotomis rankomis krapštėsi po kapotu mėgindamas rasti gedimą. Atsidusęs tarė:

- Oi, Veli, Veli, tavo ratai yra tikras chaosas... Panašus į tą, iš kurio Dievas sukūrė pasaulį.
- Mano ratai bent važiuoja, – pyktelėjo ji, – o tavo tvarinys toks tobulas, kad jam net nelemta būti surinktam. Jo automobilis (atsisuko į mane) yra nuolatos ant operacinės stalo. Nesu juo nė važiavusi... (mirktelėjo).

Neturėdamas nė žalio supratimo apie daktaro identifikuotą gedimą ir negalėdamas niekuo jam pagelbėti pasiūliau Velionai pasivaikščioti prie upės. Ji pasiskundė, kad jau žvėriškai norinti valgyti, todėl pasiėmė iš bagažinės meškerę ir ėmėme ieškoti tinkamo priėjimo prie Nemuno. Man, pripratusiam tik prie Neries didybės, ši upė atrodė lyg Amazonė. Gamta šiandien buvo tokia gyvybinga ir iš tiesų akimirką pasijaučiau lyg nuotykių ieškotojas, trūko tik kur nors krūmuose tupinčio piktai nusiteikusio laukinių indėnų būrio. Stebėjau, kaip su ilgais guminiiais batais įsibridusi į upę kantriai žvejoja Veliona ir mažiau, kad jie yra pasiruošę visiems gyvenimo netikėtumams. Kai po geros valandos Veli ėmė kurti laužą, išsaciau jai šią mintį.

- Mes nesame tokie dievai, kurie nusiplovę rankas atkiša jas ir sako: „Dievo rankos šlapios“. Rankšluostį mes pasiimame patys, o, beje, ir be jo gali puikiai apsieiti, jei tris ar keturis kartus rankas tiesiog gerai pakratai. Kartais man apmaudu, kai suprantu, kad kituose Panteonuose dievai tapo išglebusiomis savo pačių karikatūromis. Kai pamatau tas išlepėles graikes, man kraujas verda... Bet ką padarysi, tegul jie gyvena, kaip išmano. Tik nenustebčiau, jei dievų

galybę lemiamą akimirką galiausiai palaužtų sotus „Makdonaldo“ maistas, o kokį Ra apimtų panikos priepuolis, jei nesuveiktų jo kreditinė kortelė arba kirpykloje jį apkirptų ne taip, kaip jis norėjo.

Didžiavausi šia stipria moterimi ir tik stengiausi nuo jos neatsilikti ieškodamas naujų šakų kaitresnėms žarijoms, ant kurių planavome kepti žuvį. Pasitenkinę kuklia, bet maistinga vakariene teigiamai įvertinome Aušlavio darbą ir pajudėjome toliau. Vakaras buvo turtingas savo paprastumu, o grįžęs namo iš Lelos sulaukiau mane kiek apraminusios trumposios žinutės:

Užmik su šviesa akyse, mintyse ir tarp lūpų.

Būtent taip ir pasielgiau.

Kitos dienos rytą ryžtingai apsisprendžiau pasiimti mažas atostogas nuo įprastos rutinos ir susitikti su Egidija, kuri jau antras mėnuo zyzė norinti mane pamatyti. Kai mudu sėdėjome eilinėje senamiesčio kavinėje ir žiūrėjome į eilinę gatvę pro eilinę stiklinę vitriną, ji pasakojo man daugybę savo gyvenimo ir mano buvusiosios darbovietės įvykių, o aš žiūrėjau į žiedą ant jos piršto ir su ramybe širdyje maščiau, kad pagaliau nuoširdžiai džiaugiuosi jos laime ir, deja, nebeturiu ką jai pasakyti. Per gana trumpą laiką patyriau nemažai naujo ir jaučiausi lyg vyrukas, kuris aplėkė su dviračiu visą pasaulį ir galiausiai susimąstė: „O namuose? O namuose viskas po senovei“. Jos mintys ir susirūpinimai man iš šono atrodė tokie maži ir pilki, jog šiek tiek gėdijausi savo nutolimo ir tik svajojau, kad mūsų pasisėdėjimas greičiu baigtųsi. Žinoma, buvo savaip malonu sugrįžti į praeitį, malonu buvo ir tai, jog galiausiai supratau, kad mano buvę kolegos mano išėjimą iš darbo priėmė veikiau sumišę nei abejingi, nes Algis mano išėjimo priežastimi nurodė sunkią onkologinės vyriškos ligos stadiją. O kolegos puikiai žinojo, kad bet kokios kalbos apie sveikatą man prilygo išskalbto apatinio trikotažo kabinimui viduryje gatvės, todėl natūralu, jog nedrįso surengti man išleistuvių vakarėlio.

– Bet nepasakiau tau svarbiausio, – koketiškai sukiodama tarp pirštu šiaudelį tarė Egidija. – Mūsų įmonėje pradėjo dirbti nauja architektė.

Ji pabrėžė paskutiniojo žodžio galūnę ir supratau, kad tos moters architektės pergalė jai šiuo atveju reiškė visos moterų padermės pergalę.

– O aš ir vėl skaitau Platoną, – tariau pabrėždamas paskutinį filosofo skiemenį ir išsyk pasigailėjau, nes supratau, kad mano minties ji nesupras.

Minutėlę patylėjusi ji tarė:

– Žinai, ką aš dabar galvoju?

– Na?

– Tu pasikeitei.

Gal ir buvo jos žodžiuose tiesos, bet stokoju ryžto ją tuose žodžiuose žvejoti. Mudu dar pasėdėjome geroką laiko tarpą ir atsisveikinome paprastai ir draugiškai, gal tik kiek paskanindami atsisveikinimą flirtu. Tikriausiai tai darėme vien iš įpročio. Vienas ramiai

eidamas Tilto gatve ir besigėrėdamas architektūrinio mano sielos brolių palikimu, supusiu mane iš visų pusių, staiga į mobilųjį telefoną gavau žinutę:

Ar galėtum šiandien keletą valandų padėti Centriniame Panteono kontaktų centre?

Jūra

Vadinasi, mano telefono numeris nėra paslaptis. Vadinasi, toji deivė nelaiko manęs savo priešu. Tačiau turiu nepamiršti, kad jos motyvai gali būti vien egoistiški. Ilgai nedvejojęs sutikau su prašymu, nes buvo savaip įdomu sugrįžti į tą šurmuliuojantį centrą ir galbūt ten išmokti ką nors naujo ar tiesiog įdomiai praleisti laiką. Vos tik aš ir mano geroji draugė „Toyota Supra“ įlėkėme į Lukiškių kalėjimo kiemą, mus iš karto pasitiko Jūra ir lipšniai paspaudė man ranką. Automobilis liko antrame plane, nes rankų jis, kaip žinia, neturi.

Jūra buvo atvira lyg knyga, paprasta ir kasdieniška lyg dienraštis ir, rodos, niekuomet nemėgo rašinėti keistų užuominų parašėse. Vis dėlto stengiausi išlaikyti tam tikrą distanciją ir neišsiduoti, jog sutikau šį darbą dirbti iš neturėjimo ką veikti. Jūra palydėjo mane į jaukų kabinetą antrame aukšte. Vieną akimirką užsigeidžiau šio kabineto, nes viskas jame man be galo patiko. Ši spontaniška užgaida tikriausiai kilo iš mano individualizmo, kuris dirbant su Veliona buvo kiek aplaužytas. Tikriausiai jums jau seniai kilo klausimas, kodėl negalėjau dirbti namuose? Ar aš jums voverė, kuri niekur neišeina iš savo rato? Juk darbas tam ir yra, kad nors kartais leistum savo butui pailsėti nuo tavęs. Elementaru.

Vos tik įsitaisiau patogioje kėdėje, Jūra trumpai paaiškino, kokia būsianti mano užduotis. Man teko įeinantys skambučiai, kuriuos pagal jų pobūdį turėjau nukreipti tinkama linkme. Jūra man suteikė prisijungimo duomenis prie duomenų bazės, kurioje radau pakankamai ilgą ir kiek painų sąrašą. Jame buvo surašyti visi Panteono administraciniai skyriai. Prie kiekvieno skyriaus buvo užrašytas trumpasis sujungimo numeris. Man tereikėjo pastebėjus nedidelio aparčiuko ekrane mirguliuojantį numerį atsiliiepti, identifikuoti skambinančiojo klausimo temą ir surinkti tinkamą kodą, kad sujungčiau žmogų su reikiamu administraciniu skyriumi. Kadangi sąrašas buvo išties įspūdingas, Jūra užkrovė pagalbinę programėlę, kuri leido pagal konkrečius raktažodžius greitai identifikuoti reikiamą skyrių. Pavyzdžiui, įvedi į laukelį žodį „ginčas“ ir iš karto ekrane pamatai trumpąjį teisingumo ministerijos numerį.

– Kartais interesantas norės kalbėtis su konkrečiu dievu, – aiškino Jūra, – bet pamėgink įtikinti, kad sujungus su reikiamu skyriumi jis gaus visą reikalingą informaciją. Jei vis dėlto norės kalbėti su konkrečiu dievu, čia, šitame faile, rasi bet kurio jų numerį.

Jūra atvėrė dar vieną failą ir man jau ėmė suktis galva.

– Pasitaiko, – tęsė ji, – kad skambina užsisakyti picą arba kalbasi lyg su senu draugu. Dažniausiai tai būna ne tą numerį surinkę žiopliai. Atpažinsi gana lengvai. Tokiu atveju negaišk laiko ir spausk šitą.

Jūra švelniai spustelėjo stambų raudoną mygtuką su simboliu “X”.

– O kur mygtukas parašiotui išskleisti? – bandžiau juokauti.

Deivė nusišypsojo ir palinkėjo gero darbo. Prieš išeidama dar pridūrė, kad bet koku klausimu visuomet galiu kreiptis į ją. Jūrai išėjus ėmiau linksmai sukiotis ant savo kėdės su ratukais ir jaučiausi tarp tų visų naujų įrenginių lyg koks pakvaišęs mokslininkas tarp dar nesurinkto erdvėlaivio detalių. Magėjo viską išmėginti, šį tą prisidirbti ir gal net nuveikti ką nors nedoro. Kita vertus, buvo šiek tiek nedrašu ir pirmieji mano skambučiai ėjosi ne taip sklandžiai, kaip būčiau norėjęs. Vieną kitą skambintoją nukreipiau ne tuo numeriu, kuriuo derėjo, bet stengiausi net iškišęs liežuvį, kol galiausiai visą tą painią sistemą ėmiau perprasti.

– Centrinis Panteono kontaktų centras, – greitakalbe išbėriau vos atsiliepęs į gal trisdešimtą skambutį iš eilės.

– Pageidauju gauti asmeninį Velino telefono numerį.

– Atleiskite, bet tiesiogiai sujungti su Velinu šiuo metu negaliu, galbūt galite nurodyti skambinimo priežastį?

Vyriškas balsas ragelyje iš karto sudrebėjo ir ėmė irzti. Po rimto dešimties minučių ginčo jis mane išvadino supistu gėjumi ir ėmė grasinti. Galėjau tiesiog nukreipti jį su visu savo infantilaus pykčio fontanu Velino asmeniniu numeriu arba ramia sąžine spausti raudoną mygtuką, bet many sukirbėjo išdidumas ir šį bjaurų tipelį dar geras penkiolika minučių erzinau pildydamas išgalvotą dvidešimties klausimų anketą, kurios neva reikia norint susisiekti su aukščiausiais Panteono dievais. Šią anketą dar teko panaudoti ne vieną kartą ir ilgainiui ji tapo mėgstamu mano įrankiu, kai su malonumu sutikdavau pagelbėti Jūrai kitomis dienomis.

Su užesiu ausyse ir maloniu nuovargiu palikau Lukiškių kalėjimą, o dangus važiuojant namo ėmė staigiai trauktis baugiais debesimis. Stovėdamas prie šviesoforo vienoje iš senamiesčio gatvių ramiai gėrėjausi netikėtos audros padariniais: plaukiančiomis gatvėmis, sustojusiu eismu ir prie kūno prilipusiais praeivių drabužiais. Staiga pamačiau netoliese šaligatviu einančią Butę. O kaip galėjau nepamatyti, jei jos rožiniai plaukai švytavo niūriame fone lyg išdykėliška liepsnelė. Visa sušlapusi, pikta, tačiau iš paskutiniųjų besistengianti su celofaniniu maišeliu pridengti savo šukuoseną ji ėjo tiesiai link mano automobilio ir mano nelaimėi mūsų žvilgsniai susitiko. Beveik nemąstydamas žvilgsniu peršokau prie ką tik užsidegusio žalio apskritimo, o koja paskubomis spustelėjau greičio pedalą. Bet koks kontaktas su šia deive man visad baigiasi apmaudu ir ilgais atsikalbinėjimais iš mano pusės bei nepatenkintais įgeidžiais iš jos pusės, todėl sprukau iš ten kiek tik galėdamas greičiau.

Akmenys priekyje ir akmenys užpakalyje; akmenys kairėje ir akmenys dešinėje.

H. Melvilis

Taip aš ir gyvenau: linksmai, paprastai, apsnūdęs prie brėžinių arba tingiai prilipęs prie telefono ir laukdamas žinutės iš mylimos moters, arba virdamas makaronus ir vakarais žiūrėdamas „Sopranus“. Gyvenimas man tuo laikotarpiu skleidėsi lyg gėlės žiedas. Bijoju tik vieno – kad visi žiedai nuvysta. Neįsileidau į sąmonę minčių apie tai, kas bus, kai baigsis Mūro rūmų projektas. Ar mane atleis ir palinkės gero vėjo? Ar pajėgsiu grįžti į standartinį darbą? Negalvojau ir apie tai, kad Panteone retai vyksta deivių ir dailidžių vestuvės. Kam kvaršinti sau galvą dėl ateities? Juk tai mirażas, apie kurį niekas nieko tikro nežino.

Mano skraidančiu kasdienybės kilimu šiuo metu buvo iš Algio gauta naujiena, jog pabaigęs brėžinius turėsiu kurį laiką prižiūrėti pačius rūmų statybos darbus. Dievams sąvoka „dailidė“ buvo pakankamai plati ir nebūčiau nustebęs, jei vieną dieną būtų paprašę statybų aikštelėje kiek patampyti ir pačius akmenis. Žinojau, kad Mūro rūmai jau pradėti statyti, nors tai ir prieštaravo mano supratimui apie brėžinių išbaigtumo svarbą iki statybų. Dar nebuvau savo akimis matęs statybų aikštelės ir akimirkos, kai užsidėsiu baltą šalną, laukiau lyg paauglys pirmos nakties. Būtent ten, į statybų aikštelę, šlyt ir ruošiausi, tačiau užlūžo mano kompiuteris, o aš nebuvau išsaugojęs paskutinių koregavimų ir siutau kaip reikiant, bet nieko negebėjau padaryti. Skambinau Kontaktų centre atmintinai išmoktu Panteono techninių gedimų numeriu ir mėginau iš šaunais į skambutį atsiliepusio vyruko aiškinimų suprasti, kaip priversti veikti tą prakeiktą dėžę, tačiau visi jo patarimai buvo bevaisiai. Svarsčiau, kas pirmiausia nutrūks, ar mano silpni nervai, nes situacija liečia chaosą kompiuteryje, o chaosas man nepatinka, ar to vyruko aname laido gale kantrybė. Būtent šią akimirką pro duris į kabinetą įėjo Veliona, o paskui ją nesivaržydamas įslinko kažkoks niekur nematytas tipelis su dredais. Kiek panašus į Veliną, pagalvojau ir toliau triūšiau prie kompiuterio.

- Šitą turėdamas laiko paskaityk, – numetė ant stalo Panteono laikraštį ji.
- Šitą pasiimu, – konstatavo iš lentynos ištraukusi mudviejų senokai ten slepiamą šampaną, kurio abu nesiryžom gerti, nes tai atrodė pernelyg iškilminga.
- Šitas nekaip atrodo, – galiausiai mostelėjo galva į mano pradėtą ardyti kompiuterį.

Kol Veliona lyg kabineto karalienė sukiojosi aplink, tas keistasis vyrukas bukau žiūrėjo į mano triūšą. Veliona mudviejų nė nesupažindino, o netrukus pamačiau, kaip jis gosliai liečia jai skruostą ir šiek tiek pasimečiau. Radęs progą mečiau Velionai klausiamąjį žvilgsnį, kurį ji grakščiai atmušė trumpu „neklusinėk“. Tenka pripažinti, kad buvau prisirišęs prie Velionos ir daktaro dueto ir bet kokie galimi pokyčiai man visai nepatiko. Tačiau ar aš galiu kliudyti kitų žmonių sprendimams? Tikrai ne. Veliona su savo draugužiu galiausiai paliko mane vieną, o aš šiaip ne taip susitvarkiau kompiuterį.

Kėdainių rajonas man visuomet atrodė pats keisčiausias rajonas visoje Lietuvoje. Kodėl? Todėl, kad niekuomet šiame regione neteko būti ir nuolat galvojau, ko čia esama ir ką čia galėčiau pamatyti. Vaizduotė piešė didžiulį agurkų fabriką ir Nevėžyje besimaudančius plikus kaimo vaikus. Tenesupyksta kėdainiškiečiai, bet nieko nežinodamas kažką juk turi įsivaizduoti. Tenka pripažinti, kraštovaizdis čia lygiai toks pats kaip ir daugumoje mūsų šalies vietų ir akys nekliūva už nieko išskirtinesnio. Kodėl buvo nuspręsta statyti rūmus būtent čia? Atsakymo į šį klausimą tuomet nežinojau.

Kai dar kelyje prieš akis išvydau Mūro rūmų statybų aikštelę, man nugara nubėgo šiurpuliai. Tai yra tikra. Tai ne tik mano brėžiniai, ne tik mano sapnai. Tai apčiuopiamas ir realus statinys, kuris jau stiebiasi į dangų apytikriai vieną metrą. Tačiau vos tik įvažiavau į aikštelę, mane iš karto suerzino baisi netvarka. Aš žinojau, kaip atrodo statybų aikštelės, kuriose būna tvarkingai sustatytos paletės su silikatinėmis plytomis ar blokeliais, žinojau, kad kur ne kur aptiksi netvarkingų žvyro krūvų, vienas kitas įrankis gulės nepagarbiai numestas ant pievos, bet iš esmės šiandieninės statybos yra gana civilizuotas procesas. O čia, šioje akmenų, cemento, kalkių ir žvyro chaose aš vos neėmiau žagsėti iš streso. Bet kaip sumesti akmenys, pradėti, bet nebaigti maišyti cemento skiediniai (ar reikia sakyti, kad su cementu dirbti reikia sparčiai?), nešvarūs gulsčiukai, išmėtyti kastuvai, tuščios dėžės nuo picos, pliažo kilimėliai ir losjonai nuo saulės – visko, visko ten buvo išskyrus tvarką. Kai akimis apmečiau prie statymo dirbančius vyrus, iš karto supratau, kad tokie kitaip ir nemokėtų. Žinau, kad statybininkai visuomet yra lyg tie personažai iš senų juokingų rusiškų filmų, bet nesitikėjau, kad tai pamatysiu Panteono ribose.

– Kur jūsų darbų vadovas? – paklausiau vieną, kuris pasirodė rimčiausias iš visų.

Poilsiu ant akmenų susėdę vyrai pakėlė į mane akis. Užkalbintasis šyptelėjo ir tarė:

– Vadovas turėjo degančių reikalų. Turėtų greitai grįžti.

– Kodėl skiedinį palikote? Juk jis jau stingsta. Ten geri dvidešimt kibirų. Niekais nueis visas jūsų darbas.

– Cemento mori! – visiškai ramia veido išraiška tarė vienas jų, o likusieji nesusivaldę ėmė krizenti.

Supratęs, kad su šiais vyrukais kalbos pradėti neverta, išsiruošiau pasivaikščioti po aikštelę. Tik dabar, kiek atlėgus pirmoms emocijoms, pamačiau, kad darbininkai čia iš akmenų įsirengė savotišką flinstounišką poilsio zoną. Šiam reikalui panteoniečiai niekuomet nepagailės prakaito. Ant kai kurių didesnių akmenų kur ne kur buvo purškiamais dažais atlikta keletas gana neblogų grafiti darbų. Tikiuosi, kad piešiniai pasilaidos skiedinyje, galvojau žiūrėdamas į vieną jų, kuriame į mane žvelgė moteris su žalčiais vietoje plaukų. Kol apėjau visą būsimą pastatą, jaučiausi pavargęs ir suprakaitavęs. Ir tuomet visai nenujausdamas nieko blogo beveik kaktomuša atsimušiau į ramiai sau dunksančią sieną, kurios pagal mano sukurtą pastato projektą čia net neturėjo būti. Mane pagavo siutas ir vieną akimirką pagalvojau, kad galbūt mano darbo apskritai niekam nereikėjo, jei viskas statoma taip, kaip pakliuvo.

Pailsęs ir piktas grįžau prie statybininkų poilsio zonos ir prisėdau ant vieno gana patogaus akmens. Į pakaušį svilino saulė ir negalėčiau būti tikras tuo, ką dabar teigsiu, bet man atrodo, kad viename akmenyje mačiau įspaustą žmogaus pėdą. Gal man paprasčiausiai perkaito galva? Juk akmenyje negalėtų įsispaušti pėda. Tačiau mano susidomėjimą šiuo antgamtišku reginiu sutrukdė aikštelėje pasirodęs kelio dulkių pamylėtas automobilis. Iš jo išlipo Gabijus. Buvo malonu matyti šį mielą dievą ir iš karto radome bendrų temų, kurias gvildenome čia pat susėdę ant akmenų kol jo atsivežtas šaltas mineralinis vanduo kaip reikiant gaivino kūną.

– Pekliška ugnis buvo, eina sau... – užbaigė pasakojimą apie gaisrą, kuriame ką tik dalyvavo. – Gerai, kad šitą statom iš akmenų, ką? Neims ugnies liežuviai. Niekaip nesuprantu, kodėl taip atlaidžiai žiūrima į statybines medžiagas. Metalas, betonas, akmuo, stiklas ir visa krūva modernių nedegių medžiagų – statyk ką nori, kaip nori ir jokia ugnis nebaisi. Bet ne, jie vis tą medį įsikirtę... Pas mane, pavyzdžiui, bute net užuolaidos poliuretalinės...

Mudu kurį laiką maloniai pasišnekučiavome ir galiausiai pasiguodžiau jam, kad nesu patenkintas esama statybų eiga ir laikiu darbų vadovo, kad galėčiau jam tai tiesiai šviesiai išsakyti. Po šių mano žodžių Gabijus rimtu veidu atsistojo, nusilenkė man ir tarė:

– Tai tamsta prieš save ir matai darbų vadovą.

Sumišau ir ėmiau diplomatiškai glaistyti savo netaktą. Su Gabijumi bendrauti visada būdavo lengva, todėl galiausiai ir pats šiek tiek persisėmiau jo optimizmu, o po geros valandos mudu lyg du beveik Adomai nusimetę suprakaituotus marškinius lipome į pagalbines statybines konstrukcijas ir svajojome, kaip atrodys Mūro rūmai po geros savaitės. Nesinorėjo nusileisti tik dėl tos nevietoje išdygusios sienos, tačiau Gabijus vaizdžiai papasakojo visą intriguojančią istoriją, kaip vieną naktį vienam iš statybininkų gimė sūnus ir kitą dieną visa komanda šiek tiek laistė svarbų įvykį bei pamiršę atsivežti statybų planus darbus pradėjo laisvai improvizuoti. Juk naujos gyvybės atėjimas į pasaulį visuomet įkvepia polėkio. Taip ir gimė ši siena, kurios čia neturėtų būti. Naujos gyvybės garbei ją pavadino Kūdikelio mūru ir paliko ją ramybėje.

Iššnekėję, kas šnekėtina, išvaikščioję, kiek leido energija, galiausiai patraukėme prie savo automobilių. Vos tik pravėriau savojo duris, Gabijus dar šūktelėjo:

– Važiuoju į miškus. Būtų nieko kokį šerną ar lapę nupyškinti. Nenori?

Žvėrelių atžvilgiu visuomet buvau pacifistas, tačiau pastaruoju metu bet kokia nauja patirtis man tapo lyg narkotiku ir pasiūlymo neatsisakiau. Miške išliejome dar šiek tiek prakaito, pamaitinome uodus ir nesuvarę kulkos nė vienam gyvam padarui į kūną grįžome namo.

Kitos dienos rytą tik apie dešimtą valandą pasirodžiau Sporto rūmuose ir pravėręs kabineto duris jame jau radau Velioną ir senokai matytą daktarą. Veli ramstė palangę, o daktaras gulėjo ant kareiviškos mūsų lovos viena ranka parėmęs savo mintis. Jūdviejų buvo apie kažką rimtai kalbėta, todėl nenorėdamas kliudyti pradingau savo darbuose. Mano geri bičiuliai kurį laiką tylėjo, kol galiausiai Veliona tarė:

- Bet juk tu pats man nuolat kartojai: „išrėmink mąstymą“, „išrėmink mąstymą“.
- Išrėmink mąstymą, – atsiduso Aušlavis, – bet išlik savimi.

Girdėjau kaip po šių daktaro žodžių Veliona emocionaliai nužingsniavo prie savo kėdės, atsisėdo, užsimaukšlino savo ausines, pagarsino muziką ir vien lūpomis lyg bebalsis aidas atkartoję: „Išlik savimi“. Galiausiai ji dar labiau padidino garsą ausinėse ir užsimerkė lyg žmogus, kuriam be proto skauda dantį. Nors po penkiolikos minučių daktaras paliko kabinetą, darbas ėjosi prastai, todėl ėmiau vartyti Velionos ryte man paliktą Panteono laikraštį. Antrame puslapyje užkliuvau už gana įdomios akcijų biržos apžvalgos. Šiuo metu pats turėjau vieną ilgalaikę investiciją nekilnojamojo turto sektoriuje ir keletą vaikiškų žaidimų akcijų biržoje už Atlanto, tačiau visi tie „peiliai“, „meškos“, „šortai“ ir „bulių rinkos“ man vis dar skambėjo keistokai ir niekaip neradau laiko pagilinti savo žinias.

Nerūpestingai perverčiau likusį laikraštį, padėjau jį ant stalo ir staiga suvokiau, kad kažkuriame puslapyje mačiau savo nuotrauką. Vėl pakėliau laikraštį ir susiradau straipsnį, kuriame į mane žvelgė mano paties portretas. Natiurmordas, kaip sakydavo mano senelis. Straipsnį puošė antraštė: „Vyriausias dailidė – žmogus tarp dievų“. Žemiau kiek mažesniu šriftu sekė paantraštė: „Išgelbės Panteoną ar sunaikins jį?“. Užverčiau laikraštį, susukau jį į standų ritinėlį ir užsimojęs iš visų jėgų užmušiau netoliese nutūpusią įkyrią musę. Iš kur ji čia? Juk mieste tokį padarą pamatysi retai. Nuo smūgio net Veliona krūptelėjo. Vėl išvyniojau laikraštį ir mėginiau toliau skaityti. Straipsnio įžangoje skaitytojas buvo supažindinamas su trumpa mano patekimo į Panteoną istorija. Jau pirmuose sakiniuose buvo jausti autorės antipatija man ir kilo noras toliau nė neskaityti. Bet aš perskaičiau. Perskaičiau ir supratau, kokį bjaurų akmenį į mano daržą įritino Butė, kuri ir buvo šio mielo straipsnio autorė. O straipsnyje būta visokio melo ir baisybių: atseit aš bandęs ją suvedžioti ir išgauti svarbius Panteono archyvų slaptažodžius, atseit man jau pavyko suvedžioti Lelą ir priartėti prie Aukštėjo asmeninio gyvenimo, kad galėčiau nekliudomai dirbti savo piktus darbelius (keletas jų buvo paminėta). Na, o straipsnio moralas, kurį skaitytojas lengvai perskaitė tarp eilučių, buvo toks: anoniminių laiškų Aukštėjui autorius esu aš ir mane reikia eliminuoti iš Panteono. Aš esu grėsmingas, piktas, nenusipėjamas ir įsileisti mane į Panteoną buvo neapdairi Aukštėjo klaida, kuri radosi vien dėl to, jog jis nebeturi sveikatos ir jo saugikliai ne tokie jautrūs, kokie buvę prieš dešimtį metų ar seniau.

Nors Panteono laikraštis nebuvo pačių panteoniečių laikomas labai rimtu leidiniu, tačiau dauguma dievų ar pusdievių jį skaitė ir žinojau, kad po šio straipsnio man ims svilti padai vos pasirodžius bet kokioje man nepalankių dievų draugijoje. Tie, kurie manęs nemėgo lig šiol, vienaip ar kitaip stos autorės pusėn ar bent pasąmoningai apsiginkluos antipatija. Andajus tikriausiai pagaliau gaus rimtą priežastį mane persekioti, o gal net bus surengtas viešas arba slaptas mano tardymas. Ką aš kalbu? Gal jau dabar kažkur jie krauna man rimtą laužą kaip kad kraudavo niekuo nenusikaltusioms moterims, kurias kažkam niežtėdavo apšaukti raganomis. Įvairūs vaizdiniai ir neramios mintys sukosi mano galvoje be perstojo ir galbūt pirmą kartą po ilgo laiko pagalvojau: Ir kokio velnio man reikėjo įsipainioti į šitą Panteoną? Ar man tikrai taip baisiai nepatiko projektuoti tas priemiesčio dėžutes?

Veliona veikiausiai pastebėjo, kad skaičiau straipsnį, ir nusiėmusi ausines tarė:

– Bičiuli, nekreipk dėmesio į tos moters žosmę. Mes visuomet būsime greta, o Aukštėjas laikraščio nė neskaito. Be to, juk ir anksčiau Panteone tave nelabai kas mėgo, juk būkime biedni, bet teisingi.

Taip kalbėjo ji, mano draugė, o mano nuotaika jau vis vien buvo nebepataisomai sugadinta. Susivyniojau meškeres ir pažiūrėjau į laikrodį norėdamas sužinoti, ar iš lėto eidamas dar suspėsiu į paskutinį traukinį. Veliona mano tylą priėmė natūraliai, nes ir pati šiuo metu buvo apsišarvavusi josios šarvais.

Kai nuo kelkraščio pakėliau dailų ir rankai patogų nedidelį akmenuką, susimąščiau, kad šiandiena mano gyvenime daug akmenų. Galbūt dėl to, o gal paprasčiausiai bijodamas iškulti langą akmenuką vis dėlto nusviedžiau į šalį ir į jos namus prisistačiau tradiciniu būdu. Tos gilos, sielos nardymui pritaikytos akys, ta ramybė ir šiluma, kurią pajutau vos Lelai pravėrus duris, šiek tiek grąžino man nuotaiką ir nusprendžiau, kad kartais nereikia būti nugalėtoju, tiesiog pakanka garbingai susitaikyti su pralaimėtojo ar atstumtojo vaidmeniu. Arba galbūt verta su juo ne tiek susitaikyti, kiek jį pamėgti. Ir tą vakarą aš tiesiog švenčiau savo nesėkmės. Aplaisčiau jas nerūpestingu juoku, užliūliavau savo nuoskaudas moters glėbyje. Ir man tikrai palengvėjo. Kaip palengvėja saulei kitame žemės pusrutulyje, kai ji nusileidžia mūsų šiame.

19.

Jeigu kartą, kaip tu tai mėgsti, klajosi kalnais, tarpekliais, visokiais kanjonais ir kalnagūbriais, užėisi bedugnę, atsisėsi ties ja ir, žvelgdamas žemyn, susimąstysi, klausdamas savęs, kas tą bedugnę, tokią gilią, iškasė? – tada žinok, kad jeigu iškasė, vadinasi reikėjo.

Gintaras Beresnevičius

– Ačiū, nepakuokite, valgysiu vietoje, – tariau maloniai besišypsančiai baristai ir čiupau savo vakarienę.

Apsigręžęs ėmiau dairytis patogesnio ir nuošalesnio stalelio ir šiek tiek nustebau prie vieno staliuko išvydęs Aušlavį. Sėdėjo įsmeigęs žvilgsnį į tolį, šakute ramiai terorizavo savo kepsnį, bet nevalgė. Kurį laiką su užuojauta žiūrėjau į jį ir supratau, kad šiuo metu jis man primena žvakę, kurios liepsna buvo ką tik užgesinta, tačiau nuo dagties dar tebesmilksta liūdnas dūmas. Prisėdau prie daktaro stalelio tiesiai priešais jį, o jis nė nekrustelėdamas tik parodė akimis, kad pažino. Mėginau pakalbėti nei šį nei tą, bet galiausiai mečiau šias bergždžias pastangas ir ėmiau tylomis doroti savo maistą. Aušlavis, lyg nesąmoningai prisiminęs, jog čia esama valgomos ir liežuvio receptorius maloniai dirginančios materijos, taip pat pakėlė link burnos tuščią šakutę. Pamatęs, kad pasielgė apgailėtina, suirzo.

Oras lauke tądien buvo nemielas ir slogus. Tikras lietuviškos vasaros kaprizas – lietus, tamsa, vėsa ir jokio malonumo. Tikėjausi čia, dirbtinėje šviestuvų šviesoje susigraibyti šiek tiek optimizmo, tačiau visame kame mačiau tik niūrumą ir norėjosi ką nors už jį apkaltinti, tikriausiai todėl netyčia išsprūdo:

– Ko toks liūdnas?

Iš Aušlavio veido išraiškos iš karto supratau, jog nepataikiau.

– Kvailiau paklausti negalėjai. Kodėl negalima liūdėti? Chameleonas prisiderina prie aplinkos siekdamas susitapatinti, pasislėpti ir tai laikoma jo pranašumu, o jei tik tu nuliūsti ir prisiderini prie įvykių eigos ar tiesiog nepalankaus oro sąlygų (mostelėjo galva į lango pusę), tavęs iš karto klausama: „Ko liūdi?“ Liūdesys yra priešingas linksmumo polius ir leiskime jam pagaliau turėti garbingą savo monetos pusę su visais reikiama išgraviruotais herbais ir skambiais šūkiomis. Leiskime atsitiktinumui pažaisti šiomis dviem nuotaikomis taip, kaip jam norisi. Be to, būti liūdnam ne taip jau blogai. Tai tarsi važiuoti autostradoje ant devyniasdešimt. Tie, kurie varo ant šimto dvim vis tiek vieną dieną nulėks nuo kelio arba sudilins padangas, todėl tau nėra pavojingi, o ir tu jiems nekeli grėsmės, galiausiai, tie, kurie velkasi tau iš paskos, galės lėtai nusinuodyti tavo išmetamomis dujomis. Tik paslaugą padarysi. Juk jie ir taip nevykėliai.

Karpiau ausimis ir nesiryžau jam prieštarauti. Tyliai kilstelėjau limonado stiklinę jo pusėn parodydamas, kad kalba pasakyta iš peties ir aš jai visiškai pritariu.

– Moterija, materija. Tik viena raidė. Formos neapibrėši be materijos. Kaip manai, ar tai atsitiktinumas? – galiausiai paklausė nei iš šio nei iš to po kokių dešimties minučių tylos.

Kažką numykiau skaitydamas ant stalo stovėjusio pomidorų padažo buteliuko etiketę. Lyg mintyse išsprendęs svarbų rebusą Aušlavis pagaliau ėmė su visai neblogu apetitu valgyti. Kai pavalgė, kruopščiai nusivalė servetėle pirštus ir lūpas. Tuomet vėl palinko į apmąstymus:

– Kaip manai, kodėl mus traukia stiprios moterys? Ar greta jų netampame silpnesni?

Toks tiesus klausimas, o ir visas daktaro atvirumas, kuriuo paprastai jis nepasižymėdavo, mane sutrikdė. Vis dėlto iš lėto parinkau lyg ir logiškus žodžius:

– Kai supratau, kad maniškė aplošia mane šachmatais, kol aš išsidėliuju figūrėles, o čia verta pažymėti, kad jau penktoje klasėje buvau vienareikšmis visos mokyklos čempionas, žodžiu, kai supratau, kad susidūriau su kažkuo didesniu nei aš pats, kai ji tai įrodė man šimtais įvairių būdų, nors to įrodyti nė nesiekė, o pasipuikuoti tuo niekuomet nedrįstų, taigi, be išvedžiojimų – kai supratau, kad turiu reikalą su stipria moterimi, na, tiesiog pirmą kartą pajutau, jog su dailiaja lytimi skriejame ta pačia orbita ir man tai patinka. Jausmas keistokas, bet kodėl gi ne. Tiesiog svarbu visur surasti pusiausvyrą ir jokių būdų nekonkuruoti. Jei abu tai suprantat, jei kartais nežvanginat nevietaje ir nelaiku, viskas turėtų būti super. Bent man taip atrodo.

Aušlavis tylėjo, bet atrodė, jog mano žodžiai jį sudomino ir veikiausiai nuramino. Visi šie pokalbiai apie in ir jang mane mažai tedomino. Šįvakar magėjo pasinaudoti proga ir pakalbėti su Aušlaviu vienu rimtesniu man kirbančiu reikalu, tačiau matydamas kiek išderintą jo dvasinę būseną nusprendžiau sulaukti patogesnės progos. Pavalgę patraukėme prie lauko durų, keli prie gretimų staliukų sėdėję dievai metė mūsų pusėn nemalonus žvilgsnius, bet prie to ėmiau priprasti, nes po Butės straipsnio tai pasitaikydavo gana dažnai. Lauke pamatėme, jog lietus jau nurimęs ir danguje net matyti pavieniai giedro dangaus lopiniai. Užvertęs galvą ir nužvelgęs žvaigždes Aušlavis atsiduso:

– Denebas šiandien ne toks ryškus kaip visada.

– Ką tai galėtų reikšti?

– Nieko. Visiškai nieko.

Vieną rytą, tikriausiai po kokių dviejų dienų nuo pokalbio su Aušlaviu rankose atkakliai gniauždamas automobilio vairą, ryžtingai žvelgdamas pirmyn ir besidžiaugdamas giedra nauja diena nudūmiau į Telšius. Čia su daktaru susitarėme susitikti, kai jis vidury nakties man parašė trumpąją žinutę. Susitikimo paskatų nežinojau, todėl tiesiog laukiau draugo ir grožėjausi Masčio panorama, atsiveriančia miesto centre. Į galvą vis grįžo nemalonios mintys, kurios slėgė nuo vakar dienos, kuomet supratau, kad nuo šiol statybų aikštelėje lyg koks darželinukas esu prižiūrimas Andajaus parankinių. Nežinau, ar jis bijojo, kad pavogsiu akmenis, ar kad į sienas įmūrysiu slaptą atominę ginklą, bet mane jo perdėtas budrumas erzino ir negalėjau ramiai dirbti.

Žiūrėjau kaip tolyje virš ežero saulė draiko savo kasas ir į širdį pamažu plūdo jauki ramybė. Prisiminiau padavimą apie Mastį, kurį vakar skaičiau internete. Neva šį ežerą iškasęs milžinas vardu Džiugas.

– Sakoma, kad šitą ežerą iškasęs mūsų protėvis javų dievas Džiugas, – išgirdau Velionos balsą sau už nugaros.

Atsigrėžiau ir nudžiugau supratęs, kad ji atvažiavo kartu su Aušlaviu, kuris taip pat artinosi prie mūsų. Nežymiai galva linktelėjusi į mano „labas“ ji tęsė pasakojimą:

– Atseit po labai gero grūdų derliaus su kitu dievu rimtai prisisirėbęs ir susilažinęs, kad gali kardinaliai pagražinti miesto veidą ir įeiti į istoriją. Tikriausiai tai buvo dar ir noras įrodyti savo žmonai, kad jis gali nuveikti ką nors išties didingo. Neva ji buvusi vis nepatenkinta, kad neturi kuo pasigirti prieš kitas deives. Grūdų verslas jai neatrodė rimtas užsiėmimas. Visas žemes, kurios buvo iškastos, Džiugas suvežė į vieną vietą ir dabar tas kalnas vadinamas Džiugo kalnu. Žinoma, kaip dažnai nutinka, jūsiškiai turi ir kitokių istorijos versijų.

– Pamiršai paminėti, – pridūrė prie mūsų priėjęs daktaras, – kad po šio penkiolika ar net daugiau metų trukusio beprotiško darbo jo žmona galiausiai jį paliko teigdama, kad jam visai atsisuko varžtai...

– Taip, tiesa, – nusijuokė Veli, – Vėliau ji ištekėjo už Slenkstinio ir niekuo kitu istorijoje nebepasižymėjo.

Žiūrėjau į ežerą ir svarsčiau, ar visa ši istorija galėtų būti tiesa.

– Na, draugai, tai ko susirinkome? – tariu galiausiai.

– Džiaugtis gyvenimu, – atsakė daktaras ir Veli linksmiataršė jo plaukus.

Geras mano bičiulių nusiteikimas mane linksmo ne mažiau nei spalvingos jų istorijos, tad pasiūliau jiems susirasti vietą sotiems pusryčiams vildamasis, kad tai galėtų būti puiki proga išdėstyti savo mintis, dėl kurių kartais nemiegu naktimis.

Kai Veliona nesulaukdama pusryčių kramtė juodą ruginę duoną, padėtą pintame krepšelyje ant stalo, o Aušlavis telefonu konsultavo vieną savo pacientų, vis mažiau, ar jie manimi patikės. Taip pat neturėjau jokio supratimo, kaip derėtų delikačiai po mažą žingsnelį priėti prie esminės savo minties. Driokstelti visą savo sąmokslą iš karto neturėjau ryžto. Viskas gerokai palengvėjo, kai Veliona pati netyčia palietė vieną susijusią temą:

– Ar skaitei vakar dienos laikraštyje apie Velino pasiūlymą Panteonų krivulėje dalyvauti tik vyriausiesiems dievams?

– Taip, o kodėl klausi? – atsakiau.

– Nieko. Man labai gaila, nes aš jau turėjau suknelę.

Žinojau, kad tai tik jos ironija, nors pasimaivyti prieš veidrodį kaip ir kiekviena normali moteris mėgo.

– O kas čia keisto? – klausiau. – Jie pasitars už uždarytų durų ir bendrus nutarimus jums nuleis pro kaminą kaip Kalėdų senelis nuleidžia dovanas. Jums beliks juos išpakuoti, o jau dovanotam arkliui į dantis nežiūrima...

Veliona susimąstė, tačiau nieko neatsakė. Žinau, kad šiek tiek įgėliau, bet juk aš apskritai tebuvo žmonių vaikas ir dar prieš gerus penkis mėnesius nė pats nežinojau, kad tokios krivulės apskritai vyksta. Šiuo atveju ji jautėsi Panteone nustumta į šalį ir galėjau ją puikiai suprasti.

– Tai tik siūlymas, – įsiterpė daktaras, kuris spėjo nugirsti mūsų pokalbį, – nemanau, kad Panteone taip lengvai būtų paminta demokratija, ant kurios daugiau ar mažiau statomas mūsų būvis.

– Ir vis dėlto... – tariu ranka ieškodamas postalėje pamestos savo kuprinės.

Jiedu sužiuro į mane nesuprasdami, ką turiu omenyje. Galiausiai suradęs kuprinę iš jos lėtai išėmiau gana storą segtuvą. Servetėle nubraukęs nuo stalo trupinius, kurie pabiro Velionai valgant duoną, pasidėjau segtuvą ant stalo ir atsiverčiau pirmąjį puslapį. Visą tai dariau be galo ceremoningai ir pakankamai lėtai, nes norėjau sužadinti jų smalsumą.

– Dabar paklauskite, mano mieli draugai, ką mano išvalgus protas kartu su aštriu indukcijos metodu nuveikė per keletą mėnesių, kol judu sapnavote savo mėgstamiausią sapną apie Panteono demokratiją.

Gal kiek per aštriai pradėjau, bet griebiausi atsitiktinių priemonių, nes savo kalbos nebuvau repetavęs. Mano draugai pasimuistė kėdėse, bet nusiteikė klausytis.

– „Panteono sąmokslas“, – perskaičiau savo traktato pavadinimą, – Autorius: Deksteris Toleikis. Du tūkstančiai dvidešimtieji, Vilnius.

– Ar būtinos visos tos smulkmenos? – nekantraudama pertraukė Veli.

– Taiklu, mieloji. Smulkmenos. Būtent jūsų nesidomėjimas smulkmenomis ir paskatino mane imtis šio darbo. Todėl pardon...

Atverčiau tolimesnį lapą ir tęsiau:

– Darbo tikslas: surinkti ir susisteminti informaciją apie Panteono vidaus gyvenimą, kritiškai įvertinti pagrindinius dievų teiginius apie jų galią ir padaryti reikiamas išvadas. Pagrindiniai dievų teiginiai apie jų galią. A: Mes nekenkiame vieni kitiems B: Panteonas yra demokratiškas. Darbinė hipotezė: Panteone organizuojamas sąmokslas prieš Aukštėją ir jį organizuoja patys dievai. Darbo priemonės: aštrus Deksterio protas, Lelos biblioteka, Kontaktų centre fiksuojama medžiaga, jos didenybė Indukcija.

Trumpam nutilau, nes padavėja atnešė mūsų pusryčius. Kadangi buvome praalkę, trumpam atidėjau savo segtuvą į šalį ir tik šiek tiek užkandęs perėjau prie pusanthro puslapio apimties savo darbo įžangos. Visas mano darbas buvo parašytas laisvu stiliumi, todėl visomis išgalėmis stengiausi nenuvarginti savo klausytojų, skaityti nenuobodžiai, o kai kurias vietas, matyt, rašytas nemigo naktimis, tiesiog praleidau, nes pats skaitydamas jomis ėmiau abejoti. Tačiau savo ryžto ir tikėjimo surinkta medžiaga nepraradau, todėl tęsiau su įtaiga balse ir šakute rankoje:

– Čia labai svarbu paminėti, kad patys mūsų dievai šio sąmokslu gal ir nesiimtų, jei neturėtų stipraus užnugario kur nors Norvegijoje. Šiuo atveju jų virvelės tampo kažkas aukštėliau. Jie – tik darbiniai arkliai tvankiose galingųjų arklidėse. Iš kur tokia drąsi mano prielaida? Pamenate tą absurdišką Butės laikraščio straipsnį, iš kurio judu tik pasijuokėte? Ten buvo iškelta mintis, kad bet kurią akimirką kuris nors iš vyriausiųjų dievų gali nubėgti pas Skandinavus ir pasirašyti įstojimo į sąjungą sutartį su bet kokiomis jiems palankiomis sąlygomis nušluostydamas likusiam Panteonui nosį. Kadangi jūsų teisė pagrinde stovi ant pasitikėjimo vienas kitu, tai padaryti nesunku. Man tuomet straipsnis taip pat neatrodė įtikinamas, bet, pripažinkite, jį užginčyti taip pat nelengva. Kuris dievas ar dievai tai padarė ar galėtų padaryti – tai jau kitas klausimas, prie kurio tuoj pat prieisime.

Atsikandau marinuoto agurkėlio ir perverčiau keletą puslapių.

– Pagrindiniai įtariamieji: Diviriksas, Velinas, Kalvis, Kiškių Dievas, Andajus, Butė, Aitvaras, Žaibas. Antraeilių įtariamųjų neskaitau, pilną sąrašą rasite penkioliktame puslapyje. Viskas surašyta pagal alfabetą. Jūsų patogumui, mielieji. Kiekvieno įtariamojo byla įsegta atskirai, todėl gal tik bendrais bruožais peršukuosiu charakteringiausias įžvalgas. Štai, Diviriksas. Įtariamasis numeris vienas. Mylimiausias jūsų visų dievas, teisus ir tiesus kaip jo paties teismas, tvirtas kaip jo motociklo variklio urzgimas, galingas kaip jo barzdos plaukas, lojalus Aukštėjui. Ilgai dvejojau dėl jo įtraukimo į sąrašą ir vis dėlto pavartęs metų senumo jūsų laikraščius pastebėjau keletą keistų detalių. Vos tik prasidėjo rimtesni svarstymai apie Panteonų krivūlei reikalingus Mūro rūmus, Diviriksas iš karto pasiūlė juos statyti Kėdainių rajone. Rajone, kuris yra rečiausiai panteoniečių apgyvendintas rajonas respublikoje. Kai buvo imtasi tartis dėl krivulės laiko, jis pats pirmasis ėmė šiauštis, kad skubėti neverta, kad galima būtų palaukti dar keletą metų. Palaukti ko, leiskite paklausti. Kol visai pasens Aukštėjas? Na, čia mano laisvi pamąstymai. Galiausiai, ar nebūtų jam patogų šiame sąmoksle būti jau vien dėl to, jog jis pats yra jūsų Panteono tiesa? Baudžiami tie, kuriuos būtent jam reikia nubausti, blogi darbeliai maskuojami po lengvomis bausmėmis arba svarbios bylos vilkinamos iki begalybės. Sakykit ką norit, bet teismai pas jus tikrai trunka apytikriai vieną erą. O dar tas velniškai apsukrus brolelis, kurį jis visad visų akyse lyg sudrausmina, bet juk ar gali pykti ant tikro savo brolio? Ypač, jei dviese galima nuveikti šį tą įdomaus. Pavyzdžiui, iki Panteonų krivulės nuversti Aukštėją. Apie Divirikso meilę Norvegijai man pasakojo ne vienas panteonietis ir tikriausiai tai nėra vien jo fizinis panašumas į vikingus ir pomėgis kolekcionuoti kirvius.

Padavėja nurinko kai kurias mūsų lėkštes ir užsisakėme gėrimų. Tęsiau:

– Velinas. Aukštėjui lojalus tiek, kiek jis apskritai gali būti kam nors lojalus. Jo prigimtį pažįstate geriau nei aš, – mačiau kaip Veliona nudelbė akis.

Akimis bėgau tarp eilučių, kurias prirašiau apie Veliną, bet šiek tiek sumišęs demonstratyviai verčiau kitą lapą.

– Detalios Velino charakteristikos pilti neketinu, čia juk ne aktorių atranka į „Titaniką“. Nuolat skolose paskendęs finansų ministras turi akivaizdų motyvą įgyti daugiau valdžios ir užkaišyti savo spragas Panteono sąskaita. Apskritai, jei blaiviai pamąstai, prieš mus puikus broliškas duetas: vienas iš esmės siekia padidinti savo valdžią, o kitam žūt būt reikia pinigų. Likvidavę Aukštėją jiedu galbūt susipeš dėl posto tarpusavyje ir atidengs savo tikruosius charakterius. Bet neplėšykime bilietų neįėję į salę.

Lape prieš mano akis mačiau ryškiai aštuonioliktu šriftu užrašytą Andajaus vardą. Jo ledinis žvilgsnis kaskart lyg slidi anglis man gnauždavo gerklę ir šįsyk vien perskaičius jo vardą užplūdo šalčio banga. Negalėčiau pasakyti, kad iš tikrųjų bijojau jo, tačiau prie širdies glausti šio dievo taip pat nesinorėjo. Bet kartą pradėjęs, sustoti nebegalėjau.

– Toliau mano sąrašė Andajus. Saugumo ministras saugantis supuvusį Panteono kiaušinį, kuriame paslėpta surūdijusi adata. Atleiskite už metaforas, tačiau tas jo pedantiškas taikos užtikrinimas taikos metu kartais panėši į psichozę. Ir štai kur broliukų duetui atsiranda puikus įrankis. Andajui pavedama nukreipti visų dėmesį kur nors kitur, kol Panteono aukščiausiųjų dievų tarpe rezgamas Sąmokslas. Andajus nekūrybingas, jis juk kareivis, tačiau atsitiktinių aplinkybių dėka jis randa ganėtinai originalų sprendimą – nukreipti neigiamas emocijas į atsitiktinį atpirkimo ožį. Juo puikiai galėtų tapti tas žmogėnas, kuriam pavesta projektuoti Mūro rūmus. Čia atsiranda istorija apie grasinamuosius laiškus, kurių niekas savo akimis turbūt ir matęs nėra. Bet jei taip pasakė Andajus, vadinasi jie yra.

Aušlavis lyg norėjo kažką sakyti, tačiau rankos mostu sustabdžiau jo pastangas.

– Štai čia puikiai įsikomponuoja ir padaras be Y chromosomos. Turiu omenyje moterį, jei kam neaišku. O kad būtų dar aiškiau, galiu priminti, kad jos vardas Butė. Žiniasklaida visuomet yra tiesos šaltinis, nors tiesos ten gali ir su žiburiu nerasti. Sustiprinamas Andajaus sumanymas: žmogėnas tarp dievų – grėsmė Panteonui. Kam begali kilti mintis, jog jis čia dėtas tik tuo, jog jo akys mėlynos, o laisvalaikiu tiesiog mėgsta braižyti. Beje, buvo protinga šiek tiek pasidomėti ir išminties deivės pareigomis. Informaciniai archyvai, kurių duomenis administruoja Butė, yra reguliariai Aukštėjo tikrinamas archyvas, kuriame jis randa visą tiesioginę Panteono transliaciją net neiškeldamas kojos iš namų. Na, čia kaip visada jūs išmanote daugiau už mane, bet genijumi būti nereikia, kad suprastum, jog vieną kitą svarbų failą Butė reikiamu momentu galėtų ir pražiopsoti. Ypač, jei Andajus gražiai paprašys. Jei Andajaus paprašys Diviriksas. Įsimintinas ir profesionaliai atliktas judesėlis. Tikras grand jetė.

Gurkštelėjau mineralinio vandens.

– Kiškių dievas ir Kalvis. Kiekvienam karvedžiui reikia karvės, tiesa? Štai ir brolių ganomieji (o gal ginklanešiai?) su neblogais tešmenimis. Beje, ginklai čia labai į temą, nes jų gali prireikti. O kas geriau nusimano apie ginklus, jei ne Kalvis?

Kalvis Panteone buvo lyg ginklų guru, ginklų pasaulio burtininkas. Čia reikia paminėti, kad Panteone kiekvienas galėjo nešiotis ir nešiojosi su savimi ginklų savigynai, o šaudymas kaip sportas Dievų buvo tiesiog dievinamas. Nieko nuostabaus, jog Kalvį pažinojo visi ir su juo daugiau mažiau sutarė geruoju. Tęsia savo pastebėjimus:

– Niekam nėra paslaptis, jog Velinas su Kalviu yra geriausi draugai ir lieka tik spėlioti, ar tik ginklai nėra tos draugystės priežastis... O Kiškiadiemis, na, jis tiesiog eitų paskui Divirikšą net į ugnį. Bet nemanykite, kad įtraukiau šią būtybę į įtariamųjų sąrašą atsitiktinai. Visus argumentus rasite išsamioje Kiškių dievo byloje. Čia, kaip ir daugumoje situacijų, man ypač pravertė savanoriškai praleistos valandos Kontaktų centre. Žmonės kalbėdami telefonu būna be galo atviri...

– Liko pusbroliai, – pastebėjo Veliona, kai atsikvėpiau pavargęs nuo kalbėjimo.

– Taip, dėkui. Liko pusbroliai. Aitvaras ir Žaibas iš pirmo žvilgsnio gal ir nepanašūs į sąmokslininkus ar nusikaltėlius, tačiau... Kita vertus, štai Aitvaro byloje gausu medžiagos gal net kokiems trims sąmokslams. Neracionalus elgesys su pinigais ir nuolatinis bridimas į skolas, lojalumas tėvui, nuolatinis kenkimas visiems dievams iš eilės – jau vien tai galėtų suponuoti nusikaltėlio karjerą. Bet nesu toks naivus. Čia man vėl pasitarnavo Kontaktų centras. Nežinau, ar jums tai žinoma, tačiau Kontaktų centre vieną dieną per mėnesį nutraukiami visi skambučiai ir vyksta savotiška duomenų inventorizacija. Kai kurie dievai išnaudoja neužimtą liniją įvairiems asmeniniams skambučiams. Tris mėnesius iš eilės būtent per inventorizacijos dieną turėjau garbės darbuotis Kontaktų centre ir tris kartus mačiau Aitvarą beveik visą dieną prilipusį prie telefono. Įdomu tai, kad Upys man pasakojo, kad būtent šie skambučiai nėra registruojami Butės administruojamame archyve, kur paprastai Aukštėjas ar kas kitas gali išklausyti viso Kontaktų centro arba bet kurio Panteono nario bet kurios dienos ar minutės asmeninius telefoninius pokalbius. Kartą teko dirbti prie kompiuterio, kuriuo ką tik buvo naudojėsis Aitvaras. Įdomumo dėlei patikrinau skambučių istoriją. Patys pokalbiai juk neįrašomi, tačiau pažiūrėjau, kur skambinta. Visi skambučiai adresuoti vienu numeriu. Norvegišku. Kad tėvai nekristų į akis, juodiems darbams pajungiami vaikišciai, kuriais per daug niekas niekuomet nesidomi. Išradinga.

Aušlavis akimis tyrė mane, Veliona nusižiovavo, o aš tęsia:

– Žaibas. Gal nuskambės neprofesionaliai, tačiau šiuo atveju jį įtraukiau tik dėl to, jog jis paskui savo pusbrolių eitų ir į pačią ugnį. Galvokit ką norite, bet psichologiniai motyvai taip pat svarbūs. Esu perskaitęs gal bent dešimt populiariosios psichologijos knygų, tad žinau, ką sakau. Viena iš jų, beje, vadinasi „Eičiau paskui tave į pačią ugnį“. Bet čia jau lyrinis nukrypimas...

Taip įsijaučiau į savo sąmonės srautą, jog prabėgomis perskaičiau ir keletą faktų iš antraeilių įtariamųjų bylų, nors buvau žadėjęs to nedaryti. Galiausiai pasitelkiau ant stalo

stovėjusias druskinę ir pipirinę, kad įtaigiau pavaizduočiau gėrio ir blogio kovą, kuri gali užvirtti Panteone, jei mes neužkirsime tam kelio. Veli nerimaudama barbeno į stalą pirštais. Matyt bijojo, kad dėl vaizdumo nepasitelkčiau vienkartinį servetėlių origamiams lankstyti. Galų gale net priėjau prie šiuo metu man aktualiausios Šamokslo versijos, kurią sukūriau remdamasis veikiausiai daugiau savo intuicija, nei apčiuopiamų faktų gausa, tačiau ji mane patį be galo žavėjo.

– Jei atvirai, aš apskritai pradedu manyti, kad kažkoku būdu Aukštėjas pats to nežinodamas mane pasamdė tik dėl to, jog šamokslininkai iš anksto norėjo turėti atpirkimo ožį. Veikiausiai jie pasiūlė mano kandidatūrą, kai tik buvo paskelbta, kad Mūro rūmams reikės dailidės. Žodžiu, aplink pirštą apvyniojo ne tik mane, bet ir patį jūsų valdoną. Juk jei taip paklausus iš esmės, bičiuliai, visame Panteone neatsirado nė vieno, kuris būtų atsakęs į mano klausimą: „Kodėl aš?“ Kodėl Mūro rūmų projektavimu užsiima kažkoks prašalietis? Juk ir judu nieko nežinot...

Mano bičiuliai tylėjo ir nieko nesakė. Vienu metu pasirodė, jog jiedu žiūri į mane taip keistai, tarsi man tarpuaky būtų ką tik atsivėrusi trečioji akis. Bet greičiausiai taip jaučiausi būtent aš pats.

– Na, tai ką manot? – pagaliau paklausiau, kai supratau, kad imu kartotis, o mano įtaigumas kiek pabliuško.

Dar minutę abu tylėjo. Tuomet Aušlavis krenkštelėjo:

– Į dangų paleidai daug Niekio vanagų.

Nesupratau, ką tai turėtų reikšti.

– Tikras Homo Fabulator, – paantrino Veliona.

Net nesuprasdamas lotynų, nujaučiau, ką tai galėtų reikšti.

– O jei plačiau? – klausiau šiek tiek nusivylęs.

– Šitą mes pasiimsime, – Aušlavis ištiesė ranką į mano segtuvą, – o kol kas nieko tikro pasakyti negalim. Tokie traktatai turi būti atidžiai perskaityti ir apmąstyti.

Vilingai padaviau Aušlaviui savo segtuvą, nes buvau numatęs ir gerokai blogesnių scenarijų. Vis dėlto apmaudas apsinkino mano rankas ir kojas ir nieko nesinorėjo. Iš dalies mano bičiuliai prisiminė savo dievišką prigimtį ir staiga tarp mūsų atsirado „aš“ ir „mes“ siena.

– Mes dar turime užsukti pas skaitmenos dievą, – pridūrė daktaras, – bjaurų bronchitą turi.

Mostelėjau ranka duodamas suprasti, kad dar pabūsiu Telšiuose. Bičiuliai atsisveikino paprastai lyg būtume prie stalo vien kramsnoję vietinį sūrį ir plepėję apie orą. Jų veidai atrode banalūs ir gal net kiek vaškiniai. Tačiau jei jau duobę iškasiau, vadinasi, kažkas jon turi įpulti, svarsčiau sau šiek tiek piktokai, karstelėjusiai.

First we take Manhattan, then we take Berlin.

Leonard Cohen

– Nujau, kurgi padėjau tą atsuktuvą? – garsiai su savimi kalbėjosi Skaitmenos dievas nuo kaktos braukdamas prakaitą ir vis pasitaisydamas megztą šaliką.

Paėmiau nuo žemės atsuktuvą ir padaviau dievui. Vienu akies krašteliu stebėjau, ar mane seka nors viena papildoma pora akių. Pastaruuju metu statybų aikštelėje jaučiausi lyg svečiuose, o bet koks kontaktas su dievų technologijomis man kėlė nerimą, nes supratau, kad esu iš tiesų stebimas lyg pro padidinamąjį stiklą. Net mano prisijungimo slaptažodžiai prie asmeninio kompiuterio ar „Kūrėjo“ buvo pačių dievų iniciatyva pakeisti, vadinasi, nuo šiol žinomi ir jiems. Vaikiška ir kvaila visa tai, tačiau pastaruuju metu taiksčiausi su visais apribojimais ir stengiausi susikoncentruoti vien į darbą.

Iš šaltkrepsio išsitraukiau plombyrinių ledų ir atsisėdęs ant akmens juos valgiau bei stebėjau kaip Skaitmenos dievas krapštosi prie universalaus multifunkcinio statybų roboto. Kadangi dievai nusprendė paspartinti Mūro rūmų statybas, buvo pasitelktos technologijos. Vis dėlto niekaip nesupratau, kokių būdu jie tą taip jau brangų laiką sutaupys, jei vienas senas bronchitu sergantis dievas visą savaitę bandys sutvarkyti vieną robotą bent tiek, kad jis įsijungtų. Kol kas vis dar plušėjome prie roboto surinkimo, bet ėmiau į tai žiūrėti pro pirštus ir tiesiog džiaugiausi vasaros pabaiga. Netoliese viename dideliame akmenyje Gabijus skaptavo savo žmonos veidą ir svarsčiau, ar Lela įvertintų tokias mano pastangas. Gal vertėtų pamėginti? Galbūt kažkur giliai mano genuose glūdi ir snaudžia skulptoriaus kodas?

Išsitraukiau dar vieną ledų porciją, nes pirmąją buvau godžiai surijęs, atsisveikinau su kolegomis ir prieš grįždamas į automobilį dar nuėjau pasigrožėti neseniai atvežtomis bronzinėmis stogų skulptūromis. Lyg keista nežemiška kariauna skulptūros žvelgė į vieną pusę ir jų didybę bei grožį gadino tik celofanas, kuriuo jos buvo apsuktos iki teks jas kelti ant stogo. Bus gražu, velnias, bus tikrai gražu, mažčiau sau laižydamas ledus ir net ėmiau švilpauti iš laimės.

Kai pasiekiau Lelos namus, ji savo sodelyje skynė uogas ir nenorėjau nė lipti iš automobilio, kad nesugadinčiau šio jaukaus ir širdžiai malonaus vaizdelio. Mane pasitiko uogomis kvepiantys jos pirštai, sveikas ir visuomet rūpesčiams atsparus jos juokas bei kiti nemokami priedai, kuriuos gauni vos tik ištari jai nors vieną draugišką žodį. Kai po pusvalandžio įprastų pasikuždėjimų gulėjome ant pievos, kai skruzdės lipo man blauzdomis palikdamos ten savo šlapimo rūgštį – tingėjau pasikelti nuo skruzdėlyno, kad tai pakeisčiau – kai ji glostė man skruostą, o saulė švietė, ėmiau jai tyliai dainuoti kažkur išgirstą dainelę:

Tu man parodyk, kaip buri,
Aš tau parodysiu, kiek moku,
Tu šiandien baisiai likvidi,

O aš elgiuosi kaip naftos kaina...

Lela nusijuokė ir paklausė, ar aš pats sugalvojau. Norėjau kažką jai atsakyti, bet mane taip suėmė miegas, jog už minutės jau snaudžiau. Mūro rūmų projektas pastaruoju metu buvo skubinamas ne vien statybų aikštelėje. Man vis dar reikėjo perkelti į kompiuterį daugybę brėžinių, suplanuoti visus tuos probleminius sraigtinius laiptus ir itin mažose erdvėse išdėstyti keletą administracinių patalpų, o tai sekėsi itin sunkiai. Nenuostabu, kad galiausiai ėmiausi dirbti naktimis ir dieną vos radęs progą nulūždavau ir miegodavau kaip užmuštas. Paprastai sapnuodavau akmenis arba Andajaus parankinius, kurių veidus jau pažinojau taip gerai, lyg būtume pirmos eilės pusbroliai.

Praėjus tikriausiai vos dešimčiai minučių pabudau nuo automobilio variklio ūžesio. Kai praplėšiau akis ir mieguistas pro Lelos petį pažvelgiau į kiemą, pamačiau, kad turime svečių. Kieme stovėjo Velionos automobilis. Iš automobilio išlipo amžinasis mano bičiulių duetas. Nežinojau, ar vis dar galiu vadinti juos bičiuliais, nes po susitikimo Telšiuose mes daugiau nė nesimatėme. Net Veliona nebesirodydavo savo kabinete. Jos pamirštas išplauti kavos puodelis stovėjo liūdnas ir aš specialiai neploviau jo. Ar dėl to, jog jaučiausi įskaudintas ir vienišas, ar dėl to, jog panūdau pažiūrėti kaip greitai ir kokiomis akiai dar nematytomis formomis šioje deivės paliktoje nešvaroje ims daugintis pelėsis, gal net užaugs koks lepšis, trumas ar kitas grybas.

Veliona ir Aušlavis kiek šaltai, tačiau mandagiai pasisveikino su Lela, o aš nė nekrustelėdamas toliau sau gulėjau ir nė nežiūrėjau į juos.

– Norim tave trumpam pasivogti, – tarė daktaras, supratęs, kad pokalbį teks vairuoti statokais šlaitais.

– Nežinau, kad lyg ir planavau nusnausti, – atsakiau nerūpestingai žiūrinėdamas į mano kojos pirštu ropojančią boružę.

– Paspėsi ir pamiegoti, – tarė akivaizdžiai suirzęs.

– Deksteri, lankstaisi savo išdidumą, vyniojiesi visus tuos ego siūlus ir šoki į ratus. Neturim mes kada, – pratrūko ir Veliona.

Būčiau gal ir toliau atsikalbinėjęs, bet man virš galvos sušvito miela ir kukli Lelos šypsena, kurią supratau kaip padrąsinimą, tad iš lėto pasiražiau ir pakilau keliauti su bičiuliais. Nuvažiavome gal kokius du kilometrus nuo Trakų ir sustojome paprasčiausiame lauko kelyje. Veliona ištraukė iš bagažinės nedidelę išlankstomą magnetinę lentą bei porą kėdžių. Gana keistai turėjome atrodyti greta kviečių lauko surengę lyg kokį seminarą po atviru dangumi. Aušlavis išsitraukė mano segtuvą, keletą spalvotų žymiklių ir supratau, jog paskaitą ves būtent jis, o mudu su Veli būsimė klausytojai.

– Turiu pripažinti, Deksteri, – tarė daktaras ir lūpomis nuėmė raudono žymiklio dangtelį, – iš pradžių manėme, kad tau visai susisuko makaulė...

Žvilgtelėjau į Veli. Ji tik gūžtelėjo pečiais.

– Bet tavo darbą išstudijavom, – tęsė daktaras vis paįsėdamas kažkokią schemą ant magnetinės lentos, – ir pagalvojom, kad nepaisant fakto, jog tarp dievų tau nuo pat pradžių buvo sunkoka ir esi paprasčiausiai pavargęs arba turi lakią fantaziją, nutarėme turėti tavo „Šamokslą“ po ranka ir dėl viso pikto patikrinti keletą faktų.

– O faktų tikrinti beveik nei nereikėjo, – įsiterpė Veliona, – Jie atsitiktinai patys mums ėmė byrėti į mūsų akiratį.

– Viskas savu laiku, – tarė daktaras žiūrėdamas į Velioną. – Tavo mintis, Deksteri, –atsisuko į mane, – apie Aukštėjo nuvertimą anaipol nėra nauja. Beje, nustebsi, bet gal prieš kokių penkiolika metų būtent Diviriksas buvo tuo rimtai įtariamasis. Vieno valdono valdžia kaip ir monoteistinė religija žavi daugelį dievų, ypač, kai tarptautinėje spaudoje pamatai savimi patenkinto Jėzaus snukį. Bet tai dažniausiai jaunatvišką protą apkrečianti bacila. Tuo persergama kaip kad persergama auskarais bamboje, anarchistiniais lozungais ar panašiai. Beje, Diviriksas kadaise buvo išžiūrėjęs Lelos mamą, todėl tam buvo ir kitas svarbus motyvas. Tačiau visuomet manėme, kad tai sena istorija, kurios visai neverta gaivinti.

Daktaras ranka nuvaikė įkyrią musę ar sparvą ir tęsė:

– Kaip ten bebūtų, šiaip ne taip gavę šiek tiek ataskaitų apie Divirikso veiklą paskutiniaisiais mėnesiais radome vieną keistą faktą. Visi žinome, kad *auctoritas non veritas facit legem...*

– Valdžia, o ne tiesa kuria įstatymą... – pavertėjavo man Veliona. Padėkojau jai nežymiai linktelėdamas.

– Turbūt nežinai, – tęsė Aušlavis, – jog Aukštėjo veiklą bet kuriuo metu bet kuris iš vyriausiųjų dievų turi teisę tikrinti. Juk niekuomet nesame apsaugoti nuo piktnaudžiavimo valdžia, o pasitikėti net pats savimi niekuomet negali, tad ką bekalbėti apie kitus. Beje, aukščiausiajam dievui gali tiesiog pasimaišyti protas. Ir apie tai mūsų neinformuos patogus ir praktiškas garsinis signalas, kaip kad mikrobangų krosnelėje, kai iškepa sumuštiniai. Ne, tuo turime rūpintis patys. Taigi, vyriausieji dievai gali paprašyti Butės ataskaitos apie bet kokią Aukštėjo veiklą tiek Panteono ribose, tiek asmeniniame jo gyvenime. Ir štai mes sužinojome, jog Diviriksas pastaruoju metu tokių ataskaitų pareikalauja kartą į savaitę.

Man ėmė darytis įdomu. Aušlavis į vieną iš savo nubraižytos schemos elementų tvirta ranka įrašė Divirikso vardą. Tuomet jis išsamiai aptarė visų kitų įtariamųjų bylas ir vis pildė savo schemą. Tenka pripažinti, kad informacija, kurią jie surinko, vertė susimąstyti ir intrigavo, o jų galimybės mane, seklį mėgėją, tiesiog žavėte žavėjo. Kiek daug būčiau nuveikęs, jei būčiau vienas jų, svarsčiau sau tyliai rankose gvildendamas kviečio varpą ir ieškodamas saldžių sėklų pakramsnojimui. Tuo tarpu Aušlavis dėstė, kodėl iš mano Šamokslo visiškai išmetė Kiškiadiėvį ir perėjo prie antraeilėjų įtariamųjų. O mane staiga suėmė baises miegas. Buvau visai nusivares nuo kojų ir mažai tebegirdėjau tolimesnės daktaro paskaitos, nors iš pagarbos jam stengiausi kaip įmanydamas. Staiga mano paskutinėmis pastangomis dar praviros akys ėmė matyti daktarą lyg kokį Mefistofelį su spalvotais žymikliais, lyg Vilką Larseną su ironiška šypsenėle lūpų kamputyje žiūrintį į horizontą jūroje, lyg dar kokį įdomų personažą. Negalėčiau

pasakyti, kad man buvo nuobodu, tačiau nuovargis darė savo ir šiek tiek išsibudinau tik tuomet, kai mano bičiulis perėjo prie klausimo: „Kaip mums elgtis Šamokslo akivaizdoje?“

– Žinoma, visus šiuos faktus reikėtų dar atidžiai patikrinti, – tarė pagaliau užkimšdamas žymiklį, – tačiau jei šis Šamoksas yra tiesa, manau, kad turėtume nedelsiant imtis veiksmų. Nes kitu atveju galėsime keliauti pas skandinavus ir maldauti Odino, kad leistų valyti kareiviams batus arba atsisakyti savo įpročių ir gyventi paprastą ir dorą žmonių gyvenimą.

Supratau, kad paskutiniai karčiai ištarti žodžiai veikia skirti tik jam ir Velionai, nes aš neturėjau ko prarasti. Visgi, nutaisiau be galo rimtą išraišką ir linktelėjau galva. Trumpam mūsų trijulėje įsivyravo tylą ir Veli ją sudrumstė:

– Papasakok jam savo planą.

– Nežinau, ar verta skubėti.

– Pasakok, – pastūmėjau, nes įtariau, kad nekantrauja.

– Planas be galo paprastas. Egzotiškuose kraštuose gyvenančios skruzdėlės šį tą išmano apie juodos ir baltos spalvos šilumines savybes. Po karštos dienos atėjus vėsiam vakarui jos į skruzdėlyną susineša saulėje išilusius juodus akmenukus ir taip pakelia skruzdėlyno temperatūrą. Karštą dieną juodi akmenukai keičiami baltais, kad skruzdėlynas pernelyg neiškaistų. Turime pasielgti kaip tos skruzdėlės. Neskubėti pašalinti juodų akmenukų – pirmiau išnaudoti jų šilumą. O tada, susiklosčius palankioms sąlygoms, galėsime pakeisti juos baltais akmenėliais. Jei šamoksas yra tiesa, Panteonas šiuo metu kraujuoja ir kažkas turi pasirūpinti žaizdos krešėjimu. Šiuo atveju mes turime tapti krešėjimo faktoriais: fibrinogenais, protrombinais, tromboplastiniais ir taip toliau.

Jei už oratorinius sugebėjimus reikėtų apdovanoti tik vieną Panteono dievą, apdovanojimą tikrai skirčiau mūsų tyliajam daktarui, kuris šiandien tiesiog pranoko pats save.

– Puiku, bet kaip tai padarysime? – klausiau.

– Turime bent kiek pristabdyti įtariamuosius, kol rasime galutinius įrodymus.

– Ir tai bus...?

– Ko bijo kiekvienas dievas? Mirties, pinigų stygiaus ir atrodyti kvailai kitų akyse. Kažkoku būdu turime žaisti šiomis kortomis. Kaip Diviriksui ir Velinui sukelti mirties baime, jau sugalvojau. Čia pasitarnaus mano specialybė. Paskatinsiu juos pasitikrinti sveikatą ir prikalsiu jiems velniai žino ko. Tu, Deksteri, pagalvok kaip mūsų įtariamieji galėtų susikompromituoti kitų akyse, o Veliona imsis finansų klausimo.

Pirmąsyk iš tiesų pasijutau pilnateise šios trijulės dalimi ir mano ego pašiausė karčius lyg būtų pūkuotas liūtas. Aptarėme dar keletą smulkmenų, susikrovėme seminaro inventorių ir sėdome į automobilį. Pro langą žiūrėdamas į vakarop krentančią saulę susimąščiau: na ir įdomiai susiklostė įvykiai. Štai saulė dažo padangę raudonai, o aš važiuoju automobiliu su dviem dievais, kiekvienas mintyse gvildename savo kovos su Panteono šamokslininkais giją, už kelių kilometrų gyvena ta, kuri šiąnakt sapnuos mane, nes nesapnuoti nebegali, kažkur gyvena dievų dievas Aukštėjas, kurio dar niekuomet nemačiau, o mano mama galvoja, kad šįmet šokių dešimtuose galbūt vėl laimės X, Y arba Z. Įdomu, ar mane čia, į šiuos įvykius, lyg

lapelį upe atnešė likimas? Kas apskritai yra likimas? Ar tai meška, kuriai į nasrus nuolat kišame galvą? O gal tai tylus šalia ant suolo sėdintis nepažįstamasis, kuris gali pasiūlyti mums cigaretę, bet gali jos ir nepasiūlyti? Ar mes galime jį tampyti už ūsų? Ar jis moka rūstauti? O gal tai akmuo po kaklu? O gal likimas – tai iliuzija, kuriai pasiduodame, kai nebeturime jėgų kovoti, kai tingime keisti pasaulį, kai vegetuojame ir tikimės, kad įvykiai patys mus užgrius lyg savo svorio neatlaikęs Pizos bokštas...

21.

„Dėl dievo meilės, ką jūs, lietuviai, ten sugalvojot? Gal pas jus popiežius atsikrausto?“ – rašė man Džeimsas, kai iki galo suprato, ko jo prašau. O prašiau nei daug, nei mažai – perimti iš manęs likusius brėžinių tvarkymo darbus, nes pats jau niekaip nebesuspėjau. Džeimsas stebėjosi projekto mastu ir net Lietuvą veikiausiai ėmė įsivaizduoti kaip kiek didesnę, ar bent įtakingesnę valstybę nei anksčiau.

– Ne dėl Dievo, o dėl dievų, – pataisiau draugą. – Mūsų tauta visuomet turėjo plačių užmojų. Sveikinu, tau tenka garbė prie jų prisidėti.

Kiek ten tos garbės Džeimsui teko, sunku pasakyti, bet kaip geras draugas pagelbėti neatsisakė. Tačiau net ir tai manęs iki galo neišvadavo iš visų rūpesčių. Man žūt būt reikėjo žmogaus, kuris galėtų nuolat kontaktuoti su Gabijumi ir taip užtikrinti, kad dėl mano lėto darbo tempo nestoja Mūro rūmų statybos. Gabijus visai nekalbėjo angliškai, todėl minties surišti jį su Džeimsu atsisakiau ir griebiausi paskutinio šiaudo – savo brolio.

Kai mudu susitikome ir sėdėjome ant vieno saulės kepinamo senamiesčio suoliuko, kai Aleksandras planšetiniame kompiuteryje tyrinėjo Mūro rūmų brėžinius, stebėjau jo veidą ir supratau, kad nežinau, kokia bus jo reakcija. Nutolome, nebepažįstame vienas kito. Faktas kaip blynas.

– Čia kažkoks džioukas? – galiausiai paklausė įsmeigęs į mane savo aštrų žvilgsnį.

Dingtelėjo mintis, kad net sakydamas „džioukas“ jis tarsi pabrėžė, kad yra kitos kartos atstovas. Mano karta daugių daugiausiai galėjo pasakyti „bajeris“, „prikolas“.

– Ta prasme? – dėjausi nieko nesuprantančiu.

– Tikrai toks pastatas yra statomas?

– Taip. Ir tik noriu, kad bent kol užkels tas skulptūras, nuolat palaikytum kontaktą su minėtu vyruku. Statybose jis žalias kaip aš mezgime. Bet šiaip šaunus... – laiku susigriebiau netaręs „dievas“, – žmogus.

Aleksandras vėl pakartotinai žiūrėjo rūmų projektą ir ėmėsi pašalinių temų, matyt, duodamas sau laiko padaryti išvadas.

– Kodėl iš darbo išėjai? – paklausė.

– Atsibodo.

– Tau?

– O aš kas? Dinozauras su iki dantenu į rutiną įsmigusiais dantimis?

Suprantu, kad brolis stebėjosi mano laisvumu. Aš ir pats jaučiau, kad būdamas Panteono dalimi vis laisvėjau ir laisvėjau, keičiau savo mintis ir požiūrius, modeliačiau savo gyvenimą ir pastatus kardinaliau, kolosaliau, su didesniu polėkiu.

- Ar dėl to Sporto rūmų projekto išaldymo stipriai nukentėjot? – paklausiau.
- Bala nematė. Yra kitų projektų. Pats projektuoju individualiai, turiu užsakymų, nesiskundžiu.

Bato galu ant šaligatvio rasta vaikų pamesta kreidele bandžiau nupiešti svastiką, tylėjau, Aleksandras žiūrėjo į vieną tašką ir galiausiai tarė:

- Jei reikia, padėsiu.
- Ačiū, – nudžiugau. – Tikriausiai tai nepareikalaus iš tavęs daug laiko. Išgelbėsi mano kailį. Nepamiršiu.

Sėkmingai sutvarkęs reikalus, patenkintas fortūnos šypsniais ryžtingai žingsniavau į Velionos paskirtą susitikimo vietą, įvairios mintys kiek nusvarino mano galvą, todėl prieš akis temačiau praeivių kojas. Staiga akį patraukė pora ryškiai rožinių guminių batų, išdygusių prieš pat mane. Lyg ir nenoriai pakėliau žvilgsnį aukštyn.

- Butė, – ištariau impulsyviai ir supratau, kad mano sąmonėje šis vardas atstoja keiksmąžodį.
- Deksteris, – šypsojosi ji ir neketino pasitraukti man iš kelio. – Gal kavos?
- Kodėl gi ne, – neatsisakiau, nes gimė spontaniška mintis pasinaudoti šia netikėta situacija reikiamų įkalčių rinkimui.

Nuo Aušlavio ryžtingos paskaitos buvo praėjusi visa savaitė, o aš nepasistūmėjau nei per nago juodymą. Pokalbis su išminties deive slinko be didelių intrigų ir po kokio pusvalandžio jau gailėjausi savo sumanymo, nes mano galva buvo išūžta tuščiais plepalais, tarp kurių neradau nieko sau tinkamo. Mandagiai ir kiek įmanoma džentelmeniškai ėmiau dairytis į kavinės duris ir kai galiausiai atsisveikinau ir pakilau eiti, pajutau, jog mano ranka atsidūrė stebėtinai tvirtuose tos moters gniaužtuose.

- Pas mane, – tēškė ji man net ne klausimą, o įsakymą.
- Leisk pasidairyti po tavo archyvus, ir tai taps realybe, – surizikavau žaisti jos žaidimą, o gal tiesiog sukilo pyktis.
- Įsileisk žmogų į trobą, tai ir ant stalo užlips.
- Duok, Dieve, proto, nes kvailystę pas moterį gavau.
- Kol vyras nosį rakinėja, moteris gali bent džiaugtis, kad jis lavina motorinius gebėjimus...
- Kol išdidi moteris aušina burną, sumanus vyras patikrins, ar veikia trobos spyna. Iš lauko pusės!

Būtume taip ir toliau žongliravę visais įmanomais netolerancijos atspalviais, bet Butė neišpasakytai įniršo ir pasišalinau iš įvykio vietos greitai ir gana išdidžiai.

Velionos nurodytu adresu mane pasitiko keistoka senamiesčio drabužių parduotuvė. Gal net sunku pasakyti, ar tikrai galėjai ją vadinti drabužių parduotuve. Ši prekyvietė priminė antikvariatą, tačiau diduma įsigyti siūlomų daiktų buvo drabužiai. Kita vertus, čia galima buvo nusipirkti tokių netikėtų prekių kaip rainas katinas, šviežiai paraugti agurkai stiklainyje arba visiškai naujas „Apple“ kompiuteris. Veliona, vienintelė pirkėja, buvo įsmukusi į keisto fasono sijoną, o pardavėja keturpėščia vaikščiojo grindimis tarp čia paskleistų audinių ir matomai

ieškojo tinkamo derinio savo klientei. Iš pažiūros juodvi puikiai leido laiką ir mano įėjimas mažai jas tesudomino. Užkalbinau Velioną, bet supratau, kad dar turėsiu luktelėti, kol visa ši lėta moterų mėgstama ceremonija baigsis.

- Kaip tau šis derinys? Gal nelabai madingas? – galiausiai paklausė į mane atsisukusi Veliona.
- Nepamiršk, kad mada yra tokia nepakeliama bjaurumo forma, jog ją turime keisti kas šešis mėnesius, – pacitavau Oskarą Vaildą.
- Pšš... – išleido keistą garsą Veli ir savo dailiomis rankytėmis ore ėmė smaugti menamą mano kaklą.

Kai pagaliau mudu ištrūkome į atvirą erdvę ir netoliese nusipirkome po gigantišką paskutinėms vasaros dienoms derančią ledų porciją, paliečiau svarbią temą:

- Kaip tau sekasi su Aušlavio pavesta užduotimi?

Veliona neskubėjo atsakyti ir mačiau, kad bando sugalvoti tinkamą pasiteisinimą.

- Nebijok, aš irgi judu turbūt ne pirmyn, o tiesiog atgal, – nuraminau draugę. – Žinai, kartais imu galvoti, kad daktaras pernelyg rimtai į visa tai pažiūrėjo...

Veli lyg atsiduso, jai lyg palengvėjo, jos akys sužibo ir ji tiesiog ėmė berte berti pritariančias mintis:

- Tu irgi taip manai? Šakės, o aš vis galvoju apie tas skruzdėles ir tuos akmenukus, žinai, kažkoks kliedesys, aš nebežinau, gal mums tiesiog visiems perkaito smegenys? Iš pradžių jis tavimi visai netikėjo ir, nesupyk, net juokėsi iš tavo Šamokslo, o paskui jį lyg koks virusas būtų apkrėtęs, visur vien įtariamieji...

- Na, tebūnie, gal Panteone išties vyksta neramūs dalykai, bet kita vertus, kuo čia mes dėti? Juk mes tik trys. Mumis niekas nepatikėtų. Be to, Aušlavis gudrus – jis pasirinko lengviausią užduotį, o mudu paliko stumti visą šį nepaslanų reikalą į priekį. „Sukompromituoti dievus kitų akyse“ – dieve mano, ką aš turiu sugalvoti? Gal krivūlėje apipilti Diviriksą pomidorų padažu?

Veliona baigė valgyti ledus, ryžtingai sumosavo savo naujo sijono audiniu ir tarė:

- Žinai, pakišai neblogą mintį. Šiandien vyks krivūlė. Nueikime pasidairyti, gal atsitiktinai kils kokių minčių.

Mudu tvirtai paspaudėme kits kitam ranką ir pasijautėme kiek ramiau.

Šį kartą krivūlė vyko ne kaip įprasta teatro bufete, o teatro salėje. Iki krivūlės visi dievai susigrūdę į specialiai jiems rezervuotą balkoną dar spėjo ir geru menu pasimėgauti. Mudu su Veliona įsimaišėme į šurmulį jau po koncerto, kai scenoje paliktas dekoracijas dievai operatyviai tvarkė, kad galima būtų patogiai posėdžiauti bei užkandžiauti. Nesijaučiau čia jaukiai, tuo laikotarpiu privengiau visų didesnių dievų susibūrimų, bet juk pats užviriau visą tą Šamokslo košę, tad neturėjau ką kaltinti.

– Veliona, puiku, kad sugavau tave, – prie mano kompanionės priėjo Jūra. – Niekaip neprisiskambinu tavo mamai, perduok jai, kad dėl tos Miškų įstatymo pataisos būtų rami – viskas sutvarkyta.

Moterys ėmė šnekučiuotis joms svarbiomis temomis, o kai priėjo prie neišvengiamos naujo sijono liaupsių virtinės, pasišalinau surasti ką nors padoraus atsigerti ir užkrimsti. Ant scenos, visai prie pat kulisių stovėjo apetitą žadinantis stalelis, todėl čia kuriam laikui nuleidau savo inkarą. Kai prie manęs prisijungė Veliona, aš jau šlamščiau antrą sotų mėsinį, o ji čiupo nuo stalo vištienos vyniotinio, pasiėmė duonos ir viena ranka valgydama kita ėmė glostyti kulisius nuo scenos skiriančią užuolaidą.

– Kokia įdomi medžiaga, – tarė pilna burna ir bematant atsidūrė kitapus užuolaidos, matyt, norėdama pažiūrėti, kokia audinio struktūra išvirkščioje užuolaidų pusėje.

Staiga pamačiau prie mūsų stalelio artėjantį Andajų ir kaipmat pasidariau dideliu audinių žinovu, tad šmurkštelėjau po užuolaidą paskui Veli. Kai ji pamatė, kad turi kompanioną, ją suėmė juokas ir vaikiškas noras pabūti čia ilgėliau iki kas ateis ir galėsime ją išgąsdinti kaip du vaiduokliai. Kartais Velionai užplaukdavo tokia vaikiškų pakvailiojimų nuotaika ir jau žinojau, kad geriausia jai duoti išsišėlti ir sugrįžti į protą. Kantriai stovėjau už užuolaidos suėmęs rankas už nugaros ir stengiausi atrodyti kiek galima vaiduokliškiau. Ilgai laukti nereikėjo, mūsų užkandžių stalas lyg sirupas muses priviliojo kelis krivulės dalyvius. Identifikavau du balsus ir jau netrukus įsitikinau, kad kalba Velinas su Kalviu.

– Nebemalk liežuvium, tiesiog sakyk – gausi ar ne? – kiek suirzęs tarė Velinas.

– Gausiu, bet reikia užstato, jie netiki, kad pirksi, – mykė Kalvis.

– Bus. Pervesiu šiandien. Netiki, tai netiki, bet aš ir nepirksiu, jei tai nėra tai, ko ieškau. Ateinančias dvi savaites medžiosiu aplink Anykščius, atvežk jį man ten.

Dar kurį laiką jiedu kalbėjo apie „jį“ ir nugirdęs tokius žodžius kaip „rankena“, „įspūdingas“, „galingas“ supratau, kad kalbama apie ginklą. Veliona greta manęs taip pat sulaikiusi kvapą klausėsi pokalbio ir vaidinti vaiduoklius jau nebeketino.

– Kaip manai, apie ką jie kalbėjo? – paklausė ji, kai galiausiai išlindome iš savo slėptuvės dievams nuėjus savais keliais.

– Nežinau, gal gražų medžioklinį šautuvą...

Nemačiau tame pokalbyje nieko reikšmingo ir dairiausi arbatinio, kad galėčiau užsikaisti geros tonizuojančios žaliosios arbatos. Vakare dar ketinau nulėkti iki Trakų ir jaučiau, kad diena pernelyg trumpa mano užmačioms. Tačiau Velionai niekaip neišėjo iš galvos nugirstas pokalbis.

– Kodėl jis sakė „pagaliau baigsis tiek metų trukusi nesąmonė“?

– Gal jo medžioklinio šautuvo vamzdis kreivas ir nuolat nupila pušį vietoj stirnos? Džiaugiasi, kad turės gerą daiktą....

– Ne, ne, čia kažkas daugiau.

Veliona išties rimtai susimąstė ir šis susimąstymas jai be galo tiko. O mane vėl suėmė juokas supratus, kad Šamokslas prieš Panteoną gimė mano galvoje, o štai dabar toji idėja visu rimtumu atsispindi mano kolegės veide ir net vakare ji neužmigs galvodama apie sudėtingas Šamokslo gijas ir prieštaras. Gal net kvaršins savo mintimis Aušlavio galvą ir jie abu spręs šią mįslę, kol nuovargis paims viršų.

Po poros valandų jaukiai sėdėjome su Lela jos virtuvėje, žiūrėjome į ant palangės nukritusius du rudenį pranašaujančius geltonus lapus, gėrėme kakavą ir tylėjome apie meilę. Vieną sekundę buvo kilusi mintis imti ir išpasakoti jai visą savo minčių chaosą, susijusį su Panteonu, tačiau nė pats nebežinojau, ar tikiu Šamokslu ir bijojau, kad prašydamas užmegzti kontaktą su jos tėvu sugriaušiu mūsų santykį. Susitikti su Aukštėju neskaito ir mano bičiuliai, nes jiems rodėsi, jog pirmiausia reikia turėti tvirtus įrodymus ir verčiau nekvaršinti valdovui dėl savo įtarimų galvos. Kreiptis į Aukštėją jiems prilygo nusižeminimui ir pripažinimui, jog yra nepakankamai galingi, kad apgintų savo gyvenimo realybę nuo blogio. Man buvo vis vien, aš buvau žmogus, o dar ir pašalinis, tačiau ir aš šiam ėjimui galiausiai užtrenkiau visas duris.

Netrukus suskambo mano telefonas.

– Pats kvailiausias išradimas po indaplovės, – pakomentavo Lela nusiminusi, kad mūsų ramybę sutrikdė žemiški reikalai.

Šyptelėjau jai, bet pamatęs ekrane Velionos vardą vis dėlto atsiliepiu.

– Ar turi palapinę, ar pasirūpinti man? – tiesiai prie reikalo ėjo Veli.

– Kokią palapinę? Kurių velnių?

– Rytoj važiuojam stovyklauti į Anykščių miškus. Pasiimk tinkamus batus. Ir... (paузė) būtų geriau, kad atvažiuotum vienas.

Mano ateitis jau buvo suplanuota. Beliko į ją panirti lyg į šiltą stovintį vandenį, kuriame įtariau srovenant keletą šalto gaivaus vandens srovių. Nerimą kėlė tik galimai po jas plaukiojantys kokie nors piktieji kaukai-amfibijos.

22.

– *Cit! – pasakė jis, nes jo ausys buvo kaip penkerių metų lapino. – Klausykitės, vyručiai! Aš kažką girdžiu. Visi sustojo ir sulaukę kvapą ėmė klausytis, bet kad jų ausys buvo ne tokios klausios kaip Statlio, tai kurį laiką nieko negirdėjo.*

Hovardas Pailas, „Robinas Hudas“

– *Cha, cha, – sušuko Panurgas, – viskas puiku. Audra praėjo. Aš jus prašyčiau, gal būtumėte malonūs mane pirma išleisti iš laivo. Norėčiau greit nueiti savais reikalais. Gal dar galėčiau kuo padėti jums? Duokit, suvyniosiu tą lyną. Aš labai drąsus, ar ne? Visai nedaug tebijojau. Duokit šitą man, mielas. Ne, ne, baimės nė krislo. Teisybė, ta didžioji banga, kuri perliejo ištisai visą dieną, truputį pakeitė mano pulsą.*

Rablė, „Gargantiua ir Pantagriuelis“

Jau po pirmųjų dviejų valandų klampojimo po aukštas žoles liūdnam žiūrėdamas į savo iki kelių permirkusius džinsus ir džemperį apkibusį gal trijų skirtingų rūšių prie audinio limpančiomis augalų sėklomis apgailestavau, kad nepasitikslinau, kas yra „tinkami batai“ ir nepasiėmiau vandeniui, o ir visai kitai gamtai atsparesnės striukės. Rudeniui nebūdinga šiluma mane kiek apgavo ir į miškus išsiruošiau pernelyg pažeidžiama, pernelyg miestietiška apranga. Tuo tarpu mano bičiuliai sausi ir laimingi žygiavo per Anykščių miškus lyg du padūkę lietuviški tarzanai.

– Ar nebijai aukščio, Deksteri? – paklausė manęs Veliona, kai susėdome pievoje poilsiu netoliese Medžių lajų tako.

– N-ne, – atsakiau kiek sudvejojęs. – Juk gyvenu penktame aukšte.

– Puiku.

Patenkinta mano atsakymu Veliona stryktelėjo nuo pievos lyg niekad nepavargstanti stirna ir nužingsniavo prie savo automobilio bagažinės. Kai jos rankose pamačiau įvairius alpinizmo įrangos elementus, supratau, kad į lajų tako aukštumas nelipsime kaip visi normalūs žmonės. Mes jau pusę dienos nardėm po miškus be jokio plano tikėdamiesi tik vieno – kaktomuša atsimušti į Veliną, kuris siekdamas nuversti Panteono valdoną Aušlavio manymu ketina pirkti kone branduolinį ginklą. O jei ir ne tai, tas prašymas ginklą atvežti į gūdžius miškus vis vien kėlė įtarimą. Turėjome net versiją, jog žodis „ginklas“ šiuo atveju yra tik kodas, po kuriuo slypi kažkas kita. Finansų ministro paieškas vykdėme visiškai be jokios sėkmės, bet vis dėlto surasti Veliną buvo mūsų pagrindinė idėja. Žinoma, natūralu, kad mano

kolegos savo papratimu mūsų šnipinėjimo rutiną iš anksto planavo pajvairinti savo hobiais ir dabar atėjo metas būtent jiems.

Kai pamačiau Aušlavį voro vikrumu sliuogiantį virve į 34 metrų aukščio apžvalgos bokštą išorine jo siena, kai paskui jį pakilo ir Veliona, buvau pilnas optimizmo ir malonios adrenalino bangos jau skalavo mano krantus. Pirmieji mano sliuogimo virve metrai buvo be galo optimistiški ir pamaniau, kad be kita ko tai yra puikus būdas susipažinti su bokšto eksterjeru iš arčiau tikrąją šių žodžių prasme. Tačiau kuo toliau, tuo mano judesiai šioje srityje rodėsi nerangesni ir būdamas gal dešimties metrų aukštyje aš supratau vieną man pačiam kiek netikėtą faktą – aukščio aš bijau. Ir bijau žvėriškai. Man apsvaigo galva ir pasidarė silpna. Žinoma, nejaugi pulsiau garsiai apie tai kalbėti? O ir kam kalbėti galėjau, jei mano draugai jau gerokai lenkė mane mojuodami man savo kojomis bokšto viršuje? Neberizikuodamas savo taip brangia gyvybe iš karto nusileidau ant žemės ir vėliau draugams pasiaiškinau, kad suskaudo kaklo raumenį. Apie aukščio baimę buvo gėda prisipažinti net ir tuomet, kai vėliau Veliona su dideliu rūpesčiu ir kantrybe įtrynė mano kaklą legendiniu parafino tepalu, kurį vadiname „žvaigždute“ dėl metai iš metų jo skardinę pakuotę puošiančios žvaigždės.

Kol Veliona virš žarijų kepė apetitą žadinančius šašlykus, mudu su Aušlaviu išžvalgėme artimiausias aplinkines teritorijas, tačiau, patikėkite, rasti medžiotoją miške tikrai nėra lengva, todėl mes jo ir neradome. Po sočių pietų ilsėjomės saulės vis dar maloniai šildomoje, nors akivaizdžiai ilgam žiemos poilsiui jau besiruošiančioje pievoje. Veliona siekdama išnaudoti dykas minutes balsu skaitė mums Antano Andrijausko straipsnį apie Nyčę:

– Nepaisant aršių išpuolių prieš sistemingas teorines Vakarų metafizikos konstrukcijas ir išorinio mąstysenos nesistemingumo, fragmentiškumo, pernelyg laisvai vartojamų terminų, Nietzsche's filosofijos negalima laikyti atsitiktinių aforizmų ir pakrikų idėjų visuma.

Staiga visi trys sužiurome į netoliese esančius krūmus, nes iš ten atsklido aiškus senų šakų traškėjimas ir pamatėme, jog krūmų šakos nežymiai kruta. Pastebėjau, kad Aušlavis instinktyviai griebėsi vidinės striukės kišenės ir man staiga paaiškėjo, kas tas kietas daiktas, kurį netyčia užčiuopiau, kai ryte daktaras paprašė paduoti striukę. Iš krūmų staiga išsoko žebenkštis ir pamačiusi mus kelioms sekundėms sustingo, o tuomet, jau blaiviai įvertinusi pavojų, nudūmė kaip kulka į miško gilumą. Visi trys nusijuokėme. Šiek tiek neramiu juoku. Šnipinėti – darbas ne iš maloniųjų. Įtampa, ilgos darbo valandos, ne visuomet aiškūs rezultatai. O aš visad maniau, kad tai architekto darbas sunkus.

– Filosofas yra linkęs į gan vientisą voliuntaristinį mokymą, – tęsė skaitymą Veliona, – kuriame aktualios kultūros ir žmogaus būties problemos nuolat maišosi su meniniais vaizdiniais.

Jos skambus balsas ir, teatleidžia man Andrijauskas, nuobodokas skaitinio turinys mus veikė raminančiai ir pasijaučiau Velionai dėkingas. Kūną lyg minkšta antklodė užklojo malonus nuovargis ir rankoje sukiodamas gražų pageltusį lapą mažiau, kad jei lapas savo struktūra atkartoja medį, tai diena savo esme atkartoja žmogaus gyvenimą. Ryte esame ryžtingi ir nepamatuotai atkaklūs, dieną stengiamės nuveikti visus darbus ir išlieti savo energiją, vakarop ateina nusivylimas, kartėlis, nuovargis, sentimentalumas, nuveiktų darbų sumavimas. Pamažu

ritausi į dienos senatvę ir nesukau dėl to sau galvos. Raumenys atsipalaidavo ir mane užliejo truputėlis ramybės.

Ir iš tikrųjų likusioji dienos dalis po pietų slinko lėtai ir neproduktyviai kaip būdinga senatvei. Visi pagaliau supratome, jog mūsų idėja gaudyti Veliną laukuose, t. y. miškuose, buvo absurdiška. Nebūtume jos nė ėmęsi, jei nebūtų reikėję dar šiek tiek palaukti, kol mums bus prieinamas naujas mūsų veiklos koziris. Skaitmenos dievas šiaip ne taip sutiko paminti keletą saugumo reikalavimų ir parūpinti mums kodą, leidžiantį Velionos laikrodyje-kompiuteryje ar kokiam kitame prietaise nuolat sekti Velino ir Divirikso lokacijas. Paprastai panteoniečiai galėjo stebėti tik savo artimųjų judėjimą, jei tokį sutikimą jie patys duodavo. Šiuo atveju teko Skaitmenos dievą gerokai palenkti savo pusėn. O jūs turbūt puikiai įsivaizduojate kaip sunkiai linksta seni medžiai. Bet mums pavyko. Tereikėjo sulaukti. Dar šiek tiek palaukti.

– Keista, aš dievinu mišką, bet traukia namo nors tu ką, – vakarop ėmė niurzgėti Veliona.
– Išpakuok ir pastatyk palapinę, – nukirto daktaras. – Tik šįkart, brangioji, norėčiau, kad mano galva būtų aukščiau nei kojos. Rytoj apvažiuosim keletą vietų, kur jis galėtų medžioti, jei nieko nerasim, šiaušim namo.

Pasistatėme palapines ir lyg trys bailūs zuikiai dar ilgai tupėjome prie jų lauke žiūrėdami į vis tamsėjantį dangų. Gultis atrodė be proto šalta, o sėdėti dar šalčiau.

– Apie ką galvoji? – po ilgos tylos paklausė Veliona susimąsčiusio daktaro.
– Niekaip neišeina iš galvos, kad Diviriksas taip pat čia įsipainiojęs.
– Man taip pat keista.
– Pameni, kaip būdamas paauglys rašiau jam laišką norėdamas sužinoti, ar man tiktų būti teisingumo ministru?
– M-m. Žavėjaisi juo...
– Tiesa...

Po pusvalandžio sulindome į savo palapines ir ėmiau šiek tiek niršti dėl bičiulių prašymo į mišką atvykti vienam. Jiems šilčiau, piktaai mažiau ir mėginau kaip nors užmigti. Nerimastingai varčiausi gal dvi valandas, gretimoje palapinėje jau girdėjau daktaro šnarpštimą ir juodai pavydėjau jam ramaus poilsio. Staiga mano širdis suspurdo lyg pakutenta plikomis rankomis. Ant savo palapinės sienų pamačiau žibintų šviesas. Įsiklausiau. Automobilis. Sustingau vietoje ir niekaip nepajėgiau priimti lemtingo sprendimo: pulti žadinti kitus ar tiesiog tikėtis, kad šios šviesos visiškai atsitiktinės ir tamsioje naktyje mūsų palapinių niekas nepastebės. Man niekaip nedavė ramybės mintis, kad tai ne mes suradome Veliną, o jis surado mus. Ir staiga mane galutinai įveikė vienas svarbus suvokimas: miške esame visiškai vieni, jei šauksimės pagalbos, mūsų niekas neišgirs. Juk aplink vien gamta. Nelaimės atveju ji tik atsuks mums didelę riebią savo subinę ir paliks mus kapstytis iš savo mėšlo patiems. Joks paukštis, jokia voverė, joks šernas ar net maža nusususi ir negraži kirmėlė nepasuks į mūsų pusę savo galvos. Ir tai bus pats puikiausias atpildas mums už tai, jog su gamta elgiamės lygiai taip pat abejingai. Laimei, šviesos dingo ir daugiau nebepasirodė. Tyliai išlindau iš savo palapinės ir dar spėjau pamatyti link lajų tako važiuojančio automobilio šviesas. Mūsų nepastebėjo. Tikrai

nepastebėjo. Tiesiog kažkoks romantikas nusprendė pasižvalgyti po naktinį mišką. Tylutėliai nuslinkau prie draugų palapinės ir įgriuvęs į vidų juos pažadinau.

– Einu patikrinti, kas čia per nakteivos važinėjasi, o judu būkit pasiruošę, – savo drąsą ir organizuotumą pademonstravo daktaras ir greitai užsimetęs savo striukę išnėrė į tamsą.

Mudu su Veli laukėme, laukėme ir dar kartą laukėme.

– Turbūt jis jau niekada negrįš, – į desperatišką neviltį po kurio laiko puolė Veliona.

Nežinau, ar ji juokavo, ar sakė tai rimtai, kartais jos visiškai nesuprasdavau, bet vienaip ar kitaip ėmiau šiek tiek nervintis. Jaučiau, kad būtina padėti draugui, bet tuo pačiu įkyri baimė kaustė mano judesius.

– Tu pabūk, o aš einu pažiūrėti, – nuraminau Velioną ir ši iš tiesų nevalingai atsiduso.

– Eik, aš tave pridengsiu iš nugaros, – tylutėliai atsakė ji.

– Nereikia. Priedangos man nereikia, Veli, – suėmiau ją už žastų mėgindamas tamsoje įžiūrėti jos dideles akis, – man į nugarą ir taip visada kvėpuoja mano klaidos.

Tą akimirką supratau, kad mudu su deive Veliona esame itin panašios prigimties. Mūsų drąsa kartais esti didelė lyg didelio laivo burė, o jei dar papučia palankus vėjas... Bet kartais mes subliūkstame ir lyg ta žebenkštis neriame gilyn į savo sielos užkampius, į tą mažą dėžutę su grotomis, virš kurios durų kabo užrašas „baisu“. Suvokiau tai ir stengiausi įžiebtį savo vyriškumui šiokią tokią kibirkštį. Regis, man neblogai sekėsi ir tyliai tipendamas tamsoje aš jau mačiau tolumoje lajų tako bokštą, o prie bokšto, ten kur mes palikome savo virves, stovėjo daktaras. Tyliai uždėjau jam ranką ant peties. Jis prisitraukė mano galvą rankomis ir visai į ausį sukuždėjo:

– Mačiau Kalvio automobilį. Du šešėliai vaikšto lajų taku. Pamėginsiu užlipti virve. Būk čia ir dėl visa ko lauk manęs.

– Būsiu.

Daktaras vikriai ėmė lipti aukštyn, o mane apėmė dvilypis jausmas. Pirmiausia, bijojau, kad netektų vėl lipti aukštyn. Dieną bent galėjau įvertinti savo nevikrumą šviesoje, o naktį tektų pasikliauti vien savo proprotėvių laipiojimo medžiais patirtimi, slypinčia mano genų užkaboriuose. Kita vertus, šiek tiek sukirbėjo savimeilė. Daktaras imasi visų veiksmų taip, lyg mudu su Veliona nebūtume čia visą pusdienį skaitę apie Nyčę ir kitaip stumdę laiką vardan paties svarbiausio – siekio demaskuoti Šamokslą. Kai reikia veikti, štai jis vienas imasi viso smagumo. Deja, galiausiai mane įveikė pirmasis jausmas ir tiesiog vykdžiau daktaro nurodymus.

– Na? – nejuokais mane išgąsdino iš nugaros priėjusi Veliona, – Kas vyksta?

Nušviečiau jai situaciją ir ji kaipmat apsisprendė lipti viršun. Ji savo baimę įveikė, o kaip aš? Aš vis dar dvejojau, tačiau rankomis tamsoje jau ieškojau savo virvės ir apsauginių juostų, kurios turėtų išgelbėti mano kailį, jei pavestų rankos. Dieve, dieve, ir kodėl aš turiu

kovoti su aukščiu, mažčiau sau tylutėliai ir vėžlio greitumu lipau aukštyn. Ech, jei nebūčiau prisigyres, kad aukščio nebijau, sėdėčiau dabar šiltai savo palapinėje ir laukčiau tų, kuriems aukštis nėra motais. Tokios ir kitokios mintys atakavo mane, o begalvojant apie pašalinius dalykus bokšto metrai tirpte tirpo ir aš šiaip ne taip prisikapsčiau iki Velionos kulnų. Daugiau nelipsiu – ryžtingai nusprendžiau ir stengiausi pro savo intensyvų kvėpavimą išgirsti ką nors, kas vyksta viršuje. Tik vos vos girdėjau Velino balsą, o Kalvio balselis liko man nepasiekiamas. Apie ką jiedu šnekėjosi nesupratau, bet Aušlavis, būdamas visai netoli persekiojamųjų turėjo girdėti kuo puikiausiai. Po kokių penkiolikos minučių iš viršaus ėmė leistis Veliona ir lipdama pro mane tyliai šnibžtelėjo:

– Leidžiamės. Tik tyliai.

Kai kojomis pajutau žemę, supratau, kad esu visas lipnus nuo šalto ir nemalonaus prakaito. Glausdamiesi prie bokšto, kad nebūtų matyti mūsų siluetai, palaukėme gal penkias ar dešimt minučių, o tuomet daktaras paragino sugrįžti į palapines. Sugužėjome į mano draugų palapinę ir aptarėme situaciją. Daktaras teigė girdėjęs pokalbio nuotrupas apie ginklą, sakėsi girdėjęs minint Aukštėją ir pastebėjo, kad Velino nuotaika gana pakili. Gal net pernelyg pakili. Gal tai ir nebuvo pakankama informacija mūsų tolimesniems veiksams, tačiau jautėmės padarę, ką galėjome. Kai daktaras suprato, kad palapinėje girdi dantimis iš šalčio kalenant net du žmones, visi draugiškai nusprendėme pasidalinti šiluma ir užmigome tvarkingai susiglaudę. Lyg sieliai Nemune.

Uždėti apynasrį Divirikso, Velino ir Andajaus trijulei buvo geniali mintis, tačiau kaip tai reikia padaryti buvo gal net dar genialesnė mįslė. Atėjo itin įtemptas laikotarpis. Mes vis dažniau jautėme ir matėme, kad Panteone iš tikrųjų kažkas bręsta ir tai nėra kokia nors rudens, nokimo meto, padiktuota haliucinacija. Jei aš apie Panteono gyvenimą žinojau pernelyg mažai, mano bičiuliai buvo tas filtras, kuris galėjo kritiškai sugretinti praeitį su dabartimi ir pasakyti, kiek jos viena nuo kitos skiriasi. Ir šis filtras šiuo laiku aktyviai man užė galvą.

Kaip tyčia baigiamieji Mūro rūmų statybos darbai įstrigo lyg koks įdomus, bet niekam nereikalingas neandertalietis ledo luite. Gabijus susirgo, keli uoliausi statybininkai atostogavo, pritrūko akmenų, užėjo dideli šalčiai ir lyg gėlės žiedas skleidėsi panteoniečių tingumas, kuris mane būtų nuvaręs į visišką neviltį, jei būčiau dirbęs su projektu visa širdimi. Dabar gi galėjau skirti tik prieširdį. Ir tai tik vieną. „Tegul į tavo galvą niekad neateina mintis, kad aš ko nors nesugebu“, – rašė man Džeimsas viename iš kilometrinių savo laiškų, – „bet vis dėlto tas tavo Lietuviškas Palazzo mano smegenyse pritrynė keletą pūslių.“ Džeimsui sunkiai sekėsi įsivažiuoti į Mūro rūmų interjero viziją ir aš puikiai jį suprantu, nes negalėdamas savo akimis pamatyti statinio jis turėjo stipriai mankštinti savo fantaziją, o filmuota medžiaga, brėžiniai ir mano išsamios pastabos jam mažai kuo padėjo. Tą dieną sėdėjau savo palocių kamputyje ir rašiau Džeimsui atsakymą, o kita ranka jau siekiau telefono, kuris mirgėjo pranešdamas man apie mano brolio norą pasikalbėti.

Brolis nuogaštavo, kad viena iš Mūro rūmų perdangų neatlaikys antrojo aukšto svorio ir įgrius, jei nesiimsime veiksmų. Neva mano paskaičiavimuose buvusi menka klaida, kuri galinti kainuoti mums katastrofą.

– Jei perdanga grius, mes prisivirsim košės, kurią galėsime srėbti iki Kalėdų, – dūsavau į ragelį.
– Ir turiu omenyje ne šių metų Kalėdas.

Vis dėlto mėginau nuraminti brolių, kad perdanga atlaikys, nors pats bijojau blogiausio. Aleksandras pasidavė mano raminiams ir džiaugėsi, kad pastaruoju metu mudu šauniai bendradarbiaujame. Nujaučiau, kad Aleksandras iki galo nesuvokia, kokio masto keistenybėse aš dalyvauju. Jis nedrįso manęs klausinėti, o aš nedrįsau jam nieko pasakoti. Vis dėlto jaučiau, jog faktas, kad jis susidūrė su kažkuo, ko visai nesupranta, jo akyse uždėjo man riebę pliusą. Kaskart bendraudamas su juo jutau, jog jis pasikliauja mano autoritetu ir net susigražinau kadaise turėtą pagarbą. Kai buvome dar visai maži, kai nosį šnypšdavomės į rankovę, o dėl visokių padaužiškų aibių gausos ant kelių nespėdavo gyti žaizdos, brolis tikėjosi, kad tapsiu jam autoritetu ir papasakosiu, apie ką yra šis pasaulis. O aš visada supratau, kad žinau ne daugiau už jį ir vengčiau tokiu autoritetu būti. Galiausiai taip ir susiklostė, kad jis pasaulį pažino bendraudamas su bendraamžiais ir visą laiką jautė lyg kokią nuoskaudą, kad palikau jį ant ledo. Man atrodė, kad įvyko tai, kas turėjo įvykti ir jam tai išėjo tik į naudą. Dabar prisiminiau visa tai ir nežinojau, kaip naujos situacijos paveiks mūsų draugystę, tačiau džiaugėsi atsinaujinusi mūsų bendravimu.

Užbaigus šiuos rūpesčius manęs dar laukė visa krūva neplautų indų, Velionos ir Aušlavio priekaištai, kad mes niekur nepajudame su Sąmokslu demaskavimu ir kiti vargai. Kaip tyčia Upys namuose kabino spintelę ir mano ausyse jau visą valandą užė gręžtuvas, o akyse iš nuovargio galiausiai ėmiau regėti Varholo taškelius. Kad mažai nepasirodytų, likimas man pametė dar vieną pokštą. Beldimas į duris. Nežinodamas, ko laukti, greitai sumečiau kelis svarbesnius popierius į stalčių ir nuėjau atidaryti. Už durų nieko nebuvo, tik ant žemės laukė dailus sulankstytas raštelis.

Savaitei išskrendu į Ganą. Bučiuoju.

Lelos rašysena. Kas per juokai? Kokią dar Ganą? Ji man pasakojo, kad kartais važinėjasi po užsienius ieškodama išskirtinių, retų arbatžolių sėklų, bet man tai pro vieną ausį įėjo, o pro kitą išėjo ir niekada nebesugrįžo. Ir dabar, kai mudu vos tveriamė vienas be kito keletą dienų, ji nerūpestingai palieka man tokį raštelį. Piktinausi, tačiau kažkur sąžinės gelmėse jaučiau savo kaltę. Suskubau išeiti į balkoną ir iš tikrųjų dar pamačiau ją nutolstančią. Lyg jausdama į ją įsmeigtą žvilgsnį ji pakėlė į mane savo dailią galvutę ir šyptelėjo. Kai myli žmogų iki debesų, pradedi išskaityti jo veide milijonus minčių. Tariausi perskaitęs, kad ji mane myli, tačiau pasiilgs nelabai, o apskritai visas šis elgesys reiškia, kad ji šiek tiek pyksta, bet tas pyktis su laiku išgaruos ir Gana jai tik padės. Ir ne tik jai, ji padės mums abiem.

Žiūrėti į ją pro balkoną buvo žavu, tai priminė tą pirmąjį kartą, kai ją pamačiau, tačiau dar žaviau būtų buvę dabar spausti ją savo glėbyje. „Gal tu ir teisi“, – tariau jai tyliai, nors ji jau nebūtų manęs girdėjusi, net jei būčiau sušukęs. Vis dėlto mane kiek neramino mintis, kad galbūt vaikydamasis Sąmokslą lyg nutrūkusį aitvarą galiu pražiopsoti savo laimę arba sukurti nesusipratimą. O juk santykiai visuomet išyra dėl nesusipratimų. Padėjau šią mintį kuriam laikui į lentyną ir išsiruošiau į „Milžinus“ pasėdėti su Algiu prie bokalo alaus. Tai nejučia tapo mūsų gražia tradicija, tačiau jau visas meniu niekaip neradau tam laiko.

Tikslingai išsirinkau nuošalų stalėlį. Nors neradau laiko dėl savo sumanymo pasitarti su bičiuliais, tačiau nusprendžiau, kad jų sutikimas nebūtinas. O sumanymas buvo toks: išklosiu Algiui viską apie Sąmokslą ir paprašysiu pagalbos. Papildomos rankos ir atsarginis protas tikrai nepamaišys.

– Kas ten žino, – per daug nesujaudintas mano ilgo pasakojimo tarė Algis. – Šiandien sąmokslas, rytoj anarchija, poryt restauracija. Nemanyk, kad Panteono egzistencija visą amžių juda viena lygia tiese.

Ne pirmą kartą įsitikinau, kad mano žinios apie Panteoną yra kiek pagražintos ir panteoniečių istoriniuose veikaluose, kiek jų suspėjau perskaityti, kažkas taip pat nutylėta.

– Mano kažkuris proprosenelis ar propropro... na, pats žinai, žodžiu, jis buvo taip pat pasiuntinys kaip aš. Bandė visiems įrodyti, kad tuometinis valdonas pamilo pop dainininkę iš žmonių tarpo ir jai atskleidė visas Panteono kortas. O ji, susiviliojusi tuščia garbe, nuskubėjo tiesiai į jūsiškę televiziją norėdama pranešti, kad jūsų valdžios atstovai tėra įrankiai galingesniųjų rankose. Laimėi, ją palaikė beprote. Bet po to dar ilgą laiką kažkokie žmogėnai

terorizavo valdoną ir net kitus vyriausiuosius dievus. Viskas buvo išspręsta be didelių rūpesčių, bet po įvykio mano proprosenelis buvo laikomas kvailėliu ir niekas to nesistengė paneigti, nes dievai nenorėjo, kad visą šią kvailą istoriją žinotų visas Panteonas. Ir šiandien ne visi ją žino. Ergo, galime daryti prielaidą, kad esama istorijų, kurių nežinau aš.

– Ir vyriausiasis dievas leido egzistuoti tokiai neteisybei?

– Nebuvo reikalo kelti ant kojų Panteono. Kartais nedidelius paklydimus verčiau užglaistyti. Be to, jis buvo puikus vadovas.

Prie gretimo staliuko prisėdo alaus dievas Ragis, tačiau nusprendžiau į jį nekreipti dėmesio kaip į nepavojingą baldą ir tęsiau pokalbį.

– Tai ar padėsi man? – paklausiau Algio.

– Dėl Velino nesuabejočiau, bet manau, kad dėl Divirikso jūs stačiai klystat.

– Ironija mano sesė, skepsis mano brolis, pesimizmą pasikloju, tragizmu užsikloju, – lyg į mūsų pokalbį, lyg į tuščią priešais jį stovinčią kėdę reaguodamas prabilo Ragis.

– Bet juk prisijungęs prie mūsų tu nieko neprarasi? – netvirtai paklausiau draugo.

– Neprarasiu? O ramybė? – šyptelėjo Algis.

– Nesigvieški mano grūdo, jau ir taip – tik pusė, tu pikta ir sumauta humanisto blusa! – nei į tvorą, nei į mietą deklamavo alaus dievas.

Mane erzino Ragio pezalai, bet stengiausi susikaupti ir taikliai įstatyti Algį į savo sudėtingą planą.

– Kuo galiu tau būti naudingas? – paklausė Algis.

– Vištos nemato, kas jas lesina, – prunkštė į saują Ragis.

– Sužinosi viską apie Andajų. Visą, kokias trumpikes nešioja, kiek pipirų barsto ant kiaušininės, visiškai viską. Man atsibodo būti po jo didinamuoju stiklu. Apsikeisime vaidmenimis.

Tądien ryte kaip tik atsimušiau į Andajų savo namo laiptinėje prie pašto dėžučių ir tikrai žinojau, kad jis nevaikšto po Panteono daugiabučius nešiodamas skrajutes ar laikraščius. Mintis atidžiau sekti saugumo ministrą man gimė spontaniškai, bet buvau ja visiškai patenkintas. Kitą rytą jau skyniau savo ir Algio darbo vaisius.

Andajus viską žino apie jūsų Sąmokslą ir net turi jo kopiją ant savo rašomojo stalo. Esate stebimi, kiekvienas jūsų žingsnis jam žinomas, tačiau jis laukia drąsesnių jūsų veiksmų. P. S. Pipirų jis nemėgsta.

Tokią žinutę gavau iš Algio 05:25 kitos dienos ryte.

Poryt Divirikso vestuvė. Ieškokis frako, Deksteri. Varlytę tau duosiu.

Tokia žinutė atkeliavo iš Velionos 06:33.

Svečiai susirinko. O tarp svečių buvo kone visas Panteonas. Neatsilikome ir mes. Į Divirikso ir Jūros vestuves atvykti privalėjome, nes mūsų nedalyvavimas galėjo atrodyti įtartinas. Ir štai mes sėdėjome prie nedidelio stalelio teisingumo ministro sodybos terasoje, Aušlavis tylus ir kiek paniuręs dorojo didžiulį balta grietinėlę puoštą tortą, aš šiek tiek įsitempęs spoksojau į vieną tašką ir tik Veli mus lenkė savo guvumu galbūt dėl to, jog vestuvės – tai jau bet koku atveju moterų stichija. Labai svarbu paminėti tai, jog netoliese prie balto fortepijono grojo pusdievis Čiurlionis ir norėdamas galėjai patirti vieną kitą prasmingos dienos katarsį, sučepsėti savo jautriomis ausimis vieną kitą gražią natą. Dar svarbu užsiminti, kad manasis minėtas „taškas“ buvo Lela, kuri visą šį renginį planavo, organizavo ir reorganizavo visa įraudusi nuo darbo gausos.

Netoliese tarp svečių pastebėjau Andajų ir jis mestelėjo man savotišką šypsena. Keista, bet ji man priminė vieną šypseną iš labai senų laikų. Kai buvau dar moksleivis, klasės merginos paprašė mūsų, kelių vaikinių, papuošti klasę auklėtojos gimtadienio proga. Būdami tingūs ir pilni kvailysčių mes klasę kukliai, bet, kaip mums tuomet atrodė, išradingai papuošėme trimis vandens pripildytais prezervatyvais, kurie turėjo atstoti balionus. Auklėtoja, pamačiusi mūsų pokštą, susisodino mus visus ir nieko nesakė, tik šypsojosi ta karčia, kiek nervinga šypsena, kuri reiškė, kad ji supranta, jog vieną dieną mes išaugsime iš savo kvailysčių vystyklų, bet kaip ten bebūtų, dabar ji čia yra karalienė ir karalienei net žema ką nors mums pasakyti.

Aušlavis taip pat pastebėjo Andajaus šypsena ir tik mostelėjęs ore šaukšteliu dar labiau įniko į desertą.

– Mes stovime vietoje, – neišlaikiau ir ėmiau bambėti. – Ir stovime su nusmukusiomis kelnėmis ir atsirišusiais batraiščiais. Bent aš taip jaučiuosi. Turbūt ir judu. Gal tos vestuvės skirtos kokiam nors Velino darbeliui užmaskuoti? Ar matėt jį šiandien?

Daktaras papurtė galvą, o Veliona manęs net negirdėjo, nes susidomėjusi stebėjo kaip Jūra perduoda dailiai supintą rūtų vainiką savo jaunesniajai seseriai. Svečiai stebėjo šią ceremoniją jaukiai susispietę aplink ir visų veidai, o ypač moterų, šiek tiek švytėjo pagarbiu džiugesiu.

– Ar Jūra Panteone turi kokios nors svarbesnės įtakos, apie kurią nieko nežinočiau? – klausiau daktaro. – Kokie nors svarbūs giminystės ryšiai?

Jis tik niūriai papurtė galvą. Niekaip nesupratau tos keistokos jo šiandieninės apatijos, tačiau netrukus man viskas paaiškėjo.

– Nejaugi nepagauni, Deksteri? – tarė nuo ceremonijos akis pagaliau atitraukusi Veliona. – Mes norėjome pagąsdinti teisingumo ministrą mirtimi, o štai kas gavosi. Jis tik paskubėjo susituokti.

Štai kur šuo pakastas. Aušlavis kremtasi, kad jo išradingumas demaskuojant Sąmokslą virto šeimynine komedija. Nebloga komedija, bet visgi komedija. Pasiutimas.

– Tegul. Kaip gavosi, taip gavosi, – taikiau nuraminimo žodžius daktarui. – Bet nebedelskime, draugai. Tegul jie švenčia, o mes veikime. Kas, jei Diviriksas ir kitose srityse ėmė skubėti? Juk dabar puikus metas imtis nešvarių reikalų, kai beveik visas Panteonas geria šampaną ir gers dar dvi dienas.

– Savaite, – pataisė mane Veli.

– Gerai sakai, – pagaliau prabilo daktaras. – Važiuojam.

Mes be jokių ceremonijų pakilome nuo stalelio ir patraukėme link savo automobilių. Išeinant dar spėjau pastebėti savotiškose kartuvėse kabančias Kontaktų centro ausines.

– Kaip suprasti? – stebėjauisi.

– Jiems niekas nepiršliavo, todėl atpirkimo ožiu vietoje piršlio simboliškai pasirinko Kontaktų centro atributiką. Jiedu artimiau susipažino, kai Jūra tapo centro vadove, – paaiškino Veli.

Kai po geros valandos riedėjome duobėtais ir klampiais Kapčiamiesčio girios keliais į Velionos mamos sodybą, supratau, kad neturiu jokių bekelei reikalingų vairavimo įgūdžių. Supratau ir tai, jog jei subyrės mano mielos mašinos važiuoklė, galės Aušlavis pats ją klijuoti po gabalėlį lyg tūkstančio detalių dėlionę. Nejaugi jis nenumatė, jog mano automobiliui tai pernelyg didelis iššūkis?

Žvorūna, Velionos mama, gyveno jaukioje sodyboje vidury miškų. Iš rytų sklypą buvo apglėbęs neseniai iškirstas miškas, kuris lyg veidas apgamais puošėsi vien plikais kelmiais, šiaurėje dunksojo baugi pelkė, o vakaruose augo optimistiškas jaunuolynas. Kontrastinga ir įdomi aplinka, neįprastas namo dekoras traukė mano akį, o kai duryse pasirodė svečius pasitikti išėjusi miško ir medžioklės deivė, norėjosi kukliai priklaupiti ir pabučiuoti jos dailaus apdaro kraštą. Tokia didinga, graži, jauki ir galinga man jį tą akimirką pasirodė. Galbūt pirmą kartą mane taip stipriai paveikė dieviška charizma ir nežinojau, ar tai labai aiškiai atsispindi mano veide, tad stengiausi elgtis kukliai.

– Meluočiau, jei sakyčiau, kad Veliona man daug apie jus pasakojo, – ištiesė man ranką Žvorūna. – Šita padūkėlė visas naujienas man atsiunčia paskutinę minutę. O ir šios būna neblogai pacenzūruotos.

Veliona pakštelėjo mamai į žandą, Aušlavis pabučiavo deivei ranką ir mes sugužėjome į vidų. Būdami sotūs nuo vaišių vestuvėse atsisakėme net arbatos, todėl nebuvo kuo užpildyti kiek neįdomių pirmųjų susitikimo akimirkų. „Įdomu, kodėl Veli mama nedalyvavo vestuvėse“, – svarsčiau apžiūrinėdamas erelio iškamšą, kai tuo tarpu daktaras gana drąsiai ėmė laužyti visas mandagybes.

– Jei atvirai, Žvorūna, mums reikia bent kelių ginklų, – tarė jis. – Ar turėsite ką nors prieš save?

Deivė nieko neatsakė, tačiau iš karto pakėlė ranką ir ištiesusi ją paėmė nuo židinio atbrailos mažytį žalvarinį suvenyrą. Pasuko jame esantį mechanizmą, tuomet viena iš židinio plytų „išvažiavo“ į priekį lyg būtų paprasčiausias stalčius ir deivė ištraukė iš jo kažkokį

nedidelį aparčiuką, kuris man be galo priminė tą vaikystės žaislą, kuri vadinome tamagoči. Nedrįsdamas atrodyti pernelyg nemandagus stebėjau deivę tik vogčiomis, o mano kompanionai šia ceremonija visai nesidomėjo lyg Veli mama šaldytuve ieškotų, kuo mus pavaišinti. Žvorūna perėjo per svetainę, delnu švelniai stuktelėjo į vieną iš sienas dengiančių dailylenčių. Dailylentė kaipmat atsilaisvino, deivė ją pastatė ant žemės ir pamačiau, kad po dailylente slėpėsi pailgas seifas. Ji įstatė tamagoči į jo formą atitinkantį įdubimą ir seifas atsivėrė. Kai į kambarį buvo ištraukta ginklus laikanti horizontali platforma, galėjome rinktis, kas patinka.

Aušlavis tik dabar mandagiai priėjo prie seifo, paėmė keletą ginklų ir dar minutėlę dvejojdamas žiūrėjo į Žvorūnos kolekciją. Buvo įdomu stebėti, kaip daktaras savyje kovoja priimdamas galutinį sprendimą – imti daugiau ginklų ar nekristi uošvei į akis pasiėmus vos keletą. Tuomet jis vos vos kilstelėjo ranką ir aš pamačiau kaip ji sudrebėjo. Sudrebėjo ranka dievo, kuris skalpeliu galėjo prapjauti žmogų ir šaltakraujiškai knaisiotis po jo vidų. Stebuklų pasaulis. Jis vis dėlto pakėlė ranką ir susirinko iš platformos visus likusius ginklus. Žvorūnos veide neįskaičiau nei smerkimo, nei smalsumo.

– Gražinsime kaip galima greičiau, – patikino Aušlavis lyg guosdamas pats save.
– Neskubu, naudokit, kiek reikės, – nuramino jį Žvorūna. – Juk žinai, kad šiuos gražuolius laikau tik iš pagarbos Velionos tėvo atminimui. Man pilnai užtenka mano senučiuko „Simpsono“.

Nesusilaikiau nešyptelėjęs, nes buvo sunku įsivaizduoti šią elegantišką moterį su ginklu rankose.

– Tikiuosi žinot, ką darot? – staiga atsisuko ji į mane. Matyt šis klausimas buvo spontaniškas nepiktas kerštas už tą šypsenėlę.
– Mes taip pat tikimės... – numykiau sumišęs.
– Veli, baigiau nerti tavo voratinklį. Gal nori pamatyti? – pakeitė pokalbio temą taktiškoji deivė.

Žvorūna įnešė į kambarį voratinklį primenantį nériniuotą apdarą ir moterys kuriam laikui turėjo kuo užsiimti, o mudu susinešėme į automobilius ginklus. Nežinau, ar man palengvėjo, ar pasunkėjo, kai supratau, kad tapome rimčiau ginkluotais. Ar mums grėsė rimtas pavojus? Ar mums iš tikrųjų prireiks ginklų, jei kritiniu momentu pulsime ginti Aukštėją arba stengsimės sustabdyti kokią nors Sąmokslų giją? Ir kas jais visais šaudys, net jei taip nutiks? Jei ir paimtume į rankas kiekvienas po du ginklus (man ir vieno per daug), liktų dar bent penki. Kur tas mūsų sąjungininkų būrys? Ar jie reikiamu momentu išlįs iš uoksų medžiuose? Varge, varge, ką mes darome?

Tačiau mano mintys gerokai pasikeitė, kai netoli Vilniaus Veliona, su daktaru važiavusi savo automobiliu man iš paskos, paskambino ir greitakalbe tarė:

– Deksteri, paskui mus bala žino kokį kelio galą velkasi Andajaus automobilis. Nežinau, ką mes darysim, bet būkim budrūs. Ir, aišku, ginklai – tik būtinai gynybai.

Pažvelgiau į veidrodėlį ir iš tikrųjų pamačiau saugumo ministro automobilį. O prie vairo jis. Rimtas lyg per mamos laidotuves. Tenka pripažinti, pasijutau lyg vesterne, tik tuo metu nežinojau, ar didelio jis yra biudžeto ir ar aš esu protagonistas, kuris filmo gale sveikut sveikutėlis linksmai į orą pakels kulku suvarpytą kepurę, ar antagonistas, kuris žiūrovui nematant paskęs savo kraujo klane. Padėtis darėsi jei ne kritiška, tai išties įtempta ir įvykiai pamažu rutuliojosi į šio veiksmo finišą. Andajus aplenkė mano bičiulių automobilį ir susigretinęs su manuoju ranka parodė, kad sustočiau. Elgtis šaltai diktavo mano kritiškas protas ir aš paklusau jo nurodymui. Kol dievas vėžlio žingsniu artėjo link mano automobilio, susiradau mažiausią ginklą ir paslėpiau jį savo švarko kišenėje ir laikiau ant jo vėsaus metalo savo suprakaitavusią ranką. Galvoje sukosi tik viena įkyri mintis: „Aš net nežinau, ar jis užtaisytas ir nežinau, ar prieš šaunant dar reikia atlenkti kokį ten gaiduką ar ką, nes apie ginklus nenuraukiu nė per nago juodymą“. Jis galiausiai priėjo, pravėriau langą ir tariau:

- Turbūt, ministre, šios dienos romantinės nuotaikos ir jums susuko galvą, kad nepatingėjote mane po visą Lietuvą vaikytis. Mažu piršitės?
- Nebijok, myliu tave kaip Ereškigalė savo seserį.

Mano pastangos juokauti kritiniu momentu nebuvo bevaisės, nerimas kiek atlėgo. Tačiau mano jaudulio kreivė, jei tik tokią kas būtų nupiešęs, staiga vėl šoko į viršų. Pamačiau, kad Andajus siekia vidinės striukės kišenės ir stipriai suspaudžiau ginklą rankoje. Ak, kaip nuostabiai nerimo kreivė riedėjo žemyn, kai pamačiau, kad iš kišenės jis ištraukė ne ginklą, o popieriaus lapą.

- Suprantu, iki vestuvių visada būna vienas kitas meilės laiškas, – variau ta pačia nata.

Andajus nieko nebesakė, įteikė lapą ir atgręžęs man nugarą sugrįžo į savo automobilį. Atlenkiau perpus perlenktą lapą ir greituoju skaitymo būdu perskaičiau, jog Aukštėjo nutarimu esu laikinai nušalinamas nuo Mūro rūmų statybos dėl įtartinų mano ryšių su Meksika. Kai saugumo ministro automobilis nutolo, kai prie manęs priėjo mano draugai, ištiesiau jiems popieriaus lapą ir jiedu naudodamiesi tokia pat greito skaitymo technologija suglaudę galvas permetė akimis dokumentą.

- Kokie dar ryšiai su Meksika? – gana energingu balsu paklausė daktaras.

Akimirksnį tyriau šią jo intonaciją, stebėjau jo veidą ir net pagalvojau, kad po ilgo laiko jo pasitikėjimas manimi galėjo susvyruoti. Staiga prisiminiau, kaip kartą mačiau dievų vaikus žaidžiančius prie mano daugiabučio ir susipešusius, kai jiems niekaip nepavyko susitarti, kuris jų bus Kecalkoatlis. Actekų dievai, kaip supratau ir iš įvairių antraščių Butės laikraštyje, pasaulyje užėmė tokį pat sostą, kokį Europoje skandinavai. Tad mano ryšiai su Džeimsu, nors ir visiškai atsitiktinė aplinkybė, net ir mano draugams galėjo sukelti nerimo. Supratau juos ir trumpai nupasakojau, kas yra Džeimsas ir kaip jis įsipainiojo į Panteono reikalus.

- Gaila, kad jūs nesate žmonės ir negaliu pasakyti „būkit žmonės, supraskit...“, bet būtų tikrai miela, jei suprastumėte, kad visa tai tik kvailas sutapimas, o neprašyti Džeimso pagalbos aš negalėjau. Juk ir tu pats, – apeliavau į daktarą, – mano paklaustas, ką man daryti su Mūro

rūmais, leptelėjai, kad ką nors sugalvosiu. Aš ir sugalvojau. Man net nekilo mintis, kad jie išsiaiškins. O išsiaiškine dar ir kriminalą iš to sukurs.

– Liaukis save varginęs tais visais bereikalingai galvojimais, – tvirtai tarė Veli. – Nušalino, tai nušalino. Dabar tai nebeturi prasmės. Tikime tavimi ir šis saugumo dievo žingsnis tik įrodo, kad mes artėjame prie jų piktadarysčių urvo ir jie ima urgzti.

– Tai imkim ir neleiskim jiems nė cypelt, – galiausiai prabilo Aušlavis ir ryžtingai nužingsniavo link savo automobilio. Jei tik mokėčiau, iš tvirčiausių metalų nuliečiau tą savimi pasitikintį siluetą, kurį išvydau nutolstantį rudens nakties fone, ir pastatyčiau kaip švyturį žmonijos priešakyje. Tai buvo daktaras. Plevėsuojanti Panteono vėliava.

Aš? Aš niekada nebuvo išlipęs į sausumą...

Dž. F. Kuperis, „Jūrų burtininkė“

Nors iš nekantrumo kramčiau puodelyje likusias išgertos arbatos arbatžoles lyg koki kramtomąjį tabaką, Upys to nė nepastebėjo ir toliau susikaupęs klijavo laivo maketą butelyje. Jei iš pradžių šis kruopštus darbas mane sudomino ir stebėjausi pirmą kartą išvydęs, kaip tai daroma, jei paprastai vandens dievo ramumas mane žavėjo, šiandien jo būdas mane varė iš proto. Džiaugiausi, kad Upys prisidėjo prie mūsų, o mūsų planas užtvindyti Kauno senamiestį, kad sutrukdytume Velino, Divirikso ir Aukštėjo susitikimui, buvo tobulas, tačiau bijojau, kad mes pavėluosime.

Gaila, bet mano „kramtomasis tabakas“ visai neramino nervų, o ilgainiui mane net miegas suėmė, taigi užgriuvo natūralus atsakas į įtampą. Pastarosios savaitės mane taip išsunkė, jog jaučiausi lyg Biliūno personažas sunkiai lipantis į laimės žiburį, kuriam dar visokios pabaisos ir šmėklos lipti kliudo. Man liko vos keli laipteliai, bet ir čia manęs laukė tiek išbandymų. Lela, neseniai sugrįžusi iš užsienio, pastaruoju metu užsisklendė savyje ir mačiau, kad ji man kažką sako, bet jaučiausi lyg bandyčiau suprasti japoną skaitydamas rusų kalbos žodyną. Tuomet buvo toks netinkamas laikas aiškintis santykius, jog aš jų ir neketinau aiškintis. Tai veikiausiai buvo grubi mano klaida, bet ar aš galėjau tuo metu matyti daugiau, nei mačiau? Aprėpti ir taip pernelyg didelį gyvenimą? Miegodavau prastai, pabusdavau pilnas baimės, imdavau tikrinti duris, žiūrėdavau, ar nieko nėra balkone. Kartą ėmiau tikrinti spintą, manydamas, kad girdžiu joje kvėpavimą. Bijojau būti sučiuptas, sunaikintas, bijojau dievų galybės, suktybės ir keršto. Sapnavau neramius sapnus ir net dieną, valgydamas sumuštinį ar skusdamasis vonioje smakrą vis žvilgčiojau sau už nugaros.

- Viskas, – pagaliau tarė Upys.
- Puiku. Ar jau galime važiuoti?
- Gerai, tik susidėsiu priešpiečius.

Vadinasi, dar reikės palaukti. Bet čia juk tik priešpiečiai. Ar tai gali trukti visą amžinybę, kaip kad truko laivo klijavimas? Pasirodo, kad gali. Mane net prakaitas ėmė pilti, kai lėtai ir rūpestingai susitepęs sumuštinis Upys ėmė miniatiūriniais griežinėliais pjaustyti morkas, o po to dar sugalvojo, kad prie sumuštinų jis būtinai norės šviežių ridikėlių, kuriuos reikėjo švariai nuplauti ir kiekvieną jų kruopščiai apipjaustyti bei perpjauti per pusę. Aš ėmiau galvoti, kad nuo tokio laukimo galima paprasčiausiai išprotėti. Aš čia verdu, kunkuliuoju, o jis rūpinasi savo priešpiečių dėžutės estetika. Bet, laimei, visa ši ruoša galų gale baigėsi ir mes palikome upių dievo apartamentus.

- Ten, hidroelektrinėje, tikrai nebus jokių kliūčių? – paklausiau Upio, kai mano automobilis pajudėjo iš stovėjimo aikštelės.
- Oi ne, viskas bus gerai, vadovą aš asmeniškai pažįstu.

- Na taip, bet kalbame apie nekasdienišką darbo dieną. Turbūt visai KHE. Tikėkimės, kad jie ten turi keletą gelbėjimosi valčių nenumatytoms situacijoms.
- Viskas bus gerai, – nepajudinamą ramybę demonstravo dievas automobilio grotuve ieškodamas jo skoniui tinkamos muzikos.

Veik visą kelią tylėjome ir džiaugiausi ramybe galėdamas iš naujo apgalvoti, pakartoti visus plano elementus. Kas dešimt minučių žvilgčiojau į savo mini kompiuterį ant riešo tikrindamas, ar Diviriksas su Velinu nepakeitė savo planų ir ar juda ta trajektorija, kuria ir turėtų. Kai iki Kauno buvo likę vos dešimt kilometrų, neištvėriau:

- Pilnai jums pasitikiu, bet tas laivas... na, Aušlavis minėjo, kad kurį laiką juo neplaukiojote?
- Tu kalbi su upių dievu. Plaukti man – lyg tau vaikščioti. Manau, kad daugiau komentarų nereikia.

Jo balse girdėjau šiek tiek nuoskaudos ir daug išdidybės. Išties, kaip kvailai aš klausinėju, – mažčiau sau ir kandžiojau apatinę lūpą.

- Nesinervyk. Planas tavo geras. Jei nepadės vanduo, mačys undinės.

Nesupratau, ką jis turėjo omenyje, bet skambėjo raminančiai. Žinau, kad tikriausiai bet kuris sveiko proto žmogus ar dievas paklaustų, kuriam galui mums reikėjo užtvindyti kone visą Kauną, kad sustabdytume trijų galingiausių Panteono dievų susitikimą. Juk susitikimą galima tiesiog perkelti į kitą vietą, kitą dieną. O dar svarbesni klausimas – kam mums reikėjo po to užtvindytu Kaunu plaukti Upio laivu ir plaukti taip, kad mus būtinai kuo daugiau žmonių pamatytų ir gal net parodytų per televiziją. Žmonių televiziją, nes dievai savosios niekada nekūrė. Nematė tam reikalo. Atsakymai čia gana paprasti. Mes neturėjome geresnio plano kaip trukdyti bet kokiems rimtiems ministrų susitikimams su Aukštėju. Tiesiog norėjome išlošti laiko, net jei tai būtų kelios nusususios valandos. Idėja apie laivą, kurią, beje, pasiūlė mūsų išradingoji Veliona, buvo pasitelkta kaip priemonė pademonstruoti savo galią. Tai blefas. Senas laivas su pedantu upių dievu ir dailide, kuris labiausiai bijo, kad plaukiant neužkluptų jūros liga. Bet mes turėjome visų pirma patys savimi patikėti ir, dievai mato, mes patikėjome. Beliko tik įgyvendinti idėją to tikėjimo nesudaužant.

Upį palikau prie hidroelektrinės ir nedelsdamas nuskubėjau į senamiestį, kur manęs jau turėjo laukti daktaras su Veli. Draugų sutartyje vietoje dar nebuvo, todėl greitai nuskubėjau į „Akropolį“ nusipirkti keletą snikersų nervams apraminti. Stovėdamas eilėje prie kasos kaip tyčia tolumoje tarp žmonių pamačiau šmėkščiojant raudoną Aitvaro tatuiruotę. Kol mano pirkiniai lėtai slinko link kasininkės, jis su Žaibu kaip tik praėjo visai netoli manęs. Tai tik patvirtino faktą, jog šiam susitikimui kažkas išties planuojama. Ką daugiau ministrų atžalos veiktų Kaune? Jie draugiškai dorėjo traškučius ir nešėsi plastikinių butelių alaus. Ar tik ne tas pats kvailas noras maistu apraminti jaudulį?

Užtvindyti viso Kauno mes visai neketinome. Upys suorganizavo keletą itin galingų vandens siurblių, kurie prie KHE ims pumpuoti marių vandenį ir per Birutės gatvę nutiestais milžiniškais vamzdžiais paleis jį į miesto pusę. Jis pažadėjo man ir kelias dešimtis vilkikų su

cisternomis, kurie akimoju papildys tĕkmę papildomu vandeniu. Svarbiausia, kaip sakė jis, vienu metu paduoti kuo daugiau vandens kad upė nesugebėtų susidoroti. Labiausiai turėjo nukentėti Šančiai, Freda ir senamiestis, o užvis mums labiausiai rūpėjo jei ne apsemti, tai bent šiame chaose izoliuoti Nemuno salą, kur ir turėjo susitikti dievai. Tiesą sakant, neturėjau laiko studijuoti Kauno reljefo ir nežinojau, kaip tiksliai judės vanduo ir koks bus potvynio mastas. Buvo ir kitų problemų. Mes nebuvo tikri dėl savo skaičiavimų ir nežinojome, ar pakaks mūsų idėjos užkimšti keletą pagrindinių gatvių nuotekos sistemos elementų, kad miestas išties imtų tvinti. Tačiau Upys mane tikino, kad jis turi slaptą ginklą ir jei vanduo kils per lėtai, jei Kauno marios nesugebės visiems parodyti, kur meldai dygsta, joms pagelbės miestas ant kalvos. Jei atvirai, užuominų apie paskutinįjį jo slaptą ginklą nesupratau.

Mano darbas čia buvo paprastas. Man tik reikėjo stebėti, ar ministrai juda reikiama linkme ir su pirmosiomis rimtomis bangomis atplaukus Upio laivui saugiai ir sausai įvairuoti į jo denį savo mylimą automobilį. Ir štai pagaliau į prekybos centro aikštelę įvairavo Aušlavio automobilis. Šią transporto priemonę mačiau pirmą kartą ir nujaučiau, jog daktaras neatsitiktinai iš garažo išstūmė savo pasididžiavimą. Jam, kaip ir man, visa ta kelionė laivu atrodė lyg naujos karūnos prisimatavimo ceremonija. Tuomet įsisvajota galbūt buvo pernelyg plačiai, tačiau tikrai pamenu tą iškilmingumo virpulį visų mūsų trijų sielose.

Pasisveikinau su draugais ir nieko per daug nemąstydami tiesiog laukėme pokyčių Nemuno srovėje. Nežinau, ar nėsčioji su didesniu nekantrumu laukia pirmojo kūdikio verksmo nei kad aš laukiau horizonte išvysiantis pirmąją atplūstančio vandens bangą. Mano kompiuteris rodė, jog Divirikso ir Velino taškeliai susijungė į porą kažkur netoli Kauno ir mus jau ėmė spausti laikas. Kad Aukštėjas yra numatytoje susitikimo vietoje, žinojome tik iš kas dvi valandas Lelos atnaujinamos informacijos, bet manėme, kad mums to pakanka. Nors Lelai visų kortų neatskleidėme, ji pademonstravo didžiulį pasitikėjimą ir net sutiko įspėti savo tėtį, kad su savimi į susitikimą vežtųsi gelbėjimosi liemenę. Manydami, kad Aukštėjas nemėgsta keisti savo planų, buvome tikri, jog jis Žalgirio arenoje jau užsisakinėja gardžiai iškeptą jautienos kepsnį su salotomis.

Ir staiga pagaliau Veliona net cyptelėjo iš džiaugsmo. Mes pamatėme Nemuno paviršiuje nedidelį cunami. Tokį visai nežymų ir bet koks praeivis būtų tik gūžtelėjęs pečiais, jei būtų jį pastebėjęs, o mes jau žinojome, kad mūsų planas ima veikti. Deja, kitų požymių teko dar ilgokai luktelėti ir tik po gerų dvidešimties minučių mes pamatėme, kad vanduo upėje ima kilti. Kai vanduo ėmė semti arčiausiai esančius pėsčiųjų takus, žmonės gatvėje taip pat atkreipė į tai dėmesį ir kai kurie net sustojo pasižiūrėti. Vis dėlto po dešimties ar penkiolikos minučių vandens lygis staiga ėmė kristi ir jau beveik norėjau rautis sau plaukus. Aš tiesiog pamačiau, kad mes tinkamai neįvertinome gamtos galybės ir didybės. Tačiau staiga iš „Akropolio“ pusės pasigirdo žmonių klyksmai ir kai pamačiau iš prekybos centro sruvenančią stiprią vandens srovę pagaliau atsikvošėjau, kad čia ir yra tas išganingasis Upio miestas ant kalvos. Jis man nepateikė jokios mįslės, tiesiog kalbėjo pažodžiui. Ak, kad čia su mumis būtų Algis. Pamatytų, ką reiškia trūkęs kanalizokas! Staiga mano kūnu lyg elektra ėmė tekėti savotiška energija ir su kiekvienu upės šoktelėjimu viršun jaučiau vis didesnę tos srovės stiprį, o mano širdis ėmė panėšėti į didžiulį gongą.

– Į ratus! – sukomandavo Aušlavis, vanduo galiausiai ėmė semti Karaliaus Mindaugo prospektą.

Beveik bėgte nuskubėjome prie automobilių, nors buvo be galo smalsu stebėti krinkantį senamiesčio eisimą ir žmonių paniką. Šiokio tokio chaoso buvo ir mūsų veiksmuose. Mes neturėjome jokio supratimo, kur geriausia laukti su automobiliais, kad nesuslaptume padangų, bet Upiui būtų patogiau ištiesti mums vos kelių metrų ilgio lieptelį į savo laivą. Jis man daug aiškino apie natūraliai susidarysiančias prieplaukas, bet tik dabar supratau, kad apimtas streso aš pernelyg drąsiai perleidau šią informaciją pro ausis. Šiaip ne taip suradę keletą vandens dar neapsemtytų zonų arčiausiai upės mes pagaliau kiek nurimome, tačiau šią ramybę lyg adatos audinį ėmė varpyti mieste pasigirdusios sirenos. Gaisrinė? Greitoji? Policija? O gal visos kartu? Nuostabu, kaip greitai aliarmas plinta skruzdėlyne. Vandens kilimas šiek tiek normalizavosi, kompiuterio ekrane mačiau, jog ministrų taškėliai stovi vietoje (geras ženklas!) ir mums beliko sulaukti Upio.

– Anava! – peršaukdama netoliese pravažiavusios greitosios klyksmą mūsų dėmesį bandė atkreipti Veliona ir mes iš tikrųjų pamatėme Upio laivą.

Paprastas kaip du kart du, nedidelis, jei lyginsi su peizažu, bet koks jis mums buvo mielas ir jaukus, kai pagaliau patiems mums netikėtai paprastu būdu įriedėjome į laivo denį automobiliais. Tikriausiai niekada nebuvo mano gyvenime puikesnės kelionės nei ši. Netrukus vėjas ėmė taršyti mums plaukus ir neužilgo jau stebėjome, kaip vanduo skalauja Nemuno tiltų pažastis. Atkreipiau dėmesį, jog vanduo po laivu žibėjo tūkstančiais melsvų švieselių. Pasirodo, jog Upys sugalvojo ta pačia proga atlikti kažkokį įmantrų tyrimą apie Nemuno vandenį ir paleido į upę daugybę mažų duomenų kolektorių su LED šviesomis. Patvinusiu Nemunu mes plaukėme lyg užkietėję piratai, lyg Kauno merai, Lietuvos karaliai ir Panteono valdovai vienu metu. Vanduo kilo stebėtinai greitai ir greitu laiku mes net įplaukėme į siaurą senamiesčio gatvelę. Upys kiek įsitempė reguliuodamas laivo kursą, kartą vos nesitėškėme į medį, kitą kartą jau atrodė, jog įplauksime į prabangios drabužių parduotuvės vitriną, tačiau galiausiai pirmoje gatvių sankryžoje Upys apgrėžė laivą bijodamas, jog pernelyg seklu, ir mes sugrįžome į upės vagą. Tai buvo toks meistriškas manevras, kad vargu, ar surastum mūsų krašte nors vieną prisiekusį jūrininką, kuris nebūtų pavydėjęs Upiui išmonės ir vikrumo. O juk čia tebuvo patvinusi upė.

Jei šiuo metu būčiau pamatęs iš vandens iššokusią ir vėl panėrusią undinę, būčiau tik meiliai jai nusišypsojęs ir paprašęs jos telefono numerio. Viskas man tuomet atrodė įmanoma. Aš jaučiau, kad mano kraujagyslėmis teka ne kraujas, o elektra ir kartočiau sau mintyse: „Aš esu upė, aš esu vanduo, aš esu stichija ir galia. Bijokite manęs, dievai, nes tai sukūriau aš. Aš įžūlusis Prometėjas iš jūsų pavogęs ugnį ir padaręs tai pačiu ironiškiausiu būdu – pasitelkęs vandenį.“ Iš šių puikybės aukštumų nusileisti ant žemės paskatino šampano butelio šūvis ir prisiminiau, kad visa tai mes padarėme kaip komanda, tad pūstis nereikėtų. Aušlavis jau pilstė į skardinius puodelius putojantį gėrimą, bet staiga laivas šiek tiek susiūbavo ir nenorėdamas parvirsti įsikibau į metalinį denio bortelį. Mano ranką lyg žaibas nudegino tikra elektra ir mano sąmonė akimirksniu išsijungė.

Akis atmerkiau jau savo bute. Pirmiausia išvydau saulėtekio gaisus toli languose ir supratau, kad saulė jau parodė mums savo sėdmenis, tačiau vakaro liūdesiui nebuvo vietos, nes man į sąmonę susruvo visi neseniai įvykę nuotykių. Vos man prabudus prie manęs priėjo Aušlavis ir tarė:

- Sakyk: šešios žąsys su šešiais žąsyčiais...
- Man pažeistas kalbos centras? – tokie buvo pirmieji mano žodžiai.
- Ne, tiesiog norim pasijuokti.

Na, o man juoktis jau nebebuvo noro. Džiaugiausi likęs gyvas ir galutinai atsigavęs su malonumu peržiūrėjau žinių pakartojimą, kuriame mūsų laivas atrodė gal ne taip išpūdingai, kaip mūsų vaizduotėse, bet gana fotogeniškai. Tikslas pasiektas.

- Pasiskubyk, Deksteri. Sukroviau tavo svarbiausius daiktus. Likti čia tau nesaugu. Andajus jau tikriausiai pakeliui.
- Žinoma, – atsikvošėjau supratęs, kad žaidimas tęsiasi ir ši pergalė dar nėra galutinė.

Kai skubėdami lipome laiptais žemyn, Veliona staiga prisiminė:

- Tiesa, ar turi su savimi telefoną?
- Taip.
- Tai išmesk jį į šiukšlių dėžę.
- Kodėl?
- Juk tai telefono dėka jis tave seka, kvailiuk.

Ketinau išmesti telefoną vos tik išeisime lauk, bet staiga šovė geresnė mintis. Kaip tik stovėjome prie laumės buto durų, todėl priėjęs nulenčiau rankeną ir, o, stebukle, neužrakintos durys prasivėrė. Sviedžiau telefoną pro duris ir greitai išbėgome iš daugiabučio.

Kautis nedera prie bobų:
 Subjaurosim naują gryčią
 Ir grindis krauju iššepsim.
 Eime verčiau į kiemą,
 Eikim kautis į dirvoną,
 Eikime į pievą muštis!

„Kalevala“

O dabar pats tinkamiausias metas papasakoti, kaip įvykiai klostėsi toliau. Panteone staiga stoji kurtinanti tylą. Nei mus kas gaudė, nei mūsų ieškojo, nei mus teisė ir kankino, nei buvo girdėti apie kitą Aukštėjo ir vyriausiųjų dievų susitikimą. Net ir Butė apie Kauno senamiesčio potvynį neparašė laikraštyje nė žodžio. O jei kas ir vyko, mes apie tai nieko nežinojome. Tarp kita ko, tokia tylą mus gal net labiau baugino nei tiesioginis susidorojimas su mumis.

Kaip ten bebūtų, ši ramybė turėjo ir savų plusų. Nors Veliona ir daktaras sugalvojo, kad turime kurį laiką vis keisti gyvenamą vietą ir kol kas nesiimti jokių veiksmų, kol nesugalvosime galutinio smūgio sąmokslui, išdrįsau kartkartėmis nusižengti mūsų griežtam saugumui. Štai ir tą niūrų lapkričio sekmadienį leidau sau įkrauti savo gyvybinę bateriją Lelos draugijoje.

Šis pasibuvimas turėjo būti gal kiek produktyvesnis ir sklandesnis, tačiau mūsų santykiuose kur ne kur jau telkšojo nekvepiančios dumblo balos. Toks ar anoks jis buvo, vis dėlto pernelyg branginu kiekvieną su šia moterimi praleistą akimirką ir nesinori pasakoti visų pikantiškų mūsų pokalbio detalių, todėl būtų išties lengviau įjungti jums begarsį mūsų pokalbio filmą ir leisti daug ką suprasti iš mimikų ar judesių. Antai aš prieinu prie jos, lyg norėčiau kažką sakyti, tačiau man nusvyra galva ir tik tyliai (mes negirdime, bet tai matyti) pabučiuoju jos petį. Dar vienas geras kadras: ji nevalingai purto mano ranką, nes nori įtikinti savo žodžių svarumu. O čia labai svarbu atkreipti dėmesį į tai, jog ji nusigręžia į langą. Akivaizdu, kad jai sunku priimti žodžius, kuriuos jai sakau su ta budelio išraiška pavargusiame veide. Tik pažiūrėkite į tuos antakius. Iš įniršio aš tampa Frida Kalo su barzda! Matau šį filmą savo atminties įrašų saugykloje ir pačiam darosi išties įdomu. Gana savotiškas modernusis šokio spektaklis. Tik choreografija pakankamai statiška, lietuviška, neekspresyvi. Galbūt dėl to, jog abu esame tokie introvertiški padarai.

Deja, siekdamas aiškiai jums nušviesti visas mano pasakojamos istorijos detales turiu įjungti garsą, tik atleiskite man už tai, jog kai kurias pokalbio vietas praleisiu. Tiesiog klausantis jų mane išmuša raudonis, o galiausiai juk ir aš turiu šį tą pasilikti vien sau. Štai:

- Iš tikro kartais atsitinka taip, kad pernelyg aukštos tylos sienos išskiria du žmones, – rimta, bet nuostabiai graži aiškino ji man.
- Lela, duok man dar šiek tiek laiko ir aš viską tau papasakosiu.

– Laikas čia neturi jokios prasmės. Tavo pasakojimai – juo labiau. Aš viską žinau. Ir žinau seniai.

– Viską?

– Viską. Ir dar daugiau, – ji staiga pasiėmė saują riešutų iš vazelės ant stalo. – Mano tėtis taip pat viską žino.

– Jėzau...

– Koks kvailas priežodis, – tarė ji lyg sau ir visai neketindama įžeisti.

– Deksteri, aš pasisakau už eutanaziją. Jausmų srityje taip pat. Jei tau kas rytą pateka dvi saulės, tai normalu, bet jei tau pateka trys saulės ir manęs (antrosios saulės) tu nematai, tai jau nėra gerai.

– Meile mano, jei jau žudai, ar būtinai tokiais protingais žodžiais?

Toji trečioji saulė pagal Lelą buvo mano panirimas į kovą su Sąmokslu.

– Tik ar tau neaišku, Lela, kad aš suprantu, jog išitraukiau į šią veiklą pernelyg beatodairiškai ir pamyniau net savo paties principus, tačiau jei gebėtum dekonstruoti visą šį mano veiksmų chaosą, suprastumei, kad kečiau šį tortą ant vieno labai svarbaus biskvito – ant noro būti lygiu su jumis, troškimo prilygti dievams, demaskuoti Panteono piktžaidžę ir sumesti nusikaltusius dievus į tą baisią prarają, kuri skiria mudu vienas nuo kito. Vietoje tilto! Nieko geresnio nesugalvojau...

– Tau va čia praraja, – ji bakstelėjo du kartus savo dailiu pirštuku į savo smilkinį.

Mūsų pokalbis mus abu emociškai išsėmė ir galiausiai mes sėdėjome prie Lelos virtuvės stalo ir tylėjome. Staiga ji kažkaip keistai susigūžė ir supratau, kad jai kažką suskaudo. Priėjęs švelniai glosčiau jai plaukus:

– Kur tau skauda?

– Ten, kur mylisi mano demonai su mano angelais.

– ?

– Sieloje.

Apkabinau ją ir tylomis jai pro petį žvelgiau pro langą. Ėmė kristi pirmosios rudens snaigės. Didelės, šlapios ir viską greitai užklojančios, tačiau dar greičiau ištirpančios. Į duris staiga kažkas pabeldė ir man iš karto burnoje pasidarė kartu. Mąščiau, kad šis vizitas nieko gero nežada, kad galbūt pernelyg ilgai čia užsibuvau ir net tai, jog automobilį palikau už dviejų kilometrų, manęs neišgelbėjo. Lela nuėjo atidaryti durų ir joms prasivėrus išvydome Andajų. Bėgti ir šokti pro langą jau buvo vėlu. Ėmiau keikti save už tai, kad nesugalvojau bent pasislėpti. Lela su Andajumi ėmė kalbėti apie arbatžoles ir Andajus nė nepažiūrėjo į mano pusę lyg būčiau liliputas, paskendęs vešliuose Guliverio antakiuose.

- Į tave turiu reikalą, – staiga jis nuo arbatžolių peršoko prie manęs ir smeigė į mane žvilgsnį taip tik parodydamas, kad lig šiol mane ignoravo tikslingai.
– Klausau, – tariau.

Andajus minutėlę sudvejojo, bet galiausiai pasiūlė:

- Geriau pasikalbėkim lauke.

Akimis nužvelgiau prie Lelos lauko durų ištiestą baltą pūkuotą kilimą ir įsivaizdavau jame bjaurias kraujo dėmes. Savo kraujo. Gal ir verta imti gerbti Andajų už tai, jog ne tik gana skoningai rengiasi, bet ir vertina šių namų estetiką, kurią taip kruopščiai sukūrė mano moteris. Mudu išėjome į kiemą ir man buvo šleikščiai nuobodu laukti, kas bus toliau. Snaigės krito už apykaklės, ėmė krėsti drebulys, nes kambaryje buvo taip šilta, o čia taip atšiauru.

Andajus atrodė tvirtas kaip uola, ryžtingas, tačiau jo žodžių aš nė velnio nesupratau. Jis ėmė man kažką pasakoti apie Diviriksą ir Veliną, apie jų broliškus konfliktus, apie kadaise Velino nerūpestingai leptelėtą frazę, kuri galėjo sukelti įtarimų, bet jų nesukėlė ir tiesiog tapo ironiška tautosaka. Apie tai, kad visi Panteone visais yra bent kartą gyvenime nepasitikėję, bet pats Andajus niekada neradęs tinkamų įrodymų, kad Diviriksas arba Velinas galėtų ką nors regzti. Jis pliurpė man apie mano pasirodymą Panteone, apie Panteono stiprybę ir galybę, apie Aukštėjo svarbą jame, apie mano kruopščiai raštu surašytą Sąmokslą, kuris pakliuvo jam į rankas ir apie tai, kad iš pradžių jis tik juokėsi, o paskui nusprendė šį tą patikrinti ir kuo giliau kasė, tuo klampiau smigo kojos. Žodžiu, jis malė ir malė ir taip toliau ir, o, begalybe. Tačiau man nuo šių žodžių ir istorijų gausos tik sustojo skrandis.

- Gal galima tiesiai prie tikslo? – nekantraudamas galiausiai pertraukiau Andajų.

Jis delsė, o aš mažčiau, kad jis yra mano Apopis, o aš esu jo Ra ir mes esame lyg dvi įdomios likimo gijos, apsvijusios vienas kitą kaip vijokliai. Taip glotniai glotniai, kad net šilta. Gal tiesiog tokia mūsų abiejų paskirtis šioje žemėje? Gal tiesiog jis yra golfo kamuoliukas, o aš esu duobutė arba atvirkščiai.

- Žaisdamas šachmatais aš niekada nesukčiaučiau. Bet nesukčiauju ir gyvenime, – jis atsikrenkštė. – Aš jūsų pusėje.

Keista, bet mano skrandis staiga ėmė dirbti.

- Jūs, dievai, – tariau, – tikrai pasižymite subtiliu jumoro jausmu, bet atleisk, šiuo atveju prašovei pro šalį. Tiesiog neima juokas.
– Nesimaivyk. Siūlau savo pagalbą.

Aš ne kartą įsitikinau, kad dievų keliai nežinomi, tačiau ši naujiena mane pribloškė. Ieškojau čia kokių nors Andajaus motyvų ir bijojau tik vieno – kad jis privers mane juo patikėti, o po to susidoros dar bjauriau nei galėjo įsivaizduoti mano sąmonė piešdama tas iššaukiančiai ryškias kraujo dėmes ant Lelos kilimo.

– Kodėl turėčiau tavimi patikėti?

Andajus iš vidinės striukės kišenės ištraukė du lėktuvo bilietus. Vienas jų buvo skirtas jam, saugumo ministrui, kitą puošė mano pavardė. Skrydžio kryptis – Norvegija, Oslas. Dievas tarė:

– Diviriksas ten jau trečia diena. Manau, kad su tuo laivu Kaune gerokai suerzinot brolius ir jie nusprendė kreiptis į savo aukštesniąją grandį Skandinavijoje. Ką jie planuoja, nežinau, bet jei ten nuvyktume, galėtume ką nors išsiaiškinti, o galbūt galiausiai pabaigtume šią užsitąsusių komediją.

– Užsitęsusią? – mėginau kibti prie jo žodžių.

– Užsitąsusių. Nesikabinėk.

– Gražu, – nusijuokiau. – Aš visada svajojau turėti kapelį Lietuvos žemelėje, o tu man nupirkai bilietą į kapą Norvegijoje. Kiek aš skolingas? Ar karstą jau irgi užsakei? Tikiuosi be tų nériniuotų įkapių, nes niekada nesupratau, kam jos reikalingos. Suprantu, kad yra tokių iškrypėlių, kurie kišdami krokodilui į nasrus galvą ragauja adrenalino saldumą, bet kas tave privertė manyti, kad esu vienas tokių?

– Neįkalbinėsiu, – nubraukė ant nosies nukritusią snaigę. – Toliau renkit tuos savo piknikus laivuose, išsidirbinėkit iš Nemuno ir leiskit jiems praslysti pro jūsų nevikriai rezgamus spąstus. Jei nori įrodymų, leidžiu tau pasiimti su savimi bet kokio masto apsaugą, visas tas Žvorūnos patrankas ir vykstu su tavimi vienas ir beginklis. Antrą kartą nesiūlysiu.

– Gerai, – čiupau bilietą iš jo rankų manydamas, kad geriau vėliau pagalvosiu apie tai ir pasitarsiu apie šią situaciją su bičiuliais, o dabar bent išlošiu šiek tiek laiko.

Kitos dienos rytą aš ir du pusiau žvalūs panteoniečiai (A. ir V.), gimę ir užaugę Panteone ir visuomet gyvenę dora Panteono dvasia, jau stypsojo Vilniaus oro uosto laukiamojoje salėje ir dairėsi gal kiek baugščiai, gal kiek išvargę nuo viso šio, rodos, begalinio nuotykių. Laukėme paskutinio, ketvirtojo keleivio. Panteono saugumo ministro Andajaus. Su juo sudarėme sąlygines paliaubas, bet vos tik jis įsimaišė į mūsų draugiją, kas nors stebėdamas mūsų ketvertą iš šono galėjo pamanyti, kad tarp mūsų nebuvo nė buvę visų tų nesutarimų ir kits kito gaudynių. Žinoma, prie savo žaizdų šio druskos gabalo glausti neskubėjome, bet buvome tikrai šiek tiek išvargę nuo šio reikalo ir tiesiog stengėmės išlikti kiek įmanoma budrūs. Galbūt tik kovinės dvasios mumyse šiek tiek, tiesą sakant, stigo.

Lėktuve man teko sėdėti greta saugumo ministro. Jam užleidau vietą prie lango, nes jis gana griežtu balsu pareiškė, kad negalėdamas stebėti žemės iš aukštai praras visos kelionės malonumą. Mano bičiuliai gražiai susėdo kitapus lėktuvo kabiną į dvi dalis dalinančio praėjimo. Veli iš karto užsnaudė. Jos dailių veidą blausiai ir šiek tiek magiškai apšvietė jos žybčiojantis laikrodys. Stebėjau ją ir turbūt pirmą kartą per visą mūsų pažintį susimąščiau, kad ji vis dėlto tiesiog moteris. Trapi ir geidžianti šilumos, kurią jai šiuo metu suteikė patogus daktaro petis. Prisiminiau visas tas akimirkas, kai ji demonstravo vyrišką ištvėrę, drąsą ir užsispyrimą. Prisiminiau, kaip švelniai tąkart ji mane slaugė po tos kiek mistiškos mano

iškrovos laive. Veliona. Moteris su geležiniu stuburu. O dabar ji tiesiog snaudė išvargusi, kad atgautų jėgas iki reikės atšiaurioje Norvegijoje gaudyti Divirikšą ir patirti nežinia kokius pavojus.

Nejučia akys krypo ir į gerą draugą Aušlavį. Kažin, ar kada turėjau geresnį? Toks rimtas, begal susikaupęs, net kai snaudžia. Mačiau, kaip ir jis galiausiai pasidavė nuovargiui, kaip pamažu jam iš rankos išsprūdo sėkmingai išspręstas rubiko kubas, pasiimtas į kelionę minutėms užmušinėti. Juk jis visuomet turi plušėti. Jei ne rankomis, tai protu. Ne protu, tai širdimi. Medicinos pasaulio Kolumbas. Gyvybių gelbėtojas. Nepakanka to, kad pusė Panteono sveikatos stovi ant šio vyro pečių, jis leidžiasi į visus šiuos nuotykius ir kriminalus, kad atkurtų Panteono ramybę. Kiek daug jie paaukojo vardan vieno tikslo – sukurti bendruomenėje harmoniją. Ar mūsų, žmonių, tarpe atsirastų tokių tvirtavalių savanorių? Ar tik ne mes esame tie, kurie net į mitingą dėl nepalankaus įstatymo nesusirenkame, jei tik per televiziją rodo mūsų mėgstamą serialą, o prekybos centras kaip tik siūlo patrauklią nuolaidą kruasanams? Pavydėjau Panteonui jo pamatų ir tik eilinį kartą ėmiausi svarstyti, ką aš čia veikiu ir kodėl taip stipriai laikausi idėjos, kad esu čia reikalingas?

– Kad ją kur griausmas, – mano mintis nutraukė Andajaus keiksmi, kurie pasigirto kartu su demonstratyviai užverstu Panteono laikraščiu.

– Kas nutiko? – pasiteiravau.

Andajus tylėjo ir tik jo šnervės kilnojosi. Šį jo bruožą jau pastebėjau anksčiau. Paprastai jis taip elgdavosi suerzintas. Kai po dešimties minučių Andajus vis dėlto užsnūdo taikiai atlošęs galvą ir tyliai užknarkė, atsargiai paėmiau iš jo rankų laikraštį ir ėmiau ieškoti straipsnio, kuris jį galėjo sudirginti. Vienintelis man už akių užkliuvęs rašinys buvo Butės straipsnis apie Divirikšą. Čia visam Panteonui buvo atskleista tai, ką tarėmės žinantys tik mes keturi. Negana to, Divirikšą Butė apipylė įvairiais kaltinimais, o įdomiausias iš jų buvo faktas, kad Divirikšas galintis ne tik nuversti Aukštėją, bet prieš tai dar ir atskleisti skandinavams Panteono bendrosios sąskaitos saugumo spragas ir taip leisti svetimšaliams nusiurbti ją iki paskutinio cento. Straipsnyje buvo keletas Andajaus citatų, kuriose detalai nušviesta sudėtinga finansinio saugumo sistema, jos trūkumai ir Divirikso žinios apie juos. Režiumuojant galima pasakyti tiek: jei Divirikšas suspės atskleisti tretiesiems asmenims keletą slaptažodžių, nepadės jokios priemonės, negelbės ir tai, kad tai galima jau dabar numatyti, pinigai gali tiesiog atsidurti svetimųjų rankose. Ir nors Panteono bendrasis biudžetas yra gudriai išskaidytas į kelias dalis, tai tikras lokio kąsnis skandinavams.

– Sakei, kad nežinai, ką jie planuoja, – mojavau Andajui po nosimi laikraščiu, kai tik jis nubudo dėl nedidelio lėktuvo krestelėjimo.

Į mane Andajus pažvelgė keistoku žvilgsniu. Jo akys atrodė lyg pustuštės stiklinės. Tarsi miegodamas dalį savo esybės būtų nutransliavęs kažkur toli toli į kitas galaktikas. Galbūt mums visiems taip būna, kai snaudžiamo? Tačiau šis įspūdis truko neilgai ir dievas gana greitai atgavo pirminį savo griežtumą:

– Sakiau.

– Tai tu tikiesi, kad mes toli nuvažiuosime, atsiprašau, nuskrisime, su tokiu abipusiu pasitikėjimu? Gal man jau dabar paprašyti lakūnų, kad išlaidintų mus ant artimiausio debesies? Kam mes tau reikalingi?

Andajus tylėjo.

– Suprantu, – nesilioviau, – tu visuomet dirbi vienas. Tu lyg ta maža pikta pelė, kuri į savo urvą tempiasi pernelyg didelį duonos gabalą, bet jokių būdų neatiduoda jo priešininkams. Suprakaituosi, iki paskutinio trupino sumalsi gniaužtuose duoną, bet niekam neatiduosi.

Pasimuisčiau kėdėje ir kažkodėl patikrinau, ar gerai esu prisisėgęs saugos diržą.

– Tu pasiėmei mus tik kaip įrankius, – tęsiau. – Kaip santechnikas eidamas į darbą pasiima vamzdinį raktą, dujinį degiklį ir panašių dalykų, be kurių darbe neapsieisi. Nori sutvarkyti šį reikaliuką vienas, bet turi įtarimą, kad mes žinome kažką daugiau nei tu ir todėl suvaidinai draugiškumą.

Mintyse niršau, kad šis dievas nėra toks dvimatis, koku jį palaikiau ir leidau jam apvynioti mus aplink pirštą. Nebežinojau, nei ką pasakyti ir ar apskritai verta lieti savo tulžį.

– Gerai, – suirzo Andajus, – kortos ant stalo. Tiesiog bijojau, kad jūs, klounų grupelė, atseksite paskui mane ir sugadinsit visą reikalą. Jūs turit gerą uoslę, tą pripažįstu, bet jūs uostinėjate kiekvieną pakelės stulpą kaip kvaili naminiai šunys. Jei tikrasis sąmokslininkas praeis jums pro pat nosį, jūs tik kvailai kilstelsit antakius.

– Pala, pala, ar tai ne tu esi tas, kuris vaikėsi ne tą Sąmokslų kaltininką? Ir drįsti įžeidinėti mus...

Jis susiraukė. Mudu dar gerokai pasiginčijome, kol galiausiai nuo mūsų pakeltų balsų pabudo Veliona su Aušlaviu, o kai kurie keleiviai ėmė reikšmingai į mus žiūrinėti pro petį. Pritildžiau balsą ir tariau:

– Tiek to. Sutikome imtis šio reikalo kartu, tad užbaikim jį ir skrendam namo. Aš pavargau. Blemba, aš tikrai pavargau.

Andajus ištiesė man ranką ir įžiūrėjęs jo akyse šiek tiek nuoširdumo tvirtai ją paspaudžiau. Na, tai išties buvo šioks toks pasiekimas mūsų dantytuose santykiuose. Pagaliau mūsų lėktuvas nusileido Osle ir nors natūralus žingeidumas skatino dairytis tai šen, tai ten – juk nebuvau savo akimis matęs nei įspūdingo oro uosto, nei paties miesto, nei pačios Norvegijos – vis dėlto jaučiau turįs tik ribotą energijos kiekį ir stengiausi susikoncentruoti į produktyvią veiklą. Kol trys mano kelionės palydovai paskubomis malšino alkį oro uosto greitų užkandžių restoranėlyje, suieškojau mums taksi. Mes neturėjome gero plano. Jei atvirai, mūsų planas buvo apgailėtinas, bet prie Andajaus garsiai to sakyti nė vienas nedrįsime, o aptarti privačiai neturėjome kada. Mes tiesiog gaudėme Divirikšą Norvegijos tyruose.

Kaip bebūtų keista, jau pirmieji mūsų mėginimai užčiuopti siūlo galą davė teigiamų rezultatų. Andajus pasiūlė patikrinti viešbutį, kuris jo žiniomis buvo mėgstama teisingumo ministro vietelė lankantis šiame šiauriniame Europos krašte prie vandenų. Paaiškėjo, jog Diviriksas čia užsisakė vienvietį kambarį. Puikumėlis. Palikome Velioną su daktaru budėti viešbučio priimamajame, o mudu su saugumo ministru išsiruošėme apsidairyti po apylinkes. Diviriksą pamatėme vienoje tabako krautuvėlėje, jis jau buvo besidedąs įsigytą tabaką į savo odinės liemenės kišenę, kai Andajus priėjo prie jo ir mikliai išsitraukė antrankius. Iš pradžių Diviriksas, pamatęs antrankius ir atpažinęs mudu tarsi suakmenėjo, o paskui ėmė juoktis. Nuoširdžiai, iš visų plaučių. Tokiu sunkiu „cha-cha“ lyg kad griautinis dundėtų ir drebintų žemę. Rodėsi, kad jis mūsų elgesį suvokia kaip kažkokį pokštą. Svarbiausia, kad įdomumo dėlei jis nusprendė jame sudalyvauti ir net paklusniai ištiesė į saugumo ministrą rankas. Čia įvyko šis tas netikėto. Suskambo Andajaus telefonas ir matydamas, kad Diviriksas nė neketina bėgti, jis atsiliepė į skambutį. Po šio skambučio Andajus lėtai paslėpė antrankius striukės kišenėje, apsigrėžė 180 laipsnių kampu ir nė nepažiūrėjęs į mane baltu lyg cigaretės filtras veidu išėjo iš tabako krautuvės. Iš pradžių suglumau, tada pyktelėjau, tada pasijaučiau kaip monarchas be monarchijos, raitelis ne tik be galvos, bet ir be žirgo, o tada kvailai šyptelėjęs Diviriksui išėjau iš parduotuvės ir aš.

Kitos dienos rytą jaučiausi nekaip. Kaip obuolių pyragas, kuris šonuose pernelyg priskrudo, o viduryje nė neiškepė. Nors naktį daug ir godžiai miegojau, beatodairiškai sapnavau ir nemažai prakaitavau, pabudau nepailsėjęs. Viešbučio lova skūstis negalėjau o ir privatumo perteklius miegant atskirame kambaryje turėjo apgydyti mano sielą, tačiau to nepakako. Į viešbučio restoraną nusileidau paskutinis ir vikrios padavėjos jau nunešinėjo pusryčių likučius, tad pretendavau tapti alkaniausiu viešbučio svečiu. Kažin, ar jie žino, ką reiškia alkanas lietuvis, svarsčiau liūdnam žirgliodamas prie stalelio, kur sėdėjo visi trys mano bendražygiai. Visų veidai buvo rūškani, todėl tik tyliai prisėdau šalia ir galvojau, kad dabar tik aš vienas nežinau karščiausių naujienų.

– Tai kas, po galais, čia dedasi? – paklausiau neištvėręs.

Andajus nieko nesakydamas ir nė nekeisdamas savo žvilgsnio krypties išsitraukė iš kišenės telefoną ir ėmė pamažu spausdinti fotografijas. Kai kurie panteoniečiai turėjo tokius telefonus su integruotu nuotraukų spausdintuvu. Panašiai kaip tie „Polaroid“ fotoaparatai, buvę šiek tiek madingi mūsų krašte gal prieš trisdešimt metų. Kai saugumo ministras atspausdino tris nuotraukas ir pedantiškai jas sudėjo į dailią krūvelę bei pastūmė link manęs, slogiu balsu tarė:

– Gelbėjai varyt, tai gelbėk ir praryt...

Aš luktelėjau tikėdamasis, kad jis ką nors man paaiškins, tačiau nesulaukęs ėmiau žiūrėti fotografijas. Įstabiai patrauklių bruožų jaunuolis. Guli ant žemės. Negyvas. Tokia elegantiška ir trapią kūno prigimtį atskleidžianti mirties poza. Nieko nesuprasdamas tik kilstelėjau akis į saugumo ministrą, tačiau šis kiek drebančiais pirštais įsidėjo tarp lūpų cigaretę ir begraibydamas kišenes, kad surastų žiebtuvėlį, pakilo ir tiesiog nosies tiesumu lėtais sunkiais žingsniais išėjo iš viešbučio.

Neturėjau jokio supratimo, kuo čia dėtas šis negyvas jaunuolis, tačiau staiga supratau viena – mano spektaklis baigėsi. O mano varžovas mane palieka man nė nespėjus nusivalyti grimu. Apytuštėje patalpoje Andajaus tvirti žingsniai nuaidėjo atsimušdami į visus įmanomus restorano kampus. Staiga užsimaniau lyg kokia erkė stryktelėti ir įsikibti į jo baltą odą. Norėjau lyg savigarbos neturinti liūdnam nepabučiuota panelė bėgti paskui jį ir maldauti antro šanso. Nors jaučiau, kad viskas be galo kvaila, tačiau labiausiai bijojau ne sužinoti, kas čia dedasi, o prarasti savo kovą. Panašiai turbūt jaučiasi krepšininkai, kai baigiasi svarbios varžybos ir privalo paspausti varžovams rankas bei padėkoti už gerą žaidimą, bet iš tikrųjų tiesiog norėtų dar gerai patarkuoti jiems subines. Jaučiausi kaip režisierius, ką tik nulipęs nuo scenos su oskaru, auksiniu liūtu, auksiniu leopardu ir devyniais auksiniais gaubliais ir pamatęs, kad renginys jau baigiasi, pastebėjęs begėstančias šviesas ir raudonąjį kilimą, pilną renginio metu susidariusių smulkių šiukšlių ir staiga suvokęs, kad šlovės tikrai kiekvienam duota tik tiek, kiek šviečia prožektoriai. Bet tiesa, juk tų apdovanojimų aš nė negavau. Už savo indėlį į Panteono gerovę man tik numetė tris nuotraukas be paaiškinimo ir apspjovė jas priekaištais.

– Mano skrandyje šėlsta tuštuma, – pasiguodžiau draugams, kai šiek tiek atsipeikėjau.

– Rodos, kažkur turiu saliamio, – ėmė kuistis rankinėje Veli, o daktaras mikliai nuo gretimo stalelio nugvelbė keletą baltų ir putnių lyg mažos moters krūtys bandelių.

– Galima būtų ir neįsižeisti, – tariau negrabiai dėliodamas šioкі tokį sumuštinį ir galvodamas, kad be sviesto bus sausoka. – Galima būtų nuleisti negirdomis tą jo „gelbėjai varyt...“ (ėmiau mėgdžioti Andajaus balsą), bet kažkodėl skaudu. Jis pats mus čia atsivilko, pats paleido Diviriką, o dabar kaip povas su šlapia uodega išnėrė tiesiai į nežinomybę, į tą atšiaurią ir man nesuprantamą šalį, pavadinimu Norvegija.

– Deksteri, – pertraukė mane Veli. – Turi šį tą žinoti...

Kilstelėjau vieną antakį.

– Šis jaunuolis, – tęsė ji, – yra tavo Lelos brolis. Jo vardas Lėlys.

Man nusviro rankos su visu sumuštinium.

– Lela turi brolių? – nuričiau sprangų kąsnį. – Tai yra, turėjo...

– Taip. Aš nežinau, kodėl tau... bet... Na, Panteone apie jį mažai kalbama, o ir apskritai jis čia, gimtinėje, retas paukštis. Niekas nežinojome, kad Lėlys grįžo. Niekada ir nežinodavom. Jis kaip šešėlis, kurį kartais prisimeni esant ir tiek. Bet po to vėl pamiršti ir nepaisai tiek, kad gali net netyčiom užminti.

– O kodėl jis... na, kodėl jo nebėra? Kas čia atsitiko ir kaip tai susiję su manim? Mumis? Su Sąmokslu?

– Lėlys... – jos balsas nulūžo. – Tu įsivaizduoji dabar Lelą?

Veliona susigraudino ir ėmė tolimesnius žodžius berte berti, o aš beveik nebespėjau gaudyti jų prasmės. Ji akivaizdžiai jaudinosi.

– Jis sirgo šizofrenija. Sunkia forma. Supranti, atskiri psichikos procesai veikia savarankiškai, be jokių sąsajų. Įsivaizduok žaltį, kurio uodega šliaužtų priešinga kryptimi nei galva. Dargi tas paranoidinis atspalvis. Haliucinacijos. Pačios kvailiausios, padrikos ir atsitiktinės, bet dažnai ir tendencingos. Niekas tiksliai nežino, ar tai pernelyg aktyvi dopaminerginė sistema, ar kažkokia biocheminių reakcijų klaida, koks nors baises biologinis trikdys ar genai, juk jų giminėje buvo keletas keistuolių. O gal tiesiog netinkamai vystėsi jo smegenys, o gal kadaise jam sutriko žarnyno mikroflora. O gal tai jo mama, gal kažkokia nelemta infekcija sugadino jos būsimo vaiko gyvenimą.

– Nurimk, – daktaras palietė Veli ranką, begniaužiojančią vienkartinę servetėlę, – pili kaip Melvilis apie banginius.

Patylėjęs tarė:

– Andajus nuotraukas mums parodė vakar vakare. Vaikinas iškrito iš penkto aukšto. Bandė įlipti pro Aukštėjo balkoną, nes veikiausiai norėjo nužudyti savo tėvą. Ne pirmas kartas, sena istorija, tiesiog niekada nieko rimto nėra nutikę. Mes ir patys nežinojome, bet po tokio istorijos

finalo Aukštėjas papasakojo, kad tai tęsiasi ne vienus metus. Jis nuo pat pradžių žinojo, kad tie laišškai atkeliauja iš sūnaus, tačiau kai atsitiktinai apie tai sužinojo visas Panteonas, nenorėjo atskleisti istorijos detalių. Dėl Lėlio motyvų abejoti neverta, nes jo viešbučio kambaryje buvo rastas naujas grasinamasis laiškas. Pradėtas rašyti, bet nebaigtas. Tikėtina, kad užlipęs į balkoną paslydo ir nukrito.

– Nužudyti savo tėvą? – perklausiau stebėdamasis šia visa istorija, kuri gal net atrodė kiek įtartina. Ėmiau nerimauti, kad kažkas čia slepiama, o gal tiesiog galiausiai prisikasiau prie kažko pernelyg rimto ir manimi nori atsikratyti mano paties draugai. Kita vertus, vijau šią mintį šalin. Vis dėlto Velionos reakcija buvo tokia natūrali. – Tai gal Edipo kompleksas? Ar šizofrenikams jis nebūdingas?

– Froidas? – Jau kiek ramesniu balsu ištarė Veliona. – Jis bandė kapstyti giliai, bet kartais iškapstęs sliėką tarėsi radęs dramblių. Sakykim, kad kompleksas. Sakykim, kad šiek tiek edipiškas. Bet tai kažkas daugiau, o gal mažiau. Kaip pažiūrėsi.

– Sakot, sena istorija, – tariau. – Tai gal papasakosit? Gal yra ir dar kas nors, ką pagaliau man norit papasakoti? Kažkaip vis atsiduriu už borto... Suprantu, Lėlys nėra šviesiausia dėmė kolektyvineje jūsų Panteono sąžinėje...

Mano bendražygiai susižvalgė, šiek tiek aptramdė savo išdidumą (atsispindėjo veiduose) ir Veliona ėmė pasakoti:

– Dar visai mažas Lėlys staiga ėmė prieštarauti savo tėvui. Labai akivaizdžiai ir lyg norėdamas atkreipti į save dėmesį. Nupirks tėtis žaislą, žaislui iškart nusukama galva ir panašiai. Pats žinai, kokie savarankiški yra panteoniečių vaikai ir kaip maža jiems tenka tėviškos meilės, kurią taip vertinat jūs. Galbūt būtent jos stigo šiam mažam keistam sutvėrimui? Aukštėjas nusprendė visai nekreipti į tai dėmesio ir tikėjosi, kad su amžiumi vaikas paprasčiausiai išaugs. Visa šeima manė, kad būtent taip ir nutiko, vaikas lyg sušvelnėjo, tačiau paauglystės periodu Lėlys staiga ėmė nesveikai domėtis judaizmu. Juk supranti, kur šiuo savo elgesiu vaikas taikė? Žodžiu, visa tai virto fanatišku žydų tradicijų namuose puoselėjimu, apsipjaustymu, mamos virtuvinių indų daužymu ir riksmiais, kad jie nesantys košeriniai. Nors tai tebuvo kartais užplūstantys epizodai, bet jų išvengti nebepavykdavo. Lėlys vis labiau tolo nuo Panteono bendruomenės, vis daugiau laiko leido su savo keistais bendraminčiais ir galiausiai jo elgesys tapo visai nebeadekvačiu.

– Kai Aukštėjo šeima kreipėsi į mane, – taktiškai pertraukė draugę Aušlavis, – nukreipiau juos tiesiai pas savo gerą bičiulį. Jis visuomet domėjosi žmogaus psichika ir šioje srityje yra kiek geresnis specialistas nei aš. Kad visiems būtų ramu, užklįjavome etiketę „šizofrenija“, tačiau visi žinojome, kad tai nėra nei kieno nors pradžia, nei kieno nors pabaiga. Panteone Lėlio statusas buvo oficialiai nužemintas iki pusdievio, nors jo bendruomeninis gyvenimas jau iki tol buvo pakąstas šios baisios ligos. Buvo nemažai teigiamų periodų, kai liga apmašdavo, bet vis dėlto... Lėlys daug keliavo po užsienį, aplankė daug specialistų. Supranti, proto prašviesėjimo akimirkomis jis ir pats suvokė, kad kažkas dedasi, tačiau vos tik užslinkdavo juodi debesys, jis imdavosi terorizuoti savo tėvą.

– Puiku, – tariau. – Aš pamažu viską imu suprasti, bet jei kalbėsime apie Sąmokslą, kodėl šis naujai atsiskleidęs faktas apie laiškus jį taip paprastai sugriovė? Juk tie laišakai net nebuvo pagrindinis mūsų kabliukas. Mes apskritai jų pernelyg nesureikšminome, jei jie ir egzistavo. Na, gerai, dabar jau tikiu, kad egzistavo...

Veliona atsiduso:

– Andajus leido suprasti, kad vien tik laiškų mįslė jam nedavė ramybės. Visa kita jis išaiškino savaip arba turėjo daugiau informacijos, nei atskleidė mums. Žinant jo būdą, labiau linkstu prie antro varianto.

Mano majestotiškasis Sąmokslas šią akimirką žibėjo po mūsų kojomis daugybe smulkių šukių. Gal viskas, kas čia dabar nutiko ir netiesa, galbūt manęs net paties nėra, gal aš pats esu kieno nors šizofrenija? Gal aš esu maža kvaila paranoja išlipusi kam nors iš smegeninės ir pasileidusi lakstyti po pasaulį? Vargė, tuomet man išties į galvą ateidavo tokių minčių. Galiausiai aš tiesiog norėjau susilankstyti kaip susilanksto tos turistinės kėdės ir šokti savo paties bagažinėn bei dumti atgal į visos šios istorijos pradžią. Panorau vėl pamatyti Egidiją, ramiai projektuoti namus ir savaitgaliais susirašinėti su Džeimsu. Ir tai veikiausiai nebuvo spontaniškas noras. Buvau lyg kempinė, kuri iki tam tikros ribos gali priimti į save vandenį, bet visa sušlapusi jį paprasčiausiai atstumia.

– Visa ši įvykių raizgalynė man pernelyg sudėtinga, – tariau. – Aš pernelyg gerai apie save galvojau. Sakau tai jums atvirai, gerieji mano bičiuliai, o jūs darykite su šiuo faktu ką tik norite. Išsitatuiruokite jį ant odos, sukramptykite ir spjaukite žemėn. Aš tiesiog manau, kad man pats metas pasitraukti iš Panteono.

Veli prikando lūpą:

– Nesiskubyk, Deksteri. Juk dabar, kai viskas nurims, tave galėtų gražinti prie Mūro rūmų.
– Jie ir be manęs juos pastatys. Juk jūs puikiai žinot. Gal ir išjudinau tą projektą, bet tai būtų padaręs bet kas...

Aušlavis tylėjo nudelbęs akis nelinksamas. Veliona ėmė sukti savo plaukų sruogą. Ji atrodė pavargusi. Aš pakilau ir žengiau Andajaus pėdų pelenais. Mano siluetui nutolus Veliona į burną įsidėjo mažą mano nesuvalgytos bandelės gabalėlį.

– Kas dabar bus? – paklausė ji.

– Qui vivra, verra⁸, – atsakė daktaras ir lyg prityręs kortuotojas vienu grakščiu judesiu nuo stalo susišlavė nuotraukas.

8. pranc. pagyvensim – pamatysim/ ateitis parodys.

Sapnai yra geras dalykas, bet realybė kartais daug geresnė. Tą naktį sapnavau įsimintina sapną, kurį veikiau norėtuši tiesiog pamiršti. Einu aš miškais, kliudo aukštos žolės ir negana to jaučiu, jog mano galva be galo sunki. kažkas ją slegia švininiu svoriu. Einu ilgai ir mano jėgos senka, todėl kartą suklupęs imu rankomis čiupinėti savo galvą. Noriu apčiuopti tą sunkiasvorį daiktą, esantį ant mano galvos, ir mesti jį į šalį, nes toliau taip eiti nebeįmanoma. Užčiuopiu įmantrią konstrukciją ir galvoju, kad tai kažkokia keista karūna. Valdžios man nereikia, galvoju sau ir mėginu tą daiktą nusiimti, bet jis suaugęs su mano galva. Po sekundės kitos aš jau guliu veidu į dangų Puntuko poza. Man akyse raibuliuoja, pykina. Staiga pamatau, jog prie manęs lyg kokios žuvys prie naujai į vandenį įkritusio objekto plaukia galvos. Galvos be kūnų, bet su rankomis. Tai dievai. Štai regiu Kiškiadievį, tą keistą jo veidą, kurio bruožai staiga pamažu keičiasi ir virsta Velino veidu. Antai prie manęs jau visai arti priplaukė Žvorūna, o už jos slepiasi Ragis ir vos išlindęs rodo man liežuvį. kažkas čiumpa už mano „karūnos“ ir jaučiu, kad į mano pakaušį sminga peilis. Ne tiek skauda, kiek gelia smegenis. Jie pjauna mano karūną. Ir tai ne karūna, o elnio devyniaragio ragai.

– Būtent, – tariu sau rytą, vos tik pavyko šiaip ne taip pakilti iš lovos sopančia galva. – Būtent!
– sušukau pakartojimą kambario tylai.

Ką aš norėjau tuo žodžiu sau pasakyti? Tikriausiai tai, kad man iš tikrųjų buvo metas užbaigti visą šią istoriją, kuri gal tebuvo tik keistas sapnas. Paskubomis papusryčiauvau ir čiupau ant stalo gulėjusį naująjį telefoną, kurį man Veli nupirko Norvegijoje tikėdamasi pakelti ūpą. Paskambinau Algiui. Viso pokalbio nepamenu, tik jo pabaigą.

– Noriu pasimatyti su Aukštėju, – užbaigiau trumpą savo pageidavimų sąrašą, kai jau buvo nutarta, kad turiu teisę nutraukti darbo sutartį.

– *****

– Sakyk man jo adresą.

– *****

– Kur?

– *****

– Juokauji?

– *****

– Supratau.

Kambaryje linksmai sukikeno mano juokas. Šiek tiek irzliai nuvargęs. Dar kiek pasėdėjau, bet galiausiai ryžausi. Aš pravėriau savo buto duris, išėjau į laiptinę, giliai įkvėpiau ir pasibeldžiau į kaimyno duris. Nagi to keistuolio, kuris savo lentelėje buvo įamžinęs mintį apie teorijas ir praktikas ir kurį lig šiol mačiau tik kartą ir tik iš nugaros. Praėjo vos minutėlė ir duris man atidarė senas vyriškis. Visiškai paprastas senas vyriškis. Raukšlės kaip raukšlės, akys kaip akys. Dideli išraiškingi akiniai. Keli visame veide išmėtyti nebjaurūs apgamai. Norėtum, tikrai nubraižytum kurį nors žvaigždyną. Aukštėjas į mane pažvelgė tiesiu ir paprastu žvilgsniu ir nelaukęs nė mano pasisveikinimo rankos mostu pakvietė užteiti. Kol tyrinėjau jo kambarį, mano atmintis mane įtikino, jog tai tikrai Aukštėjas tą įsimintina dieną užsuko į mano dar tik

būsimą kabinetą Sporto rūmuose. Jaučiau naujos energijos antplūdį ir prisiminiau, kad būtent toks energijos skonis man jau pažįstamas.

Aukštėjo butas buvo išties keistas ir iš karto pastebėjau, jog daiktai čia suvalgo interjerą. Jei išėsi iš šio buto ir paklausi savęs, kokios spalvos buvo sienos, į klausimą tikrai neatsakysi. Tu jų paprasčiausiai nepastebėsi. Prie kairės svetainės, į kurią patekau iš karto be jokio prieškambario, sienos šliejosi du gana griozdiški monitoriai. Viename jų mirgėjo Lietuvos birža, kitame – užsienio rinkų kreivės. Šalia kompiuterių – netvarkingai pamesta grafikų šūsnis ir nebaigtos gerti apelsinų sultys. Prie tos pačios sienos, tik arčiau lango, stovėjo molbertas. Aukštėjas išėjo į virtuvę užkaisti man arbatos ir taip mes, lig šiol taip ir netarę viens kitam nė žodžio, ėmėme pamažu bendrauti. Kol jis triūsė virtuvėje, apžiūrinėjau paveikslą. Lėlio portretas. Tikriausiai vis dar tapomas, nes ne visa drobė dar buvo padengta dažais. Paveiksle jis man pasirodė dar gražesnis, gal net kiek filosofiškesnis ir gilesnis. Keista, bet pirmiausia pajutau apmaudą, kad neturėjau progos su juo susipažinti ir tik tada supratau, kad tokia mintis be galo egoistiška.

Niekas taip nesuartina dviejų būtybių kaip patylomis geriama stipri žolelių arbata. Sėdėjome abu su Aukštėju vienas priešais kitą giliuose senuose foteliuose ir tylėdami kramtėme svetimumą. Pamažu ėmiau jausti, kad jis nėra man pavojingas ir kad – nuskambės keistai! – myliu šį senuką.

– Kaip manote, kodėl aš susikūriau savo galvoje visą tą Sąmokslą? – paklausiau be jokių užuolankų.

– Gerasis dievas galėtų mus apstulbinti, atskleidęs visas gamtos paslaptis – iš neveiklumo ir nuobodulio nežinotume, ką daryti.⁹

Išmintis nebyra sudilusiomis monetomis, pagalvojau, išgirdęs tokį jo atsakymą. Godžiai gėriau arbatą ir netrukus tuščiaje puodelyje jau betiksliai maišiau šaukšteliu arbatžoles. Aukštėjas iš vazelės paėmė saują žemės riešutų ir nesivaržydamas valgė.

– Ar pas tave liko citrinų žievelių? – paklausė akimis rodydamas į mano puodelį. – Baisiai skanios.

– Deja, aš taip pat visada išsirnakiuju...

– Tuščia jų.

Padėjau savo puodelį ant žurnalinio stalelio, skyrusio mudviejų fotelius. Gal ir neverta tikėtis, jog šis keistas dievų dievas duos man sugromuliuotus atsakymus, bet klausti buvo įdomu, tad pažėriau jam dar šiek tiek klausimų. Tik šįkart pasistengiau privengti tų, kurie buvo man svarbiausi. Klausiau apie visokius niekniekius: medžioklę, riešutus, jo vaikystę ir Lelą. Iš pradžių jo netiesioginiai atsakymai (kartą vietoje atsakymo jis tik bakstelėjo pirštu į ant sienos kabojusį Pikaso paveikslą), besiblašantis žvilgsnis ir lyg neramus būdas ėmė man signalizuoti, kad galbūt mano buvimas jį erzina, tačiau ilgainiui supratau, kad tai tik natūrali superkompiuterio reakcija į mažą skruzdėlę. Kiekvienas mano klausimas jam sukėlė begales emocijų, minčių, kiekvieną atsakymą jam norėjosi gerai apgalvoti ir tik tuomet įteikti man lyg

dailiai supakuotą ir kaspinu būtinai perrištą dovaną. Kai jaučiau, jog mudu bendravimo maratone lyg ir apšilome, vis dėlto grįžau prie to, kas man nedavė ramybės:

– Juk tas ginklas, kurį Velinas nusipirko, jo nuolatinis kontaktas su Kalviu ir kiti man ramybės nedavė ženklai nėra vien mano haliucinacija?

Aukštėjas pakilo iš fotelio ir priėjo prie lango. Ramiai prabilo:

– Velinas prieš dešimt, gal prieš daugiau metų kazino užstatė Divirikso kirvį. Pralošė, pametė visus galus, galėjusius leisti jam išpirkti ginklą net tada, kai sukrapštys centą kitą. Kirvis pradingo. Gal nusėdo kokio kolekcininko kišenėje Amerikėj, gal Australijoje. Ar mažas pasaulis? Teisingumo ministrui jis buvo brangus, nes tai šeimos relikvija. Iš kartos į kartą perduodama brangenybė. Visuomet atitenkanti vyriausiam šeimos sūnui. Paprasčiausias dailiai apdirbtas krivuks. Tuščia jo. Bet ar patriūbysi tu tam barzdožiui? Kiekvienam savi kvailumai.

– Norite pasakyti, Velinas tiesiog surado seniai prarastą šeimos relikviją?

– Taigi.

– Bet kaip tuomet suprasti Aitvaro kontaktus su Norvegija? Ką, galiausiai, pats Diviriksas ten veikė?

– Ar tau apie Aitvarą nieko nesufleruoja jau pats jo vardas?

– Norite pasakyti, kad tikite, jog žmogus ar dievas išpildo savo vardą? Taigi, turi savo likimą?

Kaip ir galima buvo tikėtis, aukščiausiasis dievas neatsakė tiesiogiai:

– Pažiū į mano teplionę (galva mostelėjo į paveikslą). Niekaip nebaigiu tapyti, nes tą dieną, kai jis iškeliavo, pasibaigė raudonas dažas. Kiek ten to raudonio reikia, bet vis pamarmalioji teptuką. Likimas? Atsitiktinumas?

Aukštėjas, nesulaukęs tolimesnių mano klausimų, nutraukė tylą ir nuėjo išplauti puodelių. Kai sugrįžo, atrodė lyg būtų apiplaukęs aplink pasaulį ir net į mane pažiūrėjo taip, lyg mėgintų prisiminti seną seną bičiulį.

– Aitvaras kadaise smegenyse turėjo bjaurastį, – ėmė kalbėti lyg niekur nieko. – Tavo prietelius daktars jam pabandė ją išpjauti. Nepasisekė. Neurochirurgija – tau ne riešutus su replėm gvildent. Mūsų tarpe mažai kas taip kruopščiai pjausto žmones, kaip Aušlavis, bet čia jam nepasisekė. Žinoma, gyvenimas Aitvarui prašviesėjo, bet tuo pačiu po operacijos atsiskleidė lyg kokios jo sielos juodumos, pūliai. Tikriausiai buvo pažeista kokia svarbi sritis, susijusi su empatija ir santykiu su kitais. Jis ėmė visų mūsų nemėgti. Ar tau keista, kad jaunuolis, kuriam reikia moteriškos meilės ir visa ko kito, nemėgiamas savam krašte, pats sau priešas *et cetera*, kad toks jaunuolis meilės ieško anapus vandenų? Kaimyno žolė visada žalesnė. Jokio čia kriminalo... Kiek žinau, Norveguose turi simpatiją ir tiek.

– Operacija, – tariau daugiau sau nei Aukštėjui. – Tai štai kodėl Aušlavis nepaaiškino, kodėl iš Šamokslo Aitvarą išmetė. Galit nebepasakoti, pusbrolis čia taip pat dėtas tik tuo, jog Aitvarą myli kaip brolių. O Diviriksas?

– Pasitikiu kaip savo sąžine. Myliu kaip sūnų. Imk, pirštus man kapok, jei jis nuskriaudė bent blusą.

- O ko jis į tą Norvegiją? Tiesa, galiu nebeklausti, juk visa tai nebeturi jokios prasmės. Tai mano kliedesiai.
- Teisingai. Jeigu mąstysi kaip vėžlys, niekada nebūsi strutis. Jei kilnosi akmenis, rasi tik kirmėles.

Šyptelėjau nesuprasdamas, ar jis juokauja ar bando man pasakyti kažką itin svarbaus. Pakilau ir ėmiau vaikščioti po svetainę. Mano akį patraukė ant komodos stovėjęs unikalus kabasetas. Pasimatavau jį ir pažvelgiau į save veidrodyje. Atrodžiau kaip tikras kvailys.

- Turiu jums dar vieną klausimą.
- M?
- Kodėl mane pasirinkote vyriausiuoju dailide? Kuo aš čia dėtas?
- Norėjau, kad išpildytum savo vardą.
- Nesuprantu.

Tuomet jis man papasakojo, kaip Panteone nerado pakankamai profesionalaus architekto. Kaip dėl vyriausiojo dailidės posto kvailai susikvirčijo keli dievai ir Panteone užvirė tikra muilo opera. Kai kuriems dievams ėmė net gėda darytis, jog nėra nė vieno, kuris mokėtų tiksliai atlikti brėžinius, gebėtų dirbti kompiuterinėmis braižybos programomis ir būtų pakankamai disciplinuotas, kad Mūro rūmus prikeltų gyvenimui per itin trumpą laiką. Aukštėjui kilo ironiška mintis dailidę surasti už Panteono ribų ir taip subtiliai priversti visus pasitempti. Kartą vienoje krivūlėje Diviriksas, pilnas orumo ir savigarbos, pasipiktino: „Tai gal ir savo dešiniąją ranką pakeisi žmogėnu?“ Aukštėjas, gavęs potencialių kandidatų į dailidės postą vardų sąrašą, nė nesuabejojo, kai akis užkliuvo už mano vardo. Visuomet žinojau, kad „dexter“ lotynų kalba reiškia dešinę, bet niekada nė neįtariau, kad tai taps mano bilietu į Panteoną. Gal ir ne pirmos klasės bilietu, bet vis dėlto bilietu. Ir be persėdimo.

Nusiėmiau nuo galvos kabasetą, grąžinau jį į jo vietą ir vėl panirau į jaukų fotelio glėbį.

- Tai gal žinote ir tikslų mano tolimesnio likimo planą? – pasidaviau pagundai dar paklausinėti šią įdomią istorijų skrynią.

Aukštėjas šyptelėjo ir mačiau, kad jį pagavusi akimirksnio nuotaika gana žaisminga. Jis priėjo prie komodos ir iš stalčiaus ištraukė juodą drobinį maišelį su jame barškančiais akmenėliais. Jis priėjo prie manęs, ištiesė į mane maišelį, komiškai nusilenkė man lyg būčiau karalius ir liepė ištraukti tik vieną akmenėlį. Akmenėlis, kurį ištraukiau, priešingai nei tikėjau, neturėjo nei jokių simbolių, nei išskirtinių žymių. Aukštėjas paaiškino:

- Tikroji runa. Tai reiškia, kad įsikišo likimas ir atsakymo į klausimą gauti nelemta.

Abu plačiai nusišypsojome. Vis dėlto vietoje nenusėdėjau ir tuomet nejučiomis vėl priėjau prie Lėlio paveikslo ir žvilgtelėjau į savo fotelin jau sukritusį senį.

- Atleiskit, taip ir neišreiškiau užuojautos.
- Viskas pragaištinga, – atsakė ramiai. – Žinoma, liūdna...

- Dievai ne visada linksmi¹⁰, – tariau beveik pašnibždomis, nors žodžiai čia nebuvo reikalingi.
- Kokie ten mes dievai...

Staiga man toptelėjo, kad senukas mums kalbant tik kartą ištarė žodį „dievas“ ir net tuomet, kai tardavau žodį „Panteonas“ jis lyg atsiprašydamas šyptelėdavo. Man kilo keistas įtarumas.

– Ką turite omenyje?

– Esi tas, kas įsivaizduoji esąs. Vardas yra tik rūbas. Žodžiai yra plepalai. Visi mes esame dievo, esaties, būties, praamžio sėklos vaikai. Valdonas yra tas, kas valdo. Dei, di, šviesti, spindėti, diena, didis, didelis. Kai turi vardą, stengiesi jį išpildyti. Dievų nėra, jei jiems nesuteiksi šio kilnaus vardo. Jie bus, jei juos taip vadinsi.

Mane stebino jo mintys ir nesivaržydamas leidau sau kamantinėti Aukštėją.

– Jūs juk ironizujete?

– Nė trupučio.

– Taip išeitų, kad visą mūsų šalies valdžios aparatą saujelė pranašesnių asmenybių įtikino, kad jie yra antgamtinės būtybės ir nuo neatmenamų amžių turi prieš juos viršenybę?

– O ar tavo viršinyks ne taip pat įrodo savo galią virš tavo jaunos, bet, atleisk, dar kartais kvailokos galvos?

Susimąščiau. Koks, galų gale, skirtumas. Panteonas yra. Jis yra toks, koks yra. Ar ką nors keičia tai, kad dievai yra tik žmonės?

– O mano bičiuliai? Jie taip pat žino, kad nėra kokios nors dieviškos kilmės?

– Be abejo.

Vadinasi, narpliojau sau mintyse, jie žino, kad yra tokie pat kaip aš, bet visą šį laiką pūtėsi lyg balionai. Et, ar ne aš čia esu didžiausias balionas? Ir dar raudonas. Dabar jau iš gėdos. Juk kažkur giliai giliai tikėjau, kad jie yra kažkas viršgamtiško, kažkas tobulesnio, geresnio ir teisingesnio nei aš, nei dauguma mano aplinkos žmonių.

– A! – pergalingai šūktelėjau, – Energijos laukas, į kurį patenki būdamas tarp panteoniečių. Kaip vis dėlto jį paaiškintumėte?

– O kaip paaiškinti tai, jog jauti, kai tau į nugarą žmogus įsmeigia žvilgsnį? Kaip paaiškinti, kas yra dežavu ir kodėl kai kurie žmonės mato kitų auras? Kodėl sapnuojame ateitį? Tai tu man paaiškink.

Atsakymų neturėjau. Dar pasėdėjau pas Aukštėją geras dvi valandas, nes visa ta jo energija (kad ir kas tai būtų), kuri lyg koks kokonas mane apsupo, veikė raminančiai, stiprinančiai, maitinančiai ir nesinorėjo kokono draskyti. Kartais atrodė, jog praleidęs pro ausis bent vieną Aukštėjo žodį prarasiu visus metus, visą gyvenimą, visą kalną aukso ar, atleiskit už palyginimą, bent aistringą naktį su patrauklia moterimi. Jo išmintis nebuvo sudrebinanti,

10. Hermanas Melvilis, „Mobis Dikas, arba banginis“

sulaužanti mąstymo stereotipus, tačiau tas brandus jo sokratiškas „žinau, kad nieko nežinau“ leido racionaliai surišti tokią didelę palaidą mano minčių siūlų raizgalynę. Kai pagaliau atsisveikinau su senuku ir pakilau eiti, o prie durų dar atsigrežiau į jį, pamačiau, jog dievas – šį žodį vis dėlto naudoju tikslingai – paniro į knygą. Tuomet pagaliau supratau, kodėl Aukštėjo tiek mažai Panteono viešajame gyvenime, kodėl jis nesilanko krivūlėse ir turbūt tikrai niekada neatsiverčia Butės laikraščio – jam ir savęs per daug.

*O paskui bus aušra,
Tiktai mūsų nebus,
Mes išeisim tamsoj
Ir uždegsim namus.*

Saulius Mykolaitis, „Arbata“

Gulėjau lovoje veidu į lubas ir rankose laikiau graikinio riešuto kevalą, kurį kaip suvenyrą sau leidau pasiimti nuo Aukštėjo spintelės, kur keli kevalai mėtėsi dėl vyriškos dievo netvarkos ir paprasčiausio abejingumo užsukantiems svečiams. Kažkurioje iš Lelos man įbruktų knygų buvau skaitęs legendą apie tvaną ir riešuto kevalą, kurį dievas numetęs žmonėms kaip gelbėjimosi priemonę. Šiuo metu norėjau tiesiog sutilpti toje kevalo puselėje ir ramiai sau išplaukti. Į didžiuosius ramybės vandenis.

Kad ir kaip ilgai dar norėjosi dvejoti, bet mano sprendimai jau buvo atlikti. Prie lovos liūdnotai stūksojo lagaminas, netvarkingose patalų klostėse mėtėsi Lelos man skirtas eilėraštis. Kai tvirtai apsisprendžiau palikti Panteoną, pasiūliau jai išeiti kartu ir žengti į miglotą ateitį dviese. Suprantu, kad mano pasiūlymas buvo nekuklus. Moteriai, kuri savo šaknimis suaugusi su Panteono dvasia, kuri sukasi jo sraigtų ritmu. Į mano pasiūlymą ji atsakė eilėraščiu:

Kodėl ilgai vis neplaukė manasis laivas?
Ar neįpyliau degalų? Ar trūko vėjo?
Nebūki įtarus, naivus ar kvailas,
Juk inkaro sunkaus ilgai aš nepakėliau.

Kodėl blaškaisi, laive, tarp vandenų?
Kodėl į krantą plaukt nenori?
Ar nematai, kad švyturys jau tiek naktų
Žeria šviesą į akis tau meiliai, oriai?

Atsakymus surast nelengva. Vidinėj audroje
Ilgai kovojau, bet vėliavą taikos dabar keliu,
Nors vis viena nežinau, kur vairą sukti,
Juk neturi jūra nei rodyklių, nei kelių.

Eilėraštis todėl ir eilėraštis, kad suprasti jį gali įvairiai. Šį jos atsaką traktavau kaip dvejonę. Negalėjau jos smerkti. Juk ne veltui indėnai sako, jog negali teisti žmogaus, jei nenuėjai dviejų mėnulių jo mokasinuose. Josios mokasinių tikriausiai nė nepasimatavau. Pamenu, kad vos perskaitęs eilėraščių tariu sau: „Tu nežinau, užtat aš žinau, brangute.“ Iš to apmaudo, kad viskas taip susiklostė, net pats atsisėdau rašyti eilėraščių mylimajai. Pirmąjį savo gyvenime! Štai ką gali Panteonas. Rašyti sekėsi sunkokai, tad galiausiai susiradau kažkokį menkai žinomą poetėlį internete ir kiek perdirbau jo šedevrą. Gavosi maždaug taip (deklamuojau iš atminties):

Nudvėsė mūsų meilė kaip žvėris,
Užsidėkim linksmas kaukes ir nekaukim meškomis,
Prašyk užmaršties šratų, užsidenk akis abejingumo skraiste,
Į stalą jau paduotas ilgesys: atsirieki, kiek reikia,
Vėl bus pavasariai ir vėl galėsi šokti,
Buvai man kaip rožė, bučiuoju be spyglių.

Žinau, poetu tikrai niekuomet netapsiu, o kartėlis mano kūrinyje prasiveržė pernelyg akivaizdžiai ir turbūt užgožė visą jo poetizmą, bet kitaip tiesiog nemokėjau, nesugebėjau, o gal kitaip nenorėjo leisti mano įžeista savimeilė.

Ilgiau laukti nebebuvo ko. Su Aukštėju pasikalbėjau, su Algiu atsisveikinau, Skaitmenos dievui pateikiau rekomendacijas dėl „Kūrėjo“ tobulinimų, Lelai eilėraščių nusiunčiau, o Velionai ir daktarui nebedrįsau pažvelgti į akis ir tikėjau, kad mano tylų pasitraukimą jie supras. Prie durų dar grįžtelėjau atgal pažiūrėti į kambarį. Tokį tobulą ir mėgstamą, kokio turbūt daugiau niekada neturėsiu. Būdamas idealia mano nuosavo buto kopija šis kambarys kažkokiu būdu vis dėlto sugebėjo būti dar tobulesne mano, homo sapiens, taša erdvėje. Vienu akimoju kilo toks paikas noras viską čia padegti. Ne iš pykčio, ne iš apmaudo, tiesiog iš noro apsivalyti ir, kaip sakoma, pakilti iš pelenų. Paikai pagundai vis dėlto nepasidaviau. Išėjęs užrakinau duris, pasidėjau lagaminą ant žemės ir iš kišenės išsiėmiau šlapią skudurą. Kruopščiai nuvaliau savo durų lentelės šūkį: „Stokim į darbą kaip milžinai!“¹¹ Buvau šią frazę užrašęs tuomet, kai man šauniai sekėsi su Mūro rūmų brėžiniais, kai tarp mūsų su Lela nebuvo nei politinių, nei asmeninių sienų, kai su Aušlaviu ir Veliona vakarais bastydavomės Vilniaus gatvėmis, o mano sąmonėje bręstanti Sąmokslu demaskavimo idėja man žadėjo nerimastingą ir žavią ateitį. Buvau pilnas kiek pagražintų iliuzijų. Todėl išsitraukiau iš kišenės iš anksto tam tikslui paruoštą žymeklį ir lentelėje užrašiau: „Vermis sum“.¹²

Sėdau į „Toyota Supra“, kurią Algis leido man pasilikti kaip mielą ir tikrai praktišką atsiminimą, ir nuvažiavau gal paskutinį kartą pasigrožėti Mūro rūmais. Ilgą laiką neteko prie jų nė prisiartinti ir knietėjo pamatyti, ką vyrukai padarė iš to pompastiško realybe virtusio sapno. Čia ir prasidėjo, jei gerai atsimenate, mano pasakojimas.

11. Maironis.

12. lot. kirminas esu.

Ir dievai pasidarė kitokie, ir žmonės pasidarė kitokie.

Kobas Abė, „Svetimas veidas“

– Anaipol, – tariau vaidindamas entuziazmą. – Tikrai nenuobodus...

Kažkiek žavi, bet tuo pat metu iki šleikštulio nyki porėlė, sėdėjusi priešais mano darbo stalą, mane kamantinėjo ir privedė net iki to, jog klausė mano paties nuomonės apie jiems siūlomo mano sukurto namo projektą. Mačiau, kad jie iš tų, kurie galvos dar dvi savaites, o galiausiai vis vien išsirinks patį kvailiausią mano pasiūlymą. Šiuo atveju man tik rūpėjo greičiau jų atsikratyti ir eiti pietauti.

– Namo projektas išties išraiškingas ir tai tikriausiai pastebėjote vos užmetę į brėžinį akį, – ėmiausi savo firminių nuvalkiotų frazių, kurios paprastai gelbsti pačiose apgailėtinausiose situacijose. – Pažvelkite, kaip subtiliai jis įkūnija globalizmu pulsuojančią laikmečio dvasią. Vazonuose auginsite figas, svetainėje žiūrėsite prancūziškus filmus, o ant pagrindinės fasadinės sienos gatvės praeiviai matys stilizuotą vyti, kurį norėdamas galėtum palaikyti ir pamišusiu tarzanu. Tai nėra masinės gamybos vienetas, individualumas yra mūsų įmonės vertybė, tačiau tuo pat metu šis namas darniai įsilies į vienalytę priemiesčio atmosferą. Lyg sviestas į šiltą perpus perpjautą bulvę. Dievaži, jis čia ištirps kaip sniegas karštos moters rankose.

Mačiau, jog žmona lyg ir susižavėjo mano iškalba, bet vyras šiek tiek nepatikliai dėbtelėjo į laikrodį.

– Apdailos medžiagos, žinoma, nėra pigios, bet juk tai investicija į jūsų įvaizdį, į jūsų vaikų įvaizdį ir, po galais, net į jūsų proanūkių įvaizdį.

Mačiau, kaip netoliese stoviniavusi Egidija savo mažu kumšteliu užspaudė nesuvaldytą prunkštelėjimą ir garsiai sukosėjo, kad jį užmaskuotų. Žinojau, kad visa mano kalba gavosi ironiška, nes nesuvaldžiau savo balso intonacijų ir pradėjau malti liežuviumi lyg malūnas prie gero vėjo. Įžeisti žmonių neketinau, tačiau veidmainiauti man jau senokai pakyrėjo. Porėlė mandagiai su manimi atsisveikino pažadėję pagalvoti, o aš atsikvėpiau ir džiaugiausi, kad iki pietų pertraukos liko vos pusvalandis.

Sėdėjau ramus savo kėdėje, nieko negalvojau ir tik svajojau, kaip, beje, ir visą šį pastarąjį pusmetį, kad visi aplinkiniai suprastų, jog aš esu valstybė valstybėje. Mano sienų peržengti nevertėtų. O jei peržengsite, supraskite, kad įžengėte į Deksterio respubliką. Čia dabar Sibiras ir Aliaska. Čia nesileidžia lėktuvai ir niekas negimdo mažų raudonų optimistiškų kūdikių. Žinoma, mano suverenitetas buvo gana iliuzinis, tačiau diena iš dienos savo senoje darbovietėje lyg višta vis dėju ir perėjau savo keistokų minčių kiaušinius ir tik stengiausi nepažeisti visatos harmonijos. Už tai prašiau tik vieno – duokite man ramybę ir gerą drožtuką.

Be abejo, turėjau ir vieną kitą svajonę. Vos siela kiek apsigydo, imi kelti sparnus. Su Džeimsu vėl grįžome prie savo projektų, o likusiu laisvalaikiu – dabar mokėjau jo turėti dar daugiau – mano braižybos stalas tiesiog lūžo nuo pačių unikaliausių brėžinių. Kūriau bažnyčias ir mauzoliejus, muziejus ir oro uostus, rūmus ir pilis. Mane tai gydė, užpildė ir ramino. Gal trūko tik vieno – galimybės tai įgyvendinti tikrovėje. Kartais užklupdavo pačios beprotiškiausios mintys apie slaptą laisvųjų architektų draugiją, ložę, sektą, vadinkite kaip norite. Įsivaizdavau, kaip buriu aplink save bendraminčius, tik neturėjau nė žalio supratimo, kur mes viską statysime. Miške po samanomis? Miesto kanalizacijose? Kol kas tiesiog dirbau, iš po mano pieštuko grafito rūko dūmai ir man buvo viskas vis vien.

– Pietums norėčiau skanių traškių salotų ir kijevo kotleto, – priėjusi savo pasaulio įvairenybėmis ėmė dalintis Egidija. – Ar tu manęs klausaisi? – pyktelėjo pamačiusi, jog nė nesukrutėjau.

Pastarasis jos klausimas, adresuotas į mane, nuskambėdavo vis dažniau, nes jos plepalai niekaip nepramušė kieto mano lukšto. Stengiausi būti draugiškas, tačiau mano akys buvo nukreiptos į mano vidų, mano ausys lyg palydovinės antenos gaudė kažkokius antgamtinius virpesius, o dar dažniau iš mano ausų styrojo didžiuliai vyno kamščiai.

Tuomet pamačiau, kaip į ofisą įėjo keli žmonės. Iš karto nuleidau akis į savo popierius ir ėmiau drožti jau ir taip smailų pieštuką. Kad tik ne pas mane, aš jau pavargau, – mąščiau sau susikūprinęs ir nė nesiteikiau pažvelgti ton pusėn. Dirstelėjau į laikrodį – liko dešimt minučių. Išsigelbėjimas netoli. Tuomet lyg toli toli ilgo tunelio gale suskambėjo traukinio švilpukas. Juokinga, nežinau iš kur ištraukiau šį įvaizdį, bet iš tikrųjų turėjau omenyje visai ne švilpuką, pasakiau tai vaizdumo dėlei, omenyje turėjau vieną žodį. Tas žodis mane pabudino. Aš aiškiai girdėjau, kaip vienas iš į ofisą atėjusių svečių ištarė žodį „dailidė“. Pakėliau akis į svečius ir pamačiau didelę ir plačią Algio nugarą. Jis kalbėjosi su mano kolega, kuris čia dirbo vos dvi savaites, todėl jam teko aiškintis, kad atėjo į svečius. Kai Algis žengtelėjo žingsnį atgal ir atsisuko į mane, mūsų žvilgsniai susitiko. Nejučia mano veide pasirodė plati šypsena. Ji praplatėjo dar labiau, kai iš už Algio nugaros lyg du vislūs grybai išdygo Aušlavis ir Veliona.

Mano bičiuliai ėmė artėti prie manęs ir pastebėjau, kad visi ofiso darbuotojai stebi šią keistą eiseną. Egidijos lūpos net kiek prasivėrė, kai su savo moterišku skaneriu praskanavo Velionos apdarą. Algis mirkstelėjo akį sieną ramsčiusiam Arnui ir toliau žirgliojo savo pasitikinčiu dideliu žingsniu. Mūsų susitikimas po šitiek laiko man buvo toks netikėtas, jog tiesiog sėdėjau prie savo stalo ir nežinojau, ką pasakyti. Kai jie priėjo, nedrąsiai ėmėme aplink ausis vynioti vieni kitiems makaronus apie orą, automobilius ir kitus niekniekius, kol galiausiai Veliona neiškentė:

– Deksteri, sugrįžk. Mums tavęs reikia.

– Jei įgriuvo Mūro rūmų perdangos, patys žinot, kad sprendimą jau seniai jums pateikiau. Reikėjo atidžiau klausytis.

– Ne perdangos, – nukirto Aušlavis.

– Klausyk, – apsidairė aplink Algis. – Nelabai gerai čia kalbėtis, bet yra toks reikalas...

Savo šypseną jau buvau kuris laikas paslėpęs, nes nenorėjau, kad jie manytų, jog mane atrieks kaip saulėje aptirpusį sviestą. Vis trys kiek nepatogiai stoviniavo aplink stalą ir aš specialiai nė nepasiūliau prisėsti.

– Turime tau daug papasakoti, bet kadangi mus taip svetingai priimi, – į sąžinę apeliavo Veli, – pasistengsim trumpiau.

Algis nebeturėjo kantrybės ir atsisėdo ant dviejų greta viena kitos stovėjusių kėdžių. Jo dideliam kūnui jų abiejų beveik ir nebuvo per daug. Jis, kaip ir kiti, šiek tiek skubėjo ir jaudinosi:

– Kai Odinas per Panteonų krivulę sakė sveikinimo kalbą, jam išsprūdo nedovanotinas riktas. Vietoj „globoti“ pasakė „užgrobti“. Iš pradžių visi tik nusijuokėme, bet kai tų ženklų ėmė daugėti...

Mano kolegos, dirbę arčiausiai mano stalo, ėmė keistai į mus žiūrėti. Nepaisydamas nei aplinkinių, nei Algio Aušlavis ėmė berti:

– Juk pats žinai, kad mūsų Panteonas visuomet kritiškai vertino įstojimą į Panteonų sąjungą. Bet sąlygos, kurias šįsyk jie mums pateikė, tiesiog absurdas vidury baltos dienos. Iš pažiūros viskas lyg tvarkoje, bet jei įsigilinsi į kai kuriuos punktus, tai beveik panašu į prašymą atiduoti savo buto raktus ir prisiekti, kad po medaus puodyne neslepi atsarginio.

Veliona ranka nežymiai stumtelėjo daktarą ir ėmė kalbėti visai nepaisydama savo vyro:

– Kol pas mus atvažiavę egiptiečiai laisvu nuo krivūlių laiku važinėjo su savo ekskursijomis po kapines ir organizavo vakarėlius krematoriume, skandinavai kažkodėl įsigeidė apvažiuoti visus mūsų krašto bankus ir sudalyvavo viename kitame susitikime su jų direktoriaus už uždarytų durų. Mums buvo tik numesta: „Asmeniniai reikalai“.

– Bičiuliai, stop, stop, – neištvėriau aš. – Ar tik nelinkstate prie vieno mums visiems labai gerai žinomo žodžio, kuris prasideda raide „s“?

Visi trys kiek aprimo ir nutilo. O tuomet tolumoje prie pat paradinių durų pamačiau Lelą ir nustėrau. Ji tykiai gurkšnojo kavą iš vienkartinio puodelio, kuria ją pavaišino Egidija, ir tik ramiai iš tolo žiūrėjo į mus. Mūsų žvilgsniai susitiko ir visas jos tobulai pūkuotas gerumas man ėmė kutenti paširdžius. Per vieną mirksnį suvokiau, kaip pasiilgau šios mielos būtybės ir kaip garsiai subildėjo mano sielos gelmes slėgęs didžiulis metalinis dangtis.

– Gerai, – išlemenau.

Mano draugai suprato šį žodį kaip atsaką į visai kitą klausimą ir Algis iš vidinės savo švarko kišenės ištraukė dukart perlenktą popieriaus lapą.

– Kas čia? – paklausiau atsibudęs.

– Prašymas išeiti iš darbo. Trūksta tik tavo parašo, – atsakė ir visi trys nusišypsojo.

Įvertinkite romaną „Panteonas“ portale „Goodreads“!

<https://www.goodreads.com/book/show/58407600-panteonas>